

FLORENCE L. BARCLAY

# POVESTE de DRACOSTE





FLORENCE L. BARCLAY

POVESTE DE DRAGOSTE

Coperta de: OVIDIU CARAGEA

FLORENCE L. BARCLAY

# POVESTE DE DRAGOSTE

*✓ Mangalia  
aug. '91  
Habr*

EDITURA CRONOS

1991



## I

### CLOPOTELE DIN DINGLEVALE

În comitatul Surrey — cel mai pitoresc dintre toate comitatele Angliei — o duminică dimineata, într-o zi de iunie, proaspătă și luminoasă. Clopotele bisericii din Dinglevale încetaseră de o bună bucată de vreme să mai sune. Clopotele din Dinglevale erau caracteristice și sunetul lor dominator. Timp de zece minute, cele trei clopote minore repetau cu insistență: Veniți la biserică! veniți la biserică! veniți la biserică!...

Dar, deodată, apelul se potoli și, în timp ce unsprezece lovituri se deșirau din inima orologiului, credincioșii întirziați traversau în grabă cimitirul și dispăreau sub tindă; prin ușa întredeschisă se strecurau afară sunetele armonioase a e orgii.

Clopotele tăcuseră de o jumătate de oră, cînd un biciclist țigîni la orizont, dar cu atîta iuțeală, că după cîteva clipe și gonia pe șoseaua albă printre drobii aurii, în direcția Dinglevale. Era un bărbat tînăr și viguros, mergînd cu capul sus, cu o mină pe ghidon și cu cealaltă virîtă în buzunarul unui veston vechi de flanel albastru, brodat la piept și purtînd insigna unui club sau a unui colegiu. Pantalonii de flanel albi, ale căror manșete erau îndoite, acopereau o pereche de pantofi vechi de tenis; o șapcă albastră și ea, împodobită cu o insignă, așezată cu semeție cam pe spate, completa exteriorul tînărului. Fața lui pîrlită, brună și rasă, cu fruntea-i lată, încadrată de un păr des și scurt, avea o expresie de energie cinstită și neimblînzită.

El pedala numai prin presiunea gleznelor, făcînd să zboare roțile, fără vreo greutate aparentă. Bucuria de a trăi i se citea în ochii lui bruni cu privirea pătrunzătoare care îmbră-

țișa întreg peisajul; trecătorii obosiți, încrucișind drumul tînărului, zîmbeau fără să vrea, văzîndu-l, și-și continuau calea, după ce-și spuneau că, în definitiv, viața tot este frumoasă.

Așa cum cobora coasta, ca o pasăre alunecînd pe aripile ei, l-ai fi luat drept un campion de tenis, sau un căpitan al unei echipe de cricket, în drum spre noi succese.

În tot cazul, nu greșeau văzînd, dinainte, în el un „căpitan“, deviza tînărului ciclist fiind: „Eu sînt stăpînul soartei mele, căpitanul sufletului meu!“. Avea intenția cea mai neclintită să izbutească în tot ce va întreprinde; ochii lui îndrăzneți priveau întotdeauna spre vîrfuri; fără îndoială, era încă departe; de fapt, se găsea chiar jos de tot, în cîmpie, dar era hotărît să ajungă și acolo, sus. De pildă, cum te-ai mai fi înșelat, închipuindu-ți că în această dimineață de iunie gîndurile lui erau ocupate de „sport“! În realitate, tînărul era un medic surmenat care se înapoia grăbit după o vizită profesională ca să-și termine un dejun abia început și o cafea, desigur răcită de multă vreme. Cu cîtva timp în urmă trecuse în chip strălucit examenele cele mai grele ale profesiei sale, dar nu avea bani și nici legături pentru a fi în stare să preia, de la vreun medic din Londra, o clintelă bună. Pentru moment el ținea locul unui confrate de la țară, atins de surmenaj și silit să se odihnească mai multă vreme. Clientela locală era însemnată, practica utilă și variată, așa că Richard Cameron, M.B., găsi aici un fericit prilej de a-și descărca energia și de a aplica, totodată, teoriile și ideile lui ultra moderne.

Ceva mai mult, Dinglevale fusese leagănul tînărului doctor în timpul copilăriei sale și toată împrejurimea îi arăta o încredere pe care desigur că ar fi refuzat-o altui locuitor atît de tînăr și cu aspect atît de puțin profesional ca al lui Dick Cameron.

În dimineața duminicii în chestiune, doctorul Dick își promisese un concediu: prevedea că nici unul din bolnavii săi nu va avea nevoie de el în tot cursul zilei.

Cobori deci pentru dejun, îmbrăcat cu vechiul lui costum de flanel, cu gîndul de a cosi pajiștea proprietăresei sale și apoi de a se întinde la soare, rumegînd tot felul de gînduri, în general, și strălucitul lui viitor, în special.

Abia ajunsese la jumătatea primei lui cești cu cafea, când îi fu adusă o scrisoare purtând mențiunea „urgent“. Această scrisoare fusese așternută în mare grabă de un medic dintr-un sat învecinat, reținut în casă de un accident: Dick Cameron era rugat să se ducă fără întârziere la un prezbiteriu situat la o depărtare de cinci leghe.

„Foarte frumos! își spuse doctorul Dick, nu le este rușine să tulbure pacea aceasta a „Sabbatului“.

Apoi întoarse foaia.

„Pneumonie dublă și inima slabă — în principiu, nici o nădejde“.

— Nici o nădejde! exclamă doctorul Dick. Ce tot spune imbecilul ăsta?

Lăsă să-i cadă scrisoarea în farfurie și se repezi spre ceea ce el numea, prin anticipație, cabinetul lui de consultații. Dick Cameron poseda întreaga tărie egoistă a tinereții, dar salvarea unei vieți era pentru el o pasiune. Își viri în buzunarele lui adânci „stetoscopul“ cel mai perfecționat și diferite medicamente pentru cazuri urgente, luă cu o mină puternică bicicleta și traversă zorit grădina, în timp ce proprietăreasa lui speriată alerga după dînsul, rugîndu-l să-și termine cel puțin dejunul. Dick își trimise însă dejunul într-un loc unde, desigur, sârmana miss Prettyman s-ar fi păzit bine să-l urmeze!

Datorită unui tempo accelerat, doctorul Dick se opri în fața porții prezbiteriului din Hazelmoor cu o jumătate de oră mai devreme decît credeau cei care-l așteptau. Vechii lui pantofi de tenis înăbușiră zgomotul pașilor săi, cînd intră în camera unde tînăra soție a preotului lupta cu moartea. Puternicele mîini ale doctorului se făcură atît de ușoare pentru a da la o parte cămașa de noapte — spre a putea auzi bătăile inimii — încît bolnava crezu că mama ei se apleca asupra-i și neavînd nici măcar atîta putere ca să deschidă ochii, ea nu știa ce ajutor puternic îi venise pentru a o sprijini în această luptă disperată; un aliat care transforma o înfrîngere aproape sigură într-o victorie.

Vizita se prelungi, și orele unsprezece sunaseră, cînd doctorul o putu porni înapoi ca să-și sfîrșească dejunul întrerupt. Ajuns în fața cimitirului, privirea lui descoperi sub tînda bisericii o aglomerare de lume, vizibil agitată.

„Dar asta ce-o mai fi?, se întrebă doctorul Cameron, sărind imediat jos de pe bicicletă. Își rezemă bicicleta de gard și cu pasul sprinten urcă alea care ducea spre tinda bisericii.

## II

### MICA DOAMNĂ ALBĂ

Dick Cameron găsi, strînși sub tindă, vreo douăsprezece persoane, grupîndu-se în jurul unei doamne în vîrstă, îmbrăcată în alb, a cărei față contractată exprima o suferință puternică. Bătrînul paracliser, îmbrăcat cu sutana lui înverzită, ținea în mînă un pahar cu apă, iar un epitrop bortoș blocase intrarea, împiedicînd aerul să ajungă pînă la bolnavă!

Mica doamnă în alb se lăsase pe banca de lemn; o persoană de vîrstă canonică o susținea, făcîndu-i vînt cu o carte și repetînd la intervale: „Doamne ajută!“. Doctorul Dick trecu brațul său lung printre sutana veche a paracliserului și redingota neagră a epitropului și puse ușor degetele pe cea mai delicată încheietură de mînă pe care o atinsese vreo dată. Apoi, dînd la o parte, în dreapta și în stînga, pe toată această lume care încurca locul, se aplecă asupra micuței doamne în alb și desfăcu în grabă broșa care-i ținea gulerul. Imediat, o mînă îmbrăcată într-o mănușă neagră îl opri cu un gest indignat și doctorul se trezi în față cu o femeie voinică într-o rochie de lînă închisă.

— Ușurel, tinere, îi zise ea, numele meu este Ellen Ransom și-ți atrag atenția că nu ai voie să te atingi de stăpîna mea.

— Numele d-tale, tînără doamnă, ripostă Dick, nu mă interesează cîtuși de puțin. Tot atît mi-ar păsa de el dacă ar fi Maher-Shahal-Hash-Baz!... Dar, în așteptare, te rog să-ți bagi în cap că stăpîna d-tale este acum în mîinile mele și că d-ta îmi stai la ordine. Așa că dă-i zor și desfă toate aceste agrafe; îți dau zece secunde, altfel pun mîna pe bri-ceag.

Respectabila subretă îi aruncă doctorului o privire furioasă, dar expresia ochilor lui bruni care întîlniră pe ai ei, o potoli și ea se supuse fără să mai scoată un cuvînt. Ea se aplecă asupra stăpînei și se apucă să-i desprindă toate agra-

fele și copeile. Cum doctorul Dick se dădu cu un pas înapoi pentru a-i lăsa libertatea de mișcări, o aripă a ușii bisericii se deschise și un val de aer stricat răbufni sub tindă.

— Ah! exclamă doctorul, în edificiul acesta poți tăia aerul cu cutitul, atât este de gros; nici nu mă surprinde că biata femeie s-a sufocat.

În același timp, doctorul închise ușa dar, nu trecu nici o secundă, și ea fu împinsă din nou de către învățătorul școlii care, cu degetul ridicat, se apropie de doctor.

— Doctore Dick, îi zise el mîhnit, reflecția d-tale a fost auzită pînă în fundul bisericii.

— Cu atât mai bine, dacă ea va contribui să îmbunătățească aerisirea! răspunse Dick, pregătindu-și „stetoscopul“.

Apoi, adresîndu-se paracliserului, adăugă:

— Și acum, Jerry, dacă poți alerga, în ciuda sutanei d-tale, du-te repede undeva și adu-mi o pernă. Apoi, toată lumea să plece de aici, vă rog — toată lumea afară de d-na Hasb-Baz; avem nevoie de aer curat și de singurătate... Ah, Jerry, ce om cumsecade ești! Îți mulțumesc, iată chiar ceea ce-mi trebuia. Pune perna aci și apoi așează-te într-un colț unde nu te vede nimeni și așteaptă te rog pînă ce te voi chema eu. Acum, doamnă, zise el, aplecîndu-se asupra micuței bătrine în alb — sunetul vocii lui era cu totul schimbat — vă voi ușura numaidecît.

Ochii cenușii se ridicară spre el cu o expresie de spaimă; buzele întredeschise păreau că cer îndurare.

— Nu vă temeți, spuse doctorul cu blîndețe; lăsați-vă pe mine, doamnă Maher-Shahal.

Apoi o apucă cu amîndouă brațele pe delicata doamnă albă.

Auzului exersat al lui Dick Cameron nu-i trebui mult ca să recunoască starea de ruină a inimii uzate care abia mai putea să păstreze viața în acest trup fragil. Doctorul își dădu seama că numai rareori fusese pus în prezența unei primejdii mortale atât de iminente. Ținuta lui se făcu și mai blindă, vocea și mai înceată, dar mișcările îi deveniră rapide, pentru că nu mai avea nici o secundă de pierdut. El scoase din buzunar o fiolă mică, o sparse, iar conținutul ei îl împrăștiă pe un tampon de vată pe care-l dădu bolnavei să-l inspire cu încetul; aproape imediat aceasta începu să respira mai liber. Obrajii și buzele i se colorară ușor; ochii cenușii pier-



dură din expresia lor de spaimă, apoi se închiseră pentru o secundă, în care timp bolnava suspină încet. Dar cum își desfăcu pleoapele, privirea ei se îndreptă spre ochii bruni care o observau atenți.

Și mica doamnă în alb zîmbi doctorului Dick.

— Minunat, murmură ea, minunat !

Doctorul făcu semn cameristei să-i dea paharul cu apă, scoase dintr-un alt buzunar o sticlută conținând un lichid roșu și turnă în apă o cantitate, măsurată cu grijă, din stimulentul cardiac. Strecurindu-și mîna pe sub pernă, el o ridică pe mica doamnă în alb, îi dădu să bea amestecul și puse din nou degetele sale pe pulsul bolnavei. De data aceasta, fu rîndul lui Dick să zîmbească, privind pe mica doamnă în alb. Ea deschise buzele ca pentru a spune ceva, dar el făcu un semn negativ.

— Nici un cuvînt încă, zise el.

Și adresîndu-se cameristei:

— Unde locuiți?

— La Park Lane domnule, răspunse laconic și respectuos Ellen Ransom.

Acest surprinzător tînăr, care-i dădea nume păgîne, care era îmbrăcat într-un costum de jucător de cricket și nu cerea nimănui „permisiunea“, făcuse o adevărată minune cu scumpa ei stăpînă. Lealitatea Ellenei Ransom o silea să recunoască acest fapt: „domnule“ era expresia involuntară a respectului ei.

— Park Lane nu ne poate fi de folos în acest moment, d-nă Hash-Baz; sînt sigur să nu mai ajungeți acolo încă în dimineața asta.

— Locuim aici la „Conac“, pe care l-am închiriat pentru șase săptămîni.

— Conacul? zise doctorul Dick. Într-adevăr am auzit că ar fi fost închiriat; dacă nu mă înșel, ați sosit alaltăieri. Dar cum ați venit de la Conac pînă aici?

— Pe jos, domnule. Stăpîna mea nu pune niciodată să se înhame duminica.

— Pe jos!

Doctorul Dick începu să fluiera, dar apoi se opri brusc.

— Cred că a fost o plimbare mai lungă decît acelea cu care este dînsa obișnuită?

— Da, domnule, dar pe drum ne-am mai odihnit de cîteva ori.

— Înțeleg: stăpîna d-tale, de acum surmenată de mersul pe jos, a trecut, dintr-odată din atmosfera însorită de afară, pentru a se închide în interiorul acestei biserici, unde provizia de oxigen s-a epuizat de secole! În sfîrșit, acum e vorba să grăbim plecarea bolnavei, înainte de a începe să se scurgă mulțimea credincioșilor.

Doctorul părăsi tînda și făcu semn paracliserului, care sta discret la o parte.

— Eremia, îi spuse el, aleargă cît poți de repede pînă la căpitanul-Desart. Spune-i că am mare nevoie de automobilul lui închis și roagă-l să mi-l trimită, cît mai repede cu putință, la biserică. Dacă cumva căpitanul nu este acasă, adresează-te șoferului și transmite-i din partea mea ordinul să nu piardă vreme și cu îmbrăcatul lui. Un lucru este important: să fie aici în cel mult un sfert de oră. Hai, Jerry, repede!

Norocul a făcut ca Jerry să întâlnească pe drum automobilul cu care căpitanul se întorcea acasă. Paracliserul făcu semn cu mîna șoferului, și repetă căpitanului Desart cererea doctorului Dick, cerere care fu satisfăcută pe loc: căpitanul Desart coborî imediat din mașină și porunci șoferului să plece numaidecît la biserică, urmînd ca el însuși să-și continue drumul pe jos.

Mașina o porni imediat și se opri în fața gardului cimitirului, la zece minute după plecarea lui Jerry. Era și timpul; doctorul, care asculta cu teamă pe predicator, își dădu seama că slujba este pe sfîrșite.

Aplecîndu-se asupra micuței doamne în alb, îi zise:

— Eu vă voi lua în brațe. Nu încercați să protestați. Știu că vă simțiți mai bine, dar tot nu vă pot autoriza să puneți picioarele jos. Numai că, atunci cînd vă voi ridica, nu vă rețineți respirația și nu vă înțepeniți; lăsați-vă moale în brațele mele, fără nici o rezistență, și nu uitați că nu voi fi silit să mă obosesc mai mult decît ați obosi dv. ducînd în brațe o pisicuță! Acum sîntem gata, și vă rog, nu vă fie frică.

Micuța doamnă în alb se simți ridicată de brațele vîinjoase ale tînărului doctor și aprecie reconfortanta senzație de a fi purtată de un profesionist experimentat.

I se părea că fusese depusă, ca printr-o manevră magică, pe pernele automobilului. Ellen Ransom luă loc alături de ea. Doctorul Dick se așează lângă șofer și-i porunci să dea drumul.

Automobilul o porni chiar în clipa în care se deschideau ușile mari ale bisericii, dând drumul valului de credincioși, în timp ce puternicul gias al orgii se mai auzea încă.

— Pe Jupiter, dar știu că am scăpat la timp, spuse doctorul Dick rîzînd. Mergi încet Chambers, o zdruncinătură i-ar putea fi fatală micuței bătrîne care se afla în mașină.

### III

#### DOCTORUL DICK LA FAȚA LOCULUI

Doctorul Dick urcă scara cea mare a Conacului, ducînd în brațe pe mica doamnă în alb, apoi s întinse pe pat și o încredință îngrijirilor Ellenei Ransom.

— Eu mai rămîn aici timp de o oră, spuse el, înainte a se retrage. Am nevoie să fiu informat asupra felului în care se va purta bolnavă după ce inima își va relua ritmul normal. Dacă vei avea nevoie de mine, mă chemi.

El închise ușa ușor și parcurge coridorul cel lung, privind la vechile tablouri spînzurate de zid, dintre care cele mai multe erau portretele foștilor proprietari ai Conacului.

„Ce mutre de bătărași! se gîndi Dick. Și cît de greu trebuie să fi fost a-ți face drum prin viață, înțepenit în asemenea gulere și înzestrat cu un astfel de nas!“.

În capul scării, într-o ramă aurită, era o oglindă mare în care Dick se văzu din cap pînă în picioare; nu se putu stăpîni să nu suridă propriei sale imagini.

— Bravo mie, dar jerpelit mai sînt, recunosc el, și desigur că îmi lipsește și demnitatea profesională! Așa că nu trebuie să mă mire, dacă bătrîna vrăjitoare de Maher-Shahal-Hash-Baz s-a răstit la mine: „Nu pune mina, tinere!“ și m-a apucat cu ghiarele ei virite în mînuși de bumbac negre. Ar trebui să mă reped pînă acasă și să mă schimb, înainte de a vedea din nou pe bolnavă, dar nu este prudent să mă îndepărtez acum. Mai degrabă să mă spăl puțin, dacă descoper locul unde mă pot supuse acestei operații.



În hol, doctorului îi ieși înaintea un bătrîn „butler“ — un *maitre d'hotel* — grav și respectuos, care aruncă o privire pe furiș asupra ținutei neglijente a doctorului.

— N-aș putea, undeva, să mă spăl și să mă curăț puțin? întrebă doctorul Dick cu seninătate. Tocmai mă înapoiam cu bicicleta după o cursă lungă, cînd, pe neașteptate, stăpîna d-tale a avut nevoie de ajutorul meu.

„Butler“-ul îl conduse imediat într-o sală de baie prevăzută cu tot confortul, și asigurîndu-se că nu lipsește nimic îl lăsă acolo.

— Ce tentație! își zise doctorul Dick scoțîndu-și vestonul. Ah! voluptatea unei băi! Dar ar fi o nebunie. De-abia aș intra în apă, că Hash-Baz ar și începe să strige după mine și — ce nostim ar fi! — un doctor într-un costum vechi de flanel treacă, meargă; dar un doctor în halat de baie!... Dick, băiatule, nu te aventura. Mai tirziu, după ce te vei stabili într-o casă frumoasă la Londra și cînd clienții vor începe să-ți vină cu dulumul, vei avea la dispoziție o cameră de baie ca aceasta, și de fiecare dată cînd o vei întrebuința, îți vei putea spune: „Am obținut tot ce mă înconjoară pentru că, în trecut, n-am lăsat să-mi scape nici o șansă favorabilă... Succesul acesta este răsplata unui înalt sentiment al datoriei, care te-a făcut să disprețuiești orice confort al creaturii!“.

Ochii lui veseli rîdeau în oglindă. În timp ce-și peria viguros părul său umed. El se gîndea:

„Acum, dacă aș putea fura un ac de gămălie — dacă furi un ac de gămălie, tot păcat este, spunea mătușa mare Louisa — și dacă aș putea rupe un trandafir frumos din grădină, cred că aș impresiona plăcut pe mica doamnă în alb, care se va fi refăcut îndeajuns după criza ei, încît inima să-i fie dispusă la simpatie. Ehe!... cafeaua și șunca mea s-au dus pe gîrlă! Te domenești că în casa asta oamenii vor avea intuiția că un doctor ocupat este silit, deseori, să-și lase dejunul baltă ca să plece unde este chemat în grabă“.

În hotel, „butler“-ul aștepta.

— Masa dv., domnule, îi spuse el, vă așteaptă în sufragerie.

Dick își îndreptă bucuros pașii spre camera unde, prin ușa deschisă, văzu strălucind paharele și argintăria pe o față de masă înflorată, albă ca zăpada.

## IV

### AUREOLA SPARTĂ

Doctorul Dick mîncă cu mare poftă masa excelentă care-i fu servită. Dar un alt element, mai subtil decît satisfacerea poftelor de mîncare, îi completă buna lui dispoziție: acest *lunch* copios, luat în sufrageria Conacului, plătea o datorie veche de douăzeci de ani. „Iată-mă, în sfîrșit, achitat față de această femeie rea, își spuse doctorul Dick, rîzînd. Iată-mă așezat la masa ei și stăpîn pe situație. Sper că toată această argintărie bogată este proprietatea ei și nu a micuței doamne albe. Tare aș fi vrut ca bătrîna scorpie să fie de față și să vadă cum iau orice, după cum am poftă. „Ce băiat lacom!“ spunea ea odinioară. Acum sînt de o sută de ori mai lacom decît am fost pe vremea aceea!“

Cu douăzeci de ani în urmă, într-adevăr, băiețașul cu frumoșii ochi vioi, care trăia la „Prezbiteriu“ împreună cu unchiul și mătușa lui mare, fusese invitat de către stăpîna Conacului la o serbare pentru copii. Castelana de aici era una din acele persoane ale cărei bunătăți îmbracă o formă de protecție, insuportabilă; ea se arăta de o amabilă condenscendență față de copiii care tremurau, vizibil, în prezența ei, dar avea o antipatie instinctivă pentru acei copii ai căror ochi strălucitori o priveau, fără frică, drept în față.

Robustul băiețaș de șapte ani venise foarte voios, fără alt gînd decît să profite cît mai mult de pe urma acestei pomeni. De la început, buna lui dispoziție suferise o spărțură: el câștigă cursa de alergări pe jos, învingînd un concurent mai în vîrstă decît el, dar cînd se prezentă în fața juriului, tremurînd de beția victoriei, se pomeni descalificat fără nici un motiv plauzibil, și rivalul său fu înregistrat ca învingător. Ceva mai tîrziu cînd, plin de ardoare și de energie, se juca cu ceilalți băieți, o doamnă severă interveni și-l pofti să nu mai fie atît de violent. Apoi, în momentul cînd, în răstimpul unei partide, povestea într-un cerc de tineri admiratori o faptă vitejească îndeplinită chiar în aceeași dimineață, pe cînd se găsea singur în căruța unui furnizor, al cărui poney o luase razna, glasul gazdei, care se apropiase pe nesimțite în spatele lui, spuse cu asprime: „Băieții mici nu au voie să exagereze“. Paralizat de această atmosferă de gla-

cială dezaprobare, micuțul își spuse că se va despăgubi cu masa, și se pregătea să-i facă toată cinstea. La prima chemare a clopotului, copiii părăsiră grădina și se rezeziră spre sufragerie; băiețașul nostru fu cel dintâi care trecu pragul ușii: odată instalat pe scaun, toate necazurile lui fură date uitării! Ochiul lui brun strălucea, parcurgînd harta ținutului care se întindea în fața lui, mergînd de la tartinele cu unt la prăjiturile ademenitoare. Pe la mijlocul gustării, sosi și vicarul, care fu însărcinat de stăpîna Conacului cu supravegherea copiilor. Fără nici o discuție, vicarul era eroul preferat al lui Dick: mai întîi de toate, mergea pe bicicletă cu o îndemînare de necrezut, uneori servindu-se numai de un picior, iar pe celălalt ridicîndu-l pe ghidon. Apoi, avea o frumoasă voce de bas, și la concertele din sat cînta riturnele militare: cînd, urcat pe estradă, vicarul dădea drumul la celebrul *The Lads in red* (flăcăii în roșu), micul Dick, așezat drept în fața protagonistului, strîngea cu amîndouă mîinile scaunul și de fiecare dată cînd revenea refrenul „Ei vin! cu surle și cu tobe!” gîtlejul lui Dick se contracta și lacrimi calde îi picurau de sub pleoape. Deobicei, vicarul făcea caz mare de nepotul preotului său, dar astăzi nici nu se uită la Dick, deși ochii acestuia începuseră să scînteieze cînd îl văzu intrînd în sufragerie: întreaga atenție a vicarului era concentrată asupra stăpînei Conacului, pe care o urmărea cu aceeași privire neliniștită ca a lui Rough, cîinele de la Prezbiteriu, cînd se uita după bucătăreasă, în așteptarea unui os. Dick se miră; se mai întrebă, cum se face că o cărare atît de frumoasă despărțea părul prietenului său; pentru ce acum îmbrăcase acesta frumoasa lui vestă de mătase, rezervată deobicei pentru seară, și pentru ce rîdea atît de tare la unele observații care nu erau glumețe deloc? Dick nu putea înțelege cauzele adînci și interesate ale vicarului care determinau atitudinea acestuia față de stăpîna Conacului, deținătoare a numeroase beneficii. După ce împărțirea prăjiturilor fu dusă la bun sfîrșit, putu și vicarul să răsufle și i se oferi o ceașcă cu ceai. Dar el rămase totuși în picioare ca s-o bea, în spatele copiilor, chiar în fața lui Dick.

Catastrofa se apropia. Cel mai impozant dintre cozonaci fusese tăiat în felii și oferit tinerilor invitați, apoi tava fu pusă din nou pe masă, aproape de Dick; două felii se mai aflau încă pe tavă, una mult mai mare decît cealaltă; Dick le

compara de o vreme, întrebându-se care era felia tăiată și care corpul cozonacului; bucata mai mică sta în picioare pe tavă, cealaltă era culcată pe o parte... Dick, în fundul sufletului său, știa foarte bine cu bucata cea mare era cozonacul, dar știu să-și astimpeze perspicacitatea și, printr-o serie de argumente, speciale, își încurajă tentația. Întinse minuța lui lacomă spre tavă... și apucă prăjitura! Odată pe farfuria lui Dick, bucata cea mare păru și mai voluminoasă. În același moment, un glas înalt și limpede, venind din spatele vasului în care se fierbea apa, pronunță încet: „Ce băiețas lacom: a luat toată prăjitura de pe tavă!” O tăcere impresionantă urmă. Lui Dick i se păru tot atât de lungă ca o predică sau ca un vis urit. Oare nimeni nu-și va ridica glasul în favoarea lui? Adică nimeni să nu sugereze ideea că bucata de prăjitură putuse foarte bine să fie luată drept o felie? Dick înălță ochii lui rugători spre amicului său, spre eroul său, spre acela care cânta: „Ei vin! cu surle și cu tobe!”. Oh! inimosule camarad, vino în ajutorul micului băait, ai cărui obraji ard ca focul! Dar răspunsul vicarului fu un ris plin de defăimare:

— Asta zic și cu că este un mic porc! spuse el Ar trebui să-l facem să-și mănince prăjitura afară, într-un colț.

Toate nedreptățile, toate necazurile, toate umilintele de peste zi trecură ca un val peste sufletul micului Dick. Indignarea lui îi întrecă timiditatea și rușinea; idolul se prăbușise, prietenul îl trădase și gazda îl trata de lacom numai pentru că minca prăjitura oferită de ea! Oh! ce lume nedreaptă, condusă de oameni mari și nedrepți, iar el, Dick Cameron, fusese umilit în public, în fața tuturor acestor băieți și fete! Luind cu mina bucata de prăjitură, Dick o aruncă cu toată puterea în direcția vicarului, lovind farfuria și cauzând un triplu dezastru: mai întâi de toate, fiind izbită, ceașca se răsturnă, și tot ce era în ea se vărsa pe vesta de mătase a vicarului, după care, alunecând spre dreapta, căzu și se făcu praf; aceeași soartă o avu și farfuriara!

În timpul scurtei clipe de confuzie care urmă, Dick se sculase de pe scaunul lui; fugi spre ușă și întorcându-se indignat, îi țipă stăpinei Conacului, care se ridicase și-l privea stupefiată, aceste cuvinte:

— Toată ziua ați fost dezgustători cu mine.

Vicarul, ca paralizat, își ștergea vesta.



— O șterg acum de aici, mai strigă încă micul glas furios, și pe voi vă trimit la toți dracii!

Vicarul se repezi spre Dick, dar băiatul trecuse de-acum pragul ușii de la intrare și fugea, ca un iepure urmărit, prin parc; el o apucă pe strada satului, neîndrăznind nici să se operească, nici să privească în urma lui și, în sfârșit, abia răsuflînd, se opri în grădină, unde mătușa mare Louisa era ocupată în curățirea trandafirilor. Ea era severă dar dreaptă; și micuțul simți nevoia de a-și descărca sufletul, povestindu-i toate necazurile lui de la început pînă la sfîrșit. Aceasta va fi o ușurare pentru el, și desigur că mătușa Louisa îl va înțelege. Dar, în loc să se arate dispusă să-l asculte, ea îl luă de mină și-l duse spre casă. Bănuia, spunea ea, că nu fusese cumințe la serbarea de la Conac și își propuse să cerceteze mai tîrziu toate împrejurările celor petrecute acolo. Fină atunci, Dick trebuia să se urce în camera lui și să învețe perfect imnul pe care-l recitase atît de prost duminica trecută... Nu... nici un cuvînt! Ea nu voia să asculte explicațiile lui. Adevărul curat era însă altul: mătușa Louisa era, pentru moment, prea absorbită de trandafirii ei; știa că după apusul soarelui nu va mai putea vedea destul de bine ca să-i curețe mai departe, în timp ce nu avea nevoie de prea multă lumină ca să facă morală unui băiețuș; în consecință, ea luă cartea cu imnuri, puse un semn la pagina indicată și se înapoie la trandafirii ei. Avea sentimentul că tot ce făcuse ea era făcut cu calm și dreptate. Micul Dick, rămas singur, urcă trist scările, ținînd în mînă cartea lui. Mergea încet, pentru simplul motiv că se deda unui exercițiu foarte ciudat: la fiecare treaptă își depunea cartea jos, călca pe ea și urca apoi treapta următoare. Dick băgase de seamă că acest lucru îl potolea și-l împiedica să rupă, cartea cînd ajungea în camera lui. În asemenea ocazii, își închipuia că el este Sfîntul Gheorghe și cartea, balaurul! Dar această metodă greoaie cerea timp mult, și Dick abia apucă să-și arunce ochii pe versurile ce trebuia să le învețe, că, prin fereastra deschisă, văzu pe vicar venind repede pe alee. El ținea în mînă pălăria de paie a lui Dick, împodobită cu o panglică neagră, pe care scria cu litere de aur *L'Intrépide*. Vicarul mergea atît de grăbit, că pulpanele redingotei lui fluturau în vînt, după el.

El fu introdus în camera de lucru a unchiului Andrew. După cîteva minute, uşa cabinetului se deschise şi unchiul Andrew ieşi afară, strigînd cu glasul lui cel mai aspru:

— Lou-i-sa!

Mătuşa Louisa răspunse numaidecît la chemarea lui, lăsînd în drum foarfecile şi mănuşile ei de grădină. Apoi uşa camerei de lucru se închise din nou. Micul Dick, părăsind fereastra, îngenunchie lângă patul său şi începu să se roage repede, grăbit de tot: „Doamne, Dumnezeu! meu, fă aşa ca sfîrşitul lumii să vină înainte ca uşa de la cabinetul unchiului Andrew să se deschidă din nou... Oh! Dumnezeule, te rog, ai grijă ca pămîntul şi cerul să piară înainte de a fi eu chemat jos!”. Apoi îşi ţinu respiraţia ca să audă mai bine... Dar... uşa fatală se deschisese iarăşi. Mătuşa Louisa urca scara; Dick auzi clinchetul brelocurilor ei care se ciocneau între ele. Băiatul înălţă la cer o ultimă rugăciune fierbinte. „Oh! Dumnezeu! meu, făcă-se ca toate aceste lucruri să se întîmple înainte ca mătuşa Louisa să ajungă în capul scării! Oh! Doamne!”...

Dar nu se produse nici un cataclism, şi mătuşa Louisa intră în odăiţă. Ea găsi pe micul Dick în genunchi în faţa patului, strîngînd între degetele-i crispate cuvertura. Fără să spună un cuvînt, îl sili pe copil să se scoale şi luîndu-l de mină, îl duse jos. Mătuşa Louisa avea mare încredere în majestatea cuvîntului, mai ales cînd n-avea ce spune. Ea introduse pe micul Dick în cabinetul unde aşteptau unchiul Andrew şi vicarul; imediat, în prezenţa lui Dick, acuzatorul povesti din nou isprăvile tînărului vinovat. Dick nu putea să nege faptele, dar, la rîndu-i, ar fi putut povesti toate nedreptăţile care le provocaseră. Ar fi fost nevoie, pentru a-l determina să facă o mărturisire întreagă, ca micul băieţuş să se poată urca pe genunchii unei mame şi să se simtă încolăcit de braţele ei protectoare; dar, nenorocire! acum, pentru a găsi pe mama lui, ar fi trebuit să alerge la cîmîtir, şi nu poţi povesti unui mormînt evenimente atît de complicate! Aşa că, atunci cînd unchiul Andrew, cu tonul lui de judecător neînduplecat, îl întrebă ce are de spus ca să se scuze, Dick îşi înrăutăţi situaţia răspunzînd cu glasul răspicat: „Toţi au fost dezgustători şi li urăsc”. După un semn al unchiului Andrew, mătuşa Louisa ieşi din cameră



și se întoarse la trandafirii ei... Dar ea își grăbi pașii pentru a se refugia lângă zidul cel mai îndepărtat al casei.

Și unchiul îi aplică bietului băiat o corecție cu nuiaua atât de severă cum n-o mai făcuse niciodată, în timp ce, cu un aer de satisfacție, vicarul privea la acest spectacol după care, plecă imediat să dea seama stăpînei Conacului. După corecție, Dick fugi pe poarta de serviciu și, trecînd prin pădurea întunecoasă unde creșteau alunii și prin care drumurile abia dacă erau călcate, strecurîndu-se prin spărtura unui gard, el ajunse în pașnicul cîmp de odihnă și, poticnindu-se pe mușuroaiele de pămînt, se opri la mormîntul alb al mamei sale, înălțat singuratic, chiar în fața ferestrei celei mari a corului. Acolo, se trînti pe marmură, luă în brațe crucea și începu să plîngă cu hohote. Această durere de copil era cu atât mai violentă, cu cît se reținuse multă vreme să și-o manifeste.

După ce mătușa Louisa se strecurase afară din cabinetul unchiului Andrew, lăsîndu-l în voia soartei, îi fusese ușor să stea liniștit, pentru că nu putea suferi pe unchiul Andrew și disprețuia pe vicar, omul care, spre a face plăcere doamnei de la Conac, îl tratase drept „porc mic“. Ura și disprețul sînt de mare ajutor curajului, și ele i-au dat puterea să reziste loviturilor de nuia ale unchiului Andrew, deși acesta lovea fără milă.

Deznădăjdea luă locul plînsului cu hohote. El se trînti pe jos și-și ascunse sărmana lui față în iarbă. Pînă la urmă, începu să vorbească tare, adresîndu-se mamei sale moarte:

— Vreau să-ți spun, mămica mea, zise el cu voce frîntă, dar care se înăsprea din ce în ce mai mult, că de-acum înainte nu mă voi mai ruga niciodată în viața mea; în afară de „Isuse, blîndule păstor“, care m-ai învățat d-ta, nu voi mai spune nici o rugăciune. Și aceasta trebuie să ajungă pentru seară și pentru dimineață: nu voi mai adăuga: „Ia-mă de mînă și condu-mă“. Îmi pare rău, mămico, dar n-aș putea să nu mă gîndesc la mîna mătușii Louisa apucînd-o pe a mea...

Și Dick continuă să vorbească, dar de data aceasta numai pentru el:

— Nu mă voi mai ruga niciodată, repetă băiețașul de șapte ani, dar cînd voi fi mare, voi ajunge peste tot și înaintea oricui și nu voi avea nevoie nici de mătușa Louisa,

nici de unchiul Andrew și nici de Dumnezeu! Și nu voi iubi pe nimeni, niciodată, pentru că nimeni nu mă iubește pe mine... Și acum, mă scol, și nu vreau să mai pling niciodată. Dar, cum am fost silit să pling de data aceasta, voi face imediat lucrul cel mai rău pe care-l poți face pe acest pământ.

Și Dick, sculându-se din iarbă, se urcă pe mormîntul mamei sale și se așează pe el. Contactul cu piatra durindu-l, el își scoase hăinuța, o împături și se servi de ea ca de o pernă. Rămase multă vreme în această atitudine, gînditor și cu ochii pierduți în zare. Deodată, fața lui Dick căpătă un aer de triumf: ridicînd ochii spre fereastra corului, descoperise ceea ce constituia cea mai mare nedreptate pe care ar fi putut-o comite în această lume.

— Mă voi duce în iad, sînt sigur, dacă fac asta, murmură el, dar cu atît mai rău: unchiul Andrew și mătușa Louisa nu vor fi acolo, și mămica mea va veni desigur să-mi facă și cîte o scurtă vizită.

Dick își dădu pe spate bucelele lui de păr încîlcite, apoi contemplă încă o dată fereastra mare de biserică, al cărei motiv principal era figura înaltă a Sfîntului Petru, patronul așezămîntului, cu cheile în mină. Atît cît își putea aduce aminte, Dick simțise întotdeauna o adîncă antipatie cu privire la această imagine a Sfîntului Petru. Ea îi dispăcea pentru trei motive: în primul rînd, apostolul ținea în mîini niște chei și, din principiu, Dick nu putea suferi pe oamenii care făceau această treabă; într-adevăr, experiența îl învățase că acești oameni uzează, în general, de puterea lor ca să te încuie în casă tocmai în clipa cînd ești dispus să pleci ca să te distrezi la soare sau să joci cricket cu tovarășii; ba chiar ei te împiedică să pătrunzi într-o încăpere unde ai treabă și, pe deasupra, nu uită niciodată să pună sub cheie prăjiturile și dulcețurile! În afară de aceasta, Sfîntul Petru era îmbrăcat nu cu haine bărbătești, ci cu un fel de „robe de chambre“ bleu, semănînd grazav de mult cu cel al mătușii Louisa și, circumstanța agravantă apostolul își ținea cheile tot atît de afectat cum făcea și mătușa Louisa cu sfeșnicul ei. În al treilea rînd, și acesta era cel mai important, Sfîntul Petru era chel. Dick avea oroare de chelii. Și unchiul Andrew era chel, dar cel puțin era într-un mod fățiș, și avea chiar obiceiul să-și freece chelia

într-o mișcare circulară, mai ales în rarele ocazii când mătușa Louisa susținea o părere contra celei a lui... Dimpotrivă, mătușa Louisa, care suferea și ea de mici chelii parțiale, și le acoperea cu păr fals. E drept, Sfântul Petru nu întrebuinta perucă, dar, în schimb, purta în spatele capului un fel de farfurie mare, aurită și strălucitoare, care-l enerva pe Dick. Dintr-odată, în seara acestei triste zile, Dick avu nenorocita inspirație să-și satisfacă pofta de răzbunare, comițând cea mai urită faptă cu putință: aceea de a arunca o piatră în farfuria aurită a Sfântului Petru!

Noaptea se apropia cu pași grăbiți, îndesind întunecata perdea de pini. Dick nu mai distingea decât impozanta siluetă a apostolului și farfuria aurită, suspendată printr-o minune de echilibru în spatele capului Sfântului. Brusc, eu o mișcare hotărâtă, micul Dick se sculă, dar nu-și putu reține un vaiet, și era pe punctul să se așeze din nou jos: unchiul Andrew se achitase conștiincios de sarcina lui! Țeapăn și cu dureri prin tot trupul, Dick își îmbracă hăinuța și porni în căutarea unei pietre. „Eu sînt ca David își spuse el căutînd, iar bătrînul Petre este Goliat... dar eu, eu n-am nevoie să caut cinci pietre netede: asta îmi ajunge“. Se așează în fața ferestrei și, ochind cu grijă, dădu drumul pietrei, care găuri aureola, continuîndu-și apoi traiectoria și oprindu-se pe lespezile bisericii! După aceasta, micul Dick o luă la fugă și, fără ca cineva să se ocupe de el, nu mîncă nimic și se culcă imediat. Ceva mai tîrziu, mătușa Louisa îl căută și-l găsi adormit, cu cămașa de flanelă pe el; micuța lui față înroșită avea o expresie triumfătoare. Mătușa Louisa se aplecă asupra copilului și-i grîndui puțin părul zburlit. Dick se mișcă și murmură în somn cîteva cuvinte, printre care ea crezu să poată distinge și pe acela de „farfurie“.

„Bietul copil, își spuse mătușa Louisa, tot se mai gîndește la serbarea de azi dimineață!“.

Apoi căută cămășuța de noapte a lui Dick și încercă să i-o îmbrace fără să-l trezească; dar nu trecu mult, și ea înțelese pentru ce Dick se culcase fără să-și mai dezbrace cămașa de zi: singele încheat o lipise, pe fișii lungi de carne crudă. Pe mătușa Louisa o trecu un fior, și-l acoperi repede pe bietul băiețaș.

„Andrew este un om aspru“, își spuse ea, în adâncul suflului ei.

Apoi, încet, murmură:

„Sărmanul băiat, sper, cel puțin, că această lecție să-i fie de folos“.

Dacă micul Dick s-ar fi trezit în clipa în care mătușa era aplecată asupra lui, ar fi avut toate motivele să declare:

„Oamenii mari nu spun întotdeauna ce gîndesc“.

## V

### EU SÎNT STĂPÎNUL SOARTEI MELE

Datorită unei întâmplări fericite, spărtura aureolei nu fu descoperită decît peste trei zile. Mica biserică din Dinglevale nu se deschidea decît duminica. Bătrîna, care venea în fiecare săptămînă să măture și să curețe prin biserică, simți, în această sîmbătă dimineata, un curent de aer rece neobișnuit, după care văzu și o rază mare de soare, căzînd direct pe lespezile din biserică; mai făcu cîțiva pași și descoperi o gaură mare în fereastră, apoi distinse pe jos o sumedenie de cioburi, în mijlocul cărora se afla o piatră respectabilă. Fără să mai piardă un minut, această femeie de treabă alergă într-un suflet să-și anunțe soțul, care îndeplinea și funcția de paracliser; acesta, sceptic din fire, nu credea nimic, pînă nu se convingea el singur că este așa cum i se spunea. Istoria pe care i-o povestea nevasta lui nu-i inspira prea multă încredere; pe un ton scurt îi spuse să tacă, își luă haina pe el și se îndreptă spre biserică. Trebui, totuși, să se supună evidenței, și procedă imediat la inventarierea pagubelor, dîndu-și, totodată și definitiv, părerea asupra cauzei dezastrului. El stabili, ca descoperite datorită perspicacității sale: *primo*, că geamul colorat fusese spart; *secundo*, că el fusese spart cu ajutorul unei pietre; *tertio*, că, foarte probabil, ea fusese aruncată din afară... Mai adăugă și cîteva cuvinte umiltoare atîngînd sărăcia de spirit a soției lui, apoi se îndreptă în grabă spre prezbiteriu. Imediat ce fu pus la curent cu cele întîmplate, unchiul



Andrew ieși din cabinetul lui de lucru și chemă cu voce puternică pe mătușa Louisa, ca să-l însoțească pînă la biserică. Preotul ajunse și el la aceleași concluzii ca subalter-nul său, ceea ce mătușa Louisa aprobă în tăcere. Știrea evenimentului se răspîndi cu iuțeala focului. După-amiază, cîteva persoane își reamintiră că ar fi văzut un vagabond cu o mutră suspectă, dînd tîrcoale bisericii. Spre seară, alți enoriași își aduseră și ei aminte că vagabondul avea în mînă o piatră, iar duminică dimineța, martori demni de toată încrederea declarară că-l și auziseră pronunțînd ame-nințări contra cuiva sau a ceva! În ce o privește pe ea, mă-tușa Louisa nu întîrzie să identifice pe vinovat; el nu putea fi decît un individ cu aspect respingător, venit să cerșească la poarta de serviciu a prezbiteriului, și căruia ea îi refuzase cel mai mic ajutor, deoarece nu credea în ce-i povestise el despre mizeria lui și despre lipsurile nevestei și a copilului său. Mătușii Louisa îi era chiar teamă că făcuse operă de caritate prost plasată, dăruind individului în chestiune o gogoasă cu cartofi, rece și rîncedă.

Povestea mătușii Louisa convinse pe toată lumea, și era limpede ca lumina zilei că misteriosul vagabond era cel care spărsese geamul bisericii. Nu mai rămînea decît să se des-chidă o listă de subscripție pentru repararea stricăciunii, ceea ce avu loc imediat. Nimeni nu se gîndi măcar la meș-terul Dick. În tot timpul cît dură serviciul atît de lung de duminică dimineța, Dick, așezat pe banca lui, ridică de cîteva ori ochii, vădit satisfăcut, spre gaura care urîtea frumosul geam colorat, imediat deasupra capului Sfîntului Petru. Micul băiețaș nu simți nici urmă de remușcări, ci dimpotrivă, chiar un plăcut sentiment de putere. Executate distrugerea de unul singur, într-o clipă; era prima lui sanc-tiune; vor urma și altele, toate fără ajutorul nimănui. Nu-i mai era teamă de mătușa Louisa, și „teroarea“ de care dis-punea odinioară se risipise în vînt... Aruncînd din întîmplare ochii asupra micului ei vecin, mătușa Louisa fu surprinsă de expresia unei mulțumiri pașnice pe care o citi în el. Ea se gîndi că, în sfîrșit, lecțiile ei de cumîntenie începeau să arate roadele! Sărmana mătușă Louisa! ochii i se um-plură de lacrimi. În realitate, ziua aceasta a fost una de zbulcium fericit în viața lui Dick; poate pentru că se elibe-rase de frică, micile oprimări și tiranii slăbiră cu încetul.



În curînd, tatăl lui Dick reveni din Indii împreună cu regimentul lui; copilul părăsi Dinglevale-ul, scăpînd astfel de apăsătoarea tutelă a unchiului și mătușii sale. De acum încolo, atît în liceu cît și în Universitate, copilul se distinse prin zelul său la lucru și, împlinind vîrsta de doisprezece ani, el își anunță hotărîrea de a îmbrățișa cariera medicală.

— Nu există nimic mai interesant ca oamenii, observă într-o zi Dick. Îmi place să-i cunosc, atît pe afară, cît și înăuntrul lor.

Dick făcu studii strălucite și deveni elevul preferat al mai multor profesori celebri; venise pentru el și timpul să-și exercite profesiunea la Londra, unde să-și stabilească reputația. Chiar în clipa cînd își asigurase o vacanță foarte plăcută, primind să înlocuiască pentru moment pe un medic de țară, el află că era de predat o clientelă de primul rang în cartierul Kensington. Din nefericire, un obstacol aproape de netrecut se înălța în fața doctorului Dick; ca să cumpere această clientelă avea nevoie de o sumă de bani care întrecea cu mult resursele lui disponibile. Cu toate acestea, Dick își spuse că această latură a chestiunii era un amănunt asupra căruia nu merita să te oprești. Se hotărî numaidecît să achiziționeze această clientelă, și cînd Dick își punea ceva în cap, făcea în așa fel, că trebuia s-o ducă la bun sfîrșit.

După ce unchiul Andrew, înmormîntat cu mare pompă, porni să ajungă pe mătușa Louisa, care i-o luase înainte cu cinci ani, stăpîna Conacului oferî vicarului parohia Dinglevale, cu atît mai mult cu cît acesta fusese întotdeauna favoritul ei. Vicarul domnea acum în prezbiteriu și era un adevărat stăpîn al întregii parohii. Cînd Dick Cameron sosi la Dinglevale ca *locum tenens* medical, fostul vicar avu proasta inspirație să facă o vizită „micului prieten de altădată“ și ghinionul să-l găsească pe acesta acasă. A fost, cu adevărat, ziua judecării cea de pe urmă pentru nenorocosul preot? Nici nu se poate face o dare de seamă a unei conversații în cursul căreia limbajul doctorului Dick merita să fie supus unei primeniri radicale... Un lucru este sigur: după o slabă încercare de protest, preotul nu mai deschise gura; el se adînci în căutarea pălăriei sale clericale pe care, intrînd, o pusese cu toată încrederea pe birou; totul a fost zadarnic. Dick — poate în amintirea pălăriei lui negre cu inscripția *L'Intrepide*, o ascunsese pe nevăzute în spatele

plin de praf al canapelei d-rei Prettyman! Preotul izbuti, în sfârșit, să iasă din vila Jasmin, și străbătu grădina, în capul gol, cu aceeași iuțeală cu care, odinioară, venise la prezbiteriu pentru a cere pedepsirea cit mai cruntă a copilașului, care-l considera un erou și un prieten. Prima grijă a preotului, după ce-și reveni în fire, fu să-și pună în gardă parohienii față de tânărul acesta nelegiuit care, pentru moment, îndeplinea funcțiile excelentului doctor Thompson. Dar acest aviz oficios, avu un efect exact contrariu celui așteptat de preot: o jumătate de duzină de persoane fură apucate brusc de diferite boli șirecurseră la știința doctorului Dick, care nu stătu pe gânduri să satisfacă curiozitatea parohienilor din Dinglevale.

Înapoierea la Dinglevale trezi în tânăr amintirile vii ale celor dintâi șapte ani ai vieții sale — cele mai multe fericite. Fiecare copac, fiecare tufiș, fiecare crîng i se părea un prieten. Privea cu emoție, în spatele vitrinei d-nei Berry, prăjiturile de o jumătate de penny, înțesate cu stafide, asemănătoare cu acelea care îi plăceau atît de mult și altădată. Prima oară cînd doctorul Dick coborî în strada satului, cumpără o jumătate de duzină din ele în cîntea omulețului care, pe vremuri, cu nasul turtit pe geam, făcuse un jurămint secret — odată, după ce-și cheltuisese ultima jumătate de penny — că pe viitor, cînd va ajunge om mare, va cumpăra o cantitate considerabilă din aceste prăjituri! Și acum, așezat în frumoasa sufragerie a Conacului, plătea conturi vechi. Nu mai pusese niciodată piciorul în această încăpere din ziua în care, cu sufletul furios, aruncînd tot disprețul lui în fața răutăcioasei gazde, o rupsese la fugă. Și toată această scenă îi revenise vie în minte. Înconjură masa, își tăie o bucată mare de prăjitură și reveni, surîzînd, la locul lui.

— Ce băiețaș lacom! zise el. Mi se pare că-l aștept! Pe Jupiter, cit de mult detestam pe această femeie!

În același timp își simți sufletul plin de recunoștință pentru mica doamnă în alb, culcată acolo sus, care lupta atît de greu cu viața; datorită ei era el în stare să lichideze socotelile din trecut... Își apropie un scaun de masă, ca să fie mai lîngă fructe și sticlele de vin, și așezîndu-se comod, își scoase port-țigaretul din buzunar, dar, fără să-l deschidă, îl băgă la loc. Fără îndoială, i-ar fi plăcut să-și aprindă o

țigară în sufrageria „doamnei de la Conac“, în prezența strămoșilor aceștia respingători, dar după aceea va trebui să se aplece și să asculte bătăile unei inimi agitate, și el bănuia că mica doamnă în alb va prefera să nu-i aducă nici un miros de tutun, oricât de fin ar fi el. În acest moment, ușa se deschise și d-na Maher-Shahal-Hash-Baz apărură, mai dizgrațioasă ca oricând, totuși plină de respect. Ea veni până în mijlocul camerei.

— Doamna ar vrea mult să vă revadă, domnule.

Apoi făcu o pauză, ca și când mai avea ceva de spus. Doctorul o privi cu atenție.

— Perfect; vin imediat sus. Dar, dacă dorești să-mi încredințezi ceva, doamnă Ransom, nu ezita, te rog. Este absolut nevoie să fim de acord în totul, ca să putem face treabă ca lumea. Așa că, vorbește în toată libertatea.

Și, cu o expresie de blîndețe, doctorul Dick se uită la fața severă a cameristei care se destina numai decît!

— Ce i-ai dat? întrebă ea cu un aer confidențial. Cînd mă gîndesc la ceasurile de agonie pe care i le produceau deobicei crizele ei!... iar azi-dimineață, după două minute, doamna zîmbea! E ceva ce nu mai înțeleg. Și cînd mă gîndesc că eu încercasem să vă opresc, neștiind că sînteți medic!

— Dragă doamnă Ransom, răspunse Dick cu o privire amuzată spre cameristă, nici nu este de mirare; cum ți-ai fi putut închipui că un individ fără redingotă este și doctor? D-ta ai avut perfectă dreptate să protestezi împotriva intervenției unui biciclist îmbrăcat în flanelă, și eu nu pot decît să te laud pentru vigilența d-tale.

D-na Maher-Shahal-Hash-Baz se luminează din ce în ce.

— Și dv. aveți toate aceste leacuri în buzunar! De cîte ori, doctorul Baines, cu redingota și cu jobenul lui, nu-mi spunea în clipa cînd sosea aci: „Ah! doamnă Ransom, crede-mă că mi-am uitat... stetoscopul... meu...“ O asemenea neglijență, cînd inima doamnei este atît de bolnavă!

Dick, serios, răspunse:

— O asemenea neglijență din partea unui medic este un lucru grav, așa că nu mă surprinde deloc teama d-tale.

— Acum mă simt încurajată, făcu d-na Ransom, să vă spun ce am pe suflet.

Acesta era și punctul unde doctorul Dick vroia s-o aducă. Dar nu era lucru ușor s-o facă pe Ellen Ransom să se grăbească.

— Arăți obosită, îi spuse doctorul Dick, și-i întinse un scaun. Te rog să ieși loc.

— Nu, domnule, mulțumesc. Eu îmi cunosc dreptul și, să nu vă fie cu supărare, nu mă simt niciodată obosită decît în camera mea sau în fața subalternilor mei.

Și, cu o expresie de mîndrie viguroasă pe față, ea își îndreptă trupul ei lung și slab. Doctorul Dick, întins pe fotoliul său, o privea cu vădită admirație.

— Ești o spartană, doamnă Ransom, îi spuse el. Dar mi-ai face un adevărat compliment, consimțind să fii obosită și în prezența mea. Să nu uităm însă, că bolnava ne așteaptă. Și acum, ia descarcă-ți sufletul.

Ellen Ransom privi drept înaintea ei, șovăind, apoi articulă, în sfîrșit, dar mai încet ca oricînd:

— După ce-i trece o criză, domnule, sărmana mea stăpînă trăiește cu groaza celei care urmează să vină, mai ales noaptea, și trebuie să treacă multe zile pînă să se liniștească oarecum și să uite puțin ceea ce a suferit. Nu mi-ați putea lăsa o doză din preparatul pe care i l-ați dat dv., ca să fac uz de el, în caz de nevoie? Dacă ar ști că are leacul la îndemînă, biata bolnavă ar fi mult mai liniștită...

— Nu, răspunse doctorul Dick. Nu-ți pot satisface cererea, doamnă Ransom. Eu i-am administrat un stimulent cardiac foarte puternic, și numai un medic poate aprecia momentul oportun cînd poate fi dat bolnavului. Este o mare greșeală să lași asemenea remedii în mîna oamenilor care nu pot judeca oportunitatea administrării lor. Tot atît de bine ți-aș putea încredința o lanțetă sau un... telescop!

Pentru a doua oară, d-na Ransom consultă portretele strămoșilor de pe zidul din fața ei și zise:

— În cazul acesta, domnule, aș putea îndrăzni să vă întreb dacă ați consimți — ca să fiți cit mai aproape în caz de nevoie urgentă — să dormiți aici cîteva nopți, pînă ce biata mea stăpînă își va fi revenit puțin în fire. Bineînțeles, nu ne gîndim să vă deranjăm fără rost, dar numai sentimentul prezenței dv., el singur, și încă ne-ar da o mare siguranță.



Doctorul Dick avea încă sufletul de copil, pentru că gîndul frumoasei camere de baie de la etajul întii îi făcea o plăcere extremă; viziuni fermecătoare de trai bun începură să-i umble prin cap, dar în exterior făcu dovada unui perfect *decorum* profesional.

— Lucrul va fi poate posibil, doamnă Ransom, dacă bolnava l-a dorit într-adevăr. Pentru moment, nu prevăd să fiu chemat de cineva în timpul nopții, iar mîine urmează să rosească și d-rul Thompson, ceea ce mi-ar da libertate absolută, deși sînt hotărît să mai rămîn cîtva timp la Dinglevale, avînd un caz pe care nu vreau să-l abandonez. Chiar — și aruncă o privire pe ceasornic — sînt așteptat la trei și jumătate, la patru mile de aici.

Ellen Ransom, fără să acorde cea mai mică atenție ceasornicului, continuă:

— În cazul acesta, domnule, nu ne veți părăsi decît după cîtva timp?

După o clipă de gîndire, Dick Cameron spuse liniștit: — Dacă sînt necesar aici, n-am nevoie să plec la oraș decît peste trei, patru săptămîni.

Ellen Ransom tresări.

— Oraș? zise ea, ce oraș?

— Dragă doamnă, răspunse doctorul zîmbind, în mica noastră insulă nu există decît un oraș: Londra, bineînțeles.

— Atunci, domnule, dv. sînteți un doctor din Londra?

— Desigur că da, doamnă Ransom, și mă aflu aici numai în vacanță.

— Slavă Domnului! exclamă Ellen Ransom cu smerenie. Biata mea stăpînă tocmai îmi spunea: „Ah! Ellen, dacă acest tinăr ar fi un doctor londonez, tocmai acum cînd l-am pierdut pe doctorul Baines“. Nu că socotim că ar fi cine știe ce nenorocire pierderea doctorului Baines. „Nu știu ce-aș da, spunea mai departe sărmana mea stăpînă, să am pe acest tinăr în apropiere de Park Lane“. Și cînd te gîndești... Ei bine, nu pot spune altceva decît: „Slavă Domnului!“

— Domnul n-are nici un amestec în această chestie, buna mea prietenă, răspunse d-rul Dick surîzînd. În curînd voi achiziționa o foarte bună clientelă la Kensington, și cum este probabil că voi avea și un automobil, putem considera, în principiu, că voi fi și în apropiere de Park Lane.



El își dădu capul pe spate, rezemindu-și-l de mâinile împreunate, ridicându-și o privire amuzată spre femeia înaltă și ștearsă care sta în fața lui. Se întreba numai pînă la ce punct îl lua ea în serios vorbele lui și dacă credea că este cu puțință ca un doctor tînăr, care primea să înlocuiască pe un medic de țară, era în stare să cumpere cu atîta ușurință o clientelă importantă la Londra... Da, părea că femeia îi crezuse baliverna! Ochii lui Dick străluceau de plăcere.

Deodată expresia lor se schimbă și se înăspri. Dick privi fix în fața lui, ca și cînd îi venise o nouă idee. Apoi, deși era destul de ars la față, obrații i se roșiră și mai tare.

De ce considerase el pe micuța doamnă în alb ca pe mascota lui? Cum se făcea că, chiar în momentul cînd doamna albă leșina sub tinda bisericii, el se înapoia de la o consultație dată unei bolnave atinse de tulburări cardiace și că, în consecință, avea buzunarele pline cu medicamente pentru această boală? De ce atmosfera bisericilor este întotdeauna atît de înăbușitoare?

Dick se sculă în picioare și-și băgă mâinile în buzunarele pantalonilor săi vechi de flanel.

— Haidem, d-nă Ransom, spuse el cu o voce tinerească, am trîncănit destul. Dar, te rog, nu spune stăpînei d-tale cît am stat de vorbă. Doctorii și infirmierii trebuie să aibă din cînd în cînd mica lor consultație particulară. Și apoi, încă ceva. Nu este nevoie să spui că d-ta mi-ai sugerat ideea de a rămîne peste noapte aici. Propunerea va fi mai acceptabilă venind direct de la mine, ca o măsură de prevedere pe care o socotesc necesară. Și, te rog, care este numele stăpînii d-tale?... Herriot?... Ei bine, condu-mă la d-na Herriot și vom vedea noi numaidecît cum stau lucrurile.

„Ce trup ciudat! își spuse d-rul Dick, urcînd scara în urma acestei femei înalte. Merge ca un grenadier și are capul unei temnicere. Aproape că-ți vine să-i cauți cheile la brîu. Cum Dumnezeu se face că această micuță doamnă în alb a putut să-și angajeze ca subretă o ființă atît de ciudată?”

Ajunși la ușa de la camera bolnavei, Ellen Ransom se întoarse și se uită la doctor. Într-adevăr, femeia aceasta avea un aer respingător. Ea puse mîna pe clanța ușii.

— Veți fi atît de bun, domnule, spuse ea cu un ton amenințător, deși respectuos, să vă reamintiți că doamna nu

este surdă și că nu-i place să i se vorbească atât de tare ca și când ar fi. Poți să ai părul alb, să auzi și să vezi foarte bine; este tocmai ceea ce d-rul Baines uita întotdeauna.

Doctorul Dick, cu ochii lui bruni fixați în cei verzi ai Ellenei Ransom, îi răspunse potolit și prietenos:

— N-avea și el părul alb?

— Nici negru, nici alb, murmură Ellen Ransom. Era chel ca-n palmă.

Apoi deschizînd ușa, femeia anunță:

— Doctorul, doamnă.

Și retrăgîndu-se, ea-i făcu semn lui Dick, cu gravitate, să intre.

## VI

### UN BUCHET DE TRANDAFIRI AURII

Camera era lungă și vastă, cu tavanul nu prea înalt: o fereastră ieșită mai în afară domina grădina și pajiștea umbroasă; o altă dădea în parc. Ferestrele erau deschise, perdelele verzi lăsate în jos înspre partea cu soare. Dinspre colțul unde se afla un minunat *magnolia* înflorit venea biziitul albinelor care strîngeau mierea acolo. O liniște blîndă domnea în cameră. Dick străbătu cu pas grăbit distanța care despărțea ușa de patul în care d-na Herriot sta culcată. Patul imens cu patru coloane și al cărui baldachin aproape atîngea tavanul, cu perdelele lui scrobite „Regina Victoria“, era un exemplu tipic al epocii. Mica doamnă albă se pierdea aproape în mijlocul unei mulțimi de perne și de pături de mătase. Avea aerul unui Watteau delicat într-o ramă prea mare. Delicata paliditate a obrazilor săi era punctată de roșu, semn de teamă nervoasă.

După ce Ellen Ransom anunță cu vocea ei lugubră: „Doctorul, doamnă“ și dispăru, inima agitată se înfioră ca o pasăre speriată, și bolnava se întrebă îngrijorată cum se va desfășura convorbirea cu acest ciudat medic. Acesta se grăbi să rezolve problema: înaintînd spre pat, el surprinse roșeața de teamă de pe fața micuței doamne albe.

— Vă rog să nu vorbiți, doamnă, îi spuse el, chiar înainte de a ajunge la căpătiul bolnavei. N-aș putea da voie

să vorbiți pînă ce inima dv. nu va bate mai puțin grăbit decît o face acum, și atunci, abia numai în cazul cînd dv. ați avea ceva deosebit să-mi comunicați.

Acest scurt discurs o liniști nespus de mult pe d-na Herriot, care rămase tăcută.

Dick apropie un scaun de pat, luă mîna bolnavei și-i pipăi pulsul. D-na Herriot închise ochii și rămase nemișcată pe pernele ei. Contactul cu mîna acestui tînăr era atît de reconfortant! Numai văzînd fața pîrlită de soare, ochii tineresti și ținuta neglijentă și sportivă a doctorului, încrederea bolnavei în acesta spori. D-rul Dick studia atent chipul palid, culcat pe perne. Frumusețea lui delicată îl surprinse și-l mișcă. Sub tînda bisericii, doamna în alb părea a fi fost un crin veștejit, acum însă semăna cu un crin pe care apa și umbra îl învioraseră: la început, el o socotise bătrînă, avînd cel puțin șaptezeci de ani. În pat, ea părea mai tînără și abia dacă a trecut de cincizeci de ani. Tenul de sidex, trăsăturile regulate și finețea profilului te făceau să te gîndești la o camee. Părul argintiu, fin și bogat, era pieptănat cu grijă și strîns după moda veche pe micuțul cap grațios. Aproape nici o zbîrcitură pe această față dulce care, totuși, purta urme de suferință. Linia verticală dintre sprîncene trădau ochiului experimentat tulburări ale inimii, vechi de-acum, în timp ce colțurile buzelor lăsate în jos vorbeau de o viață tristă suportată în tăcere. Nici o trăsătură de amărăciune pe acest obraz, care răspîndea o pace adîncă.

D-rul Dick dădu drumul mîinii delicate, se lăsă pe spatele scaunului și așteptă.

Micuța doamnă albă, deschizînd ochii, privi în față ochii atenți ai tînarului doctor, apoi amîndoi suriseră: acest suris de înțelegere îi apropie pe unul de altul mai mult decît ar fi făcut ceasuri întregi de conversație.

În sfîrșit, d-rul Dick declară:

— Cred, doamnă Herriot, că vă pot autoriza să vorbiți, dacă aveți ceva important de comunicat.

Și tot ce mica doamnă albă găsi să spună a fost:

— Ce minunat trandafir de aur aveți la piept!

— Nu este așa? răspunse rîzînd doctorul Dick și se uită cu plăcere la butoniera sa. Să vă spun drept, așteptam ca el să vă atragă atenția... L-am rupt din trandafirul din

fața sufrageriei pentru ca să-mi servească atît ca paleativ, cît și ca podoabă costumului meu de flanel.

— De ce purtați duminică un costum de flanel?

— Pentru că mătușa mea Louisa, binecuvîntată fie-i amintirea, mi-a băgat în cap, pe vremea cînd eram un copil mic, că duminica este zi de odihnă, și nimic nu este mai odihnitor ca un costum vechi și un exercițiu violent. Așa că, după o săptămînă foarte încăreată, hotărisem azi-dimineață să pun în practică principiile mătușii Louisa. Mă pregăteam să cosesc pajiștea proprietăresei mele, și în scopul acesta mă și îmbrăcasem cît mai simplu cu putință.

— Și, în locul acestei ocupații rustice? întrebă d-na Herriot.

— În locul acestei interesante ocupații, răspunse d-rul Dick cu vioiciune, am făcut o minunată cursă matinală cu bicicleta, printre drobii aurii și în cîntecul ciocirliilor... Făcusem așa ca la înapoiere să cobor dealul în viteză mare, în timpul cît oamenii respectabili vor fi închiși în biserică, dar, trecînd prin fața acesteia, mi-am dat seama că era nevoie de ajutorul meu.

Mica doamnă albă se gîndi o clipă, apoi spuse:

— Eu mulțumesc lui Dumnezeu că ați trecut tocmai în acel moment. Totuși, faptul că ați avut asupra dv. toate cele necesare este aproape o minune. Din aceasta eu m-am ales cu un sentiment de încredere în dv., un fel de siguranță că, în caz de urgență, dv. veți fi la fața locului cu toate cele necesare.

— Nu este nimic extraordinar în toate acestea. Un medic trebuie să fie întotdeauna în măsură să facă față cazurilor urgente.

— Dar vă asigur, insistă d-na Herriot, că uneori confrății dv. sînt luați pe neașteptate; de pildă, medicul meu, care în curînd va ieși la pensie...

Dar Dick ridică mîna:

— Știu, doamnă... Am fost pus la curent de d-na Ransom. Esențialul, acum, este ca aceste remedii care v-au ușurat să rămînă la îndemîna dv. Pentru cazul cînd ați avea nevoie din nou de ele. Desigur, doamnă, acum v-ați revenit perfect în fire de pe urma crizei suferite azi-dimineață, dar eu tot n-aș fi liniștit, dacă peste noapte nu m-aș găsi în apropierea dv. M-ați socoti prea îndrăzneț, dacă v-aș propune ca în



noaptea aceasta să dorm la Conac, pentru ca în caz de nevoie camerista dv. să mă poată chema imediat?

Ochii micuței doamne în alb se umplură de lacrimi.

— Scumpul meu doctor, zise ea, nu ntmai că nu socotesc îndrăzneală propunerea dv, dar ea este tocmai favcarea pe care eu nu îndrăzneam să v-o cer; nici n-aș putea spune cît de liniștită m-aș simți. Dar nu înseamnă să vă cer prea mult, cînd desigur că dv. aveți de îndeplinit serviciul medical pentru o regiune întreagă?

— Absolut deloc, replică d-rul Dick. Thompson vine mîine înapoi, după care nu voi mai rămîne aici decît numai din amabilitate și pentru a duce la bun sfîrșit două sau trei cazuri care mă interesează în mod special. Nu prevăd că aș mai putea fi chemat în timpul nopții, și, în tot cazul, voi anunța unde pot fi găsit. Pentru moment trebuie să plec la Hazelmoor, unde am de făcut cîteva vizite. Voi fi înapoi la timp ca să vă mai văd o dată, afară de cazul cînd ați adormit foarte devreme și cînd nu trebuie să mai fiți deranjată. Voi vorbi o clipă cu camerista dv. și-i voi spune ce are de făcut.

El se sculă, își puse scaunul la loc și, stînd lîngă pat, se uită atent la mica doamnă albă. Ea-i întinse mîna.

— Scumpul meu doctor, spuse ea, sînteți atît de bun cu mine, și eu nici nu știu măcar numele dv.

— Richard Cameron, doamnă, dacă-mi dați voie, dar oamenii de pe aici îmi spun doctorul Dick. Am fost și eu crescut pe aici. Unchiul meu mare, Andrew, a fost desigur preotul cel mai antipatic pe care și-l poate închipui cineva, dar acum, țăraniî vorbesc de el ca de un sfînt, iar mătușa Louisa, care nu dăruia un colțișor de pîine, înainte de a face o anchetă severă (pentru că socotea sărăcia sau boala drept consecința a unei ușurințe vinovate), pare astăzi ca o doamnă cu sufletul de aur care se plimba prin sat cu șorțul plin de cornuri cu lapte pe care le împărțea oricui!

— Poate că existau totuși în acest menaj virtuți pe care nepoțelul nu le putea discerne? obiectă micuța doamnă albă cu blîndețe.

— Poate! făcu și doctorul Dick; tînărul nepoțel și-a început viața ca spărgător de aureolă! Dar, vă provoc să vorbiți prea mult. Vă rog să rămîneți liniștită toată ziua; ascultați păsărelele și albinele, urmăriți cu ochii razele



soarelui și jocul umbrelor. Dar, mai ales, nici un fel de oboseală. Rămîneți cu bine.

D-na Herriot, ascultînd de instrucțiunile d-rului Dick, contempla liniștită vîrfurile copacilor, cînd Ellen Ransom apăru, ținînd în mînă un vas de argint, plin cu trandafiri aurii.

Ea apropie de pat o măsuță și depuse vasul pe ea, apoi se pregătea să plece în tăcere, cînd d-na Herriot vorbi:

— Cine mi-a trimis acești trandafiri minunați, Ellen?

— Doctorul, doamnă, răspunse Ellen vizibil ușurată de a fi descărcată de obligația tăcerii ce-i fusese impusă. Ieșind din sufragerie, mi-a poruncit să-l urmez. A scos din buzunar un briceag și s-a apucat să taie trandafiri în timp ce-mi vorbea neîncetat. „Pune apă și puțină sare în acest vas de argint“. Zadarnic am încercat să-l fac să înțeleagă că vasul acesta servește ca ornament și nu ca vas de flori; a continuat să pună trandafiri în el, apoi mi-a spus: „Du acești trandafiri stăpinei d-tale, doamnă Ransom; pune-i pe măsuța care este între fereastră și pat, și fă așa ca de acum înainte să nu mai văd camera d-sale fără o floare care s-o învelească“. Vă rog să mă iertați, domnule — i-am răspuns eu — dar n-am auzit niciodată ca un medic să prescrie trandafiri. „Eu prescriu ceea ce mi se pare potrivit, doamnă Ransom, zise el, și dacă d-ta nu execuți ordinele mele fără să le discuți, voi prescrie chiar și angajarea unei infirmiere diplomată!“. Dar, adăugă Ellen, a spus aceasta cu un suris care arăta că nu era supărat deloc; el va reveni în seara asta și încă atîtea nopți cîte vor fi necesare, ceea ce trebuie să mărturisesc imi ia o mare greutate de pe inimă.

— Ellen, întrebă d-na Herriot, i-ai spus d-ta d-rului Cameron, înainte de vizita lui de adineaori, că sperăm că va putea dormi în noaptea aceasta la Conac?

— Ca să fiu cinstită, răspunse Ellen Ransom cu vocea ei înceată și ponderată, n-am spus că dv. v-ați exprimat această dorință; mi-am luat îndrăzneala de a-l face să creadă că sugestia a venit din partea mea. Doctorul a acceptat-o numaidecît și mi-a răspuns „da, voi rămîne cu plăcere“. Ce nu este în stare să facă acest tînăr, numai ca să-și vindece pacienții! Prețuiește cît o duzină de doctori Baines.

După o clipă de gîndire, Ellen Ransom ieși.

Lăsată singură, d-na Herriot rămase nemișcată, cu ochii fixați asupra trandafirilor de aur din vasul greu de argint. Până la urmă, ea-și lăsă capul pe pernă, își împreună minile și închise ochii. Un zîmbet trist juca pe gura ei cu buzele mobile.

— Sărmane mic „spărgător de aureolă“, murmură ea. Unde era mama lui, mă întreb? El avea nevoie de toată dragostea pe care o poate da cea mai iubitoare dintre mame.

Tăcerea absolută coborî asupra frunții însorite, și micuța doamnă în alb adormi înainte de a fi putut sfîrși prima ei rugăciune pentru Dick.

## VII

### DICK ÎȘI EXPUNE PĂRERILE

— După părerea mea, spuse d-na Herriot, partea cea mai tristă a acestei aventuri este că „aureola“ era semnul exterior și vizibil...

— Al unei favori interioare și spirituale? sugerează Dick rîzînd.

— Nu, dar al unei „pierderi“ interioare și spirituale, replică d-na Herriot pe un ton serios. Gîndiți-vă, sărmane mic băiețuș, la tot ce-ați pierdut în ziua aceea: credința și bunătatea, dreptatea și ospitalitatea gazdei dv., încrederea în afecțiunea tutorilor și părinților dv.! Dar, mai rău ca orice — biet copilaș care ați fost — pierderea credinței în Dumnezeu, în bunătatea lui divină, în eficacitatea rugăciunii!

Discutînd în felul acesta, micuța doamnă albă și d-rul Dick își beau ceaiul în grădină; convalescenta era întinsă pe un chaise-longue de răchită, plin cu perne de toate culorile; pe o măsuță, la stînga bolnavei, era tava la care aceasta ajungea cu ușurință. La dreapta scaunului, d-rul Dick era întins, cit era de lung, pe covorul de iarnă, sprijinit pe un cot, cu farfuria și ceașca lîngă el. La începutul conversației lor, după ce-și tăie o bucată groasă de cozonac cu stafide, el adăugă, imitînd un glas ascuțit și îndignat.

— Ce băiețuș lacom!

Apoi, drept răspuns la privirea uimită a d-nei Herriot, el îi povestise toată istoria. Mica doamnă în alb rîse cu lacrimi, mai întii, apoi plinse fără să mai ridă și, în clipa în care pîatra sparse aureola Sfîntului Petru, o expresie de adîncă tristețe se așternu pe chipul ei pașnic.

Trecuse o lună de cînd, sub tinda bisericii, tînărul doctor întreprinsese tratamentul bolnavei pe care întîmplarea i-o scosese în față.

Datorită îngrijirilor inteligente ale doctorului Cameron, d-na Herriot se simțea mult mai bine. Pentru început, doctorul îi interzisese orice medicament, insistînd numai asupra a două remedii pe care le socotea de cea mai mare însemnătate: înainte de toate, „aerul proaspăt“ și odihnă absolută; delicioasa grădină și timpul frumos ușurau aplicarea celui dintîi. Iar pentru cel de-al doilea avea grijă tot d-rul Dick: abia era îmbrăcată d-na Herriot, că se și auzea o ciocănitură discretă în ușă și doctorul, cu aerul vesel, intra în cameră.

-- Sînteți gata, doamnă, pentru „ascensor“?

La răspunsul afirmativ al bătrînei, el o ridica pe brațele lui vinjoase, o ducea pînă pe pajiște, unde o întindea pe chaise-longue-ul așezat sub uim. Acolo erau o sumedenie de perne, și d-na Herriot așeza pe o măsuță de grădină un lucru de mină, o carte și un vas de argint plin cu trandafiri proaspeți. Astfel instalată, doamna își lua masa de dimineață și ceaiul; avea dreptul să facă și cîțiva pași pe pajiștea netedă sau, dacă cumva avea poftă, să stea puțin și în salonul cel mare, cu ferestrele deschise și perdelele lăsate. Odată cu lăsarea nopții, aceleași brațe vinjoase o duceau înapoi în camera sa și o întindeau pe canapea, lingă care d-rul Dick mai rămînea cîtva timp, ca să-și dea seama că totul merge bine și că noaptea se anunța liniștită. Uneori, d-na Herriot se mira, simțindu-se atît de dependentă de acest original medic tînăr. De la început, raporturile lor nu avuseseră nimic profesional și, în curînd, deveniră o reciprocă prietenie: protectoare din partea d-rului Dick; recunoștință, afecțiune, dependență în ce-o privea pe d-na Herriot. Doctorul Dick nutrea pentru bolnava lui un sentiment pe care nu-l mai simțise poate în același grad pentru altă ființă omenească; admirația cea mai sinceră pentru calitățile sufletești și spirituale străbătînd delicatul înveliș care le ascundea.

Din partea ei, d-na Herriot simțea, firește, o mare admirație pentru cel care o ușurase ca nimeni altul până atunci; și ea aprecia firea spontană, bărbătească și blândă, în același timp, a tînărului medic; ea se gîndea cu emoție la fiul ei, mort la naștere pe care-l plîngea mereu. Dragostea de mamă, adormită atîta vreme în biata femeie, se trezise și se revărsa din plin asupra doctorului Dick. În această caldă atmosferă, a cărei natură adevărată nu o putea defini, doctorul Dick se simțea nespus de bine.

— Și cum se face, reluă d-na Herriot după un moment de tăcere, că în urma acestor evenimente ați plecat din Dinglevale și n-ați mai revenit?

— În toamna aceluiași an, regimentul tatălui meu reveni din Indii. Moartea soției sale zdruncinase atît de mult moralul tatălui meu, că nu vru să-și ia un concediu nici să revadă Dinglevale-ul. Cred că, într-o noapte, a făcut o vizită cimitirului; dar a refuzat să dea cu ochii de unchiul Andrew și mătușa Louisa. Nu le putea ierta că-i ascunseseră starea de sănătate a mamei. Cînd era gata să plece în Indii, se ridică o problemă discutată de nenumărate ori: mama să-și întovărășească soțul sau să rămînă în Anglia cu copilășul ei? Delicată cum era, se impuse cea de-a doua soluție. Buniicii din partea mamei erau morți; unchiul și mătușa mamei îi oferiră o locuință în prezbiteriul din Dinglevale. Dar mama se consuma de regrete; ea nu se putea lipsi de dragostea care era toată viața ei; în tăcere, fără să se plîngă vreodată, biata mamă se ofilea. Mătușa Louisa o îngrijea, administrîndu-i globule homeopatice numărate cu grijă și oferite cu solemnitate; dar acest medicament era insuficient pentru a însănătoși un suflet dezolat, iar dozele de simpatie și de afecțiune pe care această mătușă le putea oferi erau tot atît de mici ca și globulele ei. Pe de altă parte, unchiul Andrew propunea, ca unic mijloc de însănătoșire, un nemilos învățămînt teologic! Micul băiețaș îi dădea mamei sale întreaga lui dragoste, dar bietele lui brațe nu puteau înlocui îmbrățișarea protectoare a soțului absent!

În felul acesta, puterile tinerei femei scădeau mereu și, într-o dimineată, ea adormi pentru a nu se trezi niciodată. După trei zile, am izbutit să scap din cameco piilor și am fugit în aceea a mamei, strigînd: „Mămico mămico!”. Aici mă



urcai pe patul ei, pe care-l găsi gol!... Guvernanta mea mă descoperi și, luându-mă de acolo, îmi spuse: „De-acum încolo nu mai are rost s-o cauți pe mămica: ea doarme sub iarba cimitirului“. Și adăugă, mai mult pentru cameristă, care se apropiase și ea de noi: „Sărmana ființă, stă mai bine acolo, decît să-și rupă inima aci!“. Mai tîrziu, mătușa Louisa mă informă că mama se dusese în cer, lîngă Dumnezeu, și că, dacă voi fi un copil cuminte și o voi asculta, punînd în practică și învățăturile pe care unchiul Andrew le debita în fiecare duminică, voi fi chemat și eu, mai tîrziu, să trăiesc lîngă Dumnezeu. În ce mă privește pe mine, eu mă țineam de versiunea guvernantei, care mi se părea naturală și probabilă; într-adevăr, mămica mea avusese întotdeauna mare plăcere să se întindă pe iarba plină de flori; ea rămînea acolo, în timp ce eu mă jucam în jurul ei și mă distram vîrîndu-i narcise prin păr. Dar, într-o zi, apărui pe scenă mătușa Louisa și începu să strige: „Scumpa mea Eleonora, scoală-te numaidecît, iarba este desigur umedă, și copilul acesta îți mototolește rochia și-ți strică pieptănătura“. Nu mi se părea deci ciudat, dacă micuța mea mămică, oricît de obosită era, prefera să doarmă pe iarbă, cît mai departe, și unde mătușa Louisa n-o putea sili să se scoale. Ceva mai mult, de cîteva ori am surprins pe unchiul Andrew și mătușa Louisa discutînd ridicarea unei cruci de marmură pentru „locul de odihnă al sărmaneii Eleonora“. Așa că tot pe guvernantă o credeam, și o mai cred și astăzi.

Micuța doamnă în alb își uscă ochii, își întări vocea și, după un moment, întrebă:

— Și ce s-a întîmplat după înapoierea tatălui dv.?

— A trimis după mine. Se afla în garnizoană la Edinburg. În acest frumos oraș cu trecutul romantic, am petrecut împreună ani fericiți. Tatăl meu și cu mine ne înțelegeam perfect și eram o pereche de prieteni. Eu cred că-i semănam într-un chip aproape ridicol. N-avea mai mult de treizeci de ani cînd a revenit din Indii, se însurase foarte tînăr. Pe măsură ce eu creșteam, el părea că întinerește. Vîrstele noastre se apropiau. Cînd am intrat la Universitate, pentru a-mi lua doctoratul, el pleca cu regimentul în Africa de Sud. Mormîntul lui se află în Transvaal. Era tocmai în fruntea unuia din acele atacuri călări nebunești ale războiului, cînd un glonte îl lovi în plină inimă. Era felul de



moarte pe care ar fi preferat-o, pentru că așa a trebuit să se întâmple. Glontele străbătu miniatura mamei, pe care o purta sub tunică; portretul mi-a fost transmis mie; avea o gaură neagră în dantela care-i acoperea pieptul; tinăra ei față era impasibilă și-și păstrase numai zîmbetu-i de totdeauna! Ar fi fost o poveste și mai interesantă, dacă miniatura ar fi oprit glontele, dar n-a fost așa, și eu mi-am pierdut pe cel mai bun prieten.

— Dar, cu siguranță, obiectă cu blindete mica doamnă albă, dragostea dintre tată și dv. v-a dat încrederea în bunătatea omenească!

Doctorul Dick se gîndi o clipă.

— Nu era atîta dragoste, spuse el în sfîrșit, cît o înțelegere perfectă; petreceam reciproc și eram mîndri unul de altul. Ne simțeam solidari în totul. Cu toate acestea, nu păstrez nici o amintire a vreunei manifestări de dragoste. Bănuiesc, în ce privește pe tata, că întreaga lui capacitate pentru acest gen de sentiment dormea sub iarba din Dinglevale. Vedeam pe tatăl meu înfiorîndu-se cînd se afla în prezența unei perechi de îndrăgostiți sau cînd observa o femeie alăptîndu-și copilul. Fără îndoială, anumite lovituri ale soartei schimbă în piatră, pentru totdeauna, firea omului.

— A trăi fără dreptate înseamnă s-o pierzi, spuse d-na Herriot.

— Eu nu sînt de acord cu această părere, răspunse d-rul Dick.

Apoi, cu siguranța tinereții și a inexperienței, adăugă:

— Orice dragoste este egoistă.

D-na Herriot se apucă să mediteze asupra axiomei emise de acest tînăr care nu credea nici în dragoste, nici în dezinteresarea omenească. Timp de cîteva secunde, ea își vîri fața în florile aflate la îndemîna ei și le savură parfumul; apoi, ridicînd capul, zîmbi cu indulgență tînărului întins în iarbă și, fără nici o ironie în glas, replică:

— Iată o declarație surprinzătoare, scumpul meu doctor, ați putea să mi-o explicați?

— Desigur, răspunse Dick. Să începem cu îndrăgostiții. Eu rămîn la părerea mea că toți îndrăgostiții sînt egoiști și nu numai față de alții, ci chiar față de obiectul iubit. De fapt, majoritatea îndrăgostiților (și în special femeile)

nu este legată de o anumită ființă omenească, ci de himera de a fi iubit. Aceasta explică multe rupturi. Ajunge ca un bărbat să treacă, să știe a se arăta îndrăgostit într-un chip fermecător, după ce a făcut din acest rol un studiu adinc, și, fără regrete, tinăra fată care este îndrăgostită numai de iubire părăsește pe logodnicul numărul unul pentru numărul doi. Luați de pe amorezați idealul pe care și-l fac din dragoste și să vedem, ce mai rămîne din sentimentele lor reciproce?

Ochii micuței doamne în alb rideau, dar glasul îi rămase serios atunci cînd răspunse:

— Cuvintele dv. par o ghicitoare; dar, în sfîrșit, bărbatul și femeia tot rămîn; și dacă nu mai există dragoste între ei, tot ce au mai bun de făcut este că, fără întîrziere, fiecare să plece în altă direcție.

— Ah! ah! exclamă doctorul Dick, ajungem la marea problemă a căsătoriei. Iată că intervine incompatibilitatea caracterelor. Cred că dv. sînteți în favoarea divorțului.

D-na Herriot roși:

— Nu, zise ea. Aici intervine legea divină. Nu stă scris: „Nimic să nu despartă ceea ce Dumnezeu a unit“?

— Aceasta se aplică, firește, căsătoriilor încheiate în cer, răspunse d-rul Dick, dar nu acelor care au fost contractate din pasiune sau interes material, de rubedenii sau prin forța împrejurărilor.

— Noi nu putem înlătura o lege perfectă, numai din cauza felului în care se face uz de ea. Nimeni nu trebuie să se împovăreze cu sfintele legături ale căsătoriei, decît dacă esența divină a sacramentului îi stă la bază. Dacă Dumnezeu însuși și dragostea, care este de natură divină nu unesc pe soți, ei trebuie să se ferească de a se imbarca pentru o expediție atît de primejdioasă, altfel naufragiază.

— Ah! bine, făcu Dick. Eu nu pot discuta cu dv. acest subiect, pentru că nu cred în cei doi factori pe care vă sprijiniți. Să revenim deci la punctul meu de plecare. „Orice dragoste este egoistă“. Eu o dovedesc. Cele mai multe dintre fetele tinere sînt îndrăgostite de ideea de a fi iubite, mai pe scurt, de dragoste. Bărbaților le place să cucerească: cum au obținut victoria, s-au și plictisit, și se gîndesc la noi cuceriți. Și chiar dacă, în primul an de căsătorie există, și dragoste, ea ajunge egoistă. Ați întîlnit dv. vreodată un soț care să nu fie egoist?

D-na Herriot se gîndi o clipă în tăcere, apoi răspunse cu sinceritate:

— Nu, bărbații pe care i-am cunoscut eu erau toți egoiști.

— Iată, exclamă Dick triumfător. Apoi uitați-vă la părinții și copiii lor. Eu intru într-o mulțime de „intérieurs“, cum se spune în Franța — este vorba de cercul familiei, de căminul intim, de *home*-ul, din care Anglia și-a făcut o specialitate — și rămîn la părerea mea că, în majoritatea cazurilor, dragostea părinților este un lucru monstruos de egoist; atît timp cît băeții sau fetele lor îi mulțumesc în totul, nu-i contrariază cu nimic, nu-ți fac planuri independente, ascultă fără să pună întrebări, sînt de acord fără comentarii, se supun fără să discute, totul este bine. „William este un copil fermecător“. Dar îndată ce acesta are intenția — cît de slabă — de a pune în discuție imperioasa autoritate a părinților, s-a terminat cu farmecul lui William...

Doctorul Dick se opri o clipă să respire... Apoi continuă:

— Să trecem la alt subiect. Să lichidăm dragostea părinților ca egoistă. Să ne ocupăm acum de prieteni. Cei mai mulți dintre ei nu-și întemeiază legătura lor pe plăcerea pe care și-o pot procura reciproc?

— Adevărat? spuse cu blîndețe d-na Herriot. Pînă în acest moment aveam impresia că gust farmecul prieteniei în tovărășia tînărului meu doctor, dar cred că în realitate eu acord, pur și simplu, o mare prețuire inteligenței sale și felului în care a tratat cazul meu. Pe de altă parte, numai încrederea mea în el — sau poate vanitatea mea — m-a împiedicat să cred că singurul interes în relațiile noastre a fost acela al onorariului, pe care voi avea plăcerea să i-l achit.

Doctorul Dick se sculă brusc; păsărelele zburară speriate la o parte.

— Oh! d-nă Herriot, acest atac nu face parte dintr-un război cavaleresc. Una din primele reguli într-o discuție abstractă este ca niciodată ea să nu fie redusă la un caz particular: „Persoanele de față sînt exceptate“ trebuie să se subînțeleagă totdeauna. Fără îndoială, noi sîntem o fericită excepție de la regula generală.

El se ridicase pe jumătate și ochii lui întrebători scrutau fața d-nei Herriot.

— Dv. nu vorbiți serios, d-nă Herriot? insistă el. Recunoașteți că glumiți, sau iau primul tren spre Londra. Nu există nimic pe lume de care să fac caz mai mare ca de prietenia dv.

În timp ce vorbeau, ușa cea mare a sufrageriei se deschise încet și „vicarul“ apărură în cadrul ei: se uită în jurul lui și, cu pas greoi, se îndreptă spre ei.

— Pe Jupiter! exclamă d-rul Dick, recăzînd în iarbă ca o piatră. Nu voi mișca; nu mă trădați: chaise-long-ul acesta mă ascunde complet și el nu m-a putut vedea. Este, de altfel, extrem de miop și nu vede nimic la un metru de nas. Nu se va gândi să vă ocolească, mai ales că toate scaunele sînt de partea cealaltă. Ce să-l fi adus aici? Repede, înainte de vine el, spuneți-mi că ați glumit...

În același timp, o mîină rugătoare se puse pe mîneca de dantelă: micuța doamnă albă îl făcu să și-o retragă, dîndu-i o lovitură ușoară, apoi întorcîndu-și fața, văzu, nu fără oarecare teamă, pe preotul parohiei venind spre ea.

## VIII

### VICARUL PEROREAZĂ

Vicarul mergea cu precauție pe covorul verde al pajiștei, aproape săltăreț, de parcă ar fi fost vorba de un teren arat. Zîmbetul lui îmbietor îl preceda, acompaniîndu-i glasul sonor.

— Mi-e teamă, doamnă Herriot, spuse el, că prezența mea aici, fără să fi fost anunțat, să nu fie o mare indiscreție.

Tăcerea micuței doamne în alb păru că aprobă această afirmație; totuși, cu un gest, ea îi arătă preotului un scaun; de răchită plasat la oarecare distanță de chaise-long-ul ei vicarul își apropie scaunul oferit, se așeză pe el cu genunchii strînși, puse pe aceștia pălăria lui moale și peste ea mînușile sale negre. Apoi, nu fără o anumită nervozitate, zîmbi dulceag d-nei Herriot.

— Fapt este, scumpă doamnă, zise el — nu știu dacă ați fost informată — că m-am mai prezentat de cîteva ori



la dv. dar, tot de atâtea ori, respectabilul dv. *maitre d'hotel* mi-a declarat invariabil că nu sînteți de văzut. Astăzi, dimpotrivă, drept răspuns la ciocănitura mea, o tînără femeie mi-a deschis ușa.

Ajuns aici, vicarul făcu o pauză plină de emfază, în mijlocul căreia un rîs înăbușit părea că se înalță de pe pajiște.

— Jarvis ieșise, replică mica doamnă albă cu o voce care tremura puțin.

— Ah! înțeleg; în lipsa lui Jarvis, ușa mi-a fost deschisă de o tînără persoană care este una din parohienele mele; acum, de curînd, am preparat-o pentru confirmare.

— Da, a fost Mary, camerista mea temporară.

— Da, da, Mary, care, firește, m-a rugat să intru; m-a introdus în salon, cerînd să aștept pe o anumită persoană cu numele de d-na Ransom și pe care s-a dus imediat s-o caute.

D-na Herriot luă în mînă vasul de argint plin cu trandafiri și-și vîrî fața în ei. În ajun, doctorul Dick, spre a o distra, încarnase personalitatea vicarului, și extraordinara asemănare a originalului cu caricatura era gata să facă o spărtură gravă în protocolul serios al d-nei Herriot.

— Îmi pare nespus de rău, spuse ea curtenitoare, că ați făcut atîtea încercări zadarnice pentru a mă vedea. Jarvis ar fi trebuit să vă avertizeze pe loc că nu aveam voie să primesc vizite.

— Într-adevăr, mi s-a și spus ceva în acest sens. Dar vizita preotului are un caracter special și nu poate fi clasată printre vizitele obișnuite.

— Înțeleg! spuse d-na Herriot.

— Scopul meu, venind la dv., scumpă doamnă, are două aspecte, continuă vicarul: în primul rînd, doream să vă exprim adîncul meu regret că ați suferit o atît de serioasă indispoziție chiar pentru prima oară cînd ați asistat la oficierea slujbei divine în biserica mea; în al doilea rînd, doresc să trezesc interesul dv. în favoarea operelor de binefacere din parohia mea, al cărui membru — temporar, este drept — sînteți și dv., dar foarte apreciat.

Toate acestea erau spuse în cea mai bună tradiție a moralei anoste și plictisitoare, adresate „scumpilor frați“.

Un suspin dramatic, prins numai de mica doamnă albă, se înalță deodată în mijlocul tăcerii; d-na Herriot se uită



îngrijorată la preot, dar el n-auzise nimic și continua să-și desfășoare pasajele din discursul său pregătit cu atenție.

— Țin să vă repet cât de mult indispoziția dv. a fost plînsă de toți, cu atît mai mult cu cît ea a trebuit să se întîmple tocmai în lipsa excelentului nostru doctor Thompson, lăsîndu-vă în mîinile puțin sigure ale locuitorului său.

D-na Herriot răspunse cu o răceală subită:

— Dar eu am găsit că acest locuitor este foarte competent și plin de atenție, spuse ea. Și-a dat perfect de bine seama de starea mea, și niciodată n-am fost restabilită ea de data aceasta. Ba este chiar prima oară că am parte, în lunga mea existență, să scap atît de ușor din mîna unui medic.

Vicarul își împreună mîinile deasupra pălăriei și zîmbi cu indulgență.

— Ah! sînt încîntat că n-ați descoperit nici o incapacitate profesională la tînărul meu prieten de altădată; din nefericire, reputația lui personală este departe de a fi ceea ce-i doresc cei care l-au recunoscut din copilărie. Și, la un medic, o bună reputație personală este de importanță capitală. Dar să nu insistăm, continuă vicarul, însoțindu-și cuvintele de un gest de bunăvoință. Mi-ar părea rău să fiu silit să vă luminez asupra acestui punct. După cît am auzit, tînărul s-a înapoiat la Londra, nu?

Tăcerea înghețată a d-nei Herriot și indignarea care scăpăra în ochii săi făcură, în sfîrșit, ca spiritul îngust al preotului să-și dea seama că apucase un drum greșit. Începu să se agite pe scaun, își ridică pălăria și-și încrucieșă picioarele. Deodată, ochii enervați se potoliră, și un zîmbet ușor destinse buzele închise cu asprime ale d-nei Herriot. Fără să-și dea seama, ea lăsase mîna dreaptă să-i cadă în jos; doctorul Dick i-o luase într-a sa și o sărută respectuos. Acest schimb tăcut de simpatie plină de încredere trezise în d-na Herriot simțul pentru comic și o înarmase cu răbdare. Preotul observă numaidecît destinderea subită de pe fața d-nei Herriot și, fără să se gîndească la o intervenție străină, interpretă, destul de natural, firește, această schimbare de atitudine ea o dovadă măgulitoare în favoarea lui. Aplecîndu-se înainte, cu un zîmbet insinuant pe buze, el se apucă să dezvolte cel de-al doilea punct. D-na Herriot ascultă distrată lunga disertație a preotului asupra funcționării operelor de binefacere din Dînglevale. Gestul tînărului doctor, sărutîndu-i

mina, îi apăru ca o dovadă spontană de afecțiune de care fusese mișcată. Dacă doctorul Dick, în cursul uneia din întrevederile lor obișnuite, ar fi îndrăznit o asemenea revărsare de sentimente, ea ar fi văzut fără îndoială, în purtarea tânărului doctor, o libertate pe care nimic n-o autoriza; dar, în cursul acestei mici aventuri în care erau angajați în urma intrării nedorite a preotului, incidentul îmbrăca un caracter aproape vesel și exprima numai aprecierea doctorului Dick față de încrederea pe care bolnava sa o dovedise c-o are în el, în ciuda răutăcioaselor insinuări ale fostului său prieten. Mica doamnă albă mai vedea în această manifestare de respectuos atașament și un pronostic fericit pentru influența pe care se va sili, cu blindețe, s-o ciștige asupra acestei naturi voluntare și profund necredincioase. Cu un aer de satisfacție, d-na Herriot își mîngîie dantela de la încheietura mîinii, îndreptînd spre preotul din Dinglevale o privire de afectuos interes, care nu i se adresa însă lui.

— Așa că, scumpă doamnă, încheie acesta din urmă, îmi permit să solicit simpatia dv., cu nădejdea că veți fi dispusă să mă sprijiniți în operele mele parohiale, acordîndu-ne o subscripție de care avem mare nevoie. Poate că dv. nu știți că eu am preluat această sarcină în condițiuni speciale — da, pot s-o spun — în condițiuni absolut speciale. Predecesorul meu a ocupat postul său timp de mulți ani.

D-na Herriot încercă să-și concentreze atenția asupra vicarului. Tăcerea era impresionantă, dar preotul, absolut inconștient de ambianța tulburată, își continuă monotona lui perorație.

— Am găsit toate afacerile parohiei într-o mare dezordine, nici un ban în casă, dar, în schimb, datorii destul de rele, consecințe a relei administrații a predecesorului meu. Din nefericire, există și printre cei ce au aceeași misiune ca și mine, mulți care neglijează să dea o socoteală exactă a fondurilor care le trec prin mîini, ceea ce echivalează aproape cu o...

Cu un gest autoritar, d-na Herriot ridică brațul și impuse vicarului să tacă.

— Vă rog, părăsiți acest subiect, zise ea. N-am nici o poftă să ascult acuzațiile dv. împotriva predecesorului dv., întrucît ele nu mă privesc deloc.

Vicarul zîmbi dulceag.

— Acuzații, scumpă doamnă, ar fi un cuvânt prea tare. Eu nu am făcut altceva decât să vă explic — și aceasta într-o formă cât se poate de confidențială — lipsa de fonduri într-o parohie pe care dv., fără îndoială, că o socotiți bogată. Ar fi de dorit ca nici un fapt incorect, în chip conștient, să nu se fi produs, dar...

În acest moment, Dick apărură ca din pământ.

— Acum, zise el, este și rindul meu să iau parte la această foarte interesantă conversație; și, spunând aceste cuvinte, el ocoli chaise-long-ul.

— Ești un *mincinos*! Haide! domnule, bolnava mea a suportat o vizită pastorală destul de lungă și de edificatoare, ajunge! Mă văd silit să-ți cer să mă însoțești până la cea mai apropiată ieșire prin care te vei putea reîntoarce în cabinetul de lucru al răposatului rector și, pe drum, vei binevoi a-mi da toate amănuntele privind datoriile și jafurile unchiului meu Andrew. Acesta a fost un om aspru — eu, mai ales, o știu foarte bine — dar ale d-tale sînt cele dinții imputări pe care le-am auzit aducîndu-se la adresa cinstei lui... Nu este nevoie! D-na Herriot te va scuza că nu-ți iei un rămas bun prea ceremonios. Te rog să mă urmezi.

Mica doamnă albă, speriată, urmări cu ochii pe cei doi bărbați, în timp ce străbăteau pajiștea: Dick, drept, țeapăn, cu indignarea și furia care i se puteau citi în toată ținuta lui; firește, el încerca să se stăpînească, și-și ținea mîinile vîrîte adînc în buzunarele hainei lui albastre; alături de el silueta neagră a vicarului, cu aerul plouat, făcînd gesturi de scuze și de revenire. D-na Herriot, abia respirînd, îi privea depărtîndu-se, tremurînd la gîndul la ce s-ar putea întîmpla după ce nu-i va mai putea vedea ea. Dar, abia trecură cinci minute și Dick apărură din nou, fluierînd voios și cumîinile tot în buzunare.

— Îmi pare foarte rău, spuse el, dar sper că toate acestea nu v-au tulburat deloc. Acest vechi și ipocrit farsor știe foarte bine că unchiul Andrew cheltuia pentru parohie mult mai mult decât a primit vreodată. Unchiul meu făcea gălăgie pentru cheltuielile mătușii Louisa și-mi cumpăra cu destulă părere de rău o sfîrlează, dar era generos pînă la extrem cu biserica și cu parohienii lui. Unchiul Andrew avea o situație materială proprie foarte bună, și vreme de mulți ani i-a plătit vicarului, din buzunarul său, sume de bani foarte fru-

moase. Ce ticălos! sînt sigur că în seara aceasta conștiința lui nu va fi prea liniștită; așezat în fotoliul din cabinetul de lucru, el va vedea apărînd în fața-i pe unchiul Andrew, țîrînd într-o mină o harpă și o coroană, iar în cealaltă registrul cu socoteli!

Dick se trînti pe scaunul liber, își dădu capul pe spate și începu să ridă. El nu observă umbra de tristețe care, încet-încet, se așternu pe fața micuței doamne în alb.

— Iată, deci, ce este prietenia, iată ce este lealitatea, continuă Dick. Ce comentariu frumos la ultima noastră conversație.

— Tăcere, scumpul meu copil, murmură d-na Herriot. Pînă acum ai vorbit și ai făcut cum te-a tăiat capul; acum, lasă-mă să vorbesc și eu. Izgonește din minte gîndul despre această persoană, demnă de dispreț, care ne-a întrerupt, și lasă-mă să răspund la rechizitoriul d-tale împotriva afecțiunilor omenești. Natura omenească, lipsită de sprijin, este puțin lucru, dar există mame devotate, soții fără egoism, și întâlnești oameni de-ai lui Christos, în care iubirea de sine este dominată de iubirea pentru Dumnezeu. Nimic nu poate ucide egoismul omenească viața creștină, adică dragostea pentru Acela despre care dușmanii lui de moarte, văzîndu-l răstîgnit pe cruce, au spus: „El a salvat pe alții și nu se poate salva pe sine!”. Aceste cuvinte erau rostite ca un blestem, dar ele explică totuși misterul Învierii: o iubire care, uitînd de sine, nesimțitoare la suferințe, primește toate abnegațiile pentru a salva pe ceilalți! Cînd vom ajunge la o asemenea iubire, abia atunci vom înțelege și divinul... Acum, scumpul meu doctor, du-mă în camera mea; tare mi-e teamă că vicarul mi-a epuizat ultimele rezerve de putere...

În noaptea următoare, Ellen Ransom fu silită, pentru prima oară, să cheme pe doctorul Dick; acesta avu de dus o luptă grea, dureroasă pentru bolnavă și plină de teamă pentru cele două ființe care o îngrijeau și o apărau. Spre dimineață, biata femeie adormi, cu mîna în aceea a doctorului și cu Ellen Ransom, în fața ei, austeră, ca o sentinelă inflexibilă, la picioarele patului. Aplecîndu-se o ultimă oară asupra bolnavei, cuvintele pronunțate după-amiază, la umbra mestecenilor, trecură ca un fulger prin mintea lui: „El salvează pe alții și nu se poate salva pe sine!”.



Ce legătură puteau avea aceste cuvinte cu suferința micu-tei doamne în alb? Nici una, cel puțin atât cît știa doctorul Dick; acesta ignora că delicata inimă de femeie era gata să înfrunte toate suferințele dacă, cu acest preț, un alt suflet putea fi smuls din întunericul încreierii și necredinței și adus la lumina credinței neînvînse. Asigurîndu-se încă o dată că bolnava dormea, doctorul o încredință pazei d-nei Ellen Ransom și se înapoie în camera lui.

## IX

### STĂPÎNA CONACULUI ÎN VIZITĂ...

Opulenta proprietăreasă a Conacului prezida *lunch*-ul pe care-l lua în tovărășia unui tînăr foarte drăguț, care se prezentase ca din partea d-nei Herriot; aceasta era dezolată că nu poate face în persoană onorurile casei față de stăpîna Conacului, și o rugă s-o scuze. Împrejurări neprevăzute o siliseră pe proprietăreasă să vină grabnic la Conac ca să ridice din casa de bani de aici o serie de hîrtii importante. Ea adresase d-nei Herriot o scrisoare prin care cerea autorizația să treacă pe la Conac între două trenuri și să-și scoată hîrțiile de care avea nevoie; trenurile îi permiteau să ajungă la Conac la ora unu și să plece de acolo la două și jumătate. D-na Herriot nu mai avea deci încotro, și fu silită s-o roage pe stăpîna Conacului să-i facă plăcerea de a rămîne cu dînsa la masă. Doamna răspunse acceptînd și declară că este încîntată de prilejul care-i îngăduia să facă cunoștința chirieșei sale; dar, în ziua fixată, adică chiar a doua zi după vizita vicarului, d-na Herriot nu era în stare să facă nici cel mai slab efort; nu putea suporta decît atmosfera camerei sale liniștite, unde încă închidea mereu pleoapele. Doctorul Dick, care o observă, trase în jos transperantul, lăsînd desfăcute cîteva șipculițe ale acestuia, pentru a permite aerului și razelor soarelui să pătrundă în cameră. D-na Herriot îi mulțumi cu un zîmbet.

— Arborii sînt atinși de o agitație cronică, mișcîndu-se la cea mai slabă adiere a vîntului, și astăzi vă obosese... Dar aerul și soarele vă dau sănătate și-i putem lăsa să pătrundă aici, după ce v-am ascuns arborii. Și ce să-i spun prihorului



din partea dv.? Să tacă din gură? Eu cred că-l voi face pe acest prieten al dv. să se mai potolească puțin în dimineața asta.

Bolnava zîmbi și închise ochii; apoi, deschizîndu-i brusc, ea îl privi pe doctor cu o expresie de teamă cumplită.

— Oh! Uitasem! Ce mă fac? Doamna... știu... doamna...

— Da, da, știu. Nu vă obosiți, căutîndu-i numele. Dînsa este una din vechile mele prietene intime! Nu vă mai gîndiți la ea. Îi voi prezenta scuzele dv. și-i voi ține tovărășie la *lunch*.

Dar expresia de prietenie nu se risipi din ochii obosiți ai micuței doamne albe; ei scrutau fața doctorului. Era prea slabă ca să-și îmbrace gîndurile într-o politețe convențională; așa că le formulă cu o simplitate perfectă.

— Vrei să-mi promiți... că te vei purta corect?

Doctorul zîmbi, încîntat; aceste cuvinte ale bolnavei lui erau chiar acelea pe care le-ar fi putut întrebuița, cu douăzeci de ani în urmă, mătușa Louisa înainte de a-l trimite în vizită la stăpîna Conacului.

— Da, spuse el, mă voi purta într-un chip ireproșabil. Nu voi fi lacom, nu voi trînti prăjitura la pămînt, nu voi propune nici o ghicitoare grea. Opulenta stăpîna a Conacului nu mă va recunoaște, și voi face așa ca să-i las o impresie excelentă. O voi cucerii pe stăpîna Conacului, vă rog să nu vă faceți nici o grijă. Odihniți-vă și nu vă gîndiți la nimic; la ora ceaiului, vom reda păsărelelor dreptul de a ciripi mai departe.

Se întîmplă deci că, înainte de a putea constata dacă parchetul din salon nu era zgîriat, dacă nu erau pete de cerneală pe masa de scris, stăpîna Conacului văzu făcîndu-și apariția, nu micuța bătrînă — din partea căreia nu se aștepta la prea multă plăcere — ci un tînar drăguț, elegant, cu ochii bruni, care o privea cu vizibilă admirație, să-i prezinte scuzele d-nei Herriot. Ținuta, pe care stăpîna Conacului și-o luase pentru a primi pe d-na Herriot, căzu ca o mantie de pe umerii săi! Masa, în tovărășia tînarului domn Herriot, va fi infinit mai plăcută. Numai zîmbet și amabilitate grațioasă, ea îi întinse o mînă prietenoasă.

— Sînt dezolată să aflu de indispoziția mamei dv., zise ea. În nici un caz nu vreau să se obosească din cauza mea și sînt încîntată să vă fac cunoștință, d-le Herriot. Nu mi

s-a vorbit de dv., atunci cînd mama dv. a închiriat casa, altfel aş fi lăsat deschisă şi sala de biliard. Vreau să sper că vă place locuinţa.

Dick răspunse afirmativ şi o asigură că biliardul nu era un element necesar pentru fericirea lui; apoi adăugă că prezenţa sa la Conac se explică prin starea precară de sănătate a d-nei Herriot, dar nu obiectă nimic în legătură cu cuvintele „mama dv“. Greşeala opulentei doamne răspundea chiar planurilor sale. În timp ce-i da aceste explicaţii, doctorul opri asupra ei priviri admirative care acţionară ca un balsam asupra acestei persoane foarte departe de gîndul de a abdica de la pretenţiile ei. „Tînărul dl. Herriot“ se comporta într-adevăr într-un chip fermecător şi, trebuie s-o recunoaştem, în cazul de faţă prietenul nostru Dick nu simula deloc, fiind într-adevăr uimitor de întinerirea pe care ultimii douăzeci de ani îi operase în fosta lui gazdă de la Conac. Pe vremuri, părul doamnei era cenuşiu, aspectul ei greoi. Acum, părul era de un blond auriu, iar trupul, deşi opulent, căpătase o siluetă foarte plăcută; arta învinsese natura; ceva mai mult, în gura ei mare, destul de slab populată pe vremuri, străluceau astăzi două şiruri de dinţi de-o albeaţă ireproşabilă. Privind la această ediţie, revăzută şi corectată, a fostei doamne de la Conac, Dick se gîndi la contrastul pe care-l oferea această tinereţe fabricată faţă de tinăra bătrîneţe a micuţei doamne în alb; evocarea farmecului ei dulce şi pătrunzător făcu să apară în ochii lui Dick o expresie care completă cucerirea doamnei de la Conac. „Tînărul dl. Herriot“ era delicios; ce ciudat însă că nici unul din prietenii d-nei Herriot nu-i vorbise de el! Probabil că trăia în străinătate — diplomat, desigur, — şi venise în Anglia chemat de boala mamei sale. Orice-ar fi fost, era un tînăr fermecător — şi stăpîna Conacului, după ce-şi scoase hîrţile din casa de bani, se înapoie în sufragerie cu certitudinea că va petrece cîteva momente foarte plăcute: nădejdea ei se împlini. Conversaţia cu tînărul dl. Herriot fu vioaie şi amuzantă. Constatînd starea spirituală a doamnei de la Conac, el urmă indicaţia, vorbind cu ea nu cu diferenţa tinereţii faţă de omul vîrstnic, ci aşa cum s-ar fi comportat faţă de o doamnă de vîrsta lui şi totul cu o atît de vizibilă bună credinţă că, în cîteva rînduri, stăpîna Conacului se feliţă în sinea ei de a-şi fi încredinţat grija înfrumuseţării ei îndemînaticului specialist din

Bond Street, a cărui intervenție nu lăsase — probabil — nici o urmă! Masa, atât de însuflețită, se apropia de sfârșit. Opulenta doamnă își curăța o piersică, și cum tocmai tratase pe dl. Herriot cu cuvintele de „băiat rău“, dar cu o privire care transforma epitetul în compliment, ea provoacă în Dick o repetare a pățaniei lui din copilărie; aducându-și în față o prăjitură splendidă, tăie din ea o felie mare și punându-și-o în farfurie, zise cu o intonare schimbată:

— Aceasta îmi amintește un eveniment care s-a petrecut chiar în această cameră, acum mai bine de douăzeci de ani — mult înainte de timpul dv. — o istorie destul de ciudată. O știu de la tânărul Dick Cameron care a studiat cu mine medicina la Aberdeen. Unchiul lui a fost preotul acestei parohii; Dick trăia la prezbiteriu și ducea o viață foarte puțin plăcută. O invitație la o serbare trebuie să fi fost un eveniment plin de făgăduinți, altfel nu se explică via amintire pe care a păstrat-o acestui eșec al nădejdiilor lui. El și o serie de băieți și fete fuseseră invitați să se joace și să ia masa la Conac. Bineînțeles, era înainte de timpul dv., pentru că el vorbea ca de o femeie grasă trecută de cincizeci de ani.

Ajuns aici, tânărul dl. Herriot se opri ca să-și taie o nouă felie de prăjitură. Stăpîna Conacului murmură ceva care semăna cu „soacră-mea“.

— Ah! fără îndoială. Ei bine, sper că n-aveți o afecțiune prea vie pentru soacra dv., pentru că, în cazul acesta, n-aș mai putea să vă povestesc mai departe, ceea ce mi-ar părea destul de rău. Și merită să fie auzită, mai ales chiar în încăperea unde s-a petrecut istoria.

Nu, stăpîna Conacului n-avea nici un fel de simpatie pentru soacra ei... totuși, în timp ce curăța piersica, mîna îi tremura și cuțitul de argint era gata să-i scape pe jos.

— În cazul acesta, sper că nu vă veți formaliza de numele prea puțin clasice cu care Dick Cameron a gratificat-o. Iată cum s-au petrecut lucrurile.

Și, după acest preambul, tânărul dl. Herriot începu o descriere viguros pieptănată a serbării copiilor, în această grădină, cu atîția ani în urmă! Deciziile nedrepte, umilirea sărmanului băiețuș, scena de la masa de ceai, eșecul final, crunta pedepsire. Stăpîna Conacului îmbătrînea vizibil sub privirile atente ale d-lui Herriot.

— Era o adevărată scorpie, nu?

Doamna de la Conac trebuie să admită că așa era, dar părea că întâmpină oarecare greutate la înghițitul piersicii. Tânărul dl. Herriot, dimpotrivă, mîncă cu foarte multă voie bună și a doua felie de prăjitură. El continuă:

— Și, orice ar fi fost, după toate acestea, un incident trivial a fost cauza că acest sărman băiețuș a pierdut încrederea în tot. Detesta pe bătrîna, își pierduse prietenul și eroul — vicarul — umilele lui rugăciuni rămaseră fără răspuns, totul părea că se unise împotriva lui. Astăzi este un necredincios declarat și el își fixează data cînd și-a pierdut credința în ziua acestei triste aventuri. Nu credeți că a fost ceva supărător, ca soacra dv. să fi oferit o serbare copiilor?

Consultîndu-și ceasornicul, opulenta doamnă răspunse afirmativ, dar își exprimă îngrijorarea cu privire la ora de plecare a trenului ei. Trăsura comandată de ea trebuie să fi sosit. Dl. Herriot este atît de drăguț să sune și să se intereseze?

Dl. Herriot sună, protestînd totuși.

— Oare sînteți silită să luați acest tren? Și eu care mă gîndeam cu atîta plăcere la o după-amiază petrecută în grădină!

Ochii bruni implorau, dar doamna de la Conac era palidă și hotărîită. Trăsura aștepta și Dick o însoți. La despărțire, el îi strînse mîna.

— Cred că nu sînteți supărată pe mine că v-am povestit întîmplarea cu soacra dv.?

Stăpîna Conacului zîmbi silit; se distrase foarte bine... bineînțeles, istoria aceea era foarte tristă.

— Ce bunătate la dv.! răspunse tînărul dl. Herriot. Îi voi spune lui Dick Cameron că v-am povestit aventura și că dv. v-ați arătat foarte mișcată. Drum bun, doamnă! Nici nu vă puteți închipui ce plăcere am avut întîlnindu-vă.

\* \* \*

Trăsura care ducea pe stăpîna Conacului la gară trecea prin sat; la un moment dat, vicarul îi ieși înainte pe drum. El mergea cu pași greoi, adîncit în gînduri și nu cu iuțeala lui obișnuită, care făcea să-i filfie în vînt poalele redingotei. Văzîndu-l, doamna de la Conac porunci vizitiului să oprească, apoi îi făcu semn preotului. Văzîndu-și „patroana“, fața



preotului se lumineă brusc; el se apropie în grabă, scoțându-și pălăria.

— Cum, scumpă doamnă, dv. sinteți aici? spuse el plin de curtoazie și respect. Dar cu ce ocazie?

Doamnă opulentă îl informă.

— Și, adăugă ea, am luat masa la Conac; D-na Herriot, care este suferindă, n-a putut asista, dar tânărul Herriot a făcut onorurile casei într-un chip fermecător; este un tânăr foarte simpatic.

Preotul se aplecă în interiorul trăsurii, deschizând și închizând gura într-un zadarnic efort de a vorbi.

Opulenta doamnă se uită la el, neplăcut impresionată.

— Dar ce ți s-a întâmplat, părinte? întrebă ea veselă. Abia atunci preotul izbuti să vorbească.

— Nu există nici un tânăr dl. Herriot, declară el cu solemnitate, chirișa dv. n-are nici soț, nici fiu.

Și făcu o pauză, cu aerul majestuos.

— Atunci?... cum?... cine?...

Uimirea cea mai puternică se zugrăvise pe chipul doamnei.

— Tânărul Dick Cameron, răspunse vicarul, micul ștregar care, odinioară, în sufrageria dv., mi-a aruncat o felie de prăjitură în cap și, în furia lui de copil rău, a îndrăznit să vă insulte, trăiește actualmente la Conac. Când i-am făcut ieri o vizită, d-na Herriot a încercat să-l ascundă de mine, dar, văzându-se descoperită, tânărul a recurs la insulte și m-a dat afară cu forța.

De la primele cuvinte ale acestei extraordinare revelații, opulenta doamnă se ridică dreaptă în trăsură, dar recăzu la loc, într-o ținută aproape disperată. Apoi, brusc, îi spuse preotului:

— Urcă-te, părinte. Trebuie să aflu totul; însoțește-mă pînă la gară.

Într-o clipă, preotul era în trăsură, dar doamna opulentă nu făcu nici o mișcare pentru ca el să aibe loc lângă ea, așa că trebui să se mulțumească cu scăunelul îngust din fața ei. Apoi, trăsura își continuă drumul spre gară.

Doctorul Dick bătu ușor la ușa camerei micuței doamne în alb.

— Intră! răspunse glasul cel blind.



— Ei? zise el, străbătînd camera.

Și se așeză lingă patul bolnavei.

— Ei? întrebă d-na Herriot. O anumită teamă se citea în ochii ei.

— Oh! m-am purtat într-un chip fermecător; am distrat-o tot timpul cît a durat masa, și la plecare i-am strîns mîna cu putere. Vă asigur că sîntem pe un picior de intimitate, dacă nu chiar de dragoste.

Veselia juca în ochii tînărului. D-na Herriot continua să-l privească îngrijorată.

— Tare mă tem, zise ea.

— N-aveți de ce să vă temeți, o asigură doctorul Dick; Nemesis a intrat în acțiune, dar cu jovialitate. Vreți să vă distrați o jumătate de oră, ascultînd o delicioasă comedioară? Să aflați cum „un băiețuș lacom“, dînd dovezi că nu s-a schimbat deloc, i-a spus stăpînei Conacului că este o scorpie bătrînă și că a fost nedemnă să dea gustări copiilor?

După care, d-rul Dick, însoțindu-și cuvintele cu un rîs voios, îi povestii pe larg cele petrecute în sufragerie.

— Așa că, încheie el, mi-am plătit datoria, exact cum îmi jurasem s-o fac. A trebuit să aștept douăzeci de ani, dar în sfîrșit, mi-am atîns ținta și încă în mod desăvîrșit. Socoteala mea este încheiată cu amîndoi. Micul Dick, în vîrstă de șapte ani, este răzbunat și acest capitol s-a sfîrșit. Să nu mai vorbim de el!

Dar fața d-nei Herriot rămăsese gravă; povestirea scenei din sufragerie n-o distrase deloc.

— Scumpul meu doctor, zise ea, mă îndoiesc de bunele rezultate ale acestor fapte. Nu este niciodată ceva bun din asemenea vechi socoteli. Singură o iertare generoasă poate pune lucrurile la punct. Mă îngrozesc la gîndul că dorul de răzbunare a putut să se păstreze atîția ani într-un suflet tînăr. Desigur că ai rănit pe cei contra cărora aveai pică, dar tare mi-e teamă că pe d-ta te-ai rănit și mai grav. Fără îndoială, că ți-ai făcut doi dușmani de moarte, și tot atît de sigură sînt că încă n-ai văzut sfîrșitul acestei afaceri.

Dar doctorul Dick se mulțumi să ridă.

— Preotul nu poate să-mi facă nimic, zise el, iar despre doamna de la Conac nu voi mai auzi decît în viitorul an bisect: poate că pînă atunci se va odihni în pace, lingă soacra sa, în Irlanda!

Dar doctorul Dick observă că tristețea de pe chipul d-nei Herriot se accentua.

— Nu vă faceți inimă rea, protestă el, îmi stricați toată plăcerea. În tot cazul, azi mi s-a întâmplat un lucru foarte plăcut: am fost luat dreptul fiul dv.

Apoi, aplecându-se, cu întreaga lui ținută schimbată, el adăugă mișcat:

— Aș vrea ca aceasta să fi fost adevărat. Ce drag mi-ar fi fost să fiu băiatul dv.!

— Și eu, scumpul meu, aș fi vrut să-ți fiu mamă, deși — și ea zîmbi — tare mă tem că mi-ai făcut foarte multe griji. Dar acum, doctorul meu nu este atât de bun ca să-mi spună dacă pot coborî în grădină să-mi iau ceaiul?

## X

### NEMESIS SOSEȘTE

D-na Herriot se bucura de plimbările ei cu trăsura. Aceasta, bine cunoscută în parc, era un echipaj ireproșabil tras de o pereche de cai cenușii, frumoși, care băteau cu mersul lor majestuos drumurile din împrejurimile satului Dinglevale. La zgomotul regulat al potcoavelor cailor, rarii trecători întorceau capul și urmăreau cu admirație elegantul echipaj. D-na Herriot se bucura, așadar, de plimbarea ei. De cînd cu ultima ei criză, de pe urma căreia își revenise complet, se simțea mult mai bine și destul de puternică încît să iasă și fără însoțitor. Prezența Ellenei Ransom în trăsură o apăsă, și nu adăuga nimic la sentimentul de pace necesar unei convalescente. Într-adevăr, Ellen sta țeapănă ca un lemn pe scăunelul din fața stăpînei sale, fără să privească nici la dreapta nici la stînga, ci drept deasupra penei de la pălăria d-nei Herriot. Așa că, putînd s-o lase pe Ellen acasă, era pentru d-na Herriot o adevărată plăcere, preferînd cu mult mai mult să contemple spatele larg al vizitiului, foarte bine făcut ca să inspire încredere.

În după-amiaza de care este vorba,<sup>1</sup> Giles — vizitiul — urma un drum care la înapoiere trecea prin pășunile comunale din Dinglevale. D-na Herriot, confortabil instalată în trăsura ei, se bucura de adierea proaspătă, de mirosul dro-

biilor, de cîntecul ciocîrliilor, cînd clopoşelul unei biciclete îi atrase atenţia, şi Dick Cameron, cu şapca în mînă, salutînd, trecu ca o săgeată pe lângă ea. Această întîlnire completă plăcerea plimbării şi, tot mergînd în această atmosferă de pace, d-na Herriot se gîndi cît de multă satisfacţie îi dăduse societatea tînărului medic.

Înapoiată la Conac, d-na Herriot se aşeză în salon, unde aşteptă să i se spună că poate coborî în grădină pentru ceai. În timpul acesta, Dick îşi continua drumul spre prezbiteriul îndepărtat, unde locuia bolnava pe care, încet-încet, o readusese la viaţă.

În timp ce d-na Herriot se odihnea, trăsurica cu două roţi, vopsită în stacojiu şi purtînd emblema „Poşta regală“, urca drumul spre Conac. Bătrînul factor poştal îşi opri căluşul, coborî, sună şi dădu o scrisoare.

Avînd această scrisoare în mînă, Ellen intră după cîteva secunde în salon şi o depuse pe măsuta de lângă fotoliul ocupat de stăpîna ei. D-na Herriot luă imediat plicul în mînă şi, recunoscînd scrisul, avu o senzaţie de plăcere anticipată. Scrisoarea venea din „*Highlands*“, din Scoţia, şi cea care îi scria inspira o tandră prietenie d-nei Herriot. Ea se aştepta deci să citească o vie şi amuzantă descriere a vreunei *house party*, pe ai cărei membri îi cunoştea destul de întîm în cea mai mare parte. Ea deschise plicul şi scoase foile de hîrtii acoperite cu un scris strîns. E adevărat, Dick Cameron era un băiat scump şi foarte amuzant, dar el nu făcea parte din societatea ei, nu făcuse şi, se pare, nu va face niciodată parte din ea. Misterioasele cuvinte de trecere îi scăpau întotdeauna înţelegerii sale. Sufletul cald al d-nei Herriot apreciase îndemînarea tînărului ei doctor, admira caracterul lui energetic, îi plăcea voioşia lui deschisă şi se bucura de tovarăşia lui. Dar, pe măsură ce săptămînile liniştite treceau, scurse în monotonia unui sătuleţ din Surrey, o vagă impresie de izolare cuprindea sufletul d-nei Herriot, sentiment de care aproape că nu-şi da seama de altfel, pînă ce sosirea unei scrisori din partea unei prietene îi preciză existenţa.

Ea se regăsi deodată în contact cu lumea: la început numărul mic de privilegiaţi care veneau în liniştea ei castă din Park Lane şi care considerau ca o favoare permisiunea de a veni acolo la ora ceaiului, aducînd ştiri din afară: apoi, prietenii făcînd parte dintr-un cerc mai larg, în care

ea ar ar fi fost primită cu bucurie, dacă delicata ei sănătate nu i-ar fi interzis oboseala vizitelor și a adunărilor mondene. Așa că, o ușoară roșeață, cauzată de excitare și plăcere, îmbujoră obrajii micuței doamne în alb în timp ce desfăcea scrisoarea. „Mira — își zise ea în gând — îmi va comunica ultimele știri și mă va amuza cu toate trăncănelile“.

Ea se lăsă pe perne, își strinse șalul alb pe umeri și se apucă să citească scrisoarea. Zimbetul se păstră cit ținu cititul primelor două pagini, apoi dispăru brusc și fața i se făcu galbenă ca ceara. Dar, înainte de a ajunge pînă la ultimele rinduri, un val de sînge îi năpădi obrajii, o lumină de indignare scînteie în ochii ei, întinerindu-i fața obosită. „Oh! ce rușine!“ murmură ea, „ce rușine“.

Ea făcu gestul de a strînge ghem scrisoarea, apoi, stăpînindu-și pornirea, netezi foile și le puse pe masă lîngă ea. D-na Herriot rămase nemișcată, cu mîinile împreunate, cu chipul întristat. Se auzi ciripitul unei păsărele.

În cursul vieții sale, d-na Herriot trecuse prin momente crude; acesta însă i se păru deosebit de penibil, dar îl suporta, după obiceiul ei, în tăcere și cu mîinile împreunate. Cu cît spiritul ei se revolta contra nedreptății, a răutății, a rușinii, cu atît creștea calmul ei exterior. În dezordinea ei morală, se crampona de sentimentul ei de dreptate. Pînă la urmă își rezumă în sinea sa convingerea: „Este în întregime greșeala lui și a mea că n-am prevăzut unde poate duce purtarea sa îndrăzneată. În momentul de față trebuie să vedem cum putem îndrepta situația“.

Apoi întinse urechea, căutînd să prindă zgomotul pașilor d-ruhui Dick în hol.

## XI

### „CE SEAMĂNĂ UN OM...“

Atmosfera frumosului salon însořit al Conacului, în general atît de pașnic în cadrul lui înflorit, era încărcată cu electricitate. Doctorul Dick, în picioare, se ținea agățat cu o mîină de clanța ferestrei. Se simțea atît de furios, încît cuvintele, care se înghesuiau furtunos în mintea lui, erau toate adjective, dintre care nici unul nu putea fi pronunțat în



prezența micuței doamne în alb. Aceasta spuse cu vocea ei dulce:

— Nu câștigă nimeni nimic înfuriindu-se; furia nu este altceva decât o încurcătură a forței morale și fizice. Singurul lucru care aveam de făcut este să privim cu sînge rece situația, pentru a găsi cele mai bune mijloace să scap din poziția intolerabilă în care mă aflu astăzi.

Dar Dick Cameron, a cărui limbă era de obicei dezlegată, rămase tăcut, în lupta cu furia lui. D-na Herriot, cu minile pe foile de hîrtie mototolite, așteaptă nerăbdătoare.

Pînă la urmă, Dick spuse:

— Într-adevăr, sînt dezolat, doamnă, că aveți această supărare. Dar, iată că o adunare de flecare sînt în stare să facă din nimic un scandal.

— Nu se schimbă absolut nimic, vorbind atît de aspru de prietenele mele, răspunse d-na Herriot cu blîndete. Scrisoarea d-nei Airth este concepută într-un spirit de lealitate și generozitate. Ea socotește că este datoria ei să mă informeze despre tot ce se vorbește și a cărei origine trebuie căutată la proprietăreașă Conacului, care circulă în societatea prietenilor mei. Nu încape îndoială că ea a spus că am aici un tînăr, că-l trec drept fiul meu și că am încercat să-l ascund de rector, care mi-a făcut o vizită pe neașteptate. Bineînțeles, prietenii mei nu dau crezare unor asemenea baliverne, dar cu toate acestea ele trec din gură în gură, și cei care mă iubesc doresc să fie în măsură a răspunde cu o dezmințire formală. Și mă văd într-o situație dintre cele mai grele, pentru că, deși totul este denaturat, faptele nu pot fi negate. Într-adevăr, locuiești aici, într-adevăr, te-ai ascuns de rector în spatele chaiselongue-ului meu, iar cînd această femeie rea a vorbit de d-ta ca de „fiul meu“, d-ta nu i-ai atras atenția că se înșeală. Oh! scumpul meu doctor, în toate aceste împejurări, d-ta ți-ai făcut jocul d-tale personal, fără să te gîndești la consecințe, și fiecare din aceste acțiuni ți-a creat, mă tem, un dușman hotărît să te facă pe d-ta să tragi consecințele.

— Dar pentru ce v-a tirît această scorpie bătrînă și pe dv.?

— Pentru că, din păcate, eram de-acum intrată în horă. Prezența d-tale aici nu putea da naștere unui scandal, fără ca să fiu amestecată și eu în el.

Dick întoarse capul de la fereastră și o privi pe d-na Herriot; niciodată nu i se păruse atât de bătrână și de fragilă.

— Este absurd, zise el. Toți prietenii dv. știu că este absurd. La vîrsta dv... Vreau să spun că dacă mama mea ar trăi, ea n-ar avea nici cincizeci de ani.

D-na Herriot zîmbi:

— Înțeleg, tinere prieten. Aș putea fi aproape bunica d-tale. Dar, ascultă ce mi-a spus o femeie foarte înțeleaptă, într-o epocă în care nu era mai vîrstnică decît sînt eu astăzi. Discutam chestia — consecință a morții unei surori care trăise împreună cu ea — a nevoii de a aduce oarecare schimbări în aranjamentul interior al casei, astfel ca ea să nu ajungă a locui singură cu un tînăr care îndeplinea slujba de secretar și pe care-l trata ca pe un fiu adoptiv. Îmi reamintesc și acum ce i-am spus eu: „Pentru ce mai e nevoie de această schimbare la vîrsta d-tale? La anii d-tale cred că ești mai mult decît liberă să faci ce vrei și sînt sigură că nu se va găsi nimeni care să vorbească ceva“. Zîmbetul liniștit al bătrînei mele prietene — o doamnă de foarte bună situație în societate — era plin de demnitate și de malițiozitate atunci cînd mi-a răspuns: „Scumpa mea, o femeie nu este niciodată destul de bătrînă pentru a fi la adăpost de birfeli“. Eram tînără pe atunci, în primul an al văduvei mele, dar m-am gîndit foarte des la aceste cuvinte.

Dick apropie un scăunel de canapeaua d-nei Herriot.

— Și cum a aranjat prietena dv. lucrurile pentru secretarul ei? L-a trimis la plimbare?

D-na Herriot șovăi.

— Nu, l-a ținut mai departe lingă ea.

— Ar fi trebuit să-l ia de soț, zise Dick, și în felul acesta să dea tuturor acestor idioți un subiect de conversație.

— Așa a și făcut, murmură d-na Herriot, și toată lumea a vorbit mai mult ca niciodată. Și cu toate acestea, a mai trăit atât, că a putut să-și serbeze și nunta de argint.

Dick dădu capul pe spate și un rîs voios îi însoți cuvintele:

— Bravo, ce partidă! Acest fapt divers îmi aduce aminte de...

— Tăcere! zise d-na Herriot repede, nici un nume, te rog.

— Există broaște râioase, observă Dick, a căror unică concepție despre o stea constă în reflexul pe care ea îl aruncă în mocirla lor!

D-na Herriot rise, apoi împături foile de hirtie pe care le ținea în mână și le băgă la loc în plic. Dick se simți mai potolită. Trecuse prin momente grele, în timpul cărora se temuse că n-ar mai putea fi niciodată utile scumpei lui bolnave și că se sfârșise cu cordiala lor intimitate. El se apropie de canapea și începu să se joace cu șalul care acoperea picioarele d-nei Herriot.

— Și de ce ne-am obosei noi să ne explicăm? zise el. Noi știm că totul este corect. Dacă oamenii au poftă să creadă într-o țesătură de minciuni, cu atât mai rău pentru ei!

Dar acest *noi* a fost o greșală din partea lui Dick.

Mica doamnă albă, cu un gest care vroia să pară inconștient, își trase spre ea șalul și se ținu dreaptă, rezemată pe perne.

— Cu toate acestea, eu sint datoră cu explicații, spuse ea, și se pare că nu vrei să înțelegi situația penibilă în care m-a așezat purtarea d-tale îndrăzneată. Voi stabili cu ușurință că prezența d-tale sub acoperișul meu era de natură strict profesională, dar va trebui să adaug și că m-ai părăsit. Ți-ar conveni să pleci mâine dimineața la Londra?

Dick îndreptă o privire scrutătoare asupra d-nei Herriot. N-o văzuse niciodată atât de tulburată și lipsită de dulcea ei seninătate; înțelese dintr-odată până la ce punct o rănise povestea malițioasă a stăpinei Conacului, cât și penibila situație în care se găsea, dar nu era în măsură să dea imediat o explicație satisfăcătoare a faptelor.

— Vă spun drept, zise Dick cu blîndețe, sint dezolat din cauza tuturor neplăceri și de partea mea derăspundere. Nici una, nici alta dintre aceste două nesuferite persoane nu v-ar fi indispus, dacă n-aș fi intervenit eu atât de prosteste. Da, bineînțeles, voi pleca numaidecît; chiar astă-seară, dacă doriți.

— Nu, nu astă-seară, dar mâine, dis de dimineață; voi răspunde scrisorii cu poșta de după-amiază. La Londra, unde locuiești?

— La Chelsea, răspunse Dick, unde mi-am lăsat și câteva din bunurile mele pămîntești. Locuiesc acolo împreună cu un camarad, care lipsește în acest moment. Și pot să mă

duc acasă, fără să trebuiască să anunț pe cineva; este o instalație puțin cam primitivă, dar sper s-o îmbunătățesc după ce-mi voi forma o clientelă. Până astăzi, n-am avut încă ceea ce se cheamă un adevărat „cămin“.

Și întorcându-și capul în jurul lui cu o expresie de regret, el adăugă:

— Această casă veche, în care mi-am petrecut câteva săptămîni fericite, mi se pare idealul unui cămin, și n-am cunoscut încă ceva asemănător.

Înseamnă foarte mult această confidență venind de la Dick: cu câteva ore mai devreme, ea ar fi fost primită cu toată căldura de d-na Herriot, dar, în momentul cînd o auzea, micuței doamne albe îi veni din nou în minte o frază din extraordinara scrisoare primită: „Inutil să-ți spun, că nimeni nu crede în această poveste, care spune că un tînăr locuiește cu d-ta la Dinglevale și că-l prezintă vizitatorilor ca pe fiul d-tale, un tînăr diplomat în concediu. Se adaugă că, nefiind nici fiul d-tale, nici diplomat, este, în schimb, cunoscut de locuitorii mai bătrîni ai satului ca un element rău, din care cauză a și trebuit, pe vremuri, să plece de acolo. Ceva mai mult (îmi și repugnă să-ți repet cele ce urmează, dar trebuie să te pun la curent cu tot ce se colportează astfel ca să fii în măsură să dezminți faptele) se mai spune că, preotul venind să-ți facă o vizită pe neașteptate, d-ta ai fi ascuns pe acest tînăr în chestiune în spatele scaunului d-tale de grădină!“. Urmau cuvinte de indignare, de afecțiune, de încredere, dar totuși reieșea limpede din ele că grupul de prieteni așteaptă o explicație, doritori să știe de la ce anume scînteie s-a putut aprinde acest foc, al cărui fum se răspîndise atît de departe. Scînteia era aici, în fața ochilor d-nei Herriot, în persoana d-rului Dick — scînteie care nu era ușor de stins! În ce-o privește pe dînsa, d-na Herriot pierduse pentru moment sensul exact al valorilor: uitase eu totul de marea nevoie pe care o avea de îngrijirile medicului, adevărata cauză a prezenței lui la Conac. Dînsa neglija latura profesională, cauza inițială a apropierii lor. I se părea acum că aventura începuse printr-un buchet de tranșafiri și o pereche de ochi bruni, pătrunzători, îngrijorați, afectuoși, cărora o inimă de mamă, lipsită de obiect, le răspunsese cu o afecțiune egală. „M-am purtat ca o femeie bătrînă fără minte!“ își spunea în sinea ei micuța doamnă



albă, și nebun a mea merită această pedeapsă. „Ce știam eu despre acest tinăr decît că s-a dovedit medic îndeminatic, cu darul diagnosticului și cu o întinsă cunoștință a remediilor“? Și adăugă cu glas tare: „Bineînțeles, îmi va fi ușor să-i fac să înțeleagă pe prietenii mei că prezența d-tale aici a fost de natură exclusiv profesională. Am cedat sugestiilor Elenei, atît de speriată de nopțile mele rele. Și aceasta îmi reamintește, scumpe doctor, că în nenumărate rînduri vroiam să-ți vorbesc de onorariul d-tale: este vorba de îngrijiri atît de prelungite și de conștiincioase; îți sînt datorare o sumă mare de bani. Te rog, ca înainte de plecare, să-mi prezînti nota d-tale“.

O roșeață vie acoperi obrajii încinși ai doctorului: pomenirea onorariilor sale după confesia involuntară a sentimentului care-l făcuse să trăiască în această ambianță a Conacului, i se părea a constitui o jignire premeditată: dar, aproape imediat, își dădu seama că se înșelase. Totuși, ochii lui se înăspiră și răspunse într-un ton care nu mai suferea nici o obiecție:

— Nu-mi datorați nimic: eu am lucrat în calitate de locum tenens al d-rului Thompson: veți primi mai tîrziu nota lui.

— Într-adevăr, ai dreptate în ce privește primele vizite. Dar după înapoierea lui și după ce ți-ai asumat răspunderea sănătății mele, locuind aici ca medic al meu, zi și noapte la dispoziția mea, situația s-a schimbat. Pentru tot acest timp îți dădorez onorariu și te rog foarte mult să-mi arăți la cît se ridică.

— Ospitalitatea dv., cîntea prieteniei și plăcerea societății m-au plătit îndeajuns, replică doctorul Dick cu încă-păținare.

Un moment, d-na Herriot crezu că tinărul glumește... dar, obligată să constate că nu era cazul, ea răspunse:

— Foarte bine și, pentru că prietenia noastră este pusă pe primul plan, ceea ce este gentil din partea d-tale și plăcut pentru mine, pot — cred — să-ți reamintesc o promisiune a d-tale: că-mi vei citi scrisoarea primită azi dimineață din partea prietenului d-tale, medicul din Kensington, în care-ți dă toate amănuntele cu privire la clientela lui, pe care vrei s-o achiziționezi, precum și condițiunile finale pentru a încheia această cumpărătură.

Dick, fără să spună o vorbă, scoase portofelul din buzunar, îl deschise și, dintre numeroasele lîrtii care se aflau în el, alege o scrisoare pe care, cu aerul cel mai grav, i-o întinse d-nei Herriot; era rănit prea adînc, pentru ca această dovadă de interes să-l poată înveseli. D-na Herriot fără să arunce o privire asupra-i, o vîri în săculețul ei; apoi, ridicîndu-se, întinse doctorului mîna.

— Haideți, zise ea, o ultimă plimbare împreună prin bătrîna grădină, după care voi chema pe Ellen și mă voi retrage în camera mea. Sînt obosită și voi lua masa sus, astă-seară, iar mîine dimineată mă voi scula tîrziu. Ne vom spune deci la revedere, scumpul meu doctor, și astfel se va încheia acest plăcut episod al tinerei d-tale vieți și al vieții mele în declin. După ce ne vom înapoia la Londra, trandafirii de aur nu vor mai lumina frumoasele grădini din Surrey, dar voi da o comandă florăresei mele ca în permanență să fiu aprovizionată cu trandafiri aurii: noi îi vom pune în vasul de argint pe masa din salonul meu; ei îmi vor reamînti de bătrînul Conac și frumoasele zile de vară.

Acest *noi* era plasat cu abilitate; era un fel de răspuns la „lecția” de mai înainte, scuzînd la Dick întrebuintarea la *noi* și asociîndu-l prin anticipație cu existența cotidiană din Park Lane.

Doctorul luă brațul d-nei Herriot, pe care-l trecu pe sub al său, și amîndoi făcură în tăcere ocolul Conacului. Mica doamnă albă părea un crin fraged, plătînd, alături de un brad tînr și puternic.

După cîteva clipe, Ellen Ransom apăru și-și conduse stăpîna în apartamentul de sus.

## XII

### „...ACEEA VA CULEGE...”

Dick stătu mai mult ca de obicei la desert. Era ultima lui masă la Conac și se gîdea cu părere de rău cît de diferită va fi ambianța lui în seara următoare, cît și în timpul nenumăratelor seri care aveau să vină. Mîncase singur, dar fusese servit cu aceeași etichetă ca și cînd d-na Herriot ar fi fost de față. Nici un mesaj care să-l cheme pentru a spune noapte

bună bolnavei sale. D-na Herriot avusese de gînd să-și ia rămas bun de la el în grădină, lăsînd să se înțeleagă că nu-l va mai revedea a doua zi de dimineață. Dick se simțea în dizgrație, dat la o parte, și această nedreptate îl rodea.

„Femeile, își spuse el, n-au simțul proporțiilor sau, cel puțin, îi pierd tocmai cînd au nevoie de el. Practic vorbind, noi sintem în aceeași situație ca ieri, ca în tot timpul acestor din urmă săptămîni. Dînsa n-a făcut absolut nimic de care să-i fie cîtuși de puțin rușine; în ce mă privește pe mine, nici eu n-am făcut altceva decît ce era natural și legitim; și, pentru că o femeie, bătrînă și vanitoasă, inventează o întreagă poveste, pe care prietenii ei o repetă, exagerînd-o, iată că dintr-odată d-na Herriot vede și ea lucrurile ca ei, mă ține la distanță și citește cu ochii înspăimîntați scrisoarea trimisă de acești prieteni. Apoi, pentru a pune capac, d-sa începe prin a mă concedia și, ca să restabilească relațiile noastre pe picior profesional, îmi cere să-i spun cît îmi datorează. Ea nu-și dă seama că, acționînd în felul acesta, pare să recunoască greșelile ei și ale mele, dînd dreptate bătrînei scorpilii generatoare de scandal“. Dick continuă să fumeze, rememorîndu-și tot ce se petrecuse din clipa în care, înapoiindu-se mai tîrziu ca de obicei, găsise pe d-na Herriot palidă și tulburată, cu fatala scrisoare pe genunchi. Îi părea rău că nu luase în glumă acest scandal, în loc să se arate taciturn și infuriat; poate că pilda lui ar fi influențat-o și pe d-na Herriot. Apoi, Dick începu să se gîndească descurajat la viitorul lui. Fără să-și dea prea bine seama de lucrul acesta, de cîteva săptămîni, casa din Park Lane juca un rol însemnat în aceste gînduri; la Dinglevale, d-na Herriot îi dăduse atît de bine sentimentul că este la el acasă, că nici nu se mai gîndea că nu-și va avea locul lui bine stabilit și în Park Lane. Și acum, iată-l că trebuia să se înapoieze la tranșeele din Chelsea și să se apuce, iarăși de la început, de vagi și nesigure proiecte!

Ușa sufrageriei se deschise. Ellen Ransom, îmbrăcată în negru și cu aerul fatal ca întotdeauna, făcu cîteva pași. Dick înălță ochii, așteptînd. Un contract tacit de încredere reciprocă exista între el și credincioasa servitoare. Mai ales în seara aceasta, Ellen îi apărui lui Dick ca un ultim inel care-l mai ținea legat de d-na Herriot, acum și în viitor. Ellen se uită la doctor și, schițînd un surîs, ea puse un bilet lîngă el, pe masă.

— Din partea doamnei, *sir*, spuse ea; sînt autorizată să vă spun bună seara și să vă informez că doamna se simte mai puțin oboșită și speră că va adormi curînd.

Apoi se întoarse și se îndreptă spre ușă.

— Ellen! spuse d-rul Dick.

— *Sir*? răspunse Ellen Ransom.

— Eu plec mîine dis de dimineată, Ellen, și mă înapoiez la Londra. Firește, nimeni nu mai are nevoie de mine aici!

— Asta depinde de anumite puncte de vedere, replică Ellen cu dublu înțeles. Uneori, oamenii cei mai înțelepți își taie nasul, numai ca să-și bată joc de obraz. Dar, v-aș ruga, *sir*, să-mi lăsați o adresă la care să vă pot telegrafia.

Dick izbucni în rîs:

— Sintem înțeleși! Bună seara, Ellen.

— Noapte bună, *sir*, răspunse Ellen.

Cum se închise ușa, Dick apucă scrisoarea d-nei Herriot. De pe acum, lucrurile păreau mai puțin negre. Figura masivă a Ellenei, siguranța ei, erau reconfortante în mijlocul acestor nisipuri mișcătoare: doctorul Dick simți că-i mai rămînea un picior pe pămînt solid! El desfăcu plicul: înănturu erau, în afară de scrisoarea doctorului din Kensington, o foaie de hîrtie împăturită și un plic mai mic pe care scria: „Citește mai întîi scrisoarea“. El o desfăcu în grabă și citi:

### *„Scumpul meu doctor*

*„Gălesc cu greutate cuvintele care să exprime mulțumirea mea față de tot ce-ai făcut pentru mine în cursul ultimelor săptămîni; în schimb, îmi dau perfect de bine seama că îndemnarea d-tale profesională m-a făcut să cîștig un premiu neprețuit: un nou contract cu viața. Este un dar pe care nu-l poți plăti îndeajuns. Între d-ta și mine nu poate fi vorba de o plată proporțională cu îngrijirile și cu atenția pe care ai pus-o în aplicarea lor. Și vreau să mă asigur că și de aici înainte te voi putea avea în apropierea mea, ca sfătuitoare și medic. În consecință, te rog să-mi rezervi plăcerea de a-ți pune la dispoziție o sumă necesară cumpărării clientelei din Kensington. Îmi dau perfect de bine seama că, acceptînd oferta mea, d-ta vei da dovada unei forme de generozitate foarte rară și care întrece cu mult pe aceea a omului care dă, generozitatea superioară a celui care știe să primească. Să nu vezi o donație acolo*



*unde nu este : ce fac eu nu este un dar, ci plata pentru ceea ce d-ta ai cîștigat cînstit prin talentul și bunătatea d-tale. Dar și din partea mea este un plasament bun, pentru că prin el îmi asigur binefacerea și continuitatea îngrijirilor d-tale. Nicio-dată n-am semnat un cec cu mai multă mulțumire și cu inima mai recunoscătoare. Doresc ca d-ta să-l primești cu jumătate din satisfacția pe care o simt eu adresîndu-ți-l. Te voi vedea plecînd mîine, mai puțin tristă, avînd fericita nădejde că la înapoierea mea te voi găsi instalat la Londra.*

*„Facă-se ca binecuvîntarea divină, scumpul meu 'copil, să se așterne asupra vieții și muncii d-tale viitoare : aceasta va fi rugăciunea de totdeauna a bătrînei d-tale prietene și cliente recunoscătoare.*

*„Helene Racburn Herriot“*

Deschizînd cu febrilitate plicul cel mic, Dick găsi acolo cecul pentru suma necesară cumpărării părții lui de asociat. Timp de cinci minute, rămase ca năuc, învîrtînd în mînă cînd cecul, cînd scrisoarea, apoi le virî în plicurile respective. După aceea ieși brusc din cameră, trecu prin hol și începu să urce scara cîte trei trepte deodată.

— Ellen, Ellen, strigă el alergînd.

Ellen Ransom tocmai ieșea de la stăpîna ei ; în mîna dreaptă ținea o tavă și cu stînga închidea ușa, cînd doctorul îi ieși înainte.

— Trebuie neapărat s-o văd pe stăpîna d-tale, zise el.

Ellen Ransom nu dădu drumul clanței de la ușă și, pe deasupra tăvii, se uită la doctor, drept în ochii lui.

— Doamna nu m-a trimis să vă chem, *sir*.

— Nu face nimic, dar trebuie s-o văd ; s-a culcat ?

— Nu, încă, *sir*, stă numai întinsă pe canapea, unde i-am servit și masa. Mi-a poruncit să revin peste o jumătate de oră.

— Ei bine, du-te Ellen, zise d-rul Dick, îmi iau eu răspunderea lucrurilor. Nu rămîn mai mult de cinci minute înăuntru. Acum șterge-o cu tava d-tale și nu uita că eu încă mai sînt medicul de casă al doamnei.

Ellen zîmbi, dădu drumul la clanța ușii și-și văzu de drum. Doctorul, fără să se anunțe, deschise încet ușa și intră. Camera aceasta mare era cufundată în umbra lumi-

nată numai de o singură lampă voalată, așezată lângă canapea.

Mica doamnă albă sta nemișcată, cu Biblia deschisă în față. Cînd intră Dick, ea deschise ochii, și mîinile îi căzură pe pagina deschisă.

— Am fost nevoit să intru, făcu Dick.

Și apoi, nu mai fu în stare să scoată un cuvînt. Căzu în genunchi lângă capapea, luă mîna dreaptă a d-nei Herriot între ale sale, mîna aceasta mică și delicată care ținea în ele mijloacele de a înfrînge greutățile care-l despărteau de succes.

Încercă să vorbească, dar pentru a doua oară pe ziua de astăzi, lui Dick Cameron îi lipseau cuvintele: prima dată rămase mut de furie; acum recunoștința îi producea aceeași stare. Pînă la urmă, ridicînd ochii, el îndrăzni să privească pe mica doamnă albă; lacrimi liniștite curgeau pe obraji palizi, dar ochii erau luminați de emoția fericirii.

— Sînteți prea bună cu mine, murmură Dick.

După care își lăsă capul pe mîna d-nei Herriot. Aceasta, cu un gest de binecuvîntare, își puse mîna liberă pe capul tînărului.

— Binecuvîntarea cerească să cadă asupra d-tale, copil scump, zise ea.

Dick mai rămase cîteva clipe în genunchi, sub presiunea mîinii care-l blagoslovisc. Apoi, simțind că această mîna se retrage, el se ridică și se îndreaptă spre ușă. Cînd să treacă pragul, mai aruncă o privire în urma lui: d-na Herriot, cu ochii închiși, își ținea mîinile împreunate deasupra Bibliei. Lampa proiecta o aureolă de aur în jurul capului liniștit încoronat cu păr argintiu. Doctorul Dick închise ușa, adînc emoționat, și coborî scara. Sentimentul binecuvîntării pe care o primise rămăsese în sufletul său.

### XIII

#### VIZITA SUB CLAR DE LUNĂ

În hol, Dick își găsi bicicleta gata pentru orice eventualitate; o scoase afară, încălecă pe ea și traversă în grabă parcul, în direcția satului: îl lăsă în urmă, deschise poarta prezbite-

riului, își ascunse bicicleta în dosul unor leandri, apoi intră în cimitirul tăcut.

Dick se apropie de mormîntul mamei sale. Albeața crucii de marmură strălucea pe fondul întunecat. El putu citi des-tul de ușor:

## ÎN VÎRSTĂ DE 26 ANI

Așa că, astăzi, el era mai mare decît fusese mama lui atunci cînd intrase în pămînt, sub iarbă. Sărmana mamă tinărară care se topise, ofilindu-se ca o floare delicată, lăsîndu-și micuțul ei copilăș singur, cu unchiul Andrew și mătușa Louisa! Robustul tînăr, în pragul vieții, contempla cu compasiune acest mormînt singuratic. Și deodată i se păru că vede pe bietul băiețăș abandonat, în cămășuța de flanel, gonit ca o fiară și plîngîndu-și aici rușinea, durerea, întreaga mizerie a unei zile nenorocite. Își aducea amînte că spusese: „Nu mă mai voi ruga niciodată în viața mea! Dar voi ajunge sus de tot — totuși — și o voi face singur. Își țînuse prima parte a angajamentului: cu firea lui de copil, uitase repede obiceiul de a se ruga. Tot așa se țînuse de cuvînt să urce mereu. Nu căzuse la nici un examen. Profitase de toate împrejurările, iar în seara aceasta, dintr-un singur salt, ajunsese aproape de țîntă. Odată stabilit la Londra, nimic nu-i va mai stînjiți ascensiunea: drumul îi va fi poate greu, îi vor trebui poate ani de muncă obositoare... dar este sigur că va ajunge. El ocoli cimitirul, îndreptîndu-se spre tînda bisericii, unde d-na Herriot îi apăruse pentru prima oară.

Într-o manieră cam obscură, el avusese intuiția, încă din ziua întîi, că mica doamnă albă îi va deveni mascotă: numai decît, gîndul că noua lui clientă va țîne să-și asigure îngrijirile sale la Londra îi trecu prin gînd. Îi era adînc recunoscător pentru darul ce-i făcuse, dar și așa era mult pentru conținutul plin de delicatețe al scrisorii care îl însoțise. În același timp, el mai recunoștea că d-na Herriot nu greșea, asigurîndu-l că-și cîștigase pe merit plata: îi salvase, sau mai bine zis, îi prelungise viața.

Dick părăsi apoi tînda, făcu ocolul bisericii și se îndreaptă spre partea cu fereastra, unde, ca odinioară, pe vitraliul bisericii, cu capul înconjurat de o strălucitoare aureolă, Sfîntul Petru își arăta minunata lui siluetă. Dick înălță ochii,

privi pe apostol și zîmbi: apoi, dintr-odată, îi reveniră în minte blindele cuvinte ale micuței doamne albe: „Mă tem ca această aureolă spartă să nu fie semnul exterior al unei pierderi spirituale. Gîndește-te, sărman copil, la tot ce-ai pierdut în ziua aceea!”

El se înapoie la mormîntul singuratic și, în picioare, contemplă crucea de marmură.

„Biată și frumoasă mămică, zise el, părul d-tale era atît de fin, mîinile d-tale atît de iubitoare. D-ta ai fost creată pentru rîs, pentru iubire, pentru viață. Și totuși, în cartea vieții d-tale, *finis* era scris la pagina douăzeci și șase, în clipa cînd totul te mai aștepta. Mă întreb, dacă, însoțind pe tatăl meu, ai mai fi trăit și astăzi? Ai rămas însă aici ca să nu-ți părăsești copilul... și cu toate acestea tot l-ai lăsat singur! Viața d-tale s-a dus odată cu soțul d-tale, a cărei plecare te-a făcut să mori. Și acum, dormi aici, cu mîinile împreunate, în timp ce el se odihnește, acolo departe, cu un glonte în inimă...”

Dick se îndepărtă trist. Apoi, cuprins de nevoia imperioasă a unei simpatii vii, omenеști, intră în aluniș, își scoase bicicleta, străbătu pășunile comunale și, în curînd, se afla la poarta prezbiteriului din Hazelmoor, unde-și petrecuse și după-amiaza acestei zile. După ce-și puse bicicleta la adăpost, el traversă o pajiște scaldată în lumina lunii și se îndreptă spre o verandă rustică încadrată de trandafiri sălbatici, sub care sta, întinsă pe un scaun de grădină, o tînră femeie, nemișcată, cu capul pe perne; fața îi era albă sub razele lunii, iar mîinile împreunate se odihneau pe genunchii ei. Ea observă pe Dick venind, dar nu făcu nici o mișcare, nici chiar gestul de a întinde mîna. Cînd se apropie bine de ea, femeia se mulțumi să-i adreseze un zîmbet de bun-venit.

— Ah! făcu ea cu glas încet și dulce, ce vizită tîrzie; oare este pentru a mă surprinde în flagrant delict de neascultare?

— Nu, răspunse el, dar știam că te voi găsi afară pe o asemenea noapte! De altfel, primul meu ordin suna să uiți că ai fost vreodată bolnavă!

— Atunci, doctore, care este scopul acestei vizite tîrzii?

Doctorul Dick își luă un scaun, se așeză pe el și cu coatele pe genunchi și cu ochii fixați asupra siluetei albe din fața lui, el spuse:



— Margaret, norocul mi-a făcut o vizită în seara aceasta. Ți-am spus că el va veni cu siguranță: am cîștigat destul ca să-mi pot cumpăra partea de asociat despre care ți-am vorbit. Am și trimis o telegramă pentru încheierea afacerii. Eu plec mine dimineată, și cred că imediat va începe și treaba. Am venit să-ți anunț evenimentul și să-mi iau rămas bun. Îmi pare rău de ce-am spus în legătură cu cârticica d-tale. Desigur că d-ta ești o prietenă mare și cred că rugăciunile d-tale sînt ascultate de puterile nevăzute. Așa că am alergat la d-ta: într-un moment de slăbiciune, am simțit nevoia ca și altcineva să se mai bucure împreună cu mine și să mi-o spună.

El se opri brusc. În aceeași clipă, ieșind din umbră, o micuță mîină albă, dar viguroasă în strînsoarea ei prietenoasă, se întinse spre Dick.

— Dick, scump băiat, sînt mai mult decît fericită, rosti vocea gravă și senină! Ba, cred chiar că sînt și recunoscătoare! Firește, m-am rugat. Eu știu ce a însemnat și va mai însemna acest eveniment pentru d-ta. Mă simt tot atît de emoționată ca în acea memorabilă zi cînd ai azvirlit, peste masă, bucata de prăjitură care a răsturnat cana cu ceai peste frumoasa lui vastă. Te mai văd încă sfidîndu-i pe toți din pragul ușii. Nu știu cum se face, dar acest moment îmi revine intens în minte. Am impresia că există afinități subconștiente între acest incident și timpul d-tale de azi. În tot cazul, eu te felicit, Dick. Am ris cu satisfacție în zilele copilăriei noastre și te-am socotit erou. Eu rid și acum, dar aproape cu lacrimi, pentru că aceasta înseamnă că sîntem pe cale să te pierdem. Nu trebuie să fii egoistă: aceasta ar fi un mod tare trist de a-ți mulțumi de tot ce-ai făcut pentru mine. Sînt sigură că fiecare bolnav, de care te despați acum, va spune, așa cum spun și eu acum cu inima strînsă: „cum o voi putea duce fără el?”.

#### XIV

#### CÎND RĂUL S-A CONSUMAT!

În timpul zilelor de după plecarea lui Dick Cameron, d-na Herriot găsea foarte greu să-și explice și chiar să înțeleagă propriile ei sentimente intime. La început, ușurarea domina:

ușurarea la gândul că dacă prietenii vor veni să-i facă o vizită pe neașteptate, ei n-o vor mai găsi în grădină, luând ceaiul în *tête-à-tête* cu tinărul pe care-l da drept fiul ei și-l ascundea de ochii lumii. Dar în curînd veni și răspunsul la scrisoarea ei explicativă, aducîndu-i unanimitatea opiniei micului grup de prieteni, întruniți la lady Airth, toți exprimîndu-și desertațiunea acelei povești grotești, în care nici un om cu mintea întreagă nu putea crede un singur moment. Dar, ce folos, toate aceste proteste veneau după ce rana fusese făcută, după suferințele micuței doamne albe, după plecarea lui Dick! Sentimentul de eliberare care urmase plecării lui Dick pierzîndu-și din valoare, golul din jurul d-nei Herriot începu să se facă simțit. Încet-încet, ea începu să-și dea seama de locul pe care-l ținuse tinărul doctor: îi lipsea în tot momentul. Dick Cameron era una din acele creaturi subordonate care, prin interesul ce-l dau celor mai mici evenimente ale vieții cotidiene, le urcă valoarea. Astfel că, plecînd Dick, zilele atît de însuflețite ale micuței doamne albe deveniră plictisitoare, plimbările ei în trăsură, monotone, iar cele pe jos, în grădină, lipsite de orice farmec al neprevăzutului!

Era multă vreme de cînd d-na Herriot nu mai avusese în jurul ei vieți tinere, a căror prezență accelerează bătăile de inimă ale celor cu puterile în declin. Doctorul Dick îi lipsea, așadar, atît din punct de vedere fizic cît și moral, și poate că l-ar fi rechemat, dacă o scrisoare de-a lui, plină de voie bună și recunoștință, nu i-ar fi dezvăluit starea lui de fericire pentru că putea lucra din nou, după vacanțe atît de lungi. Cu alte cuvinte, nu se mai punea chestiunea înapoierii lui; d-na Herriot suferea, totuși, de pe urma singurătății si-și dădu seama că se cam grăbise, îndepărtînd, mai repede decît era nevoie, pe tinărul doctor, de lângă ea. În această atmosferă de deprimare mentală în care trăia d-na Herriot, orice nou subiect de interes era, bineînțeles, foarte bine venit: și acest nou interes își făcu apariția sub forma unei alte scrisori de la lady Airth: „Te simți în puteri să faci cîteva vizite? îi scria corespondenta ei. Dacă da, așa cum ți-o doresc, vei îndeplini și o operă caritabilă făcînd o vizită amicală, fără nici o ceremonie, unei ființe scumpe care trăiește în apropierea d-tale. Ea a fost foarte greu bolnavă și trece astăzi prin faza melancolică a unei lungi convalescențe: o schimbare de locuri de scenă și mai

ales de anturaj i-ar fi foarte necesară. Dar, trebuie să-ți mai povestesc cite ceva despre ea, mica mea prietenă: o cheamă Margaret Royston; numele ei de fată era Gray; sintem verișoare. Acum cinci ani, cînd tocmai împlinise douăzeci și unu de ani, s-a căsătorit cu Eustace Royston, ținînd de parohia Hazelmoor, și căruia dl. Gray, proprietarul castelului și „Squire“-ul regiunii, i l-a dăruit. Fetele d-lui Gray manifestaseră întotdeauna cel mai viu interes pentru parohie, și nimic nu păru mai natural decît ca fata cea mai mare a castelanului să ocupe primul loc în prezbiteriu, la cinci minute de casa părintească. Dar, din nefericire, căsătoriile cele mai bine socotite nu sînt întotdeauna și cele mai reușite; dacă Margaret s-ar fi putut căsători cu prezbiteriul — fără preot — totul ar fi mers perfect: persoana preotului a fost aceea care a stricat acest frumos program, stabilit cu grijă de părinții Margaretei. Firește, eu nu-ți pot înșirui toate defectele lui Eustace Royston; ele sînt mai degrabă negative decît pozitive: se pare că el ucide viața din jurul lui, taie aripile tuturor, răcește entuziasmele, disecă idealul, stinge toate făcliile pe care nu le-a aprins el: este înrudit cu acele persoane, care, în clipa cînd începi să le istorisești ceva mișcător, privesc în chip ostentativ la pendulă. Singurul lui divertisment constă într-un golf special, pe care-l joacă pe pajiștea lui; Margaret îl admiră și-i marchează punctele făcute. În vara aceasta verișoara mea a fost greu bolnavă. Știu că Eustace manifestase o mare îngrijorare cu privire la starea ei, înspăimîntat la gîndul că ar putea-o pierde. Mama Margaretei era disperată, văzîndu-și fiica abandonată în chipul acesta pasiv. Totul părea pierdut, cînd aduseră de la Londra pe un tînăr medic foarte priceput. Nu-i cunosc numele, și tot ce știu este că a salvat-o pe Margaret. Ea este actualmente în convalescență, și aceasta este și explicația lungii epistole de față. Într-un cuvînt, sînt incredințată că o vizită a d-tale va ridica mult moralul scăzut al micuței mele verișoare, și prin același curier o și anunț că ți-am scris. Toate amănuntele de mai sus erau indispensabile ca s-o cunoști pe Margaret, pentru că din gura ei n-ai fi aflat nici un cuvînt care să-ți dezvăluie starea ei sufletească. Este absolut leală față de soțul ei, și nimeni n-ar putea bănuî că el nu corespunde pe de-a-ntregul aspirațiilor inimii sale. Nu

uita, că această situație nu arată decît valoarea negativă a lui Eustace...”

.....  
D-na Herriot zîmbi și împături scrisoarea.

„Imaginația Myrei este vie, își spuse ea, cînd e vorba de prietenele ei...”

Mica doamnă în alb se apropie de biroul ei, scrise repede un bilet, sună și porunci ca el să fie dus imediat la adresa de pe el ; pe un colț al plicului d-na Herriot adăugă : *Se așteaptă răspunsul.*

După ce veni și acest răspuns, așternut cu nu scris curat și caracteristic, d-na Herriot porunci să i se pregătească trăsura pentru orele trei și se așeză la masa ei singuratică, cu nădejdea că de data aceasta se va bucura de o după-amiază interesantă.

La ora fixată, d-na Herriot, în toaletă de vizită, porni spre prezbiteriul din Hazelmoor.

## XV

### NOI, CARE-L IUBIM

— Da, era Dick, spuse Margaret Royston, nu putea fi decît Dick, nu este așa ? Da, ceea ce este curios în acest fapt, este că noi toți l-am luat drept un străin, vreun tînăr medic în trecere, servind de *locum tenens* doctorului Thompson. Șoțul meu era de-a dreptul supărat că-l cheмасem tocmai pe el. Dar, doctorul Norton insistase prea mult și, în sfîrșit, era de-acum aici și nu mai aveam încoțro. A venit într-o ținută foarte neglijentă : haină verde de student, pantaloni de flanel alb și cu sandale în picioare. Mama mi-a comunicat mai tîrziu toate aceste amănunte pentru că eu, bineînțeles, nu eram în stare să observ ceva. Șoțul meu a vrut să-l împiedice pe tînărul doctor de a urca pînă la mine ; dar, să te opui voinței lui Dick este mai ușor de spus decît de făcut. Abia venise de trei minute, că toată casa îi și știa de frică și îl asculta.

D-na Herriot zîmbi și spuse :

— Fără îndoială, în cazurile presante are un fel al lui de a se face ascultat fără nici o obiecțiune. De pildă, came-rista



mea, Ellen Ransom, persoană foarte puțin comodă, a trecut și ea, fără să mai crînească, sub ordinele lui.

— Prima mea amintire, continuă Margaret, este sentimentul de a fi revenit dintr-o dată pe pămînt. M-am simțit, subit, în stare să deschid ochii. Dick era în genunchi lângă patul meu și-mi ținea sub nas un tampon cu vată mușată. Pe măsură ce trăgeam pe nas, respirația mi se făcea mai liberă; înțelegeam din nou ce se vorbea, vedeam... Observai distinct chipul lui Dick aplecat asupra mea. Privirile noastre încrucișându-se, el îmi spuse pe un ton confidențial, ca și cînd ar fi fost vorba de un secret:

— Vei trăi...

Rămăsei tăcută; răspunsul nu cerea prea multă grabă. Mă uitai în ochii bruni ai medicului meu.

— Într-adevăr, sînt foarte bruni, zise mica doamnă albă.

— Și în timp ce-i priveam, mă izbi o anumită familiaritate a lor. Pînă la urmă, îl întrebai:

— Voi trăi?

Și Dick răspunse:

— Da, și vei fi chiar foarte sănătoasă.

Aproape prostește, îl întrebai din nou:

— De ce?

Dick se mulțumi să-mi spună și mai încet:

— Pentru că te voi scoate eu de aici.

Și din clipa aceea nu m-am mai îndoit de însănătoșirea mea.

Margaret își dădu puțin capul pe spate pe perne și rămase o clipă cu privirile pierdute și visătoare; desigur că din nou se hrănea în secret cu aceste cuvinte de nădejde. D-na Herriot profită de pauza intervenită pentru a contempla în voie chipul fermecător pe care-l avea în fața ei: obrazul oval, fruntea înaltă și bogat împodobită cu un păr castaniu ondulat, gura cu buzele mobile, ceva cam deprimate pe la colțuri, cercuri vinete în jurul ochilor și paloarea minilor trădau lunga și dureroasă boală abia străbătută. Dar, totul anunța o revenire la viață și la sănătate; nu era nevoie decît de o ambianță favorabilă, pentru ca opera de însănătoșire să fie desăvîrșită. Ca sufletul ei iubitor, d-na Herriot se simți atrasă din instinct spre această încîntătoare creatură; ea își dădea seama că situația cerea din partea ei un tact și o delicatețe extremă, pentru a încuraja pe tînăra femeie

să-și descarce sufletul, fără însă s-o tîrască a-i spune poate și ceva ce-ar putea regreta mai tîrziu. Tăcerea dădu fiecăreia dintre cele două femei timpul necesar să se reculeagă. D-na Herriot privi în jurul ei, la micul salon armonios și simplu. Atmosfera unei case bătrinești engleze o urmăse pe tînăra femeie în noul ei cămin. Evident, influența excelentului Eustace nu se întindea și asupra obiectelor neînsufleteite. Margaret plătea facturile și fusese lăsată liberă să-și mobilizeze casa după gusturile ei. Tăcerea se prelungea și Margaret poate că regreta că fusese prea expansivă. D-na Herriot găsi cu cale să înnoade din nou conversația.

— Cuvintele lui Dick, desigur, v-au sugerat nădejde și sănătate, spuse ea. Este păcat că medicii nu-și dau mai bine seama de efectul sugestiei mintale asupra bolnavului.

Margaret zîmbi și ochii ei cenușii deveniră și mai vișători.

— Cert este că, înainte de venirea lui Dick, nimeni nu-mi sugerase nădejdea vindecării! Mama, în lacrimi, îmi și dăduse un mesaj pentru o surioară moartă acum douăzeci de ani, iar Eustace, în genunchi lingă patul meu, repeta mereu o litanie: „*Da, dar dacă merg prin valea Umbrei și a Morții*“. Mă pierdeam încetul cu încetul fără ca să mi se întindă o mînă de care să mă fi putut agăța, pînă în clipa cînd Dick apărui în camera mea. Cineva se duse să-l aducă imediat, și bietul băiat își lăsase masa de duminică neterminată. După ce citi scrisoarea doctorului Norton, Dick își băgă prin buzunare tot ce credea că-i va fi de trebuință aici și, fără să mai piardă o secundă, încălecă pe bicicletă.

— Duminică dimineța? întrebă d-na Herriot cu aerul perplex și pîrînd că-și scrutează memoria. Dar, atunci a fost într-o duminică dimineța din iunie...

— Da, replică Margaret, a fost chiar în duminica aceea în care, înapoiindu-se de aici, v-a găsit sub tinda bisericii. Mi-a spus și mie după aceea că a fost o adevărată binefacere că a avut asupra lui toate medicamentele cu ajutorul cărora să poată interveni într-un acces atît de greu de inimă.

— Ah! înțeleg, făcu mica doamnă albă. Acum îmi explic de ce avea toate acele remedii prin buzunare. A fost o întîmplare fericită pentru mine, pentru că nu cred să mai fi fost timp să trimită în altă parte după ele.

— Este adevărat, spuse Margaret cu simpatie. Dick mi-a povestit că nu mai era nici un minut de pierdut.

— Atunci v-a vorbit și de mine?

— Oh! destul de des; dar nu ca de o boală, ci ca de o prietenă minunată. Eu cred că dv. nu vă puteți da seama de ceea ce a însemnat pentru Dick timpul petrecut la Conac. Toată viața lui a fost singur și fără un cămin propriu. Această singurătate a făcut din el ceea ce este astăzi. Dar a fost atît de independent, da, acesta-i cuvîntul, că n-a ținut niciodată seama de altcineva. Mi-a mărturisit într-o zi că i se pare atît de nou și de ciudat să-și aranjeze într-un asemenea chip lucrul său încît să ajungă exact la ora mesei! Am și acum în fața ochilor expresia de plăcere și de satisfacție a feței sale, făcîndu-mi această confidență. Vedeți, d-nă Herriot, cel mai rău la Dick este însă faptul că a crescut fără să creadă în ceva sau în cineva. Dar acum, crede în dv.. Și această încredere în bunătatea dv., în blîndețea dv. a făcut pentru el, în cîteva săptămîni, mai mult decît ar fi putut face ani nesfîrșiți de predici și de litanii.

După o clipă de gîndire, d-na Herriot zise:

— La cit timp după ce a venit la dv. ați descoperit că erați vechi prieteni?

— Oh! aproape imediat, imediat ce-am putut vorbi: eram tovarăși de joacă, el avea șapte ani, eu șase. Îmi reamîntesc perfect serbarea de la Conac. Eu eram o fetiță mică și timidă și-l găseam superb, sfidînd din pragul ușii pe toți oamenii mari. Din momentul acela el a devenit eroul meu și a primit cu satisfacție omagiile cu care-l copleșeam. Eu eram singurul om care știa că Dick spărsese aureola, și păstrarea acestui secret mă umplea de groază. Într-o zi îmi spuse că, fără îndoială, din cauza aureolei sparte va ajunge în iad, și cum eu izbucnisem în plîns, el mă luă de mijloc: „Nu fii o fetiță mică și proastă! Nu te poți împiedica să fii o fetiță mică, dar poți să nu fii și mică și proastă!”.

Margaret făcu o nouă pauză și privirea ei deveni rară și visătoare. D-na Herriot înțelese că se afla în pragul sanctuarului intim al acestui suflet tînr; ea se aplecă puțin și-și puse mina, cu blîndețe, pe aceea a Margaretei; în virtutea acestui gest de apropiere sufletească, ea fu admisă să pătrundă mai adînc.

— Și ce a urmat apoi, copilă scumpă?

Margaret începu să ridă.

— Oh! devotamentul meu a fost la înălțimea situației. Îmi ștersei ochii și-i declarai că dacă o fi să meargă neapărat în iad, voi merge și eu cu el. Dar Dick îmi răspunse că acolo nu este un loc pentru fete și că mai mult îi voi încurca pe cei din iad. Și iar începui să plîng; Dick se căută atunci prin toate buzunarele, pînă găsi o bomboană pe care mi-o oferî.

Margaret zîmbi, apoi adăugă:

— Vedeți deci că vă spuneam numai adevărul atunci cînd am pomenit de prietenia noastră intimă. La scurtă vreme după aceste evenimente, tatăl său se înapoie din Indii, îl luă cu sine și nu l-am mai revăzut pînă în ziua cînd l-am auzit spunîndu-mi: „Vei trăi, te voi scoate eu de aici!“.

D-na Herriot se rezemă într-un cot, dar nu se mai uită la Margaret ci, prin fereastră, spre pajiște și la copacii din fund.

— Cele dintîi prietenii ale copilăriei noastre, spuse ea cu un aer de bunătate, se imprimă pentru totdeauna în sufletul și în amintirea noastră. Îmi aduc aminte și azi, după șazezici de ani, de un băiețuș cu părul frezat, cu o pălăroară de catifea, călărînd în tovărășie cu mine, fiecare în coșul lui — un măgăruș, pe plaja de la Broadstairs; pe măgăruș îl chema „Bococ de Aur“! Cînd l-am revăzut pe micul meu camarad de altădată, era ministru de stat. Îl aveam vecin de masă și conversația noastră amenința să moară, pînă în clipa cînd, printr-o întîmplare, descoperirăm vechile noastre relații. Discuția noastră se învioră, firește, nemailipsindu-ne subiecte de vorbă, ceea ce nu ne împiedică, totuși, să ne simțim decepționați unul de altul... Asta nu înseamnă că nu citesc și astăzi discursurile fostului meu tovarăș de joacă, oricît ar fi ele de grele, și dacă vreodată am nevoie de vreo favoare din partea guvernului, știu unde să mă adresez și să prezint cererea mea în numele „Bobocului de Aur“...!

— Eu n-am fost decepționată, răspunse Margaret încet, numai că...

Ea șovăi, dar apoi continuă, mai agitată:

— Oh! d-nă Herriot, ani de zile m-am rugat pentru micul meu tovarăș de altădată! Am început s-o fac din



ziua în care mi-a mărturisit că el a spart din proprie inițiativă aureola; și m-a durut adînc să-l regăsesc, după atîția ani, ca un necredincios.

— Scumpă copilă, răspune mica doamnă albă aproape cu severitate, nu roștiți „necredincios” cu intonația cu care ați spune asasin sau hoț! Știți ce înseamnă acest cuvînt? Necredincios sau „agnostic” — acest cuvînt a fost inventat de profesorul Huxley pentru a indica mentalitatea acelor care nu acceptă nimic fără dovezi — agnosticul nici nu respinge dogmele; el spune simplu: „Agnosco” — „Nu știu”. Cuvîntul este modern, dar starea de spirit pe care o reprezintă este veche de cînd lumea; totuși noi, cărora ne-a fost acordat nestimatul privilegiu al credinței, trebuie să răspectăm îndoilele cînstite ale celor mai puțin favorizați și să le demonstrăm superioritatea noastră nu prin intoleranță, ci prin caritate!

Ochii luminoși ai Margarettei scrutau chipul pașnic al d-nei Herriot.

— Ah! spuse ea, ce mult aș vrea ca Eustace să vă audă: el declară că Dick n-ar fi trecut niciodată pragul casei noastre, dacă i-ar fi cunoscut ideile.

— Nu cred, copilă scumpă, ca părerea mea să aibe vreo greutate în ochii soțului dv.: dar ar trebui, totuși, ca el să-și aducă aminte de învățăturile divinului său Stăpîn!

— Eustace a avut mai multe discuții cu Dick, zise Margaret, dar Dick cîștiga întotdeauna, rămînînd calm, în timp ce Eustace, care adulmecă asemenea subiecte, își pierdea stăpînirea de sine... și asta nu făcea decît să înrăutățească lucrurile.

— Bineînțeles, eu nu argumentez niciodată ca Dick. Încerc, în umila mea sferă de activitate, să trăiesc după credința mea. Ah! această aureolă spartă a fost, pentru sărmanul băiețaș, naufragiul tuturor credințelor sale, al întregului său ideal! Bietul copil! Noi, care-l iubim, trebuie să încercăm, prin răbdare și credință, să-i redăm aureola spartă.

Deodată, și fără ca cineva să fi putut prevedea acest lucru, Margaret izbucni în lacrimi și-și vîri capul în palme: plîngea cu suspine și nici nu încerca să se stăpînească.

D-na Herriot rămase tăcută. Ea se ridică, se apropie de fereastră și contemplă veranda rustică decorată cu tran-

dafiri sălbatici... Suspinele tinerei femei începură să slăbească, apoi încetară cu totul, și cuvinte neînțelese ieșiră din gura Margaretei. D-na Herriot se apropie din nou și puse mîna, cu tandrețe, pe capul tinerei femei, spunînd:

— Deschide-ți sufletul, copilă scumpă.

— Ați spus, bolborosi Margaret, *noi care-l iubim...* și vocea ei se frînse.

D-na Herriot nu dădu nici o atenție incidentului.

— Vorbește-mi cu sufletul deschis, continuă ea blînd, ca și cînd Margaret n-ar fi vorbit și, în același timp, îi mîngia părul lucios.

Atunci, Margaret înalță capul, apucă mîna dragăstoasă a bătrînei în mîinile sale și-și lăsă obrazul pe ea.

— Da, spuse ea, da, voi vorbi. Oh! nu trebuie să mă credeți nebună sau rătăcită! Sper că nu vă veți face o părere greșită despre mine, bănuind că-l iubesc pe Dick.

Privirea d-nei Herriot exprimă cea mai vie uimire.

— Copilă scumpă, răspunse ea, aș avea o părere urită despre d-ta dacă, după tot ce a făcut Dick pentru d-ta, și în ciuda legăturilor de copilărie care vă unesc, nu l-ai iubi.

— Dar dv. uitați că eu sînt o femeie măritată, exclamă tînăra femeie, imitînd însăși maniera excelentului Eustace.

O indignare, care se vedea că e sinceră, coloră obrajii palizi ai micuței doamne albe.

— Cum? făcu ea. Ah! scumpa mea copilă, dar nu credeam că și d-ta vei gîndi la fel cu ceilalți! Ca atîția alții mulți, crezi și d-ta că între bărbat și femeie nu este posibil decît un singur fel de afecțiune? Nu știi că o femeie cu inima curată poate da bărbatului o dragoste de ajutor, de suport moral, care-l va face să stimeze și mai mult pe celelalte femei, care-l va însoți, nevăzută, în ceasul tentației, și-i va servi de pavăză; cine-i va reaminti rugăciunile unei mame moarte, cine sărutul unei surioare? Fără îndoială că mica Margaret, care era gata să-l însoțească în iad pe Dick cel de opt ani, poate astăzi acorda lui Dick, devenit bărbat, o afecțiune calmă și binefăcătoare, dacă acesta are nevoie de prietenie și simpatie.

Mica doamnă albă se opri, respirînd cu greutate, și duse mîna la inimă. Ochii Margaretei nu părăsiseră chipul d-nei

Herriot tot timpul cît aceasta vorbise, și obrazul tinerei femei părea că-l reflectă pe al bătrînei.

— Oh! cîtă dreptate aveți, spuse ea. Da, desigur, aș vrea să fac multe pentru Dick... dar de cînd a plecat, simt ca un scrupul; îmi lipsește atît de mult și mi se pare că aceasta nu trebuia să fie așa.

— Scumpă copilă, reluă d-na Herriot cu căldură, te înțeleg, dar nu te judec prea aspru. Aceasta te va face să înțelegi că Dick îmi lipsește și mie, o femeie bătrînă, trecută de șaizeci de ani. În asta nu este nimic de condamnat sau sentimental și nu depinde de noi, ci de puterea personalității lui Dick. El posedă în cel mai înalt grad darul pe care toți medicii ar trebui să-l stăpînească: acela de a transmite forța și vitalitatea lui. Dick are asupra unui bolnav deprimat același efect ca soarele asupra unei plante care se fanează. Toți bolnavii săi resimt această impresie care dă viață, și își însușesc voința cu care vrea să-i vindece. Prin talentul și devotamentul său, Dick a salvat viața d-tale și a prelungit-o pe a mea. Așa că îi putem da în schimb, și absolut legitim, prietenia și rugăciunile noastre.

O tăcere adîncă domni citeva clipe în micul salon; un suflet omenesc, pe jumătate sufocat sub rigidele paragrafe ale conveniențelor își făcea drum spre lumină, spre libertate! Margaret se ridică și ingenunchie lîngă d-na Herriot; îi apucă amîndouă mîinile și lipindu-le de obraji ei, murmură:

— Aveți dreptate; dv. mi-ați arătat drumul și eu nu-l voi greși. Dar el de dv. are nevoie. El vă iubește și nu crede decît în dv. Este incredințat că nimeni nu ține la el, după cum nici el nu ține la nimeni și se feliicită pentru o asemenea stare de lucruri. În ultima vreme mi-a declarat că dragostea și ambiția nu pot merge pe același drum. Dick are ambiția să urce foarte sus în profesiunea lui: să ajungă în virful copacului, cum spune el. Se feliicită că nu-l împiedică nimeni. Totuși cred că, aproape inconștient, el vă iubește cu adevărat. Și cum s-ar putea el apăra de dv., atît de bună, atît de dulce, atît de înțelegătoare. L-am văzut pe Dick, scoțîndu-și ceasornicul și, descoperind că ora ceaiului se apropie, a rupt-o la fugă, spunînd: „Nu pot s-o fac pe micuța mea doamnă albă să mă aștepte“.

— Așa îmi spune el?

— Întotdeauna! și cu glas dulce și mîngietor! Oh! ce mult aș fi dorit să rămînă mereu sub influența dv.!

— Îl voi regăsi la Londra, luna viitoare, și-l voi vedea destul de des.

— Ce lucru curios, urmă Margaret, că a obținut bani chiar în clipa în care avea nevoie pentru a-și cumpăra o clientelă la Kensington. De altfel, mi-a spus de mult că o va avea; dar mă tem că pe atunci se gîndea să-i împrumute. Acum se pare că a cîștigat-o; este vorba de o sumă mare. Dick îmi spunea că aceasta este o erezie unică în viața lui și că vrea să profite de ea. Păcat numai că din această cauză ne-a fost răpit și el!

— Și m-a lăsat foarte singură, completă d-na Herriot. Aș putea, scumpă și mică prietenă, să te conving să vii să stai cîteva zile la Dinglevale? Aș veni eu aici să te iau și te-aș aduce tot eu înapoi, cînd ai să te plictisești. Voi avea o mare plăcere să te țin lângă mine și, pentru d-ta, această schimbare de aer și de decor, fără nici o oboseală, n-ar fi putea fi decît foarte binefăcătoare.

Plăcerea Margaretei izbucni foarte limpede.

— Oh! zise ea, aș fi încîntată, numai dacă Eustace consimte.

În aceeași clipă, ridicînd capul, ea văzu silueta neagră a preotului trecînd pe pajiște. Margaret se așeză numaidecît în fotoliul ei și-și aranjă părul, cam deranjat puțin; preotul ținea în mînă o sapă mică, și cu ea smulgea foarte conștiințios din rădăcină toate părălutele care constelau pajiștea; cu o lovitură de sapă le scotea și le arunca. Apoi se îndreptă spre ușa salonului, și silueta lui greoaie se ivi între perdelele albe.

— Margaret, începu el, aceste buruieni ies mereu, orice le-aș face... Brusc, el o văzu pe d-na Herriot.

Margaret se sculă în picioare.

— D-nă Herriot, zise ea, îmi dați voie să vă prezint pe soțul meu? Eustace, d-na Herriot a avut bunătatea să vină aici de la Conac. A aflat de boala mea prin Myra.

Preotul lăsă jos sapa, își scoase pălăria de fetru moale, trecu pragul și întinse o mînă cordială spre d-na Herriot.

— Sînteți prea bună, zise el, prea bună.

Apoi se așeză pe un scaun și se uită fix la vizitatoare.



— O zi foarte frumoasă! adăugă el cu emfază.

— Foarte frumoasă, răspunse d-na Herriot, cu mintea ca paralizată sub privirea preotului și negăsind altceva de spus.

Preotul aruncă ochii împrejur, păru să constate o lipsă, și se adresează soției sale, cu un ton de afectuos reproș:

— Scumpa mea Margaret, ai omis să servești ceaiul.

Margaret se repezi la sonerie.

— Ce zăpăceală! zise ea. Eustace, d-na Herriot este oarte intimă cu Jim și Myra.

Preotul se ridică și se postă în mod automat în fața căminului, în atitudinea clasică a omului care se încălzește, deși vatra nu era plină decât cu cerceluși și ferigi.

— Adevărat? întrebă el, apoi adăugă, privind pe d-na Herriot cu și mai mult interes:

— Jucați golf cu clopot?

## XVI

### DICK AFLĂ CĂ ELE S-AU CUNOSCUȚ

A doua zi după vizita d-nei Herriot la Margaret Royston, d-rul Dick, așezându-se la masă pentru dejun, găsi printre celelalte scrisori un plic, cu adresa așternută de un scris fin pe care-l cunoștea foarte bine. După ce aruncă o privire fugitivă asupra primelor rînduri, el se sculă și se apropie de fereastra deschisă, ca să și citească scrisoarea:

„Conacul Dinglevale

*Scumpul meu doctor,*

*Am să-ți comunic cîte ceva, care seamănă cu o mărturisire sau, cel puțin, cu expresia unui regret. Astăzi, încerc sentimentul că m-am lăsat tulburată în chip exagerat de revelația bruscă a bîrfelilor răutăcioase care au fost răspîndite pe socoteala mea în cercul celor mai buni prieteni ai mei, și al căror izvor îl cu-*

noaştem. La început am fost atât de emoţionată văzînd că numele meu poate fi pronunţat cu prilejul unor asemenea imputaţii că am pierdut pe loc simţul proporţionalităţii; te-am îndepărtat de lângă mine, fără o cauză dreaptă şi fără să mă gîndesc mai bine. Îţi datoriez deci expresia regretelor mele şi asigurarea afectuoasă că-mi lipseşti mult. Dar, se pare că lucrurile au ieşit bine, pentru că, aşa cum rezultă din scrisoarea d-tale, prezenţa d-tale la Londra era foarte necesară.

Sper însă că, la o dată viitoare, vom putea relua viaţa noastră de familie şi-mi va face o mare plăcere să-ţi amenajez în casa mea, destul de mare, un „studio“, unde te vei bucura întotdeauna de o linişte absolută; şi dacă, uneori, vei veni să împarţi cu mine masa, vei fi binevenit; privilegiul unei seri, din cînd în cînd, va fi o adevărată binefacere în singurătatea mea. Îmi va fi nespus de plăcut să consideri casa mea ca un cămin al d-tale şi să-mi dai voie să iau parte la lucrările şi la interesele d-tale profesionale. În felul acesta îmi vei dovedi că mi-ai iertat laşitatea, care, mă tem, te-a dezamăgit şi rănit.

Ține-mă la curent cu tot ce faci şi gîndeşti, şi dacă te simţi dispus, fă-mi o scurtă vizită la Dinglevale. Starea mea nu este bună şi continui să fac zilnic plimbări cu trăsura.

Crede în afecţiunea prietenei d-tale,

H. R. H.“

Prezbiteriul Hazelmoor, Surrey

„Scumpul meu Dick,

Angelica d-tale mică doamnă în alb mi-a făcut o vizită. A aflat de mine nu prin d-ta, ci prin verişoara mea Myra Airth care i-a scris, rugînd-o să mă viziteze şi, azi după-amiază, şi-a făcut apariţia aici. Dick, ea este mai fermecătoare decît mi-ai spus d-ta. Cînd a intrat la mine, am fost de-a dreptul emoţionată! Pă-

rea coborită dintr-un distins și vechi tablou. Și nu numai de la distanță este frumoasă; cu cit o examinezi mai mult, cu atît o găsești mai delicioasă. Fața ei pare o camee delicată. Și ce piele! Eu încă n-am mai văzut așa ceva fin! Dar mîinile ei vioaie și delicate, pe care scinteiază gemele inelelor ei!

Dar Dick, d-na Herriot este cu totul alta decît mi-ai descris-o d-ta. Contrariul este adevărat; eu am rămas uimită de perspicacitatea ei și dacă d-ta crezi altfel, sînt sigură că te înșeli. Glumesc bineînțeles, „old boy“; pentru că știu cit de mult o stimezi pe d-na Herriot. Și dînsa este mult mai inteligentă decît crezi d-ta. Ar fi trebuit s-o auzi vorbind cu Eustace; ridicînd micuțul ei deget în sus, ea l-a făcut să consimtă la un proiect foarte important pentru mine. Ia ghicește, care?... Mîine, d-na Herriot vine să mă ia cu trăsura la Conac, unde voi rămîne opt zile, poate chiar și mai mult! Voi vedea deci grădina înflorită; voi lua ceaiul sub copaci. Și, mai ales, voi face cunoștința intimă a micuței doamne albe. Voi intra iar în sufrageria aceea în care, odinioară, urcați pe scaune înalte, am rămas cu toții împietriți, vîzîndu-te aruncînd cu bucata de prăjitură în capul vicarului. Aceste fericite perspective mă agită atît de puternic, încît numai cu mare greutate îmi pot păstra calmul exterior necesar. Ce spui de aceste proiecte, le aprobi, doctore? Nu uita că d-ta ești acela care mi-ai recomandat o schimbare completă de atmosferă. Și n-ai putea să vii într-o zi să constăți starea de sănătate a bolnavelor d-tale?

În ce stadiu se află cheștiile d-tale profesionale? Scrie și adresează scrisorile la Conac; rîndurile d-tale sînt așteptate cu cel mai viu interes de mica doamnă albă și de

Mica d-tale tovarășă de joacă de altădată,

MARGARET“

Dick împături cu grijă scrisoarea, apoi, zîmbind, se apucă să-și discute dejunul. „Ah! își spuse el de la prima înghițitură, s-a sfîrșit cu cîrnații arși, cu cafeaua fără gust, cu

tartinele cu unt rînced: Dick, băiete, lucrurile merg de minune!“

O altă scrisoare îi atrase atenția; adresa era așternută de un scris femeiesc — un scris gros, foarte curat, plin de caracter. Dick o desfăcu și se uită la semnătură, dar nu se sculă de la masă ca să-i citească conținutul, ci se mulțumi să reazeme prima foaie de cana de cafea.

Dick împături cele trei foi de hirtie, le băgă la loc în plic, apoi rupindu-l în patru, îl azvîrli în coșul de hîrtii. După aceasta, se sculă de la masă, se apropie de cămin și începu să-și umple pipa. El nu zîmbi și, frecînd chibritul, fruntea lui rămase gînditoare. „Așa, se gîndi el, va să zică ele se cunosc... mica doamnă albă și Margaret! Mă întreb numai, cum o să meargă lucrurile?“

Cu încetul, tot fumînd, fruntea lui se însenină, expresia concentrată a feței lui sfîrși prin a se destinde. El luă din nou în mînă scrisoarea d-nei Herriot și o reciti. „Totul merge bine, își zise el, dar mi se pare că prietena mea intimă se amestecă mereu în treburile mele! Nu, pentru moment, nici gînd de înapoiere la Dinglevale!“

Apoi, fluierînd vesel, ieși și se pierdu în zarva matinală a străzilor londoneze.

În pacea vechiului conac, cele două prietene ale lui Dick îl așteptau, sperînd zilnic într-o vizită care nu mai venea.

După cîteva zile, Margaret trebui să se înapoieze la presbiteriu și să reia viața ei monotonă; aducea însă cu dînsa o provizie îmborsită de voie bună și curaj.

Abia atunci, d-na Herriot dădu ordinul să se pregătească totul pentru o înapoiere, cît mai grabnică cu putință, la Londra, în casa din Park Lane.

## XVII

### TOAMNA ÎN PARK LANE

„Șah!“ pronunță cu vocea ei dulce mica doamnă albă. Doctorul Dick, așezat în fața ei, își încolăci picioarele pe cele ale scaunului, puse coatele pe masă și aruncă o privire scrutătoare și gînditoare asupra tablei de șah.



Deodată ridică mina dreaptă, o lăsă să plutească o clipă deasupra mesei ca un vultur care domină pământul, apoi o lăsă asupra unei piese, făcu o mișcare decisivă, și lăsându-se pe spate, păru că spune: „Ce zici de asta?” Dar, fără o clipă de șovăială, mina cea delicată conduse altă piesă într-o cursă cuceritoare. „Șah!” zise mica doamnă albă. Doctorul Dick, cu picioarele și mai încolăcite, medită multă vreme asupra situației, apoi, cu un gest magistral, avansă regele. Cu iuțeala fulgerului, un valet, ieșind grăbit dintre celelalte piese, se așază pe tabla de șah chiar în punctul unde era dorit cel mai puțin cu putință.

— Șah! murmură doamna albă.

— Ah! dar, exclamă Dick, rupînd regula tăcerii, va trebui să-mi sacrific regina, și sărmana nefericită va fi făcută prizonieră... Să vedem dacă n-o pot scăpa.

După ce dădu nervos din picioare, doctorul Dick își depășă regina. Dar, o piesă neglijată execută deodată o mișcare neașteptată.

— Mat! făcu mica doamnă în alb și drumul era barat.

— Mat... și chiar unul grozav! declară d-rul Dick și izbucni în rîs. După cum se vede, n-o să vă bat niciodată la șah, d-nă Herriot? Iar n-am avut noroc, deși abia mi se păruse că l-am reșăsit.

— Nu există noroc la șah, răspunse d-na Herriot, ci numai certitudine matematică: te-aș fi putut face șah și mai repede, dar am preferat să te las să-ți desfășori mai întîi planul d-tale.

— Oh, oh! cu alte cuvinte mi l-ați ghicit! Oh, doamnă Herriot, mă întreb numai dacă voi ajunge vreodată să vă înving și eu. De cît timp jucați?

— De peste cincizeci de ani. Tatăl meu a început să mă învețe șahul pe cînd aveam nouă ani. Jucam aproape în fiecare seară o partidă și, uneori, venea ora mea de culcare înainte de a o fi sfîrșit. Într-un asemenea caz, puneam tabla de șah pe pian sau pe biblioteca din camera de lucru a tatălui meu, angajîndu-ne — tata și cu mine — pe cuvînt de onoare să nu mai aruncăm nici o privire asupra jocului înainte de a doua seară, cînd îl jucam în continuare. Îmi reamintesc de o partidă începută în ziua celei de-a douăsprezecea aniversări a mea și care a durat trei seri.

— Și cine a câștigat-o? întrebă Dick.

Mica doamnă albă surise și roși ușor, ca și când ar fi fost vorba de o victorie obținută în ajun.

— Eu, răspunse dînsa; a fost o victorie meritată de altfel, pentru că tata nu m-a menajat de fel.

— În cazul acesta, zise Dick cu o disperare afectată, nu-mi rămîne decît infailibila metodă a jocului cu zaruri: cine dă mai mare, acela a câștigat!

Apoi d-rul Dick aruncă o privire asupra pendulei și adăugă:

— E tîrziu și trebuie să plec, uneori îmi și reproșez că vă silesc să vegheați pînă la asemenea ore.

El se ridică și se apropie de foc; în aceste prime nopți mai reci, d-nei Herriot îi plăcea să contemple jocurile flăcărilor vii.

— Ce se întîmplă după plecarea mea?... Vă întreb în calitate mea de medic.

— O liniște adîncă se așterne peste tot, spuse d-na Herriot.

— Și cu toate acestea, eu nu sînt un ciclon, replică Dick. După cît timp vă urcați în pat?

— Oh! nu prea mă grăbesc, scumpul meu doctor; mai întîi, stau cu urechea întinsă să aud zgomotul ușii prin care ai plecat d-ta, apoi o sun pe Ellen care îmi aduce un pahar cu lapte și, în fine, aștept ca ea să facă ordine.

— Ordine? dar nu este niciodată dezordine aici.

— Ba da, scumpul meu doctor; iată, de pildă, perna aceasta căzută la pămînt, bucata aceea de hîrtie care n-a nimerit în coșul de hîrtii, toate acestea le mai rabzi cînd este un bărbat de față, dar după ce a plecat, trebuie să faci iarăși ordine.

— Scuzele mele, zise Dick, ridicînd perna; și, după ce s-a reparat dezastrul provocat de cutremurul de pămînt, ce se mai întîmplă?

— Ellen mă lasă singură pentru lectura mea de seară.

— Ce citiți?

— Un psalm. De patruzeci de ani, citesc în fiecare seară înainte de culcare cîte un psalm, apoi sun pe Ellen; ea pune mîna pe șah, eu pe Biblie și, dacă ascensorul este oprit, urcăm scara.

Dick clătină capul.

— Chestia cu urcatul scării trebuie absolut suprimat, după cum trebuie aranjat în așa fel ca întotdeauna să fie cineva prezent care să deservească ascensorul.

— Jarvis și Albert au ordin să nu aștepte după unsprezece...

— Lăsându-vă dv. facultatea de a urca scara cu piciorul. De altfel mâine vom vedea pe *sir* James Montford și trebuie să-mi dați cuvîntul dv. că veți respecta decizia sa în această privință.

— Scumpul meu doctor, prefer să mă conduc după a d-tale. Am tot atîta încredere în d-ta, cît și în oricare specialist, și dacă am primit să văd pe unul din aceștia, apoi asta am făcut-o numai în urma insistențelor d-tale.

— Și eu continui să insist, spuse Dick cu gravitate; responsabilitatea unică este prea grea pentru mine. Trebuie să am și sprijinul unui specialist.

— Dick, zise d-na Herriot cu aerul serios. El tresări; era prima oară că d-na Herriot îi spunea pe nume — Dick. Doresc ca d-ta să întrebi pe specialistul d-tale cît timp mai îmi dă de trăit!

— Nu, nu! aceasta este o problemă delicată! Noi nu fixăm niciodată termene bolnavilor noștri. Durata vieții este în funcție de atîtea circumstanțe asupra cărora nu avem nicio putere; în cazul dv. special, ea depinde de vigilența și de îngrijirile care îndepărtează crizele dv.; de pe acum ele s-au rărit și sînt mai puțin grave. Dar tot aș vrea să fiu lângă dv. în caz de nevoie. De aceea îmi pare atît de rău că nu aveți telefon, și vă rog să-l instalați cît mai neîntîrziat.

— Nu, zise d-na Herriot cu tărie, aceste invenții nîl impietează asupra intimității căminului. Mă gîndesc cu oroare că, deși cu porțile încuiate, oricine ar putea, fie ziua, fie noaptea, să-mi adreseze un mesaj.

— Dar nu este deloc nevoie să puneți numărul dv. în cartea de telefon. Ellen l-ar avea pe al meu și aceasta ar fi de-ajuns.

— Ellen are o groază de telefon; ea ar prefera să alerge pe jos și să te cheme, decît să ridice un receptor.

— Apoi, cînd o apucă pe Ellen cu prostiile ei, știu cu cît este de plictisitoare, răspunse doctorul.

D-na Herriot era prea obosită ca să mai discute.

— *Sir* James va hotărî, zise ea; dacă el cere telefon, așa va fi! Ellen va învăța să se servească de el. Înainte să pleci,

spune-mi câteva cuvinte despre progresele celor doi bolnavi închipuiți ai d-tale, și care, în realitate, sînt sănătoși tun.

Dick luă loc și se apucă să istorisească, cu lux de amănunte, felul lui de a îngriji cazurile de neurastenii; această specialitate îl interesa în mod deosebit și începuse chiar să se bucure de o anumită reputație în acest delicat domeniu. D-na Herriot împărtășea cu entuziasm nădejdlile și planurile tînărului doctor.

— Ehe! zise el, dar cele mai multe din aceste cazuri sînt foarte greu de tratat la domiciliul bolnavilor. Mi-ar trebui (și într-o zi voi avea) o casă a mea, unde totul va fi organizat după ideile mele. Nu se poate face nimic cu metoda obișnuitelor case de sănătate. Aș avea nevoie de un personal ales și, în special, de o directoare de primul ordin; dacă voi izbuti să descopăr una cu adevărat perfectă, mă voi căsători cu ea, probabil.

— Scumpul meu doctor, exclamă d-na Herriot scandalizată, doar nu te vei căsători cu o femeie numai pentru a-ți asigura o tovarășă necesară?

— Ba da, răspunse Dick rîzînd, și unde aș găsi eu un alt motiv mai bun?

— În cazul acesta, cum rămîne cu dragostea? întrebă d-na Herriot cu blîndețe.

— Dragostea nu intră în calculele mele; ea este o piedică, o frînă a roților și, cînd conduc un echipaj, îmi place ca toate roțile să se învîrtească liber.

— Sînt drumuri grele în viață, scumpe copil, al căror coboriș poate deveni foarte primejdios, dacă n-ai frîne la roți.

— Nu mi-e frică deloc, obiectă Dick.

Se lăsă o tăcere adîncă. Dick evocă instalația imaginară al cărei stăpîn va fi el și datorită căreia va cîștiga o reputație mondială.

— Margaret Royston, dacă ar fi liberă, ar fi o directoare excelentă, spuse d-na Herriot. Este o femeie calculată și în același timp cu mult farmec.

— Margaret este prea îmbulbată de mentalitatea eustaciană... La ea, frînele celor patru roți sînt strînse în permanență. Și acum, trebuie să plec. Noapte bună, d-nă Herriot. Ne așteptați, deci, mîine la orele două?

— Trebuie să stau în pat pînă atunci?



— Da vă rog, veți cobori numai pentru ceai. Eu voi mânca la club cu niște prieteni, dar pe la nouă voi putea scăpa și voi veni pe aici să văd ce mai faceți.

— Și va trebui să aștept atît de mult pentru a cunoaște verdictul lui *sir James Montford*?

— Nicidecum, vi-l va comunica pe loc.

— Și ea va fi părerea lui adevărată?

— Absolut adevărat. Și va răspunde la toate întrebările pe care i le veți pune.

Mica doamnă albă părea destul de slabă; privirea ei speriată se îndreptă spre Dick, și el fu mișcat pînă în fundul sufletului.

— Ah! ce rău îmi pare că trebuie să plec! Nu vreți să revin imediat, ca să fiu aici în caz de nevoie?

— Nu, nu, scumpul meu copil. Ellen se pricepe de-acum destul de bine. Eu nu sînt îngrijită de mine în seara asta, ci de d-ta. Noapte bună, și binecuvîntarea divină să te însoțească peste tot.

Dick plecă și coborî scara în fugă. Avu grijă să închidă ușa încet, deși știa că bolnavei îi plăcea să audă zgomotul pe care-l făcea închizînd. Ellen se prezentă, aducînd pabarul eu lapte, ridică bucata de hîrtie mototolită, o aruncă în coș și plecă, lăsîndu-și stăpîna cu cartea în mînă. Abia atunci atmosfera deveni absolut liniștită. D-na Herriet rămase un moment nemișcată, fără să-și deschidă Biblia. Ea privi la flăcările care se înălțau și se încolăceau în vatră. Prin fața imaginației ei se perindau proiectele grandioase ale lui Dick, și-l vedea în adevăratul lui element, îndeplinind o operă admirabilă, alinînd suferințele. La sfîrșit își zise: „Ce lucru frumos să ai înaintea ta o țintă nobilă, chiar dacă-ți vor trebui ani de zile ca s-o atingi. Dick este tînăr, ce este mai bun în viață abia îl așteaptă de-acum înainte; dar, fără discuție, va avea nevoie de un capital foarte însemnat! Ah! dacă toate n-ar fi atît de crud încurcate!“... suspină ea.

Apoi deschise Biblia. Camera era ca pătrunsă de o pace religioasă. Mica doamnă albă citi psalmul 127:

„Dacă Domnul nu clădește casa, cei ce o clădesc vor lucra zadarnic; dacă Domnul nu păzește orașul, cel ce îl păzește, zadarnic va sta de pază...”

## CÎT TIMP VOI MAI TRĂI?

D-na Herriot, culcată pe perne, aștepta sfîrșitul consultului în vederea căruia cei doi medici coborîseră în salon. În fond, consultul a fost scurt, dar celei care aștepta cu nerăbdare să-i afle rezultatul i se păru lung. În sfîrșit, ea surprinse zgomot de pași pe scară, ușa camerei se deschise și cei doi doctori își făcură apariția. Sir James Montford era un om cu aerul voios; zîmbea amabil, frecîndu-și mereu bărbia. Dick era serios, cu aerul cel mai profesional. El așeză un scaun pentru specialist lîngă patul bolnavei, apoi se retrase lîngă fereastră; rămase în picioare, cu privirea ațintită în depărtare, prin parc. Sir James luă loc cît mai aproape de d-na Herriot. În timp ce se juca cu brelocurile de la ceasornicul său, el începu să vorbească cu un glas modulat și, timp de zece minute, îi spuse d-nei Herriot ceea ce ea știa de-acum în legătură cu propriul ei caz, fără să-i dea posibilitatea de a pune o singură întrebare. Lăudă tratamentul d-rului Cameron, care nu lăsa nimic de dorit. El constată că crizele erau extrem de penibile și desigur foarte dăunătoare organismului bolnav, cit și sănătății generale. Trebuia ajuns la evitarea lor sau, cel puțin, la răirirea lor. Orice oboseală sau surmenaj fizic ori moral trebuiau ocolite cu grijă. În caz de simptome anunțînd o criză, nu era de pierdut nici un moment, și doctorul trebuia chemat numaidecît.

— Nici n-ați putea fi pe mîini mai bune, încheie Sir James, făcînd un semn din cap spre fereastră. Îmi însușesc toate ordonanțele prietenului meu Cameron și întreg tratamentul pe care vi l-a prescris. Desigur că el va mai ține socoteală, nu mă îndoiesc, și de două sau trei sugestii de-ale mele. Și acum, d-nă Herriot, sper că nu v-am obosit prea mult.

Specialistul se ridică și întinse mîna cu zîmbetul mai binevoitor ca oricînd. În sfîrșit, avea și bolnava prilejul să spună un cuvînt.

— Cît timp de viață mi mai dați, *sir James*? întrebă ea cu glasul calm.

Fața lui *sir James* exprimă o adevărată uimire.

— Cît timp vă...? Nu înțeleg prea bine sensul întrebării dv.

Dick se întoarse, cu o mișcare de nerăbdare.

— Cît timp credeți că voi mai trăi?

Fața lui *sir* James deveni din nou încurajatoare.

— Ah! Îmi puneți și dv. o întrebare, care se adresează deseori și medicilor, și căreia, în realitate, îi este absolut imposibil oricărui din ei să dea un răspuns. Durata vieții omenеști este în funcție de nenumăratele conjuncturi, toate dincolo de puterea lor de influență. De pildă, dacă ieșiți des, dacă vă surmenați, dacă alergați să prindeți un tren sau dacă urcați grăbită scara care duce în sala de concert, este probabil că și consecințele unor asemenea greșeli vor fi grave. Dacă dimpotrivă, aveți singură grijă de dv., rezumîndu-vă activitatea la plimbări pe teren neted, sau la plimbări în trăsură, nu văd nici un motiv care v-ar împiedica să mai trăiți încă mulți ani. Și înțeleg a trăi în sensul unei existențe plăcute, primîndu-vă prietenii și bucurîndu-vă de ambianța înconjurătoare.

Mica doamnă albă își întoarse capul spre Dick, dar acesta era absorbit cu totul în contemplarea parcului. *Sir* James nu mai părea atît de grăbit; rămase în picioare lîngă pat, cu fața cordială și parcă așteptînd ceva.

— Mai aveți ceva, d-nă Herriot, ce ați dori să mă mai întrebați?

— Ce-ați răspuns d-rului Cameron cînd v-a întrebat și el cît mai am de trăit?

— Exact ce v-am spus și dv., scumpă doamnă. Durata vieții dv. depinde de îngrijirile pe care vi le aveți acorda singură, cît și de atenția cu care veți urma sfaturile sale. Și acum, Cameron, cred că putem lăsa pe bolnavă să se odihnească.

Dick plecă de la fereastră și deschise, pentru confratele său, ușa camerei; apoi din prag, se uită la d-na Herriot, în ochii căruia citi un apel.

— Voi veni înapoi peste cîteva minute, îi zise el, zîmbindu-i într-un mod cu totul liniștitor.

— Te rog, murmură d-na Herriot, și Dick urmă liniștit pe *sir* James Montford.

## „TESTAMENTUL HERRIOT“

Cei doi medici intrară în salon. Sir James se apropie de fereastră.

— Ce vedere încântătoare pentru bolnava noastră, spuse el; invidiez întotdeauna pe proprietarii acestor bătrâne case din Park Lane, cu arhitectura lor originală și cu atita verdeață în fața ochilor! Sărmana mică doamnă; îi mai dau doi ani, poate trei, să se mai bucure de toate acestea, dar cu condiția ca d-ta să nu slăbești îngrijirile și atenția față de ea.

Dick nu răspunse; fruntea îi era îngândurată, fața palidă și cam contractată.

— Nu ești de părerea mea? întrebă specialistul.

— Nu, sir James, nu sint.

— Rămii la prima d-tale părere?

— Vă rog să mă iertați, dar rămân la ea.

— Ah! ei bine! spuse cu amabilitate savantul, timpul va arăta cine are dreptate. Bolnava noastră are rude apropiate?

— Nu cred, dar are numeroși prieteni.

— Trebuie să fie foarte bogată. Cine o moștenește?

— N-am nici cea mai vagă idee, răspunse Dick.

— Ia stai, reluă specialistul, lasă-mă să mă gândesc puțin... Herriot, un nume destul de curios. De când este văduvă?

— Cred că de peste treizeci de ani.

— Ah! da, într-adevăr. Dacă nu mă înșală memoria, au fost la epoca aceea niște complicații în legătură cu testamentul soțului ei, apoi o sinucidere și o crimă, nu-mi reamintesc exact, dar știu că a fost ceva foarte neplăcut. Afacerea s-a mușamalizat datorită unor mari protecții. Mi se pare că moștenirea era grevată de anumite condițiuni anormale și, dacă ele nu se respectau, văduva nu rămânea decît uzufructuara averii. Îmi aduc aminte exact și data, pentru că ea coincide cu plecarea mea în Indii, dar tot din această cauză nu știu și cum s-au desfășurat lucrurile. De altfel, dacă te interesează te poți duce la Sommerset House, și pentru un șiling ieși cunostința de testamentul lui Alexandru Herriot.

— O să mă feresc să fac această mitocănie!



Sir James, surprins, tresări.

— Într-adevăr... Dar nu văd motivul unei asemenea calificări.

— Vă rog să mă iertați, sir James. Am vorbit repezit pentru că mă doare în suflet. D-na Herriot este pentru mine mai mult decât o bolnavă obișnuită; eu... eu îi sînt foarte atașat. Dînsa a avut bunătatea să mă trateze, din anumite puncte de vedere, ca pe fiul ei. Iar eu o respect ca pe mama mea. Și n-aș vrea să mă amestec deloc în chestiunile sale personale.

— Ah! zise sir James, tot supărat, dacă te consideră ca pe fiul ei, este un motiv în plus ca să te informezi de starea lucrurilor. Un testament nu este un secret, ci devine proprietate publică. Ai grijă de micuța doamnă, și ea se va putea bucura încă multă vreme de uzufruct, orice s-ar întîmpla cu capitalul!

Spunînd aceasta, sir James coborî și, după un rămas bun destul de rece, se urcă în cupeul lui electric și o porni spre alte întîlniri.

Dick se înapoie și urcă scara. Simțea o adevărată ușurare că scăpase de specialist. El îi alesese intenționat de un gen pe care-l știa că nu-i putea fi simpatice d-nei Herriot, dar, făcînd aceasta, nu avusese presentimentul de a-și da seama pînă la ce grad îi va dispăcea s-o vadă pe scumpa lui bolnavă în contact cu un om cu spiritul strîmt, de-a dreptul antipatic și purtîndu-se într- așa fel, că nu se putea să nu sperie sensibilitatea feminină a d-nei Herriot. Nu era lipsă la Londra de celebrități medicale a căror demnitate de maniere, voce plăcută, cuvinte ponderate și tact perfect ar fi recomfortat pe bolnavă. Și totuși Dick făcuse apel la sir James Monford, ca răspunzînd cel mai bine scopurilor lui, fără să se gîndească la faptul că persoana specialistului îi va fi și lui tot atît de antipatică după cît era d-nei Herriot însăși. Văzînd fața palidă și tulburată a acesteia, Dick simți o adevărată emoție; apropiindu-se de patul bolnavei îi luă mina într-ale sale.

— Îmi pare nespus de rău... zise el. Această consultare a fost pentru dv. o încercare penibilă, dar sir James este o adevărată forță în specialitatea lui și, pentru părerea ce și-o dă asupra unui caz, merită osteneala de a fi consultat.

Silindu-se să zîmbească, d-na Herriot răspunse:

— Atunci sper că d-tale ți-a încredințat părerea lui, pentru că mie nu mi-a spus decît ceea ce știam de mult. Și acum, te întreb: am eu aerul unei persoane care aleargă să prindă trenul sau care urcă în goană scara unei săli de concert? Oare impresia asta i-am făcut-o eu, așa cum eram culcată în pat?

— Sir James este prea plin de el însuși: exagerează pentru a-și scoate în evidență capacitatea. De altfel, tonul acesta prinde la multă lume.

— De ce mi-ai adus un medic de genul acesta? Oare să fi putut el crede într-adevăr că gluma lui cu autobuzele m-a amuzat?

— Îmi pare foarte rău, făcu Dick, dar toată lumea este de acord în a atribui lui sir James un remarcabil dar de a pune adevăratul diagnostic în bolile de inimă. Însă, cu toate acestea, trebuia să-mi dau seama că manierele lui vă vor impresiona neplăcut.

D-na Herriot se uită la d-rul Dick cu blîndețe și încredere.

— Nu veți mai fi tulburată, cit îmi va sta mie în mină, continuă el. Totuși, unele din sfaturile lui merită să fie puse la încercare. Vom mai vorbi despre asta, diseară. Sir James m-a exasperat mai ales atunci cînd avea aerul că nu pricepe prima dv. întrebare!

— El a evitat-o, ca să cîștige timp, spuse d-na Herriot. Și cit timp mai îmi dă el de trăit, Dick?

— Vreți să vă repet exact ce mi-a spus?

Ea-l privi drept în ochi, și-i răspunse:

— Da, vreau s-o știu!

Dick își lipi capul de mîna delicată pe care o ține într-ale sale; apoi, ridicîndu-l, îi spuse cu glasul tremurat:

— Mica mea doamnă albă, pentru că insistați s-o aflați, iată părerea lui: vă acordă doi ani cel puțin, poate trei, poate chiar mai mult.

— Și ce părere are doctorul meu?

— Oh! dv. o cunoașteți de-acum: nici o ființă ome-nească nu poate fixa durata vieții altei creaturi, cînd ea este în funcție. mai ales, de îngrijirile căreia o supui. Și dacă ar fi să scontăm durata existenței dv., după îngrijirile pe care

eu am de gînd să vi le dau, putem spune tot atît de bine şi douăzeci de ani!

— Douăzeci de ani?

— Da, douăzeci de ani.

— Şi i-ai spus-o lui sir James?

Dick şovăi o secundă.

— I-am spus că nu sînt de acord cu el.

— Şi ce ți-a răspuns?

— Că „timpul va face dovada“.

— Un răspuns abil, zise d-na Herriot... dar vremea trece. Trebuie s-o chem pe Ellen, dacă vreau să fiu gata pentru ceai. Te aştept diseară... Acum du-te, copil scump, sînt obosită şi vreau să rămîn singură.

Şi închizînd ochii, ea îi dădu astfel, tînărului doctor, liber definitiv pînă seara. Dick mai aruncă o ultimă privire asupra bolnavei sale şi plecă.

\* \* \*

Ajuns în stradă, doctorul Dick rămase cîteva clipe nemişcat, şovăind. „Dînsa este prea bună, prea distinsă pentru această lume gălăgioasă şi vulgară, îşi spuse el, totuşi, voi încerca cu toate puterile mele s-o păstrez“.

Se simţea cuprins de o tulburare adîncă, al cărei izvor îl vedea în răspunsul indignat ce-l dăduse la sugestia lui sir James Montford. Se mai auzea încă spunînd: „D-na Herriot este pentru mine mai mult decît o clientă obişnuită. Eu... eu îi sînt foarte ataşat; dînsa a avut bunătatea să mă trateze, din anumite puncte de vedere, ca pe fiul ei“. Şi savantul, om cu experienţa lumii, îi replicase: „Atunci, tînărul meu prieten, ai un motiv mai mult ca să ştii cum stau lucrurile“. În clipa aceea, Dick simţise dorinţa să-i dea lui sir James un picior în spate, ca să coboare scara şi mai repede, ceea ce ar fi fost destul de supărător pentru bolnavii săi, care-l aşteptau. Această evocare îl făcu pe Dick să-şi aducă aminte de proprii săi clienţi. Făcu semn unui taxi, puse un picior în el să se urce, se opri şi şovăi din nou.

Totul i se încurca în minte.

— Unde mergem? întrebă şoferul.

Dick dădu o adresă, apoi, după un moment, se răzgîndi, scoase capul pe fereastră, reveni asupra primei adrese și-i ceru șoferului să-l ducă la club.

## XX [

### DICK ÎȘI DEPUNE CEREREA

D-na Herriot nu-l văzuse pe Dick niciodată atît de agitat, atît de vizibil preocupat; tînărul doctor nu ajungea să-și concentreze atenția asupra măruntelor ocupații care umpleau serile cînd venea să-i țină tovărășie d-nei Herriot: aceasta ridică de cîteva ori capul ca să examineze, îngrijorată, fața partenerului ei, a cărei dispoziție era atît de anormală în seara aceasta. Dick revenea mereu la discuția consultului de dimineață, deși la începutul conversației lor, subiectul fusese epuizat, vorbindu-se despre el mai mult de o jumătate de oră: de fiecare dată, se părea că spune cu totul altceva, dar, ajuns la punctul critic, Dick se întrerupea brusc. D-na Herriot primi cu neschimbată bunăvoință nervozitatea tînărului ei medic; în fond, dînsa era extrem de mișcată constatînd grija de care acesta da dovadă cu privire la ea. D-na Herriot suportase destul de ușor oboseala cauzată de vizita specialistului și, după lungul repaus în pat care-i fusese permis, se simțea acum în puteri noi. Și era atît de bine dispusă, încît să ducă la bun sfîrșit partida de șah începută: Dick, după ce-și plasă regele în pătrățelul reginei, continuă să joace atît de incoerent, că d-na Herriot, reținînd să culeagă fructele unei victorii fără merit, strînse pe toate piesele și pionii și le aranjă, cu grija ei obișnuită, în poziția respectivă. Dick se uită distrat la această operație profitînd de ea ca să expună din nou tratamentul preconizat de sir James Montford. D-na Herriot îi ceru să-i arate rețeta. Dick scoase imediat portofelul său, examină diferite hîrtii, scuturi trei foi mari, apoi, după ce-și puse portofelul pe masă și scuturile pe fotoliul pe care sta, se aplecă înainte și le trecu, cite una, d-nei Herriot, după ce se uitase mai întîi și la ele:

Mi-e teamă că n-o să le puteți descifra: sir James Montford scrie groaznic de urît.



D-na Herriot își puse ochelarii, apropié lampa și începu să citească. În fond, n-o interesa prea mult partea tehnică a tratamentului, dar își dădea seama că Dick avea, fie să-i facă vreo confidență, fie să-i ascundă o revelație, și bănuia că aceste rețete aveau oarecare legătură cu reticențele sale. În orice caz, cel mai bun lucru, atât pentru ea cât și pentru tinărul doctor, era ca să se ajungă cât mai repede cu putință la o explicație. În timp ce sta aplecată ca să citească mai bine, ea avu impresia că Dick n-o lăsa din ochi: privirea lui părea că vrea s-o pătrundă, s-o străpungă; puteai citi în ea o întrebare arzătoare, persistentă! Singur gândul la această privire fixată asupra ei făcea ca inima d-nei Herriot să bată cu și mai multă putere: simțea un fel de teroare în fața rezervei ignorate pe care le descoperea la Dick; și avea impresia că este învăluită într-o atmosferă de agitație și de febră. Pentru a evita să întâlnească ochii tinărului, ea se prefăcu că își concentrează întreaga atenție asupra hirtiei pe care o citea. După ce-i dădu și a treia foaie de hirtie, d-na Herriot observă că mina lui Dick tremura: oare acesta să fie documentul important? Îl apropié mai mult de lampă; în clipa când se pregătea să citească și cele câteva rinduri scrise cu grijă dedesubtul ultimei rețete, Dick se lăsă pe spate și, printr-o mișcare neîndemnică a cotului, portofelul îi căzu și toate hirtiile din el se risipiră pe dușumea... El scăpă o exclamație de supărare, se aplecă peste brațul fotoliului, ridică portofelul și-l luă în mîna stîngă; apoi se aplecă din nou, adună hirtiile risipite și le puse la loc în portofel. Această mică diversiune îl sili să-și ia privirile de pe d-na Herriot și risipi încurcătura care se crease între ei. D-na Herriot descifră fără multă greutate sensul textului care însoțea ultima rețetă: Dick întinse mina ca s-o ia și-și puse portofelul în buzunar. Aplecîndu-se de citeva ori, singele i se urcase în obraz, și acesta își pierduse paloarea de mai înainte care era, la Dick, o stare atât de anormală.

— Rețetele acestora medicale rămîn pentru mine niște hie-roglife, spuse în fine d-na Herriot, înapoindu-i hirtia, dar cred că sir James Montford dă mai multă însemnătate stric-tei lor aplicări, judecînd după recomandațiile adăugate în josul celei de-a treia rețete; într-adevăr, el arată că acest medicament trebuie să fie administrat fără întîrziere de

primele simptome lăsînd să se întrevadă o viitoare criză; îi poţi da, deci, Ellenei instrucţiuni în această privinţă.

— Fără îndoială că pot avea încredere în ea pentru a vă face să luaţi calmantul la cea dintîi alarmă, dar esenţialul este ca eu să vă examinez imediat după acesta, ca să-mi dau seama de efectul lui asupra organismului dv. Ar trebui, într-un chip sau altul, să mi se uşureze această sarcină.

— Este destul de regretabil că asemenea atacuri se produc mai ales în cursul nopţii...

În acest moment, d-na Herriot se întrerupe brusc, lăsînd să i se citească uimirea pe faţă... Dick se ridicase subit şi dăduse la o parte masa dintre ei... pentru ca, după un minut, să fie în genunchi în faţa ei, imobilizînd, între mîinile lui puternice, mîinile delicate şi ţinînd sub focul ochilor săi privirea uimită a micuţei doamne albe.

— Acum, vă rog să mă ascultaţi, spuse el cu glas ferm şi fără cea mai mică urmă de nervozitate. A sosit momentul să privim situaţia cu toată seriozitatea. M-am saturat să tot joc un rol de figurant: medic ataşat pe lingă persoana dv., dar care nu locuieşte împreună cu dv.! Nu vreau să mă mulţumesc mai departe cu aceste vagi atribuţii împărţite între responsabilitatea unui medic şi atenţiile unui fiu! Acest aranjament nu mai corespunde situaţiei. Acum ştim cu toţii că numai îngrijiri luminate, neîntrerupte, permanente vă pot asigura acest termen de viaţă pe care vi l-a garantat, sir James Montford.

Dick se opri: cuvintele i se succedară curgător, scurt, arzător.

— Ei şi? făcu atunci mica doamnă albă, pe un ton de suverană demnitate.

Ținărul doctor răspunse, cu ochii ținută asupra micuțelor mîini strînse într-ale sale:

— Vă cer să vă căsătoriţi cu mine, doamnă Herriot, astfel ca să pot ajunge în situaţia de a vă asigura, în condiţii de stabilitate absolută, îngrijirile de care nu vă puteţi lipsi...

Urmă o tăcere adîncă, abia întreruptă de tic-tacul regulat al pendulei, care părea că, dintr-o dată, căpătase o rezonanţă deosebită. Dick îşi auzea pulsul bătînd la unison, Mîinile pe care le ţinea, după o scurtă tresărire, rămăseră nemişcate într-ale sale. Dacă Dick ar fi ridicat privirea

asupra chipului micuței doamne albe, ar fi constatat schimbările de expresie succesive care nuanțaseră delicata fizionomie: la început stupefacția, apoi teama și o clipă de oroare; după aceea, indignarea coloră cu un val de sînge paloarea provocată de surpriză; pînă la urmă o rază inopinată de ironie amestecată cu o lumină de tandrețe înțelegătoare, mas-cară emoțiile mai violente și întronară calmul și pacea. Dar Dick nu-și înalță ochii: îi ținea mereu ațintiți pe minunile pasive. Această tăcere, prelungindu-se într-un chip anormal, rupse cu încetul tensiunea extremă la care ajunseseră cei doi protagoniști și readuse emoția lor la un ritm mai normal. Pînă la urmă, d-na Herriot vorbi cea dintîi: absoluta stăpînire de sine pe care o dovedea timbrul armonios al glasului ei avu asupra lui Dick efectul unui duș rece.

— Înainte de toate, te rog, scumpul meu băiat, se te așezi pe locul d-tale: îți voi putea răspunde și mai bine la ultima d-tale remarcă, dacă vei sta pe scaun; dar, pînă atunci, mi-ai face o mare plăcere să pui și masa la locul ei obișnuit.

Dick ascultă imediat: dădu drumul la mîini, se sculă de jos și puse masa la loc; apoi, fără să scoată un cuvînt, se așează pe fotoliu; totuși, în ciuda acestor dovezi de ascultare care-l surpinseră și pe el chiar, Dick marcă prin atitudinea lui că situația continuă să rămînă anormală; răsturnat pe fotoliu, cu mîinile împreunate în spatele capului, cu o expresie de sfidare în ochi, el rămase în așteptarea răspunsului d-nei Herriot; aceasta avu din nou sentimentul unei priviri întunecate fixate asupra ei; ea nu înalță capul și păru că-și concentrează întreaga atenție lămpii, care manifesta o îngrijorătoare tendință să fileze, probabil în semn de protest că fusese mișcată în două rînduri. În timp ce se aplecă să-i regleze fitilul, un zîmbet ușor îi trecu pe buze: Dick îl surprinse în fugă și simți o vie neplăcere.

— Dacă credeți că este ceva vesel, zise el cu însuflețire, nu credeți că mi-ați putea împărtăși și mie motivul?

Micuța doamnă albă întoarse numaidecît spre el doi ochi plini de bunătate și mai luminați încă de două încrețituri la colțul pleoapelor.

— Dragul meu băiat, răspunse ea, rideam cu gîndul la infirmiera șefă a viitorului d-tale spital care, după ce a făcut dovada înaltelor ei capacități profesionale, trebuia să fi înălțată la rangul de soție! Motivele d-tale pentru a adopta

sfința stare a căsătoriei sînt pe cît de variate, pe atît de origi -  
ginale! Va fi nevoie, pentru uzul d-tale, să se editeze o ve -  
siune revizuită a Culegerii de rugăciuni a cultului anglican,  
conținînd o listă inedită de cazuri în care căsătoria este inter -  
zisă: printre altele, ar trebui specificat acolo că interdicția  
de a te căsători cu bunica d-tale s-a ridicat!

— Dacă vă bateți joc de mine, doamnă Herriot, părăsesc  
imediat casa.

Scînteia de ironie care luminase ochii micuței doamne  
albe se stînsese brusc, de parcă ar fi fost înecată într-un val  
de înțelegătoare compasiune:

— Dick, spuse ea, și glasul i se făcu grav, dacă n-aș fi  
luat lucrurile în glumă, eu aș fi fost silită să te rog a părăsi  
casa. Scumpul meu doctor, ți-am dat destul timp ca să te  
fac să-ți regăsești bunul simț?

— Mi-ai cerut să-mi reiau locul, doamnă Herriot, și  
poate că, într-adevăr, aș fi fost mai bine inspirat să nu-l  
fi părăsit deloc, dar autoritatea dv. nu se întinde și asupra  
echilibrului meu mintal, pentru că nu l-am pierdut niciodată!

El se aplecă înainte, cu coatele pe genunchi, mîinile des -  
făcute, și urmă cu cea mai mare siguranță:

— Vă pun la dispoziție, cît veți trăi dv., cel mai bun timp al  
meu și îndeminarea mea profesională; mă ofer a mă consa -  
cra dv. cu tot devotamentul de care sînt capabil. Cerîndu-vă  
să vă căsătoriți cu mine, nu doresc altceva decît să-mi dați  
dreptul de a trăi sub acoperișul dv., în partea casei pe care  
o veți hotări dv., dar cu titlu permanent: dați-mi posibili -  
tatea să fiu întotdeauna gata de a răspunde la chemarea dv.  
în caz de nevoie. Acordați-mi privilegiul de a putea intra  
la dv. în orice oră din zi sau noapte, fără ca cineva să poată  
găsi anormal acest fapt. Doresc să fiu investit pe cale legală  
cu datoria de a veghea asupra prețioasei vieți pe care mă silesc  
s-o prelungesc. Vă fac această propunere, după ce m-am gîn -  
dit îndelung la ea: am ajuns la concluzia că oferta mea răs -  
punde unei necesități vitale pentru dv. și că sînteți în drept  
s-o acceptați.

— Și ce motiv te împinge, întrebă mica doamnă albă cu  
un glas care tremura puțin, să-mi faci această ofertă?

— O fac pentru că vă iubesc! răspunse Dick cu tonul cel  
mai natural.



O nouă și adincă tăcere se lăsă. Apoi, d-na Herriot spuse:

— Scumpul meu băiat, sînt de-a dreptul stupefiată, dar, acum, că am prins adevăratul sens al propunerii d-tale, mă simt mișcată dincolo de orice expresie în fața acestei dovezi de devotament pentru persoana mea. O să mă ierți, cred, dacă-ți răspund numaidecît că nici măcar nu mă pot gîndi la posibilitatea de a consimți la cererea d-tale; nu-mi poate trece prin gînd să profit de generoasa impulsune pe care afectuoasa d-tale considerație pentru mine ți-a inspirat-o, dar îți sînt recunoscătoare din toată inima. În viața mea, de două ori mai lungă decît a d-tale, scumpul meu copil, mi s-a făcut destul de des curte, dar pot spune că încă n-am cules flori atît de frumoase în drumul meu. Nu vom mai face niciodată vreo aluzie la acest episod; astă-seară vom vorbi pentru ultima oară de el, dar d-tale îți rămîne dreptul de a ți-l reaminti; mi-ai făcut un dar pe care nu voi înceta niciodată să-l apreciez: îl voi pune la o parte în despărțitură secretă a memoriei mele, așa cum un amator de bijuterii încuie într-o casetă un colier de perle sau de diamante scumpe; darul d-tale nu-mi aparține ca să fac uz fățiș de el, ci eu îl consider ca pe bunul meu, să-l pun la o parte, ca pe o comoară, s-o ascund într-o lădiță... și acum, să încuiem lădița a cărei cheie o voi păstra eu! Cînd va veni ziua aceea, cînd timpul nu va mai exista, cînd trecutul și viitorul se vor confunda în prezentul viu al veșniciei, mama și soția d-tale mă vor primi cu un dublu zîmbet și se vor bucura, fără nici-un gînd ascuns, evocînd darul pe care Dick al lor l-a făcut odinioară, cu sufletul generos, micuței lui doamne albe!

D-na Herriot plîngea încet; Dick simți că se sufocă: făcînd un efort asupra lui însuși, el se aplecă asupra ei și răs-punse:

— Eu n-am mamă și nu doresc să am o soție. Pe dv. vă vreau. Nu refuzați oferta mea pentru o chestie de principii. Să facem abstracție de orice formalism. Nimic mai simplu decît realizarea dorinței mele: dv. n-aveți să cereți părerea nimănui și nici eu. Înainte de a vă întîlni pe dv., am fost singur pe lume, mica mea doamnă albă; și nu pot risca să vă pierd într-o bună zi, cînd aș putea evita aceasta. Nici eu nu mi-am dat seama, pînă astăzi, cît îmi sînteti de prețioasă n-am putut suporta să aud pe un medic spunînd, atunci cînd

vorbea de dv.: „bolnava noastră“, ca și cînd ne-ați fi aparținut în părți egale! Nu mă respingeți cu dispreț, d-nă Herriot, sub pretextul că cererea mea este absurdă! Acordați-mi favoarea de a lăsa chestiunea în suspensie timp de o săptămînă sau mai mult — pentru a vă gîndi. Recunosc că această idee nu mi-a venit chiar astăzi, dar, de cînd v-ați înapoiat la Londra, nu încetez o clipă să-mi fac reproșuri că sînt obligat să vă las singură tocmai atunci cînd ați putea avea cea mai mare nevoie de mine. Este inutil aproape să adaug că în cazul cînd ați accepta să-mi încredințați mie soarta dv., vă voi trata exact cu aceeași diferență și respect pe care l-aș avea față de propria mea mamă. Voi fi aproape în caz de nevoie și voi dispărea imediat ce prezența mea nu vă mai fi necesară. Singura mea dorință este să vă fiu util și să vă servesc. Vreți să vă las timp să vă gîndiți în liniște la propunerea mea?

— Scumpul meu doctor, nici nu pot întrezări posibilitatea de a mă simți dispusă, la orice dată ar fi, să-ți dau alt răspuns decît un tандru și recunoscător: „Nu“. Totuși, dacă preferi să auzi acest refuz decisiv peste opt zile și nu astă-seară, îți datorez această mică satisfacție, spre a-ți dovedi că apreciez cum se cuvine generosul d-tale devotament. Și acum, spune-i noapte bună bătrînei d-tale doamne!

Dick se ridică numaidecît, își dădu capul pe spate cu aerul lui obișnuit și rămase o clipă nemișcat, surzînd micuței doamne albe din fața lui. Cîștigase ultima partidă și acest mic succes avusese darul să-i redea încrederea în sine. Ea îl concedie cu un mic semn din mină și el se îndepărtă imediat: știa bine că argumentele de care făcuse uz vor continua să-și exercite acțiunea lor și după plecarea lui! În clipa cînd sta să treacă pragul, Dick se mai întoarse o dată... D-na Herriot îl privi cam uimită, apoi înțelese și spuse: „Binecuvîntarea Domnului să te însoțească, scumpul meu băiat!“

El zîmbi și ieși.

Rămăsă singură în salonul acela mare, mica doamnă albă rămase cîteva clipe complet nemișcată, ca adîncită într-un vis... un vis straniu și delicios! Nu era ceva miraculos să fii iubită numai pentru tine însuți? Ea nu se gîndea la posibilitatea de a primi oferta lui Dick, dar refuzul nu modifica faptele: el depuse la picioarele micuței doamne albe tot elanul dragostei lui tinerești... O dragoste minunată pe care

pasiunea n-o făcea să fiarbă, și interesul personal n-o tulbura!... o dragoste puternică, simplă, cinstită, spontană, cum nu mai cunoscuse niciodată în cursul vieții sale, atât de tristă la început, atât de goală mai târziu. Mai întâi fusese zăpăcită, surprinsă, indignată în sfârșit, înainte de a fi înțeles bine adevăratul sens al acestei oferte: atunci, dimpotrivă, se simțise mișcată, transportată de bucurie, copleșită! Faptul că era bătrână, veștejită, uzată, făcea ca această alegere să fie și mai prețioasă încă...

D-na Herriot gusta, ca pe o odihnă delicioasă, liniștea perfectă care o înconjură. Într-adevăr, uraganul era gata s-o răstoarne, cutremurul de pământ o zguduise pînă în străfundurile sufletului ei!... Luă Biblia de pe masă, o deschise și o răsfoi pentru a căuta psalmii; pe neașteptate, un pasaj îi atrase atenția și ea citi: „După uragan, un cutremur de pământ... și după cutremur de pământ, un incendiu... și după incendiu, un glas abia înțeles...”

Mina micuței doamne albe tremură puțin în urma revelației unei fericiri atât de mari: ea o puse pe Biblia deschisă și murmură: „După incendiu... un glas abia înțeles...” Apoi, adăugă după o clipă: „Vorbește, Doamne, sluga ta te ascultă!...”

Ridicînd privirea, d-na Herriot văzu pe covor, în spatele fotoliului pe care șezuse Dick, o foaie de hîrtie albă îndoită.

## XXI

### HÎRTIA ÎNDOITĂ

De pe canăpeaua pe care sta întinsă, d-na Herriot își ținea ochii fixați pe foaia de hîrtie care se afla sub fotoliul lui Dick; desigur că ea căzuse odată cu celelalte din portofelul acestuia, și Dick, aplecîndu-se să le ridice de jos, n-o mai observase pe cea de sub fotoliu. Hîrtia semăna din toate punctele de vedere cu rețetele pe care doctorul i le arătase mai devreme: probabil că era vreo ordonanță semnalată de el sau cine știe ce note profesionale scurte, privitoare la vreun caz interesant. Orice-ar fi fost, faptul că provenea din portofelul doctorului îi conferea acestei hîrtii o însemnătate evidentă și trebuia păstrată.

Așa că, d-na Herriot se sculă, dădu ușor scaunul la o parte, se aplecă încet și ridică foaia îndoită. La început i se păru că ținea în mână o hîrtie albă, curată, pentru ca mai târziu, examinînd-o, să-și dea seama că partea îndoită era acoperită de cifre și cuvinte scrise cu creionul. Numai cu gîndul de a-i verifica importanța, d-na Herriot se apropie de canapea și puse hîrtia sub raza de lumină proiectată de lampă. Avea un sentiment plăcut, manipulînd o hîrtie aparținînd lui Dick; chiar cu creionul și în ciuda grabei vizibile a redactării, scrisul fin și perfect citeț al doctorului își păstra caracteristica lui aparentă.

D-na Herriot se aplecă: o singură privire îi ajunsese ca să-și dea seama de natura documentului... Într-adevăr, primul rînd i-o și dezvălui: Dick scrisese în capul paginii:

„Note asupra testamentului Herriot. *Clauza V*, privind dispozițiunile luate în vederea unei a doua căsătorii“.

Hîrtia mai cuprindea, printre altele, un examen amănunțit și precis al testamentului Alexandru Herriot: conținutul acestui document era rezumat foarte exact. Într-un colț se vedeau cifre, puse unele sub altele, și totalul reprezenta cu aproximație suma veniturilor capitalului a cărui uzufructuară era d-na Herriot. Nu-i trebui multă vreme d-nei Herriot ca să aprecieze natura documentului pe care-l avea în fața ochilor: punctele esențiale erau expuse foarte lămurit și, în afară de aceasta, dînsa le cunoștea și așa destul de bine.

Ea puse hîrtia pe masă și împreună mîinile deasupra: era obiceiul ei să facă acest gest atunci cînd simțea nevoia să mediteze mai adînc: la dînsa toate preocupările se rezolvau ușor prin rugăciune, și mîinile erau deci gata să-și facă oficiul lor. Însemnările lui Dick erau tot sub cercul de lumină al lămpii, acoperite de mîinile delicate ale micuței doamne albe care nu mai tremurau însă: dubla lor strîngere le imobiliza de tot. „Oh! bietul băiat, murmură ea, cum l-aș putea ajuta efectiv? Cum să fac oare, ca acest eveniment să contribuie la mîntuirea lui? O greșeală de judecată din partea mea ar putea să-l transforme într-o nenorocire irevocabilă. Ea medită în tăcere. Nu mai avea timp să se gîndească la suferința ei personală; de altfel, pentru dînsa nu mai era vorba decît de o suferință... adică de o încercare pe care trebuia s-o suporte. Dimpotrivă, în ce-l privea pe Dick, durerea se complica cu o greșeală... și se cerea ca ea să fie reparată



urgent. Nu mai era timp de pierdut: dintr-un moment în altul Dick putea reveni ca să caute hirtia. Înainte de toate, el nu trebuia să știe că dînsa observase pierderea lui: dacă va regăsi hirtia sub fotoliu, va păstra poate o îndoială; s-o facă să dispară, ar fi și mai rău... Dar, nici nu vroia cu nici un preț să distrugă un document care putea să devină un factor important în viitorul lui Dick, și chiar în al său propriu.

Ea se ridică, se apropie de masă de scris, luă o foaie de hirtie, scrise cîteva cuvinte și cîteva cifre pe ea, o îndoi și o lăsă să cadă jos, lingă fotoliu; apoi luă coșul de hirtii și-l ascunse cu grijă după perdele. Terminînd, sună pe cameristă, se așază pe canapea, își apropie Biblia de lampă, își caută psalmul ei favorit și strecură memorandumul lui Dick între paginile Bibliei, și anume la psalmul 139.

În acest moment, Ellen Ranson intră, aducînd paharul cu lapte cald și găsi pe d-na Herriot absorbită în citit.

— Te rog să strîngi prin cameră, Ellen, îi zise stăpîna ei, fără să înalțe capul.

Ellen începu prin a îndrepta pernele fotoliului pe care șezuse Dick, apoi trase covorașul de dedesubt... Deodată văzu o hirtie zăcînd la pămînt, se aplecă s-o ridice și, după ce aruncă o privire indiferentă asupra ei, se îndreptă spre locul unde de obicei era coșul pentru hirtii... Negăsindu-l acolo, ea șovăi o clipă și se uită spre d-na Herriot: aceasta nu ridică ochii și nu pronunță nici un cuvînt: totuși Ellen avea intuiția că stăpîna sa îi spune: „Arunc-o în foc, Ellen“. Ea se îndreptă spre cămin și zvîrli foaia de hirtie în foc; sub influența căldurii, foaia de hirtie se desfăcu încet... Camerista putu astfel vedea, destul de vag, cîteva rînduri scrise cu creionul, luminate de flacăra care în secunda următoare transformă hirtia în cenușă. În ciuda acestei revelații postume, Ellen nu considera că făcuse vreo greșeală, pentru că d-na Herriot îi dăduse ordinul, odată pentru totdeauna, să arunce la coș sau în foc orice hirtie găsită pe jos. Mica doamnă albă își continua netulburată lectura, și Ellen, după ce-și sfîrși treaba, dădu să plece: în momentul cînd să deschidă ușa, d-na Herriot o chemă:

— Ellen.

— Doamnă?

— S-ar putea ca astă-seară să veghez puțin: te rog să nu mă deranjezi, oricît de tîrziu, ar fi, înainte să te sun eu. M-am sculat atît de tîrziu azi-dimineață, că nu mă simt obosită deloc. Cu toate acestea, fă-mi lumină în dormitorul meu. Se poate ca doctorul să treacă prin fața porții și să fie întrigrat, văzînd că la această oră încă nu sînt în camera mea. Te voi chema eu, cînd voi avea nevoie de d-ta.

Ellen ieși.

Imediat ce servitoarea închise ușa, d-na Herriot se sculă, se îndreptă spre comutator și stinse lumina, cufundînd camera într-un întuneric abia atenuat de flacăra mobilă a căminului și de dîra de lumină a lămpii de masă. Apoi își reluă locul de pe canapea, își rezemă cotul de masă, ferindu-și ochii cu mîna, și continuă lectura psalmului — psalmul cincizeci și cinci. Ajunsă la versul doisprezece, ea făcu o pauză și-l citi pe acesta din urmă, ca și pe cele două următoare, cu multă atenție. Ea căută apoi în Cartea de Rugăciuni versiunea acestui psalm, în care se găsește pateticul reproș al Regelui David: „Căci nu din partea unui dușman declarat am suferit acest oprobiu... dacă ar fi fost așa, l-aș fi putut suporta. Și nici n-am primit o lovitură de la un dușman care-și desfășoară puterea împotriva mea... pentru că atunci poate că aș fi izbutit să mă ascund de ochii lui. Dar acela ai fost tu însuși, tu, tovarășul meu, sfătuitorul meu și prietenul meu intim...!”

Tăcerea era absolută. Chipul micuței doamne albe căpătase o expresie penibilă de suferință: „Dar acela ai fost tu, tu însuși!...”

În acest moment, ușa se deschise ușor și Dick intră înăuntru. El se opri locului, surprins de a vedea în penumbra fină silueta d-nei Herriot. Aceasta își înălță capul și ochii ei întîlniră pe cei ai doctorului, vizibil tulburat. Ea zîmbi cu blîndețe: zîmbetul acesta a fost pentru el încercarea care l-a costat cel mai mult.

Dick mai făcu vreo cîțiva pași: era cu capul descoperit, dar purta pardesiul. Fața lui reflecta graba febrilă a cursei întreruptă brusc.

— Vă rog foarte mult să mă iertați, doamnă Herriot, zise el. Nu credeam să vă mai găsesc aici. Bănuiam că erați de mult urcată sus la dv. Mi-ar părea bine să nu vă fi spe-

riat, pentru că m-am introdus ca un hoț. În realitate, am venit ca să-mi caut portofelul. L-am uitat pe fotoliul meu?

— Vezi singur, te rog, dacă este acolo; eu nu am văzut nimic. Ellen a strâns prin cameră, dar, după cât știu, n-a găsit așa ceva.

— Îmi dați voie să mă uit și eu?

El cercetă nervos fotoliul pe care șezuse, întoarse perna, băgă mîna în fiecare colț, îl dădu la o parte ca să se uite dedesubt, și ridică și covorașul.

După ce aruncă o privire circulară prinprejur, nu se putu stăpîni de a-și ascunde decepția: ochii lui păreau și mai întunecați ca de obicei, pe chipul lui și mai palid.

— Nu este aici, zise Dick. Probabil că l-am lăsat în altă parte. Îmi pare destul de rău că v-am deranjat.

El se îndreptă spre ușă și se pregătea să iasă din cameră, cînd privirea lui se încrucișă pentru a doua oară cu aceea a d-nei Herriot, expresia ochilor micuței doamne albe îl făcu să vină înapoi spre masă, pe care își propti mîinile:

— Cum se face că astă-seară vegheați atît de tîrziu? Întrebă el cu un ton de afectoasă autoritate. Trebuia să fiți culcată pînă acum.

— Am stat mai toată ziua în pat, scumpul meu doctor; în afară de aceasta, am avut și provizii abundente cu care să-mi hrănesc gîndurile astă-seară și, după cum vezi, citesc un psalm.

— Pe care-l citiți astă-seară?

— Pe al cincizeci și cincilea.

D-na Herriot își apropie și mai mult cartea și, aplecîndu-se puțin, citi: „Și am spus: de ce n-am eu aripile porumbelului? Aș zbura, și așa aș cunoaște odihna“.

Dick puse mîna lui mare asupra aceleia care era pe pagină și o acoperi ca pe o pasăre captivă:

— Nu vă deschideți aripile argintate și nu zburați încă, micuța mea doamnă albă, zise el cu blîndețe. Am atîta nevoie de dv.!

Ea își fixă ochii ei obosiți asupra feței tînărului, ochii aceia plini de blîndețe.

— Știu, zise ea, știu; scumpul meu băiat. Știu că ai nevoie de mine.

Ea părea însuflețită de pasiunea păstorului devotat care abandonează cele nouăzeci și nouă de oi, perfect adăpostite

în tîrlă, pentru a porni în căutarea oii rătăcite, care riscă să fie mîncată de lup.

Dick rămase cîteva clipe tăcut alături de d-na Herriot. Apoi spuse:

— V-ați gîndit la cererea mea?

— Da, răspunse ea. Și de cînd ai plecat, o privești dintr-un alt punct de vedere: nu numai dintr-unul personal, ci și luînd în considerație reacția ei eventuală asupra viitorului d-tale. Ca să te fac a înțelege această corelație, vei fi silită să-ți povestese viața mea. Te rog să nu vii nici mîine, nici poimîine; a treia zi te aștept la masă: dar să vii devreme... Să spunem, la orele șapte. În felul acesta vom avea la dispoziție o seară întreagă.

— Mulțumesc, răspunse Dick, vei veni.

Deși simțea că nu-i mai rămînea decît să-și ia rămas bun, el mai întîrzie.

— Doamnă Herriot, mă veți ierta dv. că v-am făcut, pe neașteptate, o propunere care, îmi dau bine seama, v-a surprins, v-a tulburat și poate chiar că v-a necăjit?

D-na Herriot nu se uită la el: își ținea ochii fixați cu îndirjire drept înaintea ei, asupra umbrei care-i învăluia.

— Scumpul meu copil, zise ea, dacă socotești astăzi că ai vreun motiv să-mi ceri iertare, ți-o acord din toată inima și fără nici o restricție. Dar, în ce privește cererea la care faci aluzie, sentimentele exprimate de d-ta cu atîta căldură m-au surprins poate în primul moment, dar ele nu cer deloc iertarea mea, ci mai degrabă recunoștința mea.

— În orice caz, dv. mă iertați.

— Te iert, murmură mica doamnă albă.

Dick se aplecă, îi sărută mîna și plecă.

D-na Herriot rămase liniștită, în așteptarea zgomotului făcut de închiderea ușii de la intrare. După cît se părea, Dick intra și ieșea, în seara aceasta, într-un chip deosebit de încet. După ce închise ușa salonului, ea nu-l auzi coborînd scara, și trecură cel puțin zece minute pînă ajunse în salon zgomotul ușii de la intrare.

Abia după aceasta, d-na Herriot sună pe Ellen; fața cameristei avea o expresie de satisfacție stăpînită pe care o manifesta de obicei după o conversație cu doctorul.

— Ce-a vrut dl. doctor? întrebă d-na Herriot.



— M-a întrebat dacă am dat peste portofelul d-sale când am făcut curăţenie prin cameră.

— Şi l-ai găsit, Ellen?

— Nu, doamnă.

— Altceva n-a mai întrebat?

— A mai vrut să ştie dacă n-am găsit pe jos o foaie de hîrtie îndoită. Pe aceasta am găsit-o, dar am aruncat-o în foc! Dacă am făcut o greşeală, îmi pare rău, însă, cum i-am spus şi d-lui doctor, de obicei arunc în foc toate hîrţiile pe care le găsesc în coş sau pe jos.

— Şi ce-a spus de asta?

— A început să ridă.

Faţa posacă a cameristei reflectă o clipă zîmbetul prin care Dick lăsase să apară imensa lui uşurare.

— Da, doamnă, după ce a ris, a adăugat că apartamentul lui ar cîştiga mult dacă aş face eu curăţenie acolo, şi că un anumit număr din hîrţiile lui ar alimenta cîteva focuri frumoase! Cred şi eu, încheie Ellen cu convingere.

— Şi altceva n-a mai întrebat?

— S-a interesat dacă am citit ce era scris pe hîrtie. I-am răspuns negativ: nu port ochelari cînd fac curat prin casă! De altfel, am crezut că era vorba de o hîrtie albă, şi abia după ce s-a desfăcut în foc, am văzut că era scris ceva cu creionul pe ea. Dar era prea tîrziu ca s-o mai scap din flăcări.

— Şi doctorul părea afectat de această întîmplare?

— Nu, din fericire! Mi-a spus că erau nişte însemnări privind pe unul din bolnavii lui, şi de care la nevoie, se putea lipsi: revenise să caute hîrtia pentru că era vorba de un subiect penibil; se temea ca lectura acestor însemnări să nu vă producă cine ştie ce emoţii.

— Mie?

— Vedeţi, doamnă, explică Ellen cu o limbuţie neobişnuită la ea, medicii sînt siliţi să cunoască atîtea amănunte din trupul nostru, pe care, dacă ni le-ar spune şi nouă, ne-ar băga de-a dreptul în mormînt! Numai singur Dumnezeu, care ne-a făcut, poate înţelege cum funcţionează organele noastre! Iarna asta, d-na Jarvis s-a dus să asculte o conferinţă cu proiecţii asupra celor dinăuntru corpului nostru; cînd a venit acasă, mi-a dat şi mie cîteva amănunte, dar eu n-am vrut s-o ascult! „Madame Jarvis, i-am spus eu,

savanții se slujesc de o lanternă, dar d-ta și cu mine sîntem în plină lumină și ți-o spun în față: nu vreau să mai aud vorbindu-se de toate astea!”. Noi nu putem evita să avem funcțiuni interne, dar depinde de noi să nu facem niciodată aluzie de ele“. După asta, ne-am așezat la masă și nu ne-am mai gîndit decît la ea; odată ce-ai înghițit brana, nu mai poți face altceva decît să te lași în voia soartei!

Ellen tăcu brusc: conversația cu doctorul și complimentele lui îi inspiraseră această elocvență anormală, dar odată risipită influența, ea recăzu în mutismul ei obișnuit. Luă masa de șah și tava, și rămase în așteptarea ordinelor stăpînei.

— Te-a mai întrebât dl. doctor dacă am luat și eu cunoștință de hîrtie?

— Da, m-a întrebat dacă foaia de hîrtie era într-un loc de unde ați fi putut-o vedea și dv. I-am răspuns că nu; într-adevăr, ea era sub fotoliu; n-aș fi observat-o nici eu, dacă n-aș fi dat lucrurile la o parte ca să ridic covorul. Apoi a vrut să știe dacă m-ați văzut cînd am luat în mînă hîrtia. „Nu, domnule, i-am răspuns. Doamna citea în Biblie și în aceste momente este atît de absorbită de lectură, că aș putea umple o roabă cu hîrtii și s-o tîrăsc prin salon, fără ca dînsa să observe ceva!“. Părea mulțumit. M-a mai rugat să nu pomenesc nimic de întrebările lui și să caut a vă culca. fără întîrziere. Apoi a plecat în grabă!

D-na Herriot zîmbi și zise:

— Bine, Ellen; constat că urmezi cu strictetețe ordinele doctorului. Cheamă deci ascensorul și să ne urcăm imediat.

Înainte de a se ridica, ea luă Biblia și se asigură că foaia de hîrtie era tot acolo, între paginile psalmului 139; apoi ieși din cameră și ajunse pe Ellen care aștepta ușa ascensorului. D-na Herriot se gîndi. „Oare să fie cu puțință ca Ellen să mă creadă atît de absorbită de lectură! Nu se poate să ai mai puțin spirit de observație decît are ea!“.

Ușoarele încrețituri din jurul ochilor arătau satisfacția produsă de constatarea c-și jucase atît de bine rolul. Zîmbea și la gîndul roabei tirite pe covoarele elegantului salon, și-i părea rău că restul conservației nu-i îngăduia ca, la viitorul prilej, cînd Dick va mai arunca o hîrtie în coș fără să nimerească, să poată reaminti această delicioasă incorecti-

tudine, spunînd: „Sună, te rog, pe Ellen, și cere-i să-și aducă roaba!“.

Așa se întîmplă că micuța doamnă albă, după emoțiile pe care i le cauzase tragedia de după-amiază, avea, cum se întîmplă adesea, să-și încheie ziua cu un zîmbet ironic.

## XXII

### A SE ARUNCA ÎN FOC.. FĂRĂ A FI CITIT

D-na Herriot spusese lui Dick, atunci cînd acesta plecase, să nu vie înapoi decît peste trei zile... Cu toate acestea, adică la trei ore după ultima lor întrevvedere, soneria de noapte a doctorului îl trezi din somn: Jarvis era la poartă cu un taxi.

În timpul grelelor ceasuri care urmau, Dick avu de cîteva ori motive serioase să creadă că micuța lui doamnă albă își va desface aripile ei de argint și-și va lua zborul!

Își reproșă amar de a fi fost cauza excitației nervoase care provocase această criză. El își dădu seama că dacă și-ar fi păstrat singele rece, dacă s-ar fi exprimat cu mai mult calm, reacțiunea nervoasă ar fi fost mai puțin violentă: ar fi putut-o scuti de această agonie morală. Dick își reproșă amar purtarea lui nesocotită și veghea la căpătîiul bolnavei cu tandrețe sporită de remușcări; tot astfel, și pasiunea lui de a o îngriji, de a o ușura în toate chipurile, părea mai mare ca oricînd. Dick fu surprins de a constata privirea plină de teamă pe care bolnava lui nu înceta s-o arunce în direcția măsutei de la capul patului. Biblia se afla pe ea, și Dick avu impresia că există o anumită corelație între această carte și bolnavă.

Pe la orele patru spre ziuă, Dick sta lîngă pat și surprinse o nouă manifestație de teamă a d-nei Herriot. El o crezuse adormită și-i luase mîna într-a sa, uitîndu-se la ceas; ridicînd capul, doctorul constată că d-na Herriot avea ochii larg deschiși și îndreptați spre masă. După ce-și băgă ceasul în buzunar, se aplecă și luă în mîinile sale această carte venerată. Trecuseră mulți ani de cînd Dick nu mai ținuse în mînă o Biblie, și cartea sfîntă rămăsese în amintirea lui indisolubil legată de neplăcutul suvenir al matusii lui Louisa.

— Ați dori cumva să vă citesc un psalm? Întrebă, el și în același timp deschise Biblia la pagina psalmului 139, unde se afla un semn de carte.

Ca să vorbim drept, o lectură de genul acesta nu era desigur de resortul doctorului, dar Dick era gata să facă orice, numai să risipească de pe fața bolnavei expresia de teamă: dar, spre marea lui surpriză, această propunere nu făcu decât s-o sporească, și în urma unui semn hotărît al miinji care tremura, el se grăbi să închidă volumul. Apoi se aplecă asupra bolnavei și întrebă:

— Ce doriți? Exprimați-vă prin monosilabe... eu voi înțelege.

Dick se ridică și se îndreptă spre un scrin de mahon masiv situat drept în fața patului, trase unul din sertarele de sus și se uită înăuntru: era plin de rufărie garnisită cu dantele și funde de panglică în culoarea levănțicăi. Dick se grăbi să împingă la loc sertarul: nu se pricepea deloc la dantelării și alte asemenea nimicuri vestimentare, dar își dădu seama că nu putea plasa chiar în acest loc o carte sfântă.

Trase apoi sertarul alăturat, pe jumăta 7 plin cu ciorapi de mătase așezați în perfectă ordine, lăsă sertarul deschis, veni iar la pat, luă Biblia și o duse spre scrin. Ochiul boanavei urmăreau cu grijă aceste mișcări. El așeză atent cartea preferată a micuței doamne albe pe covorul de ciorapi, încuie sertarul și scoase cheia din broască.

El se plecă asupra ei:

— Dacă mor...

Nu putu să continue, dar după cîteva minute zise iar:

— Dacă...

— Da, replică Dick, nu mai repetați. Înțeleg. Dacă muriți (simplă supoziție pe care n-am cituși de puțin intenția de a vă permite s-o realizați), trebuie să fac ceva... spuneți-mi într-un singur cuvînt, ce anume?

— Să arzi... murmură d-na Herriot.

— Să ard! repetă Dick în sinea lui, să ard! Pentru numele lui Dumnezeu! ce să ard?

Decodată avu o inspirație:

— Bine... zise el, am priceput... Să ard Biblia dv.

— Fără s-o deschizi! șopti ea cu greutate.

— Bineînțeles. Să arunc Biblia în foc, fără s-o deschid. Puteti avea toată încrederea în mine, d-nă Herriot; voi executa întocmai toate instrucțiunile dv.



Bolnava închise imediat ochii și, spre imensa ușurare a doctorului, nu trecu mult și adormi.

Dick se putea acum gândi în voie.

„Pentru ce oare, își spunea el, dorește să ard această carte fără s-o deschid? Este, într-adevăr, anecdota cea mai originală pe care o cunosc în legătură cu Biblia; toată lumea ar fi bănuț că d-na Herriot îmi va lăsa Biblia sa prin testament, cu obligația de a citi un capitol în fiecare zi! În loc de asta, iată-mă însărcinat să-i dau foc!”

După o săptămână, d-na Herriot a putut din nou să coboare la parter, și doctorul avu satisfacția de a o vedea reluându-și locul pe canapea, lângă măsuta joasă, pe care se găsea, la îndemână, sub lumina potolită a lămpii cu abajur, obișnuita Biblie. Dick își regăsi, cu o bucurie orgolioasă, pe micuța lui doamnă albă așa cum era înainte de ultima ei criză foarte puțin îmbătrânită, ceva mai delicată, mai eterică, poate. Privind-o, nu se putu împiedica să se întrebe încă o dată: „De ce m-o fi făcut să-i făgăduiesc că nu voi deschide cartea ei de căpății, ci că-i voi da foc?”. Dar nu făcu nici o aluzie la acest angajament, după cum nu se gândi să-i vorbească d-nei Herriot de lenjeria garnisită cu dantelă și panglici pe care le zărise în sertarul misterios, aceste revelații nefiindu-i făcute decît pentru că se găsisse singur lângă mica doamnă albă în momentul cînd aceasta era atît de aproape de clipa cînd să-și desfacă aripile și s-o pornească în zbor. „N-am dreptul să cercetez cauzele pe care sînt obligat să le respect cu sfîntenie”.

D-na a putut să-și reia în curînd lectura zilnică a Bibliei, întreruptă o bucată de vreme, și după trei săptămîni se simți atît de mult în puteri, încît îl putu invita pe doctor la masă, ca să-i povestească istoria vieții sale.

## XXIII

### ROZMARIN... PENTRU AMINTIRE

— Ia loc în fotoliul d-tale obișnuit, îi zise d-na Herriot. Așează-te cît mai comod, Dick, pentru că vom avea o conversație lungă. Țin să-ți povestesc viața mea de la început și nu vreau să am sentimentul că sînt zorită.

— Și de ce v-ați zori? răspunse Dick utindu-se la pendulă. Am mâncat destul de devreme și masa noastră n-a durat mai mult ca de obicei. Avem în fața noastră o seră delicioasă; totuși, dacă vă simțiți oboșită și dacă povestea se prelungește prea mult, putem decreta: „Urmarea pe mâine“. Și eu voi reveni mâine.

Dick dădu drumul la pământ pernei pe care se rezema, se lăsă mai adânc în fotoliul cel larg, își puse picior peste picior și-și aținti ochii asupra d-nei Herriot. Această părea calmă și suridea, așezată la masă, cu tabla de șah și Biblia alături de ea. Avea pe umeri un șal ușor de cașmir de India, de o albeață imaculată, ceare-i acoperea rochia de seară și, în timp ce vorbea, și-l strângea din când în când în jurul bustului cu o mișcare grațioasă care-i reamintea lui Dick mișcările unui porumbel! Arta de a purta un șal este pe cale să dispară; nu va trece mult, și ea nu va mai fi decât un gest al trecutului: această mișcare implică, într-adevăr, o anumită conformație a umerilor, un cap bine proporționat deasupra unui gât mobil, care nu mai aparțin noii generații. Mamele mari ale viitorului, jucătoarele de hockey de astăzi, vor realiza, firește, un tip frumos de doamne bătrâne, solide, dar nepoții lor nu le vor vedea înfășurându-se în șaluri de cașmir alb! Minuirea unei rachete de tenis, aruncarea unei mingi de crichet învîrtirea unei crose de golf dezvoltă, firește, bustul, largesc umerii și fortifică membrele, dar aceste mișcări violente nu te învață cum să-ți înfășori un șal! În tinerețea ei, d-na Herriot fusese o elegantă jucătoare de crichet și cel mai violent exercițiu la care se dădă era așa-numitul joc al grațiilor: deși încetase de multă vreme să-l mai joace, ea păstrase întotdeauna amintirea plăcerii pe care o simțea atunci când returna, printr-o mișcare vioaie a rachetei, mingea de plută în care erau înfipte o sumedenie de pene multicolore.

În grațioasa ei ținută, micuța doamnă albă purta vizibil marca „epocii victoriene“ la începutul ei, și Dick resimțea un adevărat sentiment de odihnă și de pace, privind-o. Își făcea dinainte o idee de natura autobiografiei pe care avea s-o audă: fără îndoială, o înșiruire de evenimente simple și banale, al căror ritm cam monoton avea să fie întrerupt, din timp în timp, de anumite trăsături spirituale mai picante. Și tot lungul drumului parcurs de delicată personalitate a

micuței doamne albe va imprima în amintirea acelor pe care-i va fi întâlnit, o diră reconfortantă a trecerii ei, tot așa cum și corabia lasă în urmă-i o diră argintie pe imensitatea mării. Fără îndoială, după cât îl lăsase să ghicească pînă acum, d-na Herriot trebuie să fi suferit multe furtuni pe oceanul vieții sale, dar Dick nu se îndoia deloc că, pînă la sfîrșit, o stea strălucitoare i-a slujit de far luminos pentru a ajunge cu bine în portul sigur!

Aceste gînduri ocupau spiritul tînarului, în timp ce d-na Herriot își aranja pernele, punea la punct fitilul lămpii și-și aducea pe după umeri colțurile ușoare ale șalului său.

După aceasta, ea căută privirea doctorului, și amîndoi își zîmbiră în tăcere. Se obișnuiseră, încă de la începutul intimităților lor, să-și exprime în felul acesta tăcut încrederea lor reciprocă. Dick își spuse: „Chiar dacă această povestire va fi cam monotună, ea tot îmi va face plăcere, pentru că-i urmăresc cu bucurie mișcările minilor ei delicate și modulațiile vocii ei armonioase“. La rîndu-i, d-na Herriot se gîndea: „Pot eu oare să-i dezvălui totul, fără să-i cauzez o emoție violentă? Să nu-mi fie teamă că umbra acestor evenimente dureroase vor înuneca pentru totdeauna ideea luminoasă pe care și-a făcut-o de trecutul meu?“ Și, zîmbind mereu, Dick își repeta: „În tot cazul, sînt sigur că vremea nu-mi va părea lungă“. În timp ce d-na Herriot își confirma în sinea ei hotărîtoare luată: „Orice s-ar întîmpla, trebuie să-i spun totul!“

Ea începu imediat, fără să se grăbească, alegînd cu grijă cuvintele, silindu-se să scoată în evidență faptele care păreau că fuseseră în prealabil supuse unei anumite ordini în mintea ei:

— Tragedia care avea să-mi străbată întreaga mea existență, scumpul meu doctor, a avut drept cauză adîncă dorința pasionată pe care am simțit-o întotdeauna de a fi iubită pentru mine însumi.

Ea făcu o pauză și Dick se ridică pentru a spune:

— Ei bine, mi se pare că această dorință a putut fi realizată cu ușurință: toți cei care s-au apropiat de dv. au trebuit să vă iubească și să găsească chiar în dv. rațiunea lor de a iubi!

Ea îl privi drept în față, și Dick își lăsă instinctiv ochii în jos.

— Eu n-am fost niciodată iubită pentru mine însumi, continuă d-na Herriot. Ascultă-mă atent, și dacă mă voi opri din cînd în cînd ca să-mi coordonez și mai bine gîndurile, nu te simți obligat să vorbești. Copilăria mea, pe care am petrecut-o în singura tovarășie a tatălui meu, a fost dintre cele mai fericite. Văd și astăzi micuța noastră casă din Devonshire, într-un minunat decor de flori, avînd în primul plan o serie de meri înfloriți; primăvara ne îmbălsăma cu parfumul lor casa, și liniștea cea mai frumoasă domnea în interiorul ei. Viața tatălui meu fusese consacrată cercetărilor științifice. Chiar după ce cariera lui activă luă sfîrșit și trebui să renunțe la lucrările și cursurile sale, el tot mai păstra același interes ca și înainte pentru viața intelectuală. Poseda o bibliotecă foarte bogată și amîndoi trăiam în intimitatea marilor spirite ale tuturor timpurilor. Nu ne era dor de nimeni. Frumusețile veșnic reîmprospătate ale primăverii, ale verii, ale toamnei din Devonshire erau pentru noi un izvor nesecat de satisfacție, și în timpul lungilor seri de iarnă găseam în jocul de șah cea mai interesantă destindere. Din cînd în cînd, mai făceam cîte o scurtă călătorie la Londra, și în cazul acesta descindeam la verișoara primară a tatălui meu, care avea o casă mare cu aspect melancolic în Portman Square: această locuință a rămas în amintirea mea asociată cu niște perdele de rips și cu un asortiment de femei îmbrăcate într-un chip bizar, cu glas puternic, mai toate tăiate după același calapod. Verișoara mea Constance le întrunea periodic în salonul ei mobilat fără gust, pentru a discuta și rezolva probleme politice și sociale. Majoritatea acestor doamne erau celibatate, și cele măritate n-aveau copii, ceea ce nu le împiedica, și pe unele și pe altele, să peroreze asupra cazurilor celor mai delicate ale căsătoriei sau asupra chestiunilor privind educația copiilor. Ele virau nemilosul scalpet al carității lor în inima săracilor sau a nenorociților și făceau viața insuportabilă tuturor celor aflați sub dependența lor. Ele copleseau cu petițiile și cererile lor de audiență pe oamenii de stat cei mai ocupați și sfîrșeau prin a le ôbosi amabilitatea și răbdarea lor. Aceste doamne scriau romane sociale și politice, în care personalități mondene apăreau sub deghizări transparente și jucau roluri neverosimile. Ele veneau la recepțiile verișoarei Costance îmbrăcate într-un chip cu adevărat extraordinar și îmi închipuiam la această epocă un lucru



destul de caraghios: eram incredințată că ele aveau un vestiar comun, din care fiecare lua la întâmplare tocmai obiectul care îi venea pe talie.

Dick nu se putu stăpîni să rîdă și zise:

— Cunosce genul acesta de femei: le-am auzit vorbind.

— Nu cred, scumpul meu băiat, continuă d-na Herriot. Ele aparțin erei precedente: din fericire, rasa lor s-a stins și n-a lăsat progenitură! Este adevărat, și generația actuală produce femei cu idei avansate, uneori greșite, adesea plicisitoare, dar ele au suflet și sînt entuziaste; aceste batalioane feminine care urmau pe verișoara Constance erau cu totul lipsite de asemenea însușiri. Progresistele de astăzi sînt gata să împingă la roată, cele de tipul verișoarei mele se mulțumeau să critice și să propună soluții irealizabile. Tatălui meu îi plăcea să glumească pe seama teoriilor Constancei și a prietenilor ei: el cita, în legătură cu ele, nenumăratele sentințe potrivite ale regelui Solomon, ale lui Marc-Antoniou sau mai ales ale tovarășului său de căpătîi William Shakespeare. Fratele Constancei, Alexandru Herriot, cu mult mai tînăr decît ea, trăia și el în casa din Portman-Square, asupra căreia avea drepturi egale: îi plăcea să-și contrazică sora, și certurile dintre ei nu se mai sfîrșeau. Cu toate acestea el era de un caracter plăcut și arăta pentru tatăl meu o dragoste sinceră și o admirație respectuoasă; la fel, și față de mine se dovedea plin de bunăvoință: probabil pentru faptul că nu făceam parte din societatea surorii sale, nu pentru meritele mele personale. Mă considera ca pe o tînără persoană inofensivă și mă tolera. Tatăl meu era singura ființă în favoarea căreia verișoara Constance își mai potolea maniera ei cam forte, ceea ce, la ea, putea trece drept o manifestare afectuoasă, de altfel singura de care era capabilă. În timpul ultimei perioade de viață a tatălui meu (fără să fi fost propriu-zis bolnav, vedeam cum îi scad puterile cu încetul, ca și pentru a ușura spiritului trecerea în necunoscut), el îmi mărturisii că în prima lui tinerețe, înainte de a fi întîlnit pe mama, își închipuise că este amoretat de majestuoasa lui verișoară Constance și că o ceruse în căsătorie. Ea l-a refuzat, de altfel, și chiar cu o oarecare demnitate. Totuși, pe măsură ce anii treceau, amintirea îndrăzneței ambiții a savantului ei vîr conferea acestuia, în mintea inflexibilă a Constancei, un fel de aureolă romantică; ea își manifesta acest sentiment

adinc, făcînd dovadă de o neschimbată ostilitate față de mama mea și de o predilecție fățișă pentru vărul ei. Tatăl meu nu observa afronturile făcute mamei — o persoană curtenitoare din naștere înțelege întotdeauna cu greutate grosolăniile altora — dar aprecia amabilitățile deosebite ale căror obiect era el însuși; fără să poată diseca științific cauzele acestor favoruri excepționale, el se mulțumea să accepte cu recunoștință bunele lor efecte.

În afară de aceste două vizite pe an la Portman Square, din timp în timp mai primeam din partea verișoarei Constance cite un cec, care contribuia la satisfacerea nevoilor și la împlinirea confortului nostru. Această stare de spirit a tatălui meu i-a inspirat gîndul să mă încredințeze prin testament grijii verișoarei Constance, care deveni singura mea tutoare. Aveam nouăsprezece ani: eram simplă, timidă; ajunsesem la oarecare intimitate cu profeții, poezii și filosofii, dar eram cu totul ignorantă în ce privește purtarea în lume! Mă găseam absolut singură ca să înfrunt greutățile vieții. Singura sursă de venit mai serioasă, pensia tatălui meu, secase odată cu moartea lui. În speranța de a-mi lăsa o moștenire mai mare, el încercase, către sfîrșitul vieții sale, să-și mărească modestul lui capital din plasmamente de natură speculativă: rezultatul a fost dezastruos și toți banii plasați s-au pierdut pe de-a-ntregul. Ba, după moartea lui, a mai trebuit să plătesc și oarecari datorii. Căsuța din Devonshire, plină cu atîtea comori, a fost scoasă la licitație. Cu banii mei de buzunar am răscumpărat această tablă de șah — d-na Herriot puse mîna pe cutia de lemn de cedru aflată pe masă —, Biblia tatălui meu, ediția lui favorită din Shakespeare și un anumit număr de cărți care fuseseră pentru noi izvorul nesecat de interes și bucurii. Sint și astăzi în mica bibliotecă de mahon din fața noastră.

Dick se sculă, se duse pînă la biblioteca în stil vechi, scoase volumele unul cite unul și le examină, apoi le puse la loc cu grijă și venerație. În realitate, nici una din aceste cărți nu reprezenta ceva interesant pentru el, dar Dick profită de ocazie ca să lase d-nei Herriot cîteva minute de odihnă. Mai era și mulțumit că se putea sustrage o clipă aceluia fel de fascinație pe care i-o cauza glasul melodios evocînd această copilărie atît de simplă. Emoția lui nu era urmarea peripețiilor povestite, ci a faptelor pe care abia

acum le presimțea. Atmosfera era ca încărcată de prevestirea unei viitoare tragedii! Calmul care domnea provoca o teamă pe care n-o puteai justifica imediat; era ceva asemănător cu căldura apărătoare de la sfârșitul unei calde zile de vară: frunzele sînt nemișcate, păsările stau ascunse prin pomi, întreaga natură pare că-și reține respirația pentru a auzi mai bine cele dintii frământări sonore ale furtunii care se apropie!

Dick se apucă să răsfoiască o ediție rară a fabulelor lui Esop în grecește. Ea îi reamintea greutatea pe care o întâmpinase pe băncile liceului la traducerea celor două părți ale acestui text: prima, în care era vorba, de pildă, de complimentele interesate ale vulpei și de simplitatea corbului îi aducea întotdeauna o notă bună; dar, din contră, cînd avea să explice rîndurile în care bătrînul moralist își concentrase sensul fabulei sale, Dick se poticnea aproape regulat!

Inchizînd prețiosul volum pentru a-l pune la loc, Dick făcu în minte o paralelă între fabulele lui Esop și povestea d-nei Herriot. Desigur că și aceasta — ca și fabulele grecești — avea două părți: una care expunea faptul și alta care cuprîndea morala. Dar, de data aceasta, partea a doua a povestirii d-nei Herriot nu-i mai inspira teroare. De-acum, nimic nu-i mai putea opri ascensiunea spre succes: eulmea amicitiei lui, deși destul de departe încă, începea să se întrevadă. Adevărurile fundamentale care s-ar fi putut înălța, ca niște bariere în fața ambiției lui, nu mai aveau pentru Dick decît valoarea unor fabule, și nu erau mai reale decît figurile vitraliilor unei ferestre ogivale, și nici mai prețioase decît cioburile de sticlă de pe dușumeaua de piatră a unei biserici! Și cu toate acestea, a fost un timp cînd toate aceste bucățele de sticlă se îroseau formînd o aureolă strălucitoare! După cum a fost și o vreme cînd copilul, în brațele gingașe și iubitoare ale mamei sale, ridica în fiecare zi la cer o caldă rugăciune către cel Atotputernic!

„Ducă-se încolo de morală! se gîndi Dick. Evocarea decorului acesta însoțit și eu merii înfloriți m-a făcut sentimental! Să mergem înainte: acum vine actul II, scena I. Pe planul al doilea: perdelele grele de rips ale Constancei. O singură pasăre este admisă în acest interior, un papagal. Constance trebuie să fi avut un papagal care să repete

faimoasa formulă: „Femeile trebuie să voteze!“ Micuța casă de la țară era prea ideală pentru această lume ordinară! Așa că, să ne luăm rămas bun de la bătrînul profesor, desigur un om simpatic, și să sunăm sfîrșitul antractului: cortina se va ridica, lăsînd să se vadă acel salon neplăcut din Portman Square. Pentru moment, vărul Alexandru are ținuta unui individ cam neghiob, dar bănuiesc că în actul II va avea să joace un rol important!“.

În felul acesta, Dick încercă să-și regăsească echilibrul lui obișnuit. Apoi se întoarse și se apropie de cercul de lumină în centrul căruia era mica doamnă albă. Avusese de gînd să facă o serie de observații, dar pînă la urmă se stăpîni și renunță la ele. Se așază tăcut în fotoliu. D-na Herriot viri între paginile Bibliei o foaie de hîrtie îndoită pe care o consultase, îndreptă fitilul lămpii, își trase șalul pe umeri, îi zîmbi lui Dick și-și continuă povestirea.

## XXIV

### OPERA MORTULUI

— Verișoara Constance a venit să asiste la înmormîntare; purta cel mai extraordinar costum de doliu pe care și-l poate cineva închipui. Deși copleșită de durerea mea, luînd loc alături de ea în singurul cupeu disponibil în sat, pentru a merge la cimitir, aveam impresia că verișoara Constance dezgropase acest ciudat asortiment de cirpe și panglici în vestiarul grelelor batalioane de avangardă feminină! Era o zi fierbinte de iulie. Îmi aduc aminte că purta o fustă largă, creată, de grenadină neagră, înfrumusețată cu o așa-numită „poloneză“ ridicată în spate sub formă de pachete; pe deasupra era strînsă într-o haină de astrahan; capul îi era acoperit de o pălărie înaltă de fetru, care reamintea puțin de pălăriile unui regiment german, și împodobită cu o egretă din pene negre de cecoș; spun negre din considerație pentru intenția Constancei, deoarece, în realitate, cînd vîntul le resfira, se vedea ușor că adevărata lor culoare era un verde închis! În ce mă privește pe mine, în ciuda modestei pensii de care dispuneam, depusesem destulă grijă pentru toaleta mea de doliu, pentru că tatălui meu îi plăcuse mult să mă



vadă elegantă și îngrijită. Spre a-i complăce, mă sileam să atenuez nota sumbră a toaletei mele; îi plăcea albă, așa că-mi pusesem în jurul gâtului un fular de mătase alb și-mă aduc aminte că fixasem pe el, cu ajutorul unei broșe ornate cu o perlă de la mama, un fir de rozmarin. Mama părăsise această lume într-o duminică dimineată și, în fiecare duminică, cînd veneam la tatăl meu care era în grădină, el îmi oferea un buchet de rozmarin pentru corsajul meu și puneă și el un fir la butonieră, spunîndu-mi cu glasul liniștit: „Rozmarin pentru amintire“. În ziua aceasta, eu culesesem rozmarinul gîndindu-mă la cei doi dispăruți: „Rozmarin pentru a-mi aduce aminte!“. Îți dau aceste amănunte pentru a-ți arăta că, în ciuda doliului meu, ținuta mea era tot îngrijită. Dimpotrivă, verișoara Constance călătorise cu clasa a treia — ceea ce făcea, bineînțeles, nu de nevoie, ci din principiu — și praful de pe tot parcursul călătoriei se strînsese pe haina ei de astrahan. Cînd băgă de seamă lucrul acesta, ea se crezu datoră să procedeze la o curățenie în toată regula: cu mîinile ei mari îmbrăcate în mănuși negre se apucă să-și bată blana, izbutind să ridice în jurul ei un nor de praf care umplu cupeul și se lăsă asupra celor din jurul ei surplusul prafului său al relei sale dispoziții. Îți adresa cu cel mai candid aer o critică neplăcută sau o observație înțepătoare, fără să-i pese de impresia penibilă pe care o provoca, ba chiar fără să-și dea măcar seama că te ofensa. De multe ori, mai tîrziu, cînd am avut ocazia să sufăr de pe urma aparentei ei cruzimi, îmi aduceam aminte de acel episod: stîrnind praful în jurul ei, în ziua aceea, desigur, că ea nu și-a dat seama că mă acoperea pe mine cu acel praf de care ea căuta să scape! La fel era și cu mizeriile pe care mă făcea să le sufăr din cauza egoismului ei inconștient. După ce trista ceremonie luă sfîrșit, Constance reveni la noi acasă, unde avea să-și petreacă noaptea. Se procedă la citirea testamentului tatălui meu. În timpul serii, verișoara Constance moțai în fotoliu, dar a doua zi de dimineată îmi comunică, pe un ton dîrz și oarecum afectuos: de-acum

înainte va trebui să trăiesc cu ea în casa din Portman Square și să-i țin companie.

— A trebuit să vă părăsiți decorul înflorit din Devonshire pentru rigidele perdele roșii de Magenta! o întrerupse Dick. Ce contrast!

— O schimbare cu adevărat crudă, răspunse d-na Herriot. Dar trebuie să înaintez mai repede cu povestea mea. M-am oprit asupra unor amănunte, destul de semnificative totuși și care te vor ajuta să prinzi sensul evenimentelor și desfășurarea lor ulterioară. Am petrecut un an în trista locuință din Portman Square, făcând oficiul de secretară și domnișoară de companie — gratuit. Ar fi inutil să înșir toate mizeriile și umilințele pe care le-am avut de suportat. Monotonia acestei existențe a fost întreruptă numai de certurile provocate de prezența mea — fără ca de altfel să fi avut eu direct vreo vină — între Constance și fratele ei Alexandru Herriot: până atunci ei se certau în mod regulat pe chestia evenimentelor politice sau sociale, dar, de la venirea mea, eu ajunsesem unicul pivot în jurul căruia se învîrteau toate certurile lor. Constance își dădea toate silințele să mă atragă pe drumul ideilor ei avansate. Alexandru, în schimb, dorea să mă vadă jucînd un rol șters și pur decorativ. Maniera lor de a-mi dovedi interesul ce-mi purtau era de a mă trata ca pe o pasăre captivă pe care te silești s-o domesticești. Metoda lui Alexandru consta în a mă copleși cu mici atenții ca să mă cîștige pentru ideile sale și să-și bată joc de sora lui cînd aceasta nu era de față. Constance mă lua la toate întrunirile și la reuniunile de propagandă, silindu-se să mă inițieze în operele ei sociale. Printre altele, ea mă mai însărcinase și cu supravegherea papagalului ei.

— Avea deci și un papagal? exclamă Dick încîntat de intuiția lui.

— Da, da: o pasăre dintre cele mai antipatice! Eu aveam în sarcină hrana și curățenia coliviei lui. Papagalul se strîmba de rîs ori de cîte ori verișoara Constance îmi adresa reproșuri; cînd îndrăzneam să fac și eu vreo observație originală, el nu uita niciodată să țipe: „Imbecilă mică!“ sau „Ia ascultă!“, cu un glas peremptoriu și plictisit! Și una și alta din aceste glasuri avea asupra mea efectul cel mai deprimant, și-mi paraliza timidele încercări de conversație; în schimb, ele încîntau pe Constance, care nu obosea să sublinieze cît de

bine și la timp interveneau interjecțiile papagalului ei. Numele lui era „Tobias“; Constance îi spunea însă „Toby“ dar nu permitea nimănui să facă uz de această familiaritate. În cursul certurilor dintre Constance și fratele ei l-am văzut pe „Tobias“ rostogolindu-se de pe leagănul lui, pradă unui ris cu adevărat demonic! Era, de altfel, și singura ființă căruia Constance îi dădea din când în când calificativul de „darling“!

— Ce bestie odioasă! zise Dick rîzînd, sper, cel puțin, că a avut un sfîrșit prematur!

— Da'de unde: Tobias mai trăiește și astăzi și se bucură de o sănătate perfectă, răspunse d-na Herriot; și are foarte multe șanse să ne supraviețuiască pe noi toți. El a fost încredințat îngrijirilor bătrînei cameriste a Constancei, căreia aceasta i-a lăsat o pensie viajeră, plătită cît timp va trăi Tobias. Așa că, acest nesuferit animal este foarte îngrijit și alintat. A chelit de tot și a devenit taciturn, dar, de cîte ori mă duc în vizită la bătrîna cameristă, mă primește cu aceleași observații impertinente. Ceea ce-mi reamintește tînețea mea.

Iată-mă acum că mă încurc într-un furnicar de amănunte, în loc să ajung la fapte esențiale. Dick, mi-e teamă că sînt laș! Simt o sfilă că a trebuit să povestesc evenimentele ce au urmat și întîrzii sub diverse pretexte momentul în care avea să se producă tragedia.

Dick se plecă înainte: în acest moment se gîndea s-o scutească pe d-na Herriot de o emoție, și nu să-și satisfacă curiozitatea.

— Vă rog să nu-mi spuneți nimic a cărui amintire v-ar fi penibilă. (Vocea îi era blîndă și lăsa să se ghicească simpatia lui). Pentru ce ați face-o?

— Tăcerea! zise d-na Herriot. Trebuie! Ascultă! După ce-am stat un an la Constance, Alexandru Herriot mă ceru în căsătorie. Făcînd aceasta avea, cred eu, două motive: mai întîi o milă sinceră pentru mine, și, apoi, o dorință tot atît de sinceră de a-și nemulțumi sora. Între timp, purtarea acesteia față de mine se făcuse și mai greu de suportat: tot ce făceam eu avea darul să întîmpine cea mai disprețuitoare dezaprobare a ei. Viața mea acolo era lamentabil de tristă și părea că nu mai există scăpare din ea! Alexandru, care păstra cu credință afecțiunea lui pentru tatăl meu,

Îmi lua mereu apărarea și nu înceta să-mi dovedească o bunătațe și o curtoazie rare.

Bătrînul Herriot, tatăl verilor mei, își împărțise averea în părți egale între cei doi copii ai săi, dar în testament era specificat că în cazul cînd Alexandru ar muri celibatar, partea lui de capital, drepturile indivize asupra casei și mobilierul vor reveni de drept Constanței. Dacă, dimpotrivă, se va însura, partea lui îi era definitiv cîștigată și va putea dispune de ea după plac. Cred că această clauză l-a făcut pe Alexandru Herriot să se gîndească la căsătorie ca la o necesitate mai mult sau mai puțin plăcută; de cînd ieșise de al Universitate era considerat ca un celibatar convîns; tatăl lui, însă, dorise întotdeauna să-l vadă însurat, pentru a-i continua numele. Fără îndoială că vărul Alexandru credea că are cele mai multe șanse să întîlnească în mine o femeie supusă, decît fixîndu-și alegerea asupra uneia din celelalte fete pe care le cunoștea; în plus, prevedea că, luîndu-mă în căsătorie pe mine, va întări și mai mult nemulțumirea surorii sale.

În sfîrșit, într-o seară, cînd Constance fusese mai acră și mai jignitoare ca de obicei, lăsîndu-mă în lacrimi în salo\_n și plecînd într-o vizită la una din discipolele ei, Alexandru veni la mine și-mi spuse cu bunătațe plină de dragoste: „Ascultă micuță păsărică albă, toate acestea trebuie să ia odată sfîrșit: peste cîteva săptămîni vei deveni majoră. Nu spune nimic Constanței, dar imediat după majoratul d-tale ne vom căsători. Vom pleca la Devonshire și ne vom plimba pe pajiștile și prin pădurea de acolo care-ți sînt atît de dragi; ne vom duce să revedem căsuța cea mică în care ai trăit zile atît de fericite cu tatăl d-tale. Sînt sigur că și el ar fi fost de acord cu unirea noastră“. Îmi ștersei lacrimile și mă uitai la Alexandru Herriot cu ochii plini de recunoștință. Nici nu mă gîndeam să refuz această mină care mă salva pe neașteptate. Nu știam nimic, nici despre căsătorie, nici despre dragoste. Apreciam bunătaatea vărului meu, și perspectiva de a revedea căsuța copilăriei mele îmi procura o bucurie de nedescris. Avea douăzeci de ani mai mult decît mine și din acest fapt trăgeam concluzia că el știe mai bine ce trebuia și ce nu. Planul fu pus în execuție; în ziua fixată, evadarăm, lăsînd în urma noastră pe Constance, Tobias și toate batalioanele feminine: la o săptămîină după majoratul



meu, mă căsătorii cu Alexandru Herriot. Prefer să nu vorbesc prea mult despre primul timp al vieții mele conjugale. Soțul meu nu întârzie să se plictisească de plăcerile din Devonshire. Existența, fără certurile cotidiene cu Constance, i se păru în curînd monotonă. Scrisorile, furioase ale surorii sale se succedau fără întrerupere; răspundea regulat în scris, așteptînd plăcerea de a putea riposta și cu glas tare...

În acest moment am avut o revelație cu totul neașteptată pentru mine: soțul meu nu avusese niciodată intenția de a-și întemeia un nou cămin; el nu urmărea decît să-și valorifice drepturile indivize asupra casei și mobilierului din Portman Square. Spre adîncea mea dezamăgire, scurta noastră lună de miere luă sfîrșit și pregăteam să ne reluăm viața în comun cu Constance. Viața mea conjugală cu Alexandru Herriot, sub același acoperiș cu Constance, dură șapte ani. N-a fost un timp fericit, Dick. Pînă la un anumit punct, Alexandru rămase credincios cuvîntului dat: el mă apăra și mă proteja, cerînd ca drepturile mele de soție să fie respectate. Totuși, nu m-a iubit niciodată cu adevărat, și făcea parte din acea categorie de oameni a căror dragoste nu rezistă intimității vieții conjugale. Am dat naștere unui fiu, moștenitorul atît de mult dorit al numelui și al averii Herriților: după cîteva zile, copilul muri în brațele mele. N-am mai avut altul. Sufletul mi-era amorțit, brațele goale, tinerețea rănită!

După șase ani, primele simptome ale tuberculozei se manifestară la soțul meu; nici astăzi, știința nu prea poate mare lucru contra acestei boli îngrozitoare, și la epoca aceea putea și mai puțin. Se tîrî timp de luni de zile, pradă unor suferințe aproape intolerabile. Această tragedie domestică furniză bieteii Constance prilejul de a-și manifesta adevăratele ei calități: în aceste penibile împrejurări ea îmi dovedi o simpatie afectuoasă, după cum și fața de fratele ei arată o răbdare fără margini. După moartea părinților, legătura dintre frați și surori devine cu adevărat puternică și sinceră; viața de toate zilele poate că nu-și dă putința s-o apreciezi în toată puterea ei, dar dacă se produce vreo catastrofă, vocea singelui vorbește mai puternic decît oricare alta. Pînă și o soție trebuie să se dea la o parte din fața sorei care vine să-și ajute fratele, sau din aceea a fratelui care răspunde la apelul de suferințe al surorii lui. Pe nesimțite,

mă vedeam dată la o parte, pe măsură ce relațiile dintre frate și soră redeveneau mai intime. În ciuda acestei situații, persoana mea era adesea subiectul conversațiilor dintre ei, cu care prilej discutau soarta care mă aștepta în viitor. În special Alexandru era preocupat de eventualitatea recăsătoriei mele și vorbea cu atât calm de ea, ca și când ar fi fost vorba de probabilitatea pentru Constance de a-și înlocui camerista. Cumnata mea, din contră, ea care dezaprobase cu îndârjire prima mea căsătorie, se înfuria numai la gândul că aş putea călca pentru a doua oară legile celibatului: dacă i-ar fi stat în putință să dea foc unui rug funerar și să mă urce pe el, după ritul hindus, ar fi făcut-o fără nici un scrupul! Dar cu cât Constance se încăpățina să mă condamne la o văduvie veșnică, tot atât de îndărătnic se arăta și fratele ei în a mă destina unei a doua căsătorii. Punctul acesta deveni pentru el o adevărată obsesie: revenea fără întrerupere la acest subiect în discuțiile cu Constance și în prezența mea, pînă acolo că ajungeam să plîng de necaz și de umilință. Într-una din aceste ocazii, Constance crezu că găsise un argument nou în spiritul tezei sale, spunînd:

— Scumpul meu Alexandru, uiți un lucru: faptul că o femeie se căsătorește a doua oară este un omagiu pe care ea-l aduce soțului dintîi: eu mă indoiesc foarte mult că experiența vieții ei conjugale o va încuraja pe Hellen să seîmbarce pentru a doua oară primejdiosul ocean al căsătoriei.

— Te rog să nu plasezi aici discursurile d-tale care-mi reamintesc fabula cu strugurii necopti: rezervă-ți-le pentru celibatarii profesioniști. Hellen a fost pentru mine o femeie devotată: n-am motiv să mă plîng de ea și nu cred ca eu să-i fi dat prilejul să se plîngă de mine. Ea n-are deci nici un motiv serios să pozeze fie într-o femeie deșteaptă care n-are nevoie de sprijinul unui soț, nici în văduva neconsolată al cărei suflet a fost îngropat odată cu rămășițele pămîntesti ale primului ei soț! După moartea mea, cred că se va comporta ca o femeie normală și cu mintea întreagă: timp de un an va purta doliul reglementar, apoi, grațios, își va lepăda de pe ea voalurile negre și se va căsători cu cel dintîi pretendent convenabil care o va căuta. Sint sigur de lucrul acesta.

Nemaiputînd răbda, nu m-am putut împiedica să izbucnesc

— N-am cea mai mică poftă să mă recăsătoresc vreodată!

„Ia ascultă!“ țipă Tobias.

Fratele și sora nu dădură nici cea mai mică atenție protestului meu și păreau că nici nu auziseră comentariul papagalului. Constance, și mai acră, continuă:

— Autoritatea d-tale va lua sfârșit în acel moment, scumpul meu Alexandru. Nu vei mai vedea nimic din această eventualitate.

— Răbdare! răspunse Alexandru Herriot, vom vedea care din noi doi a avut dreptate. Și o mină înghețată de moarte tot mai poate ține frinele! În realitate, morții exercită uneori o autoritate și mai inflexibilă decât cei vii: nu mai ai posibilitatea să discuți cu ei, nici să apel ezila sentințele lor!

Constance începu să ridă și adăugă:

— Nu vor mai rămîne decât autoritatea mea și sentimentele Hellenei! Este foarte puțin probabil că dulcea noastră Hellen va voi să se răscoale împotriva voinței mele și să lupte contra celei proprii!

— Să așteptăm sfârșitul! încheie Alexandru...

Poate că această conversație ar fi trebuit să ne facă să credem ceea ce clauzele testamentului sotului meu aveau să ne dezvăluie mai târziu: eram instituită uzufructuară a întregii sale averi cît timp voi rămîne văduvă, și dacă muream în starea aceasta, întregul capital trecea asupra celei mai apropiate rude de sex masculin a lui Alexandru sau, în lipsă, asupra unei Societăți al cărei administrator fusese multă vreme defunctul. Dacă, dimpotrivă, mă recăsătoream, moșteneam toată averea, putînd dispune de ea după plac; mai era specificat și încă ceva: dacă cel de-al doilea sot al meu accepta să adopte numele de Herriot, el avea dreptul la suma de zece mii de lire sterline în plină proprietate. Pe scurt, puterea mea de a dispune de capitalul averii lui Alexandru Herriot era subordonat în întregime de acceptarea de către mine a ordinelor de pe lumea cealaltă. Sper, dragă doctore, că ți-am expus destul de limpede clauzele testamentului, ale cărui consecințe aveau să fie atît de însemnate, în viitor.

— Am înțeles perfect, răspunse Dick. Evident că acest testament era original, dar el nu apare deloc absurd dacă cunoști și împrejurările din care a luat naștere.

— Asta este și cauza că m-am oprit atât de mult asupra condițiilor speciale ale vieții mele conjugale. Se prea poate ca soțul meu să fi fost influențat, procedînd la redactarea testamentului său, de acela al bătrînului Herriot, ale cărui servituți ar fi trebuit în mod normal să asigure supraviețuirea numelui și a averii Herriotilor. În realitate, familia este astăzi complet stinsă și, la moartea mea, capitalul va merge să îngroașe rezervele unei Societăți, și așa mai mult decît prospere. Dar, ceea ce m-a surprins mai mult în testamentul lui Alexandru Herriot, a fost să văd atribuindu-mi-se totalitatea uzufructului. În timpul vieții sale nu dispuneam decît de o foarte modestă pensie care abia îmi ajungea pentru îmbrăcăminte; din timp în timp, cînd Constance se afla în toane mai bune, îmi mai dăruia cîte un supliment substanțial. Cumnata mea era convinsă că fratele ei o va lăsa pe ea uzufructuară a averii, cu condiția, bineînțeles, de a-mi servi și mie o mică anuitate: în felul acesta m-aș fi găsit veșnic sub dependența ei. La rîndu-mi, eu cred că alegîndu-mă pe mine singura uzufructuară, Alexandru Herriot a înțeles să plaseze o ultimă ripostă la adresa surorii sale și, în același timp, să-mi consolideze situația pe care, cît timp a trăit, a vrut să mă vadă că o ocup. Vroia să mai văd totodată în ea și confirmarea afecțiunii pentru mine și credincioasa prietenie pentru tatăl meu. Constance nu și-a putut ascunde necazul și s-a încăpățînat să discute validitatea testamentului, sub pretext că boala slăbise facultățile mintale ale testatorului. Cazul ajunsese deci în fața tribunalelor: testamentul fu validat și eu mă văzui definitiv pusă în stăpînireă unui venit anual de șapte mii de lire sterline, la care se adăuga uzufructul a unei jumătăți indivize din toate proprietățile și mobilierul. În ciuda acestor avantaje materiale, purtarea excentrică a Constancei avu efecte dezastruoase asupra liniștii mele de mai tîrziu, ea îngrijind de o foarte supărătoare publicitate a faptului că văduva lui Alexandru Herriot era o soție foarte de derit de către cei ce aveau nevoie de bani.

Înainte de sfîrșitul primului meu an de văduvie, indivizi de tot soiul își descoperiră vocația de a mă consola în singurătatea mea și de a reînvia numele de Herriot. Ajunsesem să resimt o teamă bolnăvicioasă în fața fiecărui nou pretendent gata să-și valorifice drepturile la moștenirea lui Alexandru Herriot și, în același timp, la suma de zece mii de



lire sterline de care era strîns legată. Sărmanul Alexandru dăduse dovada evidentă a unei mari perspicacități în redactarea clauzelor din testamentul său: totul se petrecu exact așa cum prevăzuse el în ce privește pe candidați, dar, în schimb, nu ținuse seama de puterea de caracter pe care suferința o dezvoltase în mine și nu bănuise că ștearsa viață conjugală pe care o trăisem va da naștere în mine dorinței pasionate de a fi iubită, într-o zi, numai pentru mine însumi. Datorită testamentului, soțul meu izbutise, într-adevăr, să continue a ține în mîini direcția echipajului. Am citit acum cîtva timp, într-o rezistă, că testamente de felul acesta făceau deliciul romancierilor: bineînțeles că ele nu sînt și al acelor care suportă consecințele și care sînt victimele stipulațiunilor nenaturale. Este foarte probabil că și cîtiva din cei care mi-au cerut mîna nu erau nedemni de încrederea și de afecțiunea unei femei; poate chiar că printre ei erau și oameni care se îndrăgostiseră sincer de mine și pentru care, într-o zi, aș fi putut simți și eu o dragoste.

Dar un reflex de pe lumea cealaltă proiecta o umbră în calea mea, întunecînd dinainte aurora unei căsătorii din dragoste; ajunsesem ca pînă și manifestările unei iubiri sincere să mi se pară inspirate de josnice motive interesate. Toți bărbații luau în ochii mei figura unor vinători de zestre; toate atențiile de care eram înconjurată mi se păreau false și mercenare. În al doilea an de văduvie, pentru a evita aceste persecuții și să scap de viața comună cu Constance, cumpărai casa din Devonshire, unde trăisem zile atît de fericite împreună cu tatăl meu. Am mobilat-o foarte simplu și m-am instalat acolo în tovărășia unei prietene, pentru a petrece vara în pașnicul decor și în intimitatea ignorată a acestui sătuleț pierdut.

## XXV

### CAVALERUL STRĂIN

— De aici înainte, continuă d-na Herriot, voi lăsa la o parte toate amănuntele de prisos și mă voi mărgini la partea esențială a povestirii mele.

— Dar mie îmi plac amănuntele, obiectă Dick. Aș putea reveni mine seară, și în serile următoare, cît va fi nevoie.

D-na Herriot îi făcu un semn imperativ să păstreze tăcerea și vorbi mai departe:

— Nu, scumpul meu băiat, nu! Mai târziu vom putea reveni asupra drumului parcurs și-ți voi da cu plăcere toate amănuntele care te interesează. Dar țin neapărat să sfîrșesc chiar astă-seară autobiografia mea: n-aș putea dormi în pace dacă d-ta n-ai cunoaște ciclul în întregime. Așa că taci și însoțește-mă în plimbarea mea, de-a lungul unui pitoresc drum din Devonshire, într-o seară de vară. Aveam obiceiul să ies neînsoțită de prietena mea: numai singurătatea absolută îmi procura starea de liniște de care aveam atîta nevoie. Căutam întotdeauna tovărășia marilor spirite ale trecutului pe care tatăl meu mă învățase să-i iutesc: datorită lor nu mă simțeam singură. În seara aceea mă depărtasem mai mult ca de obicei de punctul meu de plecare și nu se vedea o casă pe o întindere de o jumătate de leghe în jurul meu. Deodată, în spatele meu, distinsesem tropăitul unui cal: înainte de a ajunge pînă la mine, călărețul își încetini mersul și mă întrecu la pas: nu se uită la mine, dar fața lui era totuși întoarsă spre mine, în timp ce părea că admiră în depărtare, pe deasupra gardului de măceși, mărșul apus de scare. Aspectul fizic al străinului mă izbi numaidecît; nu întîlnisem niciodată un bărbat atît de frumos: brun, bine făcut, cu fața arsă de soare, cu ținuta cam aspră și dominatorie; atît de mult se identifica omul cu calul lui, încît se părea că acesta părea că ascultă mai mult de voința directă a călărețului decît de presiunea hăturilor. Era cu totul absorbit de spectacolul soarelui care asfințea în spatele colinelor înroșite: ochii lui bruni reflectau fără să clipească aurul cerului care se topea! Își ținu calul la pas pînă la locul unde drumul se bifurca: ajuns aici, o luă în galop și dispăru. Avusei numaidecît impresia că necunoscutul își încetinisese intenționat galopul calului pentru că mă văzuse pe mine, și nu vroia să treacă în iuțeală pe lângă o femeie și pe un drum atît de îngust: apreciai această atenție de discretă curtoazie. În curînd nu mai auzii tropăitul calului și, ajunsă și eu la cotitură, nu mai văzui nici urmă de străin.

În punctul acesta, drumul era mărginit la dreapta de un zid format din pietre mari separate prin crăpături um-

plute cu mușchi și ferigi, al căror frunziș îl acopereau în mare parte; dincolo de zid și deasupra lui se înălța un povârniș care forma marginea unei păduri dese, unde umbrele nopții se și adunaseră de-acum. La stînga se afla un șanț, pe al cărui mal opus se înălța un gard de măceși și plante agățătoare, pe care prietena mea și cu mine îl botezaserăm „bucuria trecătorului“. În spatele gardului se întindea o pajistă vastă care cobora în pantă dulce spre vale. Iar acolo, un șir de coline mărginea orizontul în care se înfunda soarele. Un sturz ciripea gingaș în tufișul de spinîșor, dar tăcu la apropierea mea. Deodată mă cuprinsese un sentiment adînc de singurătate intensă: în același timp aveam vaga impresie că eram pîndită de alte priviri decît cei doi ochi scinteietori ai sturzului care sta ascuns în cuibul din tufiș. Grăbii pasul și instinctiv mă pregăteam s-o iau la fugă, cînd doi indivizi ieșiră brusc din șanț, unul în față, altul în spatele meu; fără să scoată un cuvînt, cel din față mea îmi luă mîinile și mi le duse la spate, în timp ce tovarășul lui îmi smulse colierul și medalionul, apoi inecele, și încercă să pună mîna pe și ce aveam în buzunar. Erau doi indivizi solizi, după toate aparențele niște vagabonzi, și eram cu totul în puterea lor. Instinctiv, chemai în ajutor, deși știam bine că nu mai era nimeni prin apropiere, așa că nici agresorii mei nu aveau aerul că se simt stingheriți de țipetele mele repetate.

Deodată, mi se păru că aud tropăitul unui cal pe pămînt moale și, după o clipă, văzui botul unui cal cu nările dilatate, apoi bustul puternic al călărețului se contură pe fondul cerului purpuriu. Țipai din nou: „Ajutor, ajutor!“ Străinul sări de pe cal, trecu gardul, coborî povârnișul și apăru pe cărare; cei doi vagabonzi îmi dădură drumul și se postară în față lui, doi contra unu... El se apropie de ei, ca un om care are de gînd să despartă doi copii încăierati: printr-o singură lovitură de pumn el îl răsturnă în șanț — unde rămase nemîșcat — pe cel ce-mi furase toate bijuteriile. Călărețul se îndreptă apoi spre cel de-al doilea răufăcător pe care-l apucă de gît: după o scurtă luptă, vagabondul izbuti să scape și s-o rupă la fugă peste cîmp. Vigurosul străin părea că e gata s-o pornească în urmărirea lui, dar eu îl apucau cu amîndouă mîinile și-l implorai: „Nu mă părăsiți! Lăsați-l să fugă!“. Străinul întoarse capul și se uită la mine; îmi

zîmbi, ca să mă liniștească, dar nările îi erau dilatate, și ochii lui priveau cu însuflețire în toate părțile; sprijinindu-mă de brațul lui, mă simțeam la adăpost de orice primejdie.

— Sărmană mică doamnă! Ce emoție trebuie să vă fi cauzat acești bandiți! spuse el, punîndu-și mîna pe ale mele, cu care-l țineam strîns de braț. N-ar fi trebuit să vă aventurați singură prin aceste locuri izolate. Ce-o gîndi familia dv.?

— Eu n-am familie, îi răspunsei încet.

Nu-mi trecea prin gînd să mă supăr de tonul autoritar al întrebării și al observației lui. Cîștigase dreptul să-mi vorbească exact ca un stăpîn puterea lui bărbătească mă făcuse să mă treacă fiorii; contactul mîinii lui cu a mea îmi producea un sentiment de nedescris de fericire și de siguranță.

— Trăiesc în tovărășia unei prietene, într-o căsuță cam la o leghe de aici. Locuiesc de ani de zile în această regiune, dar n-am auzit vorbindu-se de asemenea atacuri prin partea locului.

— Nu sîntem departe de regiunea pustie a dunelor, zise el rîzînd. Spuneți-mi, nu am trecut eu acum vreo zece minute pe drum?... Mi se pare că da! Acum aș fi fost cine știe cît de departe, dacă aș fi mers înainte, dar n-am putut rezista dorinței de a face un galop pe cîmpul acesta minunat; întîmplarea fericită a vrut ca la înapoiere să viu pe același drum. Așa s-a întîmplat că am putut auzi țipetele dv. și să vă pot veni în ajutor. Au avut timpul să vă fure ceva?

— Da, răspunsei eu, omul din șanț mi-a luat un medalion, inelele și, cred, punga cu bani, dar asta n-are nici o importanță. Lăsați-i obiectele și să plecăm.

Străinul începu să rîdă și răspunse:

— Imposibil. Omul acesta este prizonierul meu: îl scot din șanț și-l duc la închisoare.

— Oh! vă rog, exclamai eu, nu faceți asta. Nu pot suporta gîndul că sînt oameni în închisoare și, cu atît mai puțin, din cauza mea! Și, în afară de aceasta, am oroare să viu în fața autorităților și să depun mărturie.

Salvatorul meu păru că ia în seamă obiecțiunile mele.

— Aveți dreptate, zise el, poliția nu este locul în care o femeie de societate se poate simți bine. Trebuie să găsească



altă soluție. Dar, mai întâi de toate, să vă restitui bijuteriile dv.

Se aplecă și scutură pe individul din șanț.

— E mort? întrebai eu. L-ați ucis?

— Nicidecum: este numai ceea ce se cheamă în box: „knock-out“. Mai cred, de altfel, că simulează un leșin prelungit, ceea ce, în cazul lui, este singura tactică bună.

El scoase din buzunar o bucată de sfoară, apucă mâinile vagabondului și i le legă solid la spate; apoi îl ridică din șanț și-l depuse pe drum.

— Destul cu simulatul, se răsti la el, scoală-te.

Omul ascultă: părea năuc și îndobitocit. Străinul îl scotoaci cu grijă și-mi întinse pe rînd medalionul, inelele și puaga. Dintr-un buzunar al hainei rupte a banditului scoase apoi un mic revolver.

— Drace, exclamă el, este și încărcat! Dar bună poamnă mai ești, ticălosule! Aveți tot ce vi s-a furat? mă întrebă el.

— Da, și vă rog foarte mult să mă luați de aici.

— Acum, zise străinul, adresîndu-se vagabondului, ascultă-mă bine: ar trebui să te dau direct pe mîna poliției, dar, după cum ai auzit desigur foarte bine cînd făceai pe mortul în șanț, doamna a intervenit în favoarea ta. Totuși, trebuie să-ți meriți libertatea. Înainte, marș! drept înaintea ta pînă ce vei da de o barieră; acolo abia te oprești. Și dacă încerci să fugi, află că trag în tine.

Omul o luă înaintea noastră. Eu mergeam la brațul străinului, fericită la gîndul că eram apărută de el. Trecurăm bariera și văzurăm calul lui, păsînd liniștit pe pajiște.

— Atenție, spuse străinul vagabondului. Am nevoie de calul meu, dar cum n-o pot lăsa singură pe doamna, îți voi dezlega mîinile și te însărcinez pe tine să mi-l aduci. Îți dau cinci minute timp: dacă încerci să-l încaleci și să fugi, trag numaidecît, și-ți atrag atenția, prietenește, că foarte rar îmi gresesc ținta!

Străinul desfăcu nodurile și dădu drumul omului care plecă imediat în direcția indicată. Fără să se îndepărteze de mine, tovarășul meu se aplecă asupra barierii și îndreptă liniștit înspre vagabond teava unui revolver mare. Urmăream cu admirația atitudinea de stăpîn a străinului și nu mai simțeam nici o teamă nervoasă. Amîndoi glumeam,

uitându-ne la evoluțiile îngrozite ale vagabondului care se furia cu îndeminare în spatele calului. După câteva momente, acesta era în mâinile stăpînului său; vagabondul fu concediat. Salvatorul meu se îndreptă apoi către mine și întrebă:

— Mi-ați da voie să vă însoțesc pînă acasă?

Își petrecu hăturile pe după braț și-o pornirăm pe jos, unul lîngă altul. Ajunși în fața casei mele, ne despărțirăm.

— Eu locuiesc aici la hotel, îmi zise el, luîndu-și rămas bun, dați-mi voie să trec mîine dimineată pe aici și să mă interesez dacă v-ați revenit de pe urma emoțiilor de azi.

Îi dădui autorizația cerută. Atunci își scoase o carte de vizită pe care mi-o întinse zîbind grațios. Apoi încălecă, salută respectuos și se îndepărtă. Străbătui încet grădina și mă oprii o clipă în fața parterului de rozmarin: „Rozmarin... pentru amintire!“ mă gîndii eu.

Evenimentele care abia se scurseseră îmi și apăreau estompate în magia visului. Dar amintirea lor, care ocupa primul loc în mintea mea, în care parcă se încrustase, nu mă lăsă să dorm o parte din noapte. A doua zi dimineată, cînd m-am trezit din somn, am fost cuprinsă din nou de acel straniu fior, amestec de excitație și de pace care făcuse să vibreze toată ființa mea în momentul cînd cavalerescul meu salvator își pusese mîna lui pe ale mele, cu care eu îi strîngeam brațul. A fost trezirea unei senzații pe care nu o cunoscusem pînă atunci, mi se părea că provine dintr-o lume nouă în care intram pentru prima oară. Sau, mai degrabă, nu această senzație era aceea care-mi releva existența unui nou univers? Oricum, în timp ce priveam prin fereastra mea, în zorii zilei, cum se risipea ceața ușoară sub cele dintii raze ale soarelui, mi se părea că văd un cer nou, un pămînt nou, pe care rîdea visul! Străinul venea din aceste regiuni, dar cartea lui de vizită de pe masă arăta că-l cheamă „Alexandru Ross“ și că clubul lui era situat pe „St. James Street“. A doua zi de dimineată veni să se intereseze de starea mea; după-masă luă ceaiul la mine. În ziua următoare, ne conduse, pe prietena mea și pe mine, să facem o minunată excursie în văile din împrejurimi unde se aflau ruini impozante datînd din Evul mediu.

Alexandru Ross își prelungi șederea și nu-mi ascunse dorința lui de a nu mai pleca niciodată din locul unde mă găseam și eu. În ce mă privește pe mine, nici eu nu încercam

să lupt contra senzațiilor delicioase pe care mi le procura prezența lui. Nu întâlnisem eu un bărbat care ignora, în ziua când dădurăm ochii unul cu altul, existența unui testament Herriot, ba chiar și numele meu? Pentru a termina prin citeva cuvinte lungă mea povestire, Dick, voi adăuga simplu de tot: dragostea — o dragoste adincă, pasionată — puse în sfârșit stăpânire pe mine. După zece zile eram logodnica lui Alexandru Ross. Înainte de a primi să deviu soția lui, îi povestii toată istoria primei mele căsătorii și a testamentului Herriot. El acceptă toate revelațiile cu fruntea senină.

— Nu văd de ce n-aș primi și numele de Herriot — un nume excelent de altfel — și, cu condiția de a te obține în același timp și pe d-ta, nu mă voi plînge de schimbarea numelui. Pe mine mă cheamă de-acum „Alexandru“ — d-ta n-o să-mi spui însă niciodată așa, ci numai „Alec“, pentru ca nici-o amintire să nu te tulbure. Dacă, culegînd micuțul meu trandafir sălbatic de-a lungul unei cărări din Devonshire, el s-a transformat în „Regina aurului“, aceasta nu-i răpește nimic din parfumul ei și ea rămîne tot atît de prețioasă ca și înainte în ochii celui care o iubește!

În sfârșit, eram iubită pentru mine însumi. Îmi realizasem dorința mea cea mai scumpă, și fericirea mi se părea completă. Totuși, înainte de a-mi angaja definitiv cuvîntul, îl întrebai pe Alec dacă ideile noastre erau de acord asupra adevărilor divine care țineau atîta loc în viața mea. Îi spusei cît de legată eram de învățămintele Bibliei și că nu mă culcam niciodată înainte de a fi citit un psalm. Nu-i ascunsei ce crudă dezamăgire suferisem în ziua cînd am descoperit că izvorul consultărilor mele intime nu însemna nimic pentru primul meu soț. Alec mă privi cu ochii lui cinstiți.

— Scumpo, îmi zise el, mi se pare că eu sînt o oaie neagră. Dar am avut o mamă pioasă; rugăciunile ei m-au însoțit în viață și pînă la urmă mi-am îndreptat pașii spre d-ta. D-ta mă vei conduce într-o zi pe cărările pe unde am făcut primii mei pași! Ai toată încrederea!

Mi se păru că obținusem satisfacție. Cînd Alec spunea: „Ai toată încrederea!“, îndoiala femeii zbura pe loc!

Ne înapoiarăm la Londra. Oamenii mei de afaceri ne puseră în ordine cu chestiunile legale, și data căsătoriei noastre fu fixată.

## FARMECUL S-A RISIPIT

La această epocă, Constance era în străinătate, așa că absența ei mă scuti de neplăcuta obligație de a o consulta; eventuala ei opoziție și-ar fi găsit expresia într-o serie nesfârșită de scrisori pe care aș fi fost liberă să le ard, odată citite. Deci, la început, nimic nu veni să tulbure proiectele noastre de viitor. Totuși puțină vreme după ce fixasem de comun acord data căsătoriei, Alec veni să-mi propună dintr-o dată să avansăm cu câteva zile ceremonia; nu găsi să-mi justifice mai bine această schimbare decât declarându-mi că nu mai poate aștepta: pentru o femeie îndrăgostită acesta este un argument puternic! El hotărîse că vom pleca imediat pe Continent, unde vom rămîne câteva luni. Nu eram nevoiți, observă el, să ne ocupăm chiar acum de instalarea noastră definitivă în Anglia; ținea să vizităm Elveția și Norvegia, în timpul verii, apoi Italia și Riviera. Nu făcusem niciodată o călătorie mare, și perspectiva de a vizita aceste țări fermecătoare în tovărășia lui Alec mi se părea realizarea unui vis pe care-l formasem altădată, cînd tatăl meu îmi citea povestirile celor care călătoriseră prin toate aceste locuri. Ne înțeleseserăm ca primele zile ale lunii noastre de miere să le petrecem într-un hotel de pe Tamisa, la puțină distanță de Londra. Alec îmi spuse că reținuse un apartament la parter, ale cărui uși și ferestre dădeau pe o pajiște care cobora în pantă dulce pînă la rîu: așezați sub arbori seculari, pe clar de lună, vom privi curgînd pe la picioarele noastre apele argintii ale rîului!

Alec socoti că este absolut necesar, pentru însăși fericirea noastră, ca aceste prime zile să nu fim tulburați de nimeni și, în consecință, să păstrăm secretul absolut asupra locului unde le vom petrece. În ce mă privește pe mine, eu aș fi preferat să las cîtorva prietene intime adresa mea, dar, în definitiv, lucrul nu avea prea mare importanță, odată ce eram cu Alec! Mai știam că depindea de mine să reiau contactul cu lumea exterioară, reîncepînd corespondența cu prietenii mei. Pentru moment, trăiam numai visul meu personal, în comuniune intimă cu cavalerescul străin, apărut brusc în viața mea în ceasul cînd apunea soarele! Și apoi



eram grăbită să fiu din nou cu el pe câmp: în ținută de oraș, Alec nu mai avea aceeași eleganță ca a călărețului care mă salvase din mâinile bandiților! Avem chiar o vagă intuiție că nu se simțea în largul său printre prietenii mei personali: cucerise toate sufragiile celor mai multe dintre femeile societății mele, dar părea că evită compania bărbaților; iar, după primele zile, el găsi diferite scuze ca să nu vină să mă vadă decît în orele cînd eram singură.

În ajunul căsătoriei noastre, avui o surpriză neplăcută: una din prietenele mele, o delicioasă tînără femeie, care împărtășise cu toată sinceritatea bucuria mea, îmi scrisese că soțul ei afluase ceva curios: Alec era necunoscut în clubul a cărui adresă era imprimată pe cărțile lui de vizită — era vorba de un cerc deosebit de restrîns. Din întîmplare, menționasem aceeași referință aceleși prietene care mă întrebaseră cu privire la situația socială a logodnicului meu. În această scrisoare, prietena mea mă implora să-mi întîrzii, cu orice preț, căsătoria și să iau în prealabil informații asupra familiei și antecedentelor celui care avea să-mi devină soț.

„O veche familie scoțiană, ai cărei toți membrii sînt morți, îmi scria dînsa, este o garanție de origine destul de vagă cînd, circumstanța agravantă, singura informație mai precisă se dovedește a fi falsă! Scumpa mea Hellen, ascultă pe bătrîna d-tale prietenă; te implor să nu riști de a-ți încredința viața și fericirea unui aventurier!“.

Am ars cu indignare această scrisoare: pentru nimic în lume nu vroiam să mă îndoiesc de cuvîntul lui Alec, și refuzai de a permite cuiva să facă cercetări asupra persoanei lui. Totuși grozava scrisoare, a cărei amintire căutam s-o izgonesc, proiecta o umbră asupra bucuriei cu care anticipam evenimentul de a doua zi. Nu avusei prilejul să-i vorbesc lui Alec de această scrisoare: ea îmi parvenise tîrziu seara, după plecarea lui, și n-aveam să-l mai văd înainte de ceremonie. Dacă i-aș fi putut pune în fața ochilor această misiivă și l-aș fi auzit glumind pe seama misterioasei lui origini, fără îndoială că m-aș fi dus cu inima mai ușoară la biserică. Farmecul se risipise...

Stînd alături de el în sfîntul lăcaș, avusei, pentru prima oară, impresia că logodnicul meu nu făcea parte din aceeași lume ca și mine; îmi adusei aminte, dintr-o dată de anumite dovezi pe care mi le dăduse înainte și care arătau nervozi-

tatea și ușurința lui de caracter; râdea cînd trebuia să dea vreo informație sau mă îmbrățișa cînd vroia să taie scurt orice explicație. Era prea tîrziu ca să mai dau înapoi; de altfel, și să fi fost timp, tot n-aș mai fi vrut eu să renunț la el: îl iubeam! Dar, n-am mai putut să-mi ascund tulburarea, și ochii mei, cînd îi întîlniră pe ai săi, în dimineța nunții, nu mai lăsau să se vadă dragostea și încrederea absolută ce se citise neconținut pînă atunci în el! Fără îndoială că această constatare a fost și subita lui schimbare de atitudine față de mine din clipa cînd ne-am urcat în trăsura care ne ducea la biserică. Își dădu seama imediat că pierduse o parte din prestigiul lui în ochii mei și, totuși, nici nu se obosi măcar să încerce a-l recîștiga: un cuvînt poate, o mîngîiere ar fi ajuns... îl iubeam atît de mult! Dar, în timpul mesei, era fermecător și foarte bine dispus. Mă simțeam din nou mîndră de a fi soția lui, mai ales în contact cu admirația pe care o inspira vizibil celelalte femei de față. Aveam toată nădejdea că trecutul va reînvia, odată ce vom fi iarăși singuri sub umbra copacilor, pe malul rîului de argint. Nu trebuia înțeles și scuzat un bărbat care nu mai era el însuși în dimineța nunții lui? În momentul cînd trebuia să ne urcăm în trăsura care avea să ne ducă la gară și în timp ce-mi luam rămas bun de la prietenii mei, un factor poștal urcă în grabă treptele peronului: Alec, care mă aștepta la ușa holului, luă telegrama din mîna factorului, aruncă o privire asupra adresei, deschise telegrama, îi citi cuprinsul, apoi băgă repede hîrtia în buzunar și spuse:

— Nu este nici un răspuns de dat.

Omul plecă. Acoperindu-mi genunchii cu un pled, la cîteva minute după această scenă, lacheul meu, care urmărise tată scena, se aplecă spre mine și, cu tonul lui respectuos, îmi șopti:

— Doamnă, telegrama era adresată dv.

După ce porni trăsura, mă adresai lui Alec:

— Telegrama nu era pentru mine?

El răspunse fără umbră de tulburare:

— Sigur că nu, altfel ți-aș fi dat-o. Este o veste din partea unuia din prietenii mei scoțieni care trebuia să vină cu rapidul de noapte pentru a asista la nunta noastră: s-a întîmplat un accident; cîteva vagoane au deraiat. Nu este nimic grav, dar linia a fost blocată. Am citit și în ziare azi-dimineață

despre această nenorocire, dar nu știam că și prietenul meu era în același tren.

N-avusei nimic de răspuns, dar din nou farmecul misterios e risipi. Ajunși la gară, soțul meu mă instalează în compartimentul ce ne fusese rezervat și se îndreaptă apoi spre depozitul unde iăsase bagajele noastre. Pe peron, lume multă; eu stam la fereastra vagonului, în așteptarea lui Alec; deodată văzui doi oameni care se plimbau în sus și în jos prin fața compartimentului nostru. Avui impresia că fizionomiile lor nu-mi erau necunoscute, dar nu-mi reaminteam în ce împrejurări le mai întâlnisem; erau îmbrăcați în haine negre uzate și aveau aerul unor servitori șomeri. Mai erau trei minute până la plecarea trenului și Alec nu mai venea: mă aplecai îngrijorată peste fereastră. Cei doi indivizi stăteau acum exact în fața compartimentului nostru și auzii pe unul din ei spunînd:

— Eu sînt sigur că ne-a văzut Bill, și că se va urca prin partea cealaltă a trenului. Așa că vom fi siliți să călătorim cu doamna și să-i povestim pe drum mica noastră aventură.

— Nu, nu, răspunse celălalt, iată-l!

În acest moment văzui pe Alec care venea grăbit spre vagonul nostru: cei doi tovarăși îi ieșiră imediat înainte. Văzîndu-l pe Alec înaintînd singur, cu aerul degajat și liniștit, spre cei doi indivizi, îmi reamintii dintr-o dată unde întâlnisem înainte cele două mutre suspecte: erau vagabonzii care mă atacaseră pe drumul de la Devonshire! Ei îl escortară pînă la ușa compartimentului, vorbind încet și cu însuflețire, cu gesturi și priviri amenințătoare. Alec părea că-și păstrase tot calmul între cei doi indivizi; îi asculta, rîzînd, îl auzii chiar, spunîndu-le:

— Ce frumoasă pereche de șantajisti! Dar ați nimerit rău, prietenilor! Nu v-am plătit suma convenită? Recunosc că v-ați jucat rolurile foarte bine, dar ați și fost plătiți în consecință. De la mine nu mai scoateți un singur gologan. De altfel, ați venit și prea tîrziu!

Alec deschise ușa compartimentului și înaintă cu un aer sfidător:

— Această doamnă spuse el zîmbind, este soția mea. un soț nu trebuie să aibă secrete față de soția lui. Așa că sînteți liberi să-i spuneți ce vreți!

Cei doi indivizi se urcară pe scara vagonului, și vizibili furioși, aplecându-se spre mine, începură să vorbească amîndoi deodată.

— Toată afacerea a fost aranjată dinainte, zise cel dintîi.

— El ne-a plătit ca să-i montăm afacerea! făcu celălalt.

— Sîntem tot atît de puţin vagabonzi ca și dv.!

— Vă pîndim de cîteva zile și așteptam numai un prilej bun ca să vă vorbim.

— El a urmărit numai banii dv. E drept că ne-a plătit suma convenită, dar pentru că a dat o lovitură prea bună, avem dreptul și noi la un mic supliment!

Ei tăcură, cu respirația tăiată, și din lipsă de alte argumente.

În acest moment, șeful de tren se apropie, cu felinarul în mîna, și încercă să închidă ușa.

— Haideți, zise Alec vesel, ați spus ce era principal. Restul amănuntelor le voi comunica eu soției mele! V-am dat voie să valorificați în toată liniștea drepturile voastre! Și acum trebuie să vă dați seama, bieți idioți ce sînteți, că șantajul nu se prinde la mine. Ștergeți-o! Dacă n-ar fi fost azi ziua mea de nuntă, de cînd v-aș fi aruncat eu pe amîndoi sub roțile trenului!

El îi îmbrinci cu brutalitate, sări în vagon și închise ușa. Șeful de tren fluieră prelung, și greoiul convoi se puse încet în mișcare. În același moment, la capătul opus al peronului se produse ca un fel de aglomerare de lume și se auzi o voce tipînd: „Opriti-l să plece!“. O femeie, care se apropiase în fugă, rămase pe peron, în timp ce trenul se îndepărta. Alec, care se aplecase o clipă la fereastră, închise numaidecît geamul, lăsă toate perdelele în jos și se trînti pe bancă alături de mine:

— Acum cred că e destul, zise el, m-am săturat de atîta așteptare. Vino la mine, Hellen!

Eu mă refugiai în colțul opus și replicai:

— Explică-te cu privire la acești vagabonzi.

— Scumpul meu copil, răspunse el, nu este nici-o explicație de dat: cei doi oameni ți-au dat toate lămuririle necesare: eu am pus în scenă toată afacerea răpirii cu scopul de a apare în fața d-tale sub o lumină frumoasă. Ar trebui să te simți măgulită că mi-am dat atîta silință ca să te cuceresc. Cei mai mulți dintre pretendenți ar fi așteptat înapoierea d-tale la Londra ca să-ți fie prezentați în cursul unei



recepții. Eu, dimpotrivă, urmînd impulsul naturii, am optat pentru o intrare în materie romantică pe drumul de la Devonshire!

— Și pentru ce ai căutat un prilej ca să-mi fii prezentat?

— Pentru că voiam să mă căsătoresc cu d-ta, răspunse el cu cel mai profund singe rece.

— Vroiai să te căsătorești cu mine chiar înainte de a mă fi întîlnit. Pentru ce? Pentru ce Alec! izbucni eu.

În definitiv, în clipa cînd am pus întrebarea, cunoșteam și răspunsul: eu îmi închipuisem că sînt iubită pentru mine însumi și, de fapt, fusesem luată de nevastă de către acest bărbat, de care mă îndrăgostisem nebunește, numai și numai pentru averea mea!

Deodată, îmi trecu prin minte Tobias, care trebuia să fie de față, și strîmbîndu-se de rîs, să-mi strige: „Sărmană mică prostituță!“.

Nu mă voi întînde asupra acestei penibile conversații; Alec răspunse la toate întrebările mele fără urmă de reticențe; părea mai degrabă amuzat că descoperisem ingeniozitatea lui stratageme. Personal, nu avusese cunoștință de testamentul Herriot, dar, la înapoiere, un prieten îl pusese la curent cu toată afacerea. A venit la Londra special pentru a mă vedea și a obține toate informațiile posibile. Bineînțeles, n-a întîrziat să se ducă și la „Somerset House“, unde pentru un *shilling* a putut citi testamentul de la un capăt la altul.

— Mizerabilul! exclamă Dick.

Doctorul rămăsese mult timp tăcut, și această exclamație subită surprinse pe mica doamnă albă. Ea făcu o pauză și se uită la tînăr: un foc adînc de indignare se citea în ochii care o priveau. Ea zîmbi cam ironic și continuă:

— Sentința d-tale este severă, dar mărturisesc că sînt fericită că te aud calificînd astfel trădarea rece și calculată a bărbatului care avea să cîștige iubirea mea și să mă ia în căsătorie. Deci, să povestesc mai departe; după ce verifică personal conținutul testamentului Herriot, Alec își instalează bateriile și veni să se stabilească în sătulețul unde mă refugasem eu. Cînd îi reamintii toate aceste circumstanțe, el își păstră același singe rece de pînă atunci. În sfîrșit, izbucni:

— Și eu aveam o încredere atît de mare în d-ta, te-am iubit atît de mult, că ieri am făcut testamentul în favoarea

d-tale și azi-dimineață, după ceremonia nupțială, l-am semnat!

— Foarte frumos din partea d-tale, scumpa mea. Între noi fie vorba, îmi datorai aceasta, căci dacă nu te-aș fi luat eu de soție, n-ai fi avut nimic de lăsat!

— Dar îmi voi schimba testamentul făcui eu, Voi lăsa averea Constancei, sau oricui, numai nu omului care m-a trădat și m-a rănit!

— Asta rămîne de văzut, zise el; după înapoierea noastră ne vom ocupa și de acest transfer!

— Eu nu te voi însoți în străinătate!

— Mă vei însoți; oricare ar fi motivele care m-au împins să mă însoz cu d-ta, faptul este acesta: ești nevasta mea. Și eu am de gînd să profit de el. D-ta mă iubești, scumpa mea: eu îți sînt, deci, nu numai soț, ci și stăpîn. Nu mă poți părăsi; prin forța lucrurilor, vei ajunge să mă ierți. Eu îți mărturisesc că sînt o oaie neagră, lăsîndu-te să întrevezi posibilitatea îndreptării mele. Iată momentul să realizezi această minune! Trebuia să te măriți cu cineva și, în virtutea acestui blestemat testament, era fatal ca să fii luată de soție pentru banii d-tale. Ai fi putut să cazi pe mîna unui imbecil, încrezut sau ipocrit. Or, iată că acum ai de-a face cu un „om“ în toată puterea cuvîntului, și chiar un om care ți-a mărturisit adevărul curat. Haide! Să luăm lucrurile pe partea cea bună. Lasă armele jos și iartă-mă!

Mă luă în brațe și mă strînse la piept. Farmecul își exercita din nou puterea lui.

— Oh, Alec, mărturisi, eu te iubesc!

Mă sărută pe buze cu atîta patimă, că simțeam cum îmi pierd mințile.

Îi ajunsese să-și dea puțină silință, și mă și recucerise: cîteva cuvinte înflăcărare și o sărutare! Eram din nou lăsată la discreția lui! Dacă mi-ar fi cerut toată averea mea, ar fi putut dispune de ea! Atît timp cît va fi lîngă mine și mă va iubi, nu mă mai interesa nimic altceva! Eram încă în aceeași stare de spirit cînd am ajuns la un hotel minunat situat pe marginea Tamisei, unde reținuse un apartament. Mă văd și astăzi, ocupată să-mi despachetez cuferele în camera mea de locuit, care comunica cu salonul de fumat ce da în grădină, unde Alec se dusesese să fumeze. Eram singură, pentru prima oară de cînd se dăduse totul pe față,

dar nu voiam să-mi îngreunez existența, oprindu-mă prea mult asupra penibilei trădări: „Mă iubește, îmi repetam eu, mă iubește și vrea să fiu a lui! Este un bărbat puternic; curajos, dominator... și eu îl iubesc! Ce-mi pasă ce-a făcut! Orice dragoste demnă de acest nume trebuie să fie în stare a suporta să fie pusă la încercare: nici a mea nu va șovăi! Îl voi aduce la mine, dovedindu-i o iubire fără restricții, și iertându-l necondiționat!“. Îngenuncheai lângă pat și, întinzînd minile înainte, încercai să mă rog... dar nu eram în stare să fac altceva decît să repet: „Oh, Doamne! îl iubesc! îl iubesc!“.

În sfîrșit formulai această invocare: „Dumnezeule, împlinește rugăciunile mamei sale!“, Mă simții mai calmă. Mă ridicai și mă dusei după el în grădină: pajiștea, bătrînii copaci, rîul ca o panglică de argint uriașă erau așa cum mi le descrisese el. Dar unde era soția încrezătoare, radiind numai fericire curată? Unde era cavalerul meu, apărut la apusul soarelui? În fața mea, pe o bancă simplă, sta omul pe care totuși îl iubeam, pe care îl iubeam, deși se dovedise a fi un aventurier fără scrupule, care mă prinsese în lanțurile căsătoriei ca într-o plasă! Traversai pajiștea și mă așezai lângă el: mă luă cu un braț de mijloc, dar continuă să țină pipa în gură: numaisimțindu-se obligat să mai respecte anumite obligații față de mine; în mod instinctiv își reluase manierele neplăcute. Acest mic amănunt mă răni și inima mi se strînse. O parte din prestigiul dragostei se risipi din nou! În timpul mesei, lăsa la o parte orice menajament și bău peste măsură. Îi descoperii atunci adevărata lui fire: violentă, vulgară. Am rămas încremenită. La sfîrșitul mesei comandă șampanie: chelnerul îi prezentă lista de vinuri.

— Haidem, îmi zise el, rîzînd zgomotos, am de ales între trei gusturi diferite. Natural, nu există decît o singură marcă: Veuve Clicquot, dar am de ales între: dulce, *sec* sau *extra sec*. Voi cinsti pe dulcea văduvă aleasă de mine cu o butelie de Veuve Clicquot extra sec! — Chelner, Nr. 43, la gheață!

Eu refuzai paharul de șampanie pe care mi-l întinse; așa că bău singur toată sticla. În timpul acesta, tînăra căsătorită sta în fața lui, tremurînd de emoție și fără nici o speranță în fericire. După-masă, mă luă de braț și mă conduse în salonul nostru particular. N-aș putea descrie agonia spirituală pe care am străbătut-o în timpul orei ce-a urmat.

Eram pentru prima oară în viața mea în prezența unui bărbat pe care alcoolul îl făcuse să piardă orice putere de a se înfrîna. Era întins pe un fotoliu aflat în fața ușii cu geamuri, în fundul salonului; la stînga lui o mescioară cu o lampă de metal pe ea; pe căminul din spatele lui ardeau lumînări de ceară așezate în sfeșnice cu trei brațe. Eu stăteam între el și fereastră, căreia îi întorceam spatele; tocmai închiseseam ușa la cererea lui cînd umiditatea nopții începu să se facă simțită. Fuma, răsturnat pe fotoliu, și făcea aluzii, rîzind zgomotos, la nervozitatea mea; mi se părea că o legătură grea îmi căzuse de pe ochi: chipul pe care-l socotisem ca un specimen de frumusețe bărbătească, se arăta acum sub adevărata lui lumină: comun, crud, brutal. Tot îl mai iubeam, dar, în același timp, o senzație de repulsie fizică îmi strîngea gîtlejul. El îmi făcu anumite observații care îmi arseră epiderma ființei mele morale așa cum un fier încins arde o piele fină! Simțeam groaza prin care trece animalul lăsat pradă chinurilor mesei de vivisecțiune. Aveam credința că nu mai există nici un mijloc să scap de soarta mea; nimeni nu era în stare să aibe milă de mine, nimeni în măsură să-mi vină în ajutor! Deodată îmi adusei aminte că se obligase ca în seara nunții noastre să citească împreună cu mine un psalm. Știam că uneori bețivul își respectă promisiunile. Mă agățai de această ultimă și slabă nădejde și, numai la gîndul acesta, mi se părea că Dumnezeu Atotputernicul îmi și acorda protecția lui. Mă ridicai și mă dusei să iau volumul din camera mea, a cărei ușă avusesem grija s-o las deschisă. Apoi revenii să mă așez lângă masă și, cu degetele tremurătoare, căutai pagina: începui să citesc psalmul cu voce tare. Soțul meu, surprins, ascultă în liniște primele verseturi, după care izbucni într-un ris strident și începu să dea drumul unui torent de înjurături obscene... Aveam impresia că sub picioarele mele se deschisese poarta iadului și că din el ieșea o legiune de demoni batjocoritori! Această amintire îngrozitoare m-a făcut să sper atunci că Alexandru Ross, subcombînd atît de des sub tentațiile geniului răului, nu era mai responsabil de acest exces de langaj decît nefericitul de posedat Gadara, prăbușindu-se la picioarele divine ale lui Cristos. Într-ade-



văr, în seara aceea mi se părea că aud demonii şuiersind printre buzele omului căruia, în nebunia mea înconştientă, mă dădusem cu trup şi suflet, şi cu care mă căsătorisem! Închisei Biblia şi, strângînd-o la piept, plecai de la masă şi mă apropiai de uşă; îmi lipii fruntea de aripa stîngă a uşii. Spaţiul dintre locul unde se afla Alec şi uşă era acum liber. Învăluit în tăcere, sufletul meu gemea: „Oh, Doamne! dezvăluie-mi un mijloc de scăpare! Oh, Doamne, scapă-mă de teroarea acestei nopţi!”. Apoi, instinctiv, repetai pe dinafară, versetele pe care le cunoşteam atît de bine, strângînd la piept Biblia şi afundîndu-mi privirea în umbrele anunţate ale nopţii de vară: „Luminează întunericul meu, te implor, Stăpîne! Şi fă ca mila ta nemărginită să mă apere contra primejdiilor nopţii! Pentru dragostea Fiului Tău unic, Isus Cristos, Mîntuitorul nostru. Amin“!

Privind prin geamul înalt, nu distinsei la început decît reflexul propriei mele persoane: o siluetă delicată îmbrăcată în alb; şi mai departe în noapte pe acela al camerei luminate în care se detaşa figura masivă a bărbatului răsturnat în fotoliu: pieptul alb al cămăşii strălucea ciudat sub faţa lui încinsă, încununată de un păr bogat. Ochii mei lipiţi de geam încercau să distingă decorul grădinii în noapte. Mă gindeam la posibilitatea de a deschide brusc fereastra şi de a fugi prin grădină: voi găsi eu însă un mijloc să scap de urmărirea lui şi voi izbuti eu să ajung pînă la gară şi să iau trenul de Londra, unde aş fi la adăpost în casa mea din Portman Square? Dar, îmbrăcată într-o rochie de seară, fără pălărie, fără mantou, fără nici un ban, aveam toate şansele să fiu luată drept vreo nebună şi înapoiată bărbatului, care mă va cere. Pe de altă parte nu puteam să ies pe poartă şi să alarmez întreg hotelul. Venisem aici ca soţie a lui; legile divine şi omeneşti erau de partea lui! Atît timp cît moartea nu mă va elibera, voi rămîne în puterea lui. Nici o mînă omenească nu mă va putea scăpa!

Şi totuşi, în timp ce eram copleşită de disperare... fără voia mea, o mînă, foarte aproape de mine, mi se întindea... şi această mînă nu tremura!

## MÎNA CARE NU TREMURĂ

— Da, Dick, o mină foarte aproape se pregătea efectiv să modifice destinul meu! Privind afară, distinsă vag un obiect nou care părea că nu face parte din reflex. Viziunea mea luă, încet, forme mai precise: un mic disc strălucitor fixat de geamul celeilalte aripi a ușii, se detașă din întuneric. La început nu-mi dădui seama exact ce reprezenta acest disc luminos, dar concentrîndu-mi atenția, dincolo de zona luminată, văzui ivindu-se din întuneric o față de femeie, palidă și hotărîtă: ochii bruni, inflexibili, priveau fix spre interiorul camerei... apoi recunoscuî că discul strălucitor era gura unei țevi de revolver. Femeia ținea arma întinsă și ochia atent... în direcția în care se desemna figura lui Alec asupra căruia se concentra lumina! Instinctiv mă dădui un pas înapoi, apucîndu-mă cu mîna de închizătoarea ferestrei ca să nu cad; încercai să țip, dar gîtlejul mi se contractă și n-am fost în stare să scot un sunet... Înainte de a avea timpul să mai fac o mișcare, auzii o detunătură și zgomotul de sticlă prefăcută în țîndări... Mă învîrtii pe loc, ochii mi se închiseră și în același timp fui sufocată de un miros puternic de praf de pușcă.

Cînd îmi revenii în fire, eram rezemată de o aripă a ferestrei și cu fața spre interiorul salonului; în fața mea, Alec era tot în fotoliu, dar o mică gaură neagră păta mijlocul alb al cămășii lui... În timp ce, impietrită de groază, contemplam această viziune, o pată roșie adîncă, asemănătoare cu o frunză de viță toamna, încadră mica gaură neagră și se întinse cu încetul, luînd forma unei mîini cu degetele răsfirate! Apoi capul lui Alec se lăsă pe piept; puternica masă a corpului său se îndoi, ca zbîrcindu-se în fotoliu... Ușa se deschise și o femeie înaltă pătrunse în salon... Simții aerul umed al nopții lovindu-mi obraji. Femeia ținea mereu revolverul în mîna dreaptă întinsă... Făcu cîțiva pași... se aplecă asupra lui Alec și lipi cu sînge rece țeava revolverului ei de tîmpla omului care zăcea în fotoliu, cu mîinile atîrnîndu-i în jos... Scosei un țipăt strident... o a doua detunătură răsună, ochii mi se împăienjeniră și avusei senzația că mă prăbușesc într-un abis.. În același moment, două brațe viguroase mă prinseră

cu putere; un glas cald, pățimaș îmi murmură la ureche: „Sărman copil, biată micuță!“. Înainte de a-mi pierde cu totul cunoștința, îmi dădui seama că în loc să se izbească de parchet, capul îmi era ridicat cu blîndețe...

Natura, cufundîndu-ne în uitare completă, în clipa cînd durerea întrece puterile noastre, se arată miloasă cu noi. Nu cred să fi rămas multă vreme leșinată. Cînd mi-am revenit în fire, eram întinsă pe o canapea: o femeie era ingenunchetată lingă mine, și mă ținea strîns în brațe. Apreciai imediat puterea acestei strînsori și gingășia pieptului pe care se odihnea capul meu. Nu-mi dădeam încă seama care era motivul acestei solitudini feminine pentru mine, dar mă simțeam în siguranță. Întredeschisei ochii și mă uitai la chipul aplecat asupra mea: o expresie de înfinită compasiune se citea în privirea atîntită asupra mea. De atunci, am mai regăsit această expresie de înfinită gingășie în ochii madoanelor vechilor măeștri italieni.

— Sărman copil! murmură cu tandrețe protectoarea mea, biată micuță, turturea rănită! Odihnește-te puțin. Nu te gîndi la nimic. Ești la adăpost de orice primejdie... acum!

În acest moment se auziră pași grăbiți care se apropiau și un zgomet confuz de voci.

— Nu mă părăsi, spusei eu speriată. Nu știu de ce, dar mi-e frică!

Brațele se strînseră și mai tare în jurul meu:

— Nu te voi părăsi, copila mea, răspunse ea.

Deodată ușa salonului cedă sub presiunea din afară; într-o clipă, salonul se umplu de lume, țipînd și gesticulînd:

— Este o sinucidere! zise cineva.

— Nu, este o crimă! replică un altul.

Femeia aplecată asupra mea nu făcu nici o mișcare.

— Nu rămîneți aici din simplă curiozitate! spuse unul din grup. Duceți-vă și chemați-l pe proprietarul hotelului: chemați un doctor și anunțați poliția.

Alți noi veniți contribuîră la mărirea grupul strîns în fundul salonului.

— La ce se uită oamenii aceștia? întrebai eu cu o voce abia perceptibilă, încercînd să mă ridic.

Necunoscuta mă sili cu blîndețe să-mi las din nou capul pe pieptul ei, spunîndu-mi:

— Nu te uita acolo, sărmană copilă!

Remarcați pronunțarea guturală a ei care trăda originea scoțiană. În acest moment cineva intra grăbit și întreba pe un ton autoritar deosebit.

— Cine a tras? Cine sînt aceste femei?

— Tînăra care stă întinsă pe canapea este soția lui, domnule! răspunse cineva.

— Nu, replică o voce vibrantă al cărei suflu îmi atinse părul, eu sînt soția lui! Această tînără este o persoană a cărei bună credință a fost surprinsă și care, chiar astăzi crezuse că se unise cu el prin legăturile cununiei! Eu sînt însă adevărata lui nevastă. Numele meu este Jeannette Ross.

— Îmi puteți da, doamnă, lămuriri asupra persoanei care a ucis pe soțul dv.?

— Eu l-am ucis! răspunse aceeași voce limpede. O tăcere de moarte se lăsă în salon.

— ...Ați face bine să anunțați poliția și să trimiteți imediat după un doctor, continuă vocea de deasupra capului meu. Un medic nu poate face nimic celui care zace colo, dar această biată tînără are mare nevoie de îngrijiri... Nu mă atingeți! Nu voi ceda locul decît la sosirea doctorului.

Nimeni nu mai vorbea. Deodată îmi reveni memoria: revăzui corpul lui Alec zbîrcit în fotoliu, cu pata roșie murdărindu-i pieptul cămășii! Scosei un țipăt disperat și pierdui din nou amintirea trecutului.

— Șșșșt! sărmană micuță, murmură cu blîndețe vocea de la urechea mea, încearcă să nu gîndești, să nu auzi nimic.

În același timp, o mină gingașă se lăsă pe urechea mea: nu mai distingeam decît sunete vagi... Deodată, mina care-mi acoperea urechea fu retrasă brusc... aveam senzația că mi se lua pulsul și auzii o voce foarte apropiată, spunînd:

— A suferit o zguduire teribilă! O las în minile dv., doctore! Aș putea să vă dau adresa ei din Londra... Da, ea crede că este nevasta lui, dar se înșeală. Eu sînt nevasta lui legitimă. Vin din Scoția; am luat rapidul de azi-noapte, dar din cauza unui accident am ajuns prea tîrziu ca să mai împiedic căsătoria. I-am prins aici... Da, asta este arma cu care l-am ucis! Dar băgați de seamă, au mai rămas patru cartușe în ea.



După cîteva clipe, o voce aspră și imperativă, pe care o auzeam pentru prima oară, zise:

— Doamnă Ross, în numele legii, te arestez. După chiar mărturisirile d-tale, ți-ai ucis soțul. Ridică-te.

În același timp, prinsei și un anumit scîrțîit metalic. Apoi, vocea de lângă obrazul meu răspunse fără nici o emoție:

— Sînt la dispoziția dv., domnule. Nu încerc să mă sustrag rigorilor legii. Dacă aș fi vrut să scap, mi-ar fi fost ușor, imediat după dramă, să fug pe această ușă — prin care am intrat — să mă ure într-o barcă și să iau trenul din gara cea mai apropiată: acum aș fi fost departe și desigur că dv. mi-ați fi pierdut urma. Pentru că, dimpotrivă, am rămas aici, nu este nici un motiv să bănuieți că aș vrea să fug acum. Sînt gata să vă urmez și să vă dau toate lămuririle necesare, dar vă rog să-mi dați voie s-o duc eu pe această tînără femeie într-un pat și s-o las în seama unui medic sau al unei infirmiere... Doctore, te rog, dă-mi o mînă de ajutor să obțin această favoare: vei înțelege ușor motivul pentru care doresc să transport eu însumi afară din această cameră pe tînăra din brațele mele!

Doctorul se întoarse spre agentul de poliție și-i spuse:

— Trebuie să-i evităm bolnavei orice nouă emoție, asta este esențialul. De altfel, puteți să ne însoțiți.

După aceasta, fără să slăbească strînsoarea, femeia înghețată la căpătîiul meu se sculă și mă ridică în brațe de parcă aș fi fost un copil mic...

— Nu, zise ea cu voiciune, nu în camera de alături, instalați-o într-o altă încăpere care să nu-i reamintească nimic.

— Veniți după mine, zise un bărbat pe care mai tîrziu îl identificai ca pe proprietarul hotelului.

Mă simțeam transportată de-a lungul unui culoar; apoi cu pasul ușor, femeia, care mă ținea în brațe și căreia eu îi trecusem mîinile în jurul gîtului, urcă primele trepte ale unei scări. Doctorul ne urma, împreună cu cîteva persoane care formau cortegiul: auzii pași grei răsunînd în spatele nostru. O strînsei și mai tare pe protectoarea mea:

— Nu mă părăsi!

În timp ce urcam scara, auzii la ureche că ea îmi șopti:

— Repede, micuțo! strecoară-ți mîna în corsajul meu... da, acolo, sub obrazul d-tale... vei găsi o hîrtie... scoate-o și ascunde-o repede unde vei putea. N-o arăta nimănui. Nu

trebuie să fie găsită asupra d-tale. Citește această scrisoare și arde-o numaidecît. Vreau să știi totul, dar numai singură d-ta!

Pusei mîna pe scrisoare și avusei timp s-o ascund la pieptul meu. După o secundă, intrarăm într-o cameră în care o cameristă tocmai aprindea niște lumînări. Femeia care mă adusese mă întinse pe pat: o clipă, obrazul ei se lipi de al meu.

— Trebuie să încerci să dormi, zise vocea atît de dulce, fii liniștită: nu mai ai de ce să-ți fie frică... acum!

După care simțeam că brațele acelea atît de odihnitoare se retrăgeau încet de sub mine.

— Nu mă lăsa singură, ți-pai eu și mă sculai, să rețin pe femeia de lingă mine, dar doctorul îmi apucă mîinile și le ținu o clipă într-ale sale.

— Îngrijește-o bine, doctore, zise vocea emoționată.

După o clipă, aceeași voce, numai că acum era mai fermă, zise:

— Sînt la dispoziția dv., domnule comisar.

Auzi atunci pocnetul scurt al unei piedici și zăngănitul unui lăntîșor de oțel!... Mă răsucii nervoasă în pat: silueta înaltă și întunecoasă se și îndrepta spre ușă, dar mai avusesem timp să văd că mîinile acelea, atît de mîngîietoare, erau prinse în ghearele de oțel ale cătușelor! Ah! de ce n-a fost scutită de această umilință supremă! Agentul de poliție îi făcu loc să treacă, ea înaintă pe ușă... femeia dispăru...

Scosei un țipăt sfișietor. Doctorul alergă să închidă ușa... dintr-un salt, sării afară din pat... o clipă rămăsei nemișcată, cu mîinile întinse, cînd, deodată, mi se păru că dușumeaua se ridică în sus și mă lovește în plină față...

Apoi mă prăbușii în adîncurile tăcerii și ale uitării...

## XXVIII

### LA MARGINEA NEBUNIEI

Dick se ridică, se duse la fereastră, trase perdeaua, și prin fereastră contemplă parcul din fața lui. Valul de vehicule străbătînd Londra se scurgea pe sub el; automobile de casă alunecau în viteză; taxiuri treceau, unul după altul, mai pu-

țin grăbite, și câteva cupeuri se plimbau în pasul cadent al a-cailor. Activitatea febrilă a secolului al douăzecilea se manifesta: Dick constată faptul cu un sentiment de ușurare. Treizeci și cinci de ani trecuseră de-acum de când mica mireasă nefericită suferise acea teribilă încercare! Bărbatul prăbușit în fotoliu, cu pieptul cămășii pătat de sînge, zăcea de treizeci și cinci de ani în mormînt! Dar femeia care condamnase la moarte și executase pe mizerabil, ce s-o fi făcut oare?... Dick își lipi fruntea de geamul rece al ferestrei. Slavă Domnului! mica lui doamnă albă nu știa prin ce torturi trecuse el, ascultînd această lungă povestire: avea senzația că ieșire din purgatoriu!

Dick se așază din nou lîngă ea, la extremitatea canapelei.

— Nu pot să vă autorizez a continua să povestiți astă-seară, zise el.

Ea întoarse capul spre el, surîzînd: chipul ei era palid și tras, dar răspîndea numai liniște, în timp ce Dick era atît de nervos, că-l surprîdea calmul d-nei Herriot.

— Aș prefera să termin chiar astă-seară povestirea, răspunse ea. După cum vezi, nu este prea tîrziu. În schimb mă voi sili să o comasez cît mai mult. N-aș putea dormi în noaptea asta, dacă n-ai cunoaște motivele complexe care au împins-o pe Jeannette Ross să ia fatala ei hotărîre.

Dick își puse degetele pe mina d-nei Herriot și răspunse:

— Natural, în ce mă privește pe mine, sînt dornic să aflu cît mai repede sfîrșitul povestirii, și înțeleg că și dv. simțiți dorința imperioasă de a o sfîrși, dar, măsurînd efortul pe care l-ați depus pentru a aduce povestirea în locul unde ați lăsat-o, n-aș putea — din punct de vedere profesional — să consimt la o prelungire a oboselii, care v-ar putea provoca o criză nervoasă.

— Scumpul meu doctor, zise ea, te asigur că ușurarea pe care o resimt povestindu-ți va compensa efortul. Ceva mai mult, istorisindu-ți toate acestea, urmăresc un scop, și știi și d-ta cît de liniștit te simți cînd ai convingerea că ți-ai făcut datoria, este transpunerea pe plan uman a acestui cuvînt divin: „Am dus la bun sfîrșit lucrul cu care Tu m-ai însărcinat!”. Bazîndu-se pe această asigurare, sufletul, trecînd peste intimitatea Sf. Cuminecături, este gata să se ghemuiască sub umbrele din Ghetzemani sau chiar să urce calvarul!

Dick nu mai putu răspunde decît:

— Mă închin în fața hotărîrii dv., cu condiția să vă menajați cît mai mult cu putință.

Și-i reluă locul de mai înainte.

— Îți voi povesti pe scurt istoria Jeannettei, începînd de la Herriot, fără să vorbesc și de izvorul de unde o dețin. Jeannette, cum se întîmplă adesea femeilor de natură nobilă, se lăsă prinsă de farmecul bărbatului lipsit de moralitate și scrupul. Abia își obținuse diploma de infirmieră și-și exercita profesiunea într-un spital, cînd făcu cunoștință lui Alec Ross. Cu acest prilej trebuie să-ți atrag atenția că în cursul povestirii mele i-am dat acestuia numai numele său adevărat: „Alec Ross“ și nu pe acela cu care se impozițonase ca să mă prindă în plasă. Amănuntul acesta evită, după părerea mea, să creeze o eventuală confuzie după apariția Jeannettei. Numele, de altfel, n-are nici o legătură cu afacerea: el a avut nenumărate avatururi, toate puțin onorabile. Oricum, Jeannette s-a prezentat, din prima seară, sub numele de Ross: ea a fost întotdeauna și va rămîne mereu pentru mine „Jeannette Ross“.

Obrajii micuței doamne albe se îmbujorară și ochii ei căpătară o strălucire neobișnuită. Dick se sesiză, dar nu făcu nici o remarcă.

— El era cu cinci ani mai tînăr decît ea, continuă d-na Herriot, un bărbat frumos, cu spiritul îndrăzneț și aventuros. O cucerî de la prima întîlnire; ea îi cedă, se căsătorî cu el și, din acest moment, îl coplesî cu toate comorile de devotament și de dragoste de care este plin un suflet de femeie. Și el o iubea: la început avea pentru ea o pasiune violentă, apoi, mai tîrziu, după escapadele lui, revenea mereu lîngă ea — ca un vas rătăcit care intră port — sigur dinainte că va fi primit cu bucurie, iertat, consolat și iubit din nou cu o dragoste neobosită. Își petrecură primii ani de căsătorie în California, ducînd o viață de libertate și de aventuri. Ea învăță să călărească, să mînuiască pușca și pistolul, împărțînd cu el, în tovarășie și egal, toate nădejdiile și toate primejdiile. În același timp, ea întreținea focul dragostei lor prin farmecul și gingășia naturii ei esențialmente feminină. Jocul de noroc era viciul principal al lui Alec Ross: într-o noapte, într-un tripou din Est, în cursul unei discuții, el își ucise cu un foc de revolver partenerul, în clipa cînd acesta



schițase un gest de amenințare. Tradus în fața justiției țării și profitând de indulgența juriului californian, el beneficiase de o acțiune și i se dădu numaidecît drumul. Acest incident tragic avu totuși grave consecințe morale pentru el: din acest moment, instinctele lui rele nu mai cunoscuseră stăvilă. De aici înainte, marcat cu semnul lui Cain, el avea să considere viața omenească drept ceva fără nici o valoare și să desconsidere orice principiu de onoare sau de morală. Uci-gînd, fără a fi pedepsit, pe unul din semenii săi, el se rănise în același timp și pe sine, aproape mortal — din punct de vedere moral! După cîtva timp, avu prilejul să participe la o afacere de mine care dădu rezultate strălucite: în consecință, cu oarecare avere în buzunar, părăsiră în curînd America și se instalară în Scoția, de unde erau amîndoi originari. Cumpărară o frumoasă proprietate, avînd și o regiune de vînătoare și pescuit. Părea că fericirea le surîde; dar pasiunea jocului nu întîrzie să se trezească în Alec Ross; la început, el se mulțumi să joace cărți cu prietenii, după-masă; apoi periodic, făcea cîte o escapadă la Monte Carlo sau la alt cazino de pe Continent. În aceste vizite nu lua niciodată pe Jeannette cu el: ea îi aștepta înapoierea, frămîntată de griji, nemaigăsindu-și loc prin toată întinderea frumosului lor domeniu... Într-o bună zi, Alec veni acasă complet ruinat. El îi anunță vinzarea iminentă a proprietății și necesitatea în care se găseau de a reîncepe viața lor nesigură și aventuroasă de altădată.

Jeannette primi această veste cu disperare, dar tandrețea ei conjugală nu slăbi nici un moment; bărbatul acela părăsit se refugie în această iubire neclintită: timp de trei zile și trei nopți își plînsese remușcările și bunele lui intenții. Dar, în dimineața celei de-a patra zi, îi reveniră subit atît puternica lui vitalitate, cît și obișnuita-i nepăsare: aruncînd la pămînt ziarul pe care-l citise, el îi spuse Jeannettei că se gîndea la un proiect care avea să-i aducă o nouă avere. Izbuti să împrumute ceva bani cu care să facă față nevoilor mai urgente, își luă rămas bun de la nevastă și plecă; timp de cinci luni n-avea să mai dea nici un semn de viață. Într-o bună zi apărură iar, elegant, bine dispus și cu un depozit la bancă de treizeci de mii de lire sterline. La început refuză să dea vreo explicație asupra provenienței acestei averi; apoi declară că avusese norocul miraculos să fructifice un mic capital

la Monte-Carlo. Jeannette, ale cărei bănuieli fuseseră trezite prin niște straniu coincidente în legătură cu anumite ecouri mondene apărute în ziare, insistă și obține, fără prea multă greutate, o mărturisire completă din partea lui; sub un nume fals, el izbutise să seducă și să se căsătorească cu o tinăra moștenitoare, fără familie, fără legături, și s-o facă a semna o donație și un testament în favoarea lui. După nuntă, ei plecaseră în Elveția, pentru a-și petrece acolo luna de miere; în cursul unei excursii, tinăra femeie a căzut într-o prăpastie și corpul ei n-a mai fost regăsit.

Înapoiat în Anglia, pseudo-văduvul, după ce fu pus în posesia averii, reținu o cabină pe cel mai apropiat vapor pentru America, avînd grijă să-și anunțe și prin ziare plecarea lui: a doua zi după sosirea lui *Eric Macleod* la New-York *Alec Ross* se imbarcă discret pentru Anglia, și opt zile mai tirziu ajunse la Queenstown și sosi pe neașteptate la nevasta lui care-l aștepta cu credință acasă. Jeannette îl iertă actul de bigamie și se sili să creadă în versiunea accidentului din munți, dar în ciuda afirmațiilor bărbatului, a cărei influență dominatorie o suporta din nou, ea era torturată pe ascuns de îngrozitoarea convingere că imprudența tinerei căsătorite nu era singura și adevărata cauză a fatalei căderi din munți. Faptul că Jeannette a putut — deși convinsă că soțul ei este un ucigaș — să-i păstreze aceași dragoste, este o nouă dovadă — frecventă în analele crimei — a extraordinarului ascendent pe care un bărbat, chiar criminal, poate continua să exercite asupra unei femei cu sentimente nobile, cînd credința și devotamentul sînt în joc: poate această fascinație nu este altceva decît sugestie hipnotică.

Doi ani trecură într-o pace relativă; apoi *Alec Ross* se lăsă din nou pradă jocului și-și reluă vechiul obicei al escapadelor periodice. După o supremă tentativă la Monte-Carlo, ei se aflau din nou pe marginea ruinei. Ca urmare a mărturisirii la care fusese constrins, *Alec* dispare pentru a doua oară. După șase săptămîni de așteptări zadarnice, Jeannette primi o scrisoare din partea unei prietene care-l întîlnise din întîmplare pe *Alec Ross* la Londra și-l urmărise fără știerea lui. Odată ce-i știa adresa, putu obține și alte informații. Jeannette află deci de apropiata mea căsătorie cu soțul ei. Pentru prima oară, ea cunoștea dinainte planurile urzite de ei; ea se hotărî să încerce totul pentru a împiedica realizarea acestei noi

ticăloșii și să sinușă victima din mâinile monstrului. Conștiință de influență irezistibilă pe care Alec Ross o exercita asupra ei, Jeannette nu vru să dea ochii cu el: ea îi scrisese pe numele de împrumut pe care și-l luase el și-l imploră să renunțe la această criminală înșelătorie. Îi cerea să se înapoieze imediat acasă, altfel fiind hotărîtă să nu rămână mai departe complicea lui pasivă; ea îi declară pe față că-l consideră responsabil de asasinatul nefericitei tinere din Elveția. „Nu-ți vei continua nepedepsit cariera criminală — îi scria ea — și, dacă în opt zile nu ești înapoi acasă, voi veni eu la Londra și voi da adevărul pe față“. Alec răspunse imediat la această scrisoare: rugăminți și amenințări — spunea el — sînt la fel de inutile. Îi trebuiau bani cu orice preț și nu și-i putea procura decît căsătorindu-se cu mine! Jeannette nu avea nici un motiv de gelozie, continua el, căci eu eram o mică prostituată neînsemnată, pentru care nu simțea nici cea mai slabă înclinație. Ea rămînea dragostea lui unică, și imediat ce va „sfîrși“ și cu mine, se va înapoia acasă, renunțînd la joc și n-o va mai părăsi niciodată!... Dar dacă din nenorocire, ea nu se lasă și înțelege să-i strice jocul cu intervenția ei, rezultatul precis va fi acesta: mă va împușca imediat pe mine și apoi se va sinucide și el sub ochii Jeannettei! Așa că, să fie de înțeles și credincioasă, să se abțină de la orice demers necugetat și să renunțe la orice întrebări indiscrete: numai în cazul acesta ea îl va revedea, după toate probabilitățile, înapoi acasă, în cel mult două luni. Pentru moment, era hotărît să mă ducă într-o călătorie în Norvegia și Elveția... în ce privește restul, avea încredere în Providență! „Nu este greșeala mea, încheia el pe un ton de tragică ironie, dacă ghețarii sînt alunecoși și, mai ales, dacă femeile capătă ameteți tocmai cînd sînt pe trecătorile cele mai primejdioase!“.

Aceasta a fost scrisoarea pe care Jeannette mi-a dat-o în momentul arestării; în mila ei pentru mine, sărmana femeie a vrut să-mi scurteze emoția adîncă pe care această tragedie o provocase în mine, făcîndu-mă să înțeleg întreaga ticăloșie a lui Alec Ross.

La puțină vreme după ce primise ultimatumul lui Alec, prietena ei, care era la curent cu toate faptele și gesturile impostorului, o înștiință că data căsătoriei fusese avansată pe neașteptate: ceremonia urma să aibe loc a doua zi du-

pă primirea scrisorii de către destinatară. Jeannette nu șovăi să asculte de vocea imperioasă a conștiinței, fără să se gândească la amenințări. Ea nu pierdu un minut, luă rapidul de noapte și ar fi ajuns normal la Londra, cu mult înainte de căsătoria noastră; dar deraierea de lângă Crew a blocat linia, și ea nu putu face altceva decât să-mi telegrafieze din gară: mă implora să nu mă căsătoresc cu Alec înainte de a afla din gura ei anumite revelații. Tot din cauza accidentului de cale ferată, și această telegramă fu transmisă cu o întârziere de câteva ceasuri, dar încă mi-ar fi ajuns la timp ca să mă oprească în momentul când trebuia să mă urc în trăsură pentru a merge la biserică, dacă Alec n-ar fi pus mâna pe ea. Ajunsă la Londra, Jeannette se duse direct la domiciliul meu, unde află că noi plecaserăm de vreo zece minute spre o destinație necunoscută și că telegrama ei îi fusese înmînată lui Alec! Nebună de teamă, ea se hotărî să încerce a ne ajunge la gară, dar tempo-ul trăsurii — nu existau automobile pe vremea aceea — nu-i îngădui să recîștige timpul pierdut: ea ajunse în gară chiar în clipa când trenul se pusese în mișcare...; cu toate acestea îl mai putu vedea pe Alec aplecat la fereastră. Nu mai putu lua însă trenul în care eram noi și pierdu orice nădăjde de a se mai întîlni cu noi, dar chiar acest moment, cei doi ticăloși — stranie ironie a destinului — îi veniră în ajutor. Când se dăduse semnalul de plecare, ei erau cu ochii fixați asupra lui Alec și observară tulburarea lui, văzînd pe femeia care alerga de-a lungul peronului și graba cu care lăsase în jos perdelele compartimentului. Dornici să-și ia revanșa față de complicele lor care le primise reclamațiile cu ironie disprețuitoare, ei se apropiară de Jeannette și îi oferiră serviciile lor.

— Trebuie să-l ajung imediat pe soțul meu, spuse ea, fără să-și dea prea bine seama de ce spune.

Cei doi tovarăși înțelesesă numaidecît situația; îi comunicară Jeannettei stația la care trebuia să coborîm noi și al cărei nume îl citiseră pe biletul lipit de geamul compartimentului nostru rezervat. După care se duseră să se intereseze de plecarea trenului următor pentru Riverslea; trebuiau să aștepte două ore. Fie că fața disperată a femeii inspiră celor doi vagabonzi oarecare milă, fie că în fundul sufletului simțeau remușcări pentru complicitatea lor în mașinația urzită



împotriva mea, ei se arătară foarte serviabili față de Jeannette și o sfătuiră să ia o gustare, o instalare într-un colț liniștit al restaurantului și-i propuseră să-i scoată și biletul de tren. Jeannette, prea preocupată cu necazurile ei, ca să cerceteze mutrele suspecte ale celor doi binevoitori, primi cu plăcere sugestiile lor. În timp ce își sorbea ceaiul, ei se așezară lângă ea și-i povestiră cu de-amănuntul toată afacerea cu agresiunea simulată asupra mea. Perversa premeditare pe care o dovedea această înscenare o făcu pe Jeannette să-și dea seama de inutilitatea oricărei încercări de regenerare morală a lui Alec. Ea înțelese că nu va izbuti niciodată să smulgă din mâinile soțului ei, fie apelând la milă sau la conștiința lui, fie amenințându-l, pe mica și nefericita văduvă din care se pregătea să facă o a doua victimă. Ascultînd istoria acestei abominabile mașinații, ea întrevăzu și prăpastia în care, într-o zi sau alta, soțul ei va trebui să se prăbușească; această povestire a fost ca o ultimă lopată de pământ care avea să îngroape orice nădejde din sufletul ei de soție! Pînă la urmă, cei doi o ajutară să ia loc într-un compartiment al trenului omnibus.

— Ascultați-mă, doamnă, îi zise unul din ei, să știți că aveți aface cu un individ primejdios: iată un obiect care v-ar putea fi de folos, ocazional, ca să-l țineți la respect. Vi-l cedez cu plăcere pentru o liră.

Spunînd aceasta, el scoase un revolver mic din buzunar, și apoi, cu precauții de conspirator, îl strecură în mîna soției lui Alec. Era chiar arma pe care acesta le-o dăduse complicilor ca un accesoriu al atacului a cărui naivă victimă aveam să fiu eu: după ce-o confiscase de la hoț, „salvatorul” meu i-o dăruise ulterior, drept compensație, adăugase el rizind, pentru lovitura de pumn care nu era convenită în preț! Omul n-avea habar de originea revolverului, dar Jeannette îl recunoscuse imediat ca fiind același cu care Alec împușcase pe adversarul lui în barul californian; de cîte ori nu-l rugase ea să arunce această armă! Jeannette băgă revolverul în poșetă și-i dădu omului lira cerută. Înainte de a se despărți, ei se mai întoarse o dată și-i spuse Jeannettei:

— Bagă bine de seamă, doamnă, sînt șase cartușe în bu-  
toiaș!

Ea avu un zîmbet patetic pe buze și răspunse:

— Fii liniștit, prietene, eu știu să umblu cu armele; soțul mea spunea pe vremuri că sînt cea mai bună trăgătoare din California.

După ce trenul se puse în mișcare, Jeannette, rămasă singură, se sili să-și vină oarecum în fire și să vadă limpede această teribilă situație în care se afla pentru a ști ce are de făcut. Cele povestite de complicii plătiți ai lui Alec treziră în ea dorința pasionată de a-mi veni în ajutor, smulgîndu-mă din mîinile omului care mă înșelase într-un chip atît de josnic. Pînă în acest moment, ineputabilul izvor al devotamentului său era rezervat soțului ei; primejdia în care mă aflam eu o făcu să reverse și asupra mea o parte din acest devotament. Ea se hotărî deci să intervină chiar în aceeași seară pentru a mă sustrage nu numai unei morți îngrozitoare, a cărei scadență era apropiată, dar și dezonoarei, de care nu mă mai despărțeau decît cîteva ore! Zadarnic îi treceau prin mîntea agitată tot felul de căi de urmat, ea nu vedea nici una care s-o ducă la țintă! Scoase iarăși scrisoarea lui Alec și o reciti cu atenție; își dădu perfect de bine seama de întinderea amenințării lui și știa că nu va sta la gînduri s-o execute.. deci, orice scăpare era ca și exclusă. Fie că-mi sărea în ajutor, fie că mă lăsa în voia soartei, sfîrșitul meu era pecetluit; trebuia să mor și, circumstanță agravantă, intervenția ei va face din Alec Ross — în ceasul cînd acesta avea să intre în veșnicie — nu numai un ucigaș, dar și un disperat care-și va pune singur capăt zilelor!

Deodată, o idee, ca un fulger de disperare, străbătu mîntea ei: în loc să-i lase lui Alec timpul de a comite o crimă, înainte de a se sinucide... îl va ucide ea pe el, cu mîna hotărîtă! În felul acesta va pune capăt carierei criminale a soțului ei; cu aceeași lovitură îmi va salva mie viața, și — sacrificîndu-și-o pe, a sa — va porni, prin poarta legală a unei meritate condamnări la moarte, să-l ajungă pe Alec în nepătrunsul necunoscut! Oriunde va fi el, dragostea ei va ști să-l găsească: și, mai mult ca niciodată, el va avea nevoie de sprijinul ei! Intrîndu-i în capul exaltat această idee, biata femeie nu mai vedea nimic altceva: aceasta era singura cale de mîntuire! Totul avea aerul că-i confirmă hotărîrea luată. Ea recunoștea acum ca pe o intervenție providențială chipul în care revolverul ajunsese în mîinile ei în momentul fatal! Ac-

tul pe care ştia că avea să-l îndeplinească îi apărură ca sfârşitul logic al amorului ei rănit dar fidel pentru Alec, al înţelegerii şi al milei pentru mine, precum şi ca oscilaţia supremă a balanţei falsificate de mîna omului. Din ziua în care, cu doisprezece ani în urmă, Alec, servindu-se de acelaşi revolver, suprimase în chip arbitrar o viaţă omenească, implacabilul deget al destinului se îndreptase spre pedeapsă! Justiţia oamenilor îl iertase altădată şi, drept urmare a acestei slăbiciuni, o nouă crimă venise să se adauge la cea dintîi... iar a treia era pe punctul de a se consuma! Dar, în ajunul acestei noi fapte, însăşi arma cu care Alec ucisese prima oară fusese pusă în mîna aceleia a cărei dragoste nu slăbise niciodată, pentru ca pedeapsa să lovească pe vinovat, salvîndu-i în acelaşi timp sufletul de o nouă pată...

Bineînţeles, întreaga bază morală pe care se clădise această teorie era greşită, dar nu trebuie să uităm că şi mintea în care încoltise ea nu mai era în starea ei normală. Pornind de la premise false, într-un paroxism de exaltare, Jeannette îşi condusesese raţiunea pînă la un punct unde răul îmbrăca un caracter de lume!...

La Riverslea, o femeie palidă, dar perfect de calmă, coborî din tren, ieşi din gară fără să fie văzută, şi, urmînd drumul care mergea de-a lungul riului, nu întîrzie să ajungă la locul unde se înălţa Hotel Royal, ale cărui ferestre luminate strălucitor înveseleau peisajul nocturn!

## XXIX

### ...FĂRĂ CIRCUMSTANŢE ATENUANTE

D-na Herriot fu cuprinsă de fiori şi-şi strînse şalul la piept. Dick se ridică, puse cărbuni pe foc şi se așeză apoi la locul lui.

— Şi acum, începu d-na Herriot, trebuie să ne înapoiem la nenorocita tină ră căsătorită care se trezi din acest vis urît nu ca soţie, ci din nou văduvă; ea se bucura la singurul gînd al salvării ei, fără să-şi dea seama de tragedia actului care o determinase, sau să-i măsoare teribilele ei consecinţe. Au trecut multe zile pînă am fost în stare să suport transportarea de-acolo; şocul suferit îi provocase o stare de prostaţie

nervoasă completă. Prietenii mei mă înconjură de îngrijiri atente și în special acea tină care încercase să-mi atragă atenția, dar ale cărei sfaturi înțelepte le respisese indignantă. Totuși, pe măsură ce-mi reveneau puterile, eram torturată de amintirea brațelor de femeie care mă alintaseră, a pieptului matern pe care îmi sprijinisem capul meu îndurerat. Nu mă mai linișteam decât atunci când parvaneam să-mi imaginez că simt din nou strînsoarea acelor brațe miloase; nu mai puteam dormi decât dacă, sub influența narcoticelor perna îmi dădea iluzia că cineva mă leagănă! Așteptam vesti de la necunoscută, cu o teamă care creștea mereu, dar doctorul — iată o metodă tiranică a medicilor, Dick! — îmi interzise cu desăvârșire să pomenesc numele Jeannettei sau să fac cea mai mică aluzie la tragedie. După oarecare vreme, mi-am reamintit de existența scrisorii ce-mi încredințase: mi-era frică să nu fi căzut în mâini străine, și totuși nu îndrăzneam să cer informații, ca să nu trezesc bănuiele.

Într-o dimineață, profitind de un moment când eram singură, mă sculai și m-am tîrît pînă la masa mea de toaletă: într-un sertar mic descoperii o batistă, un lanț de aur, un medalion, câteva inele și scrisoarea mea. Evident, toate aceste obiecte fuseseră adunate și puse la o parte de camerista care mă dezbrăcase la sosire și care, de la intrare în funcțiune a infirmierei, nu mai călcase prin camera mea. În felul acesta, scrisoarea rămăsese la adăpost de indiscreții. Imediat ce-o puteam citi fără a fi observată de cineva, luai cunoștință de conținutul ei grav... putui chiar să-mi dau seama și de adîncimea prăpastiei în care eram gata să cad, dacă Jeannette n-ar fi intervenit! În starea de exaltare în care mă aflam de pe urma aceastei teribile revelații, nu mă mai gîndeam decât să-i dovedesc recunoștința mea Jeannettei, executînd scrupulos diferitele recomandări pe care mi le făcuse.

Dar!... Apoi am ars această scrisoare! Mai tîrziu, aș fi dat toată averea, numai ca s-o am din nou! După aceasta, nu mai aveam altă dorință decât să mă înapoiez acasă, pentru a consulta numaidecît un avocat, cît și spre a putea discuta cu Jeannette. Vă furnizez astfel o nouă dovadă a dreptății teoriei dv. favorite, spunîndu-vă că slăbiciunea nervoasă



poate fi întrecută printr-un efort al voinței, care se dezvoltă pe planul unei idei fixe.

Peste câteva zile fui în măsură să fiu scutită de îngrijirile medicului și a infirmierei, și în tovărășia prieteniei mele întinse mă înapoiai acasă la mine în Portinan Square. Îmi cheamă apoi în grabă avocatul, îl pusei la curent cu evenimentele și-l rugai să obțină fără întârziere învoirea de a mă putea apropia de Jeannette. Prieteni influenți ai Constanței făcură să cadă toate barierele și mi se îngădui s-o văd pe Jeannette după cele câteva săptămâni care se scuseră între arestarea ei și data procesului. Ah! Dick, niciodată nu-ți voi putea tălmăci simțămintele născute de mine în vreme ce vizitam pe această nobilă ființă: ea era aceea care mă susținea și mă înțărirea, atunci veneam s-o încurajez. Dar, vai! nici argumentele, nici rugămintele, nimic nu putu învinge hotărîrea ei. Ea refuză să admită că actul ei merită îngăduința circumstanțelor atenuante. Văduva lui Alec voia să moară! Ea își repeta deseori:

— El are nevoie de mine! Sărmanul meu bărbat mă așteaptă. Nu există locșor pe pământ, în cer sau în iad, unde un bărbat ar putea să se lipsească de dragostea tovarășei sale credincioase, și orice s-ar întâmpla, femeia trebuie să rămână credincioasă iubirii sale!

Afacerea veni în fața tribunalului: în cursul dezbaterilor omorul apărură, simplu, drept actul unei femei geloase care-și ucisese, cu răceală, soțul plecat cu altă femeie. Procurorul Coroanei sugerează, chiar, că primul glonte îmi era mie ursit și doar întâmplarea — încercă el să lămurească — făcuse ca tocmai soțul să fie atins. Această lămurire aduse un zîmbet ușor pe buzele acuzatei, care pînă atunci rămăsese liniștită. Această atitudine impresionează defavorabil curtea și jurații. Jeannette Ross fu găsită vinovată. La rugămintele mele, avocatul Jeannettei ceru ca osîndita să fie obiectul unui examen medical, dar cererea fu respinsă. Nici-un alienist, de altfel, n-ar fi declarat că această femeie, atît de perfect echilibrată, ar fi lucrat stăpînită de vreo idee fixă. Eu totuși am convingerea că Jeannette nu se afla în toate mințile ei; într-adevăr, nu voise în ruptul capului să recunoască că omorul pe care-l făptuise constituia o crimă! Ea fu condamnată la moarte!

— Dar, strigă Dick, sentința n-a fost executată! Nu pot crede că această femeie a fost spinzurată! În America ea ar fi fost achitată în unanimitate și aclamată de public. Bineînțeles că știu că un juriu englez nu se lasă călăuzit de sentimente și că mai mult, încă, după felul cum judecătorul a condus dezbaterile, osîndirea ei era absolut inevitabilă. Dar, fără îndoială, o cerere de grațiere ar fi fost primită.

Lacrimi amare scînteiară în ochii micuței doamne albe. Pentru prima dată ea își duse mîna la inimă.

— A fost spinzurată.

Dick, rusinat că i se citește emoția pe față, se sculă și se apropie de fereastră. Valul de automobile continua să curgă mai departe. Nu mai era ceață... nu mai ploua... cu toate acestea, în ochii lui Dick, geamul se pierdea, pareă, în negură.

În timpul acesta, micuța doamnă albă plîngea descărîndu-și astfel inima îndurerată.

Dick, revenindu-și, se apropie de ea, îngenunche și-i luă mînuțele care tremurau.

— Nu vreau să mai continui. Voi mai rămîne puțin cu d-ta, apoi o voi suna pe Ellen.

— Ba eu aș vrea să termin chiar astă-seară. Povestea mea e pe sfîrșite.

Dick îngădui și se instală în fotoliu. D-na Herriot reluă:

— Se poate ca astăzi să fi fost grațiată, dar acum treizeci și cinci de ani femeile erau executate la fel ca bărbații. De altfel Jeannette refuză să semneze cererea de grațiere și se împotrivea din toate puterile la toate demersurile pe care voiam să le facem. Curajul ei nu slăbi nici măcar o clipă. Mă dusei s-o văd în ajunul execuției... pentru a-i spune adio! Ea mă întrebă aproape imediat:

— Îmi dai voie să-i spun lui Alec că l-ai iertat?

— Îi iert răul pe care mi l-a făcut... dar nu pot uita cît te-a chinuit pe d-ta!

Fața ei se luminează:

— Eu l-am iertat de mult!

Nu-mi amintesc cum ne despărțirăm. O tină ră paznică mă conduse afară din celulă.

— Vei fi și d-ta de față... mline? o întrebai.

— Da, doamnă, voi fi lingă ea... plină la urmă.

— Oh! te rog, atunci, strigai, apucînd mîinile ei colțuroase, te rog din suflet să-i îndulcești, în măsura posibilității, ultimele clipe. Dacă-mi făgăduiești acest lucru, n-am să te uit niciodată. Dacă vreodată vei avea nevoie de ceva, să mi te adresezi mie.

Ea păru surprinsă, dar chipul aspru se destinse.

— Voi face tot ce-mi va sta în putință, doamnă, dar din nefericire, nu va fi mare lucru. Mîine la ora aceasta totul va fi sfîrșit. Nu e așa că e o mîngîiere gîndul că chinurile ei se vor sfîrși?

— Ea și-a sacrificat viața pentru mine! strigai eu în culmea disperării.

Paznica mă crezu probabil nebună, deoarece mă conduse repede de-a lungul sinistrelor culoare pietruite pînă în încăperea unde se afla omul meu de afaceri și prietena mea credincioasă. Înainte de a mă despărți de paznică, îi mai spusei:

— Făgăduiește-mi c-o să vii să mă vizitezi cit mai curînd cu putință și că vei răspunde la întrebările ce ți le voi pune.

— Voi veni, d-nă. Deși am jurat să păstrez tainele, vă voi spune totuși tot ceea ce am dreptul să dezvălui.

Îi dădui adresa mea.

— Cum te cheamă? o întrebai.

Numele ei era: Ellen Ransom.

Dick tresări:

— Ellen Ransom! Bătrîna noastră Ellen! Îmi explic acum de ce este Ellen în slujba dv.!

— Nici nu știu cum am putut suporta povara orelor ce urmară! La cinci dimineata luam un calmant... În aceeași după-amiază, primii vizita lui Ellen, care îmi dădu toate amănuntele pe care voiam să le cunosc. Peste un an, ea reveni spunîndu-mi că ar vrea să părăsească neplăcuta meserie ce o făcea și mă întrebă dacă i-aș putea găsi vreo ocupație. Eu mă și instalasem aici, așa că Ellen Ransom intră în serviciul meu pe care nu-l mai părăsi de atunci.

— Ați trăit totdeauna, singură, în casa aceasta?

— Da, dragul meu, singură. Uneori veneau prietene de-ale mele să mă viziteze. Multe ierni le-am petrecut pe continent, la Cannes, la Menton și mai ales la Florența. În acest oraș minunat îmi închiriasem un apartament la primul etaj al vilei Trollope, unde George Eliot a scris ROMOLA.

În fiecare an veneam însoțită de o tină ră prietenă care n-ar fi putut face călătoria aceasta cu propriile ei mijloace. La Londra, însă, trăiam singură, singurică. Afară de asta, groaznica tragedie pe care am trăit-o a făcut ca sănătatea mea să devină foarte subredă.

Dick simțea o mare milă pentru ființa ce se afla lângă el. Ridicându-și ochii care scînteiau de emoție, el glăsui simplu:

— Te iubesc... pentru că ești atît de aparte de ceilalți.

Micuța doamnă albă îi surise cu dragoste.

— Dragostea d-tale e nespus de prețioasă, dragul meu. Asta îmi va ajuta să uit necazurile. Vei îndulci puțin pierderea copilășului meu, care, astăzi, ar fi fost mai mare cu cîtiva ani decît d-ta!... Dar, dragul meu doctor, uită-te la pendulă!

Dick se sculă repede de pe fotoliu:

— Ce-am făcut? Nu numai că te-am lăsat să vorbești, dar prin vorbele mele am făcut să-ți prelungești veghea! Trebuie să fii sleită de puteri! Îmi pare tare rău că trebuie să te părăsesc... deoarece însă e tîrziu, te-aș ruga, d-nă Herriot, să-mi dai voie să petrec restul nopții aici. Am venit azi-dimineață, direct de la Hollymead, unde am fost oaspețele Westilor. Înainte de a pleca să-mi văd de treburi, mi-am lăsat valiza în cabinetul de toaletă pe care Jarvis a avut bunăvoința să-l pună la dispoziția mea. Te rog să nu mă alungi. Aș fi foarte liniștit, știind că mă aflu aici, în apropierea d-tale, gata să alerg la prima alarmă a Ellenei.

— Știindu-te aici, în apropierea mea, firește, că lucrul acesta mă întărește... Ei bine, dragul meu, poți să rămîi. Sun-o pe Ellen, te rog.

Ellen Ransom își făcu apariția și nu manifestă nici-o surpriză văzîndu-l pe doctor acolo, deși ora era atît de înaintată. Ea aducea pe o tavă o ceașcă de lapte cald, o farfurioară pe care se aflau cîteva sandwichuri și o sticlă de sifon.

D-na Herriot surise constatînd inițiativa Ellenei, de care, după ea, doctorul era singurul beneficiar.

— Foarte bine, Ellen, doctorului trebuie să-i fie foame, desigur. Deoarece a întîrziat, rămîne acum la noi. Vezi de-i pregătește o cameră...



Ellen Ransom ieși cu un aer vădit satisfăcut. De multă vreme ținea ea ca doctorul să locuiască sub aceeași acoperămint cu stăpîna sa. Dick și d-na Herriot, cu Biblia sub braț, urcară aproape imediat. Ajunși în anticameră, o zăriră pe Ellen care-i aștepta la piciorul scării.

— Ascensorul! spuse Dick.

Ellen făcu o vagă mișcare de scuză, arătă înspre cușca de oțel și răspunse:

— Îmi pare rău, domnule. Jarvis m-a însărcinat să vă spun că ascensorul nu funcționează astă-seară.

Dick replică:

— Ascensorul trebuie să funcționeze... O să cobor la subsol să văd ce s-a întîmplat.

D-na Herriot se împotrivi:

— Urcă, Ellen... eu o să spun bună seara doctorului apoi o să vin și eu binișor după d-ta.

Dick încruntă din sprîncene:

— Ascensorul nu funcționează nici în serile cînd nu sînt aici?

D-na Herriot răspunse îndată:

— Faptul se produce rar. Din fericire, avem și scară aici.

Spunînd așa, d-na Herriot puse mina pe balustradă.

— Nu se poate să urci, făcu Dick, cu vioiciune.

— Poți să-mi propui altceva?

— Da... Să te aduc pe brațe... așa cum am făcut la Dinglevale. Și „ea“ te-a dus pe brațe! Nu pot face și eu ca „ea“?

— Bine, dragul meu copil.

El o ridică ușurel, urcă scara cu pași înceți și o depuse în fața ușii deschise a dormitorului. Înainte de a se depărta, doctorul o întrebă:

— Mi-ai da, oare, dreptul să veghez asupra d-tale ziua și noaptea?

D-na Herriot ridică ochii și spuse:

— Mîine seară îți voi da răspunsul meu definitiv. Acum, Dick, bună seara: nu te aștepta să te deranjez astă-noapte: mă simt foarte bine și deloc obosită. Ellen îți va comunica, în salon, de îndată ce camera d-tale va fi pusă la punct.

Ea închise ușa în urma ei și Dick coborî scara alergînd. Se simțea foarte zglobiu și cu spiritul înseninat. Efortul

fizic pe care-l făcuse spre a urca scările cu povara sa îi provocase poftă de mâncare. Înainte de a deschide ușa salonului, prin minte îi trecu chipul lui Alec Ross. „Ce criminal!“ gândi el, intrînd în marea încăpere, foarte slab luminată. Și umbra profetului Nathan păru că se întinde pentru a veni în întîmpinarea sa.

## CAP. XXX

### EȘTI POATE TU?

Dick se așază într-un fotoliu, își alege un sandwich din farfurie, își umplu un pahar cu sifon și începu să mănînce tacticos. Se gîdea. Hotărît lucru, Ellen era o inimă vi-tează... o păzitoare de închisoare! Originea ei explica de altfel aparența-i respingătoare! O recunoștea, aici, pe d-na Herriot atașîndu-și-o pe Ellen Ransom. Ca de obicei, nu ținuse seama de propriul ei confort, și timp de 35 ani rămă-sese fidelă datoriei de recunoștință pe care o contractase.

După ce se sătură, Dick se cufundă în fotoliul său: reve-dea pe delicata povestitoare, așezată pe canapea, în fața lui, în seara aceea minunată, sub lumina dulce a lămpii, apoi imaginea altei femei, pe care tot aceeași Ellen Ransom, — ocupată în acest moment s-o dezbrăce pe d-na Herriot în apartamentul de sus — o asistase la ultima ei toaletă și o însoțise pînă la marginea mișavei gropi. Ce soartă pentru o ființă ca Jeannette Ross: devotată, fidelă, bravă! atîtea calități, gîdea el, au fost întrucitva anihilate de o dragoste nedemnă! Ce straniu contrast între micuța doam-nă albă delicată și înalta și voinică scoțiană. Cu toate astea ambele au fost fascinate de același individ, vrednic de dis-prețuit, care se juca cu inimile femeilor cu același gest dega-jat, cu care azvîrlea cărțile la jocul de noroc.

„Ce brută! Ce brută!“ repeta Dick... Umbra profetului Nathan părea că se apropie. Din moment ce Alec Ross voia bani și era lipsit de scrupule, n-ar fi putut să-și încerce norocul ca falsificator, escroc sau maestru șantajist? Nu lipsesc mijloacele necinstite ca să-ți procuri bani. De ce preferase să distrugă inimile unor femei slabe înainte de a le asasina corpul?

Dick era în special indignat că un om care putea să-și umple amîndouă mîinile din comoara inimii pasionate a Jeannettei se puse cu tot rafinamentul unei cruzimi neînchipuite să deștepte amorul sfios al micuței doamne albe: aceasta în vremea aceea nu dorea decît să trăiască retrasă la țară și să se plimbe, pe înserat, pe cîmp, de-a lungul tufișelor de măceș.

— Acest om merita de osută de ori moartea! spuse Dick. Sînt mulțumit că ea l-a omorît! Totuși un glonte de revolver este o moarte prea dulce pentru un asemenea ticălos. Cu ce perversitate și-a preparat planul, după ce luase cunoștință de testament la „Somerset House“!

Umbra profetului Nathan păru în acest moment să desemneze un deget acuzator, apoi în odaia mare și liniștită acela care judeca un alt om auzi rezonînd în urechi aceste cuvinte fatidice.

— Nu crezi, mai curînd, că tu...?

Și Dick Cameron lăsă capul în jos.

— Da... ticălosule! pronunță neîndurata conștiință. El cel puțin n-o cunoștea! Nu făcuse nimic pentru el. Eu am trăit în intimitatea ei, bine plasat, ca să-i apreciez bunătatea. Avea încredere în mine. Răspîndea asupra-mi binefacerile prieteniei ei. Mă trata ca pe copilul ei... și m-am purtat ca un trădător!

Dick își ridică ochii sperioși.

Din fericire ea nu știe nimic. Grație Domnului, nu știe nimic. N-am rănit-o în inimă. Mîine va refuza definitiv cererea mea. Voi putea s-o iubesc atunci pentru ea însuși și îi voi fi credincios pînă la capăt... Fără îndoială va fi în același timp sfîrșitul speranțelor mele. Cînd nu va mai fi aici, nimeni nu se va mai interesa de munca și proiectele mele. Mulți ani voi continua să duc lipsuri, să mă plec odioasei rutine. Voi fi la ordinele tuturor imbecililor care suferă de stomac și se bazează pe pilule ca să-i vindece, va trebui să ascult fără a-mi manifesta nerăbdarea confidențele intime ale femeilor fără altă treabă: în loc să mă consacru cercetărilor științifice, voi fi condamnat să fac aspra meserie a medicului consultant pentru a economisi, ban cu ban, capitalul necesar realizării întîrziate ale proiectelor mele. Cu toate acestea, scopul meu nu era egoist, și acești bani ar fi contribuit la alinarea suferințelor umanității.

Privirile lui Dick se opriră, în acest moment, asupra locului gol de lângă masă. — Ce e, ce nu e, ea nu știe nimic! N-am comis, deci, nici un rău efectiv.

În acel moment ușa se deschise și intră Ellen Ransom. Dick nu se mișcă. În seara asta într-adevăr Ellen îl călca pe nervi.

— Camera dv. este gata, domnule, spuse ea. Este aceeași în care v-ați făcut toaleta azi-dimineață.

— Mulțumesc, răspunse Dick fără a face vreo mișcare sau s-o privească pe Ellen.

Aceasta se apropie de măsuță, luă farfuria goală și sticla, și rămase nemișcată. Dick simțea că-l privește cu ochii ei verzi. Nu mai putîndu-se stăpîni sfîrși prin a zice:

— Ei bine, Ellen, ai de gînd să mă culci? Mulțumesc, obișnuiesc să procedez singur la această operație.

Ellen Ransom nu-și pierdu cumpătul; ea răspunse liniștită:

— Domnule, aș dori s-aud părerea dv.

— Ah! înțeleg. Vrei să știi, de ce organ e vorba: inimă, ficat sau stomac?

— Domnule, reluă Ellen Ransom cu un aer de demnitate ofensată, sînt o femeie ce se respectă.

— Draga mea Ellen, femeii de cea mai înaltă respectabilitate sînt supuse unor indigestii. Am cunoscut chiar o doamnă nobilă care avea crize de ficat!

— Dacă era cazul meu, domnule, aș fi făcut în așa fel să nu vorbesc.

— Atunci, mărturisește-mi, pentru care altă parte din anatomia d-tale dorești o consultație?

— E vorba de conștiința mea, domnule!

— Nu-i decît asta? Atunci descarcă-ți greutatea inutilă.

— Dar e vorba de o chestiune ce o atinge indirect pe stăpîna mea.

Dick se sculă și ascultă mai atent.

— În cazul ăsta, e altceva. Indică-mi simptomele.

— Sînt mulți ani de atunci, d-le, de cînd am spus o minciună doamnei.

— Și pentru care motiv ai înșelat pe stăpîna d-tale, Ellen?

— Pentru a o consola.



— E o scuză excelentă. Persistă în minciuna d-tale și las-o în pace.

— E imposibil, d-le. Când d-na mă privește drept în ochi, cu atîta încredere simt că n-o să am liniște pînă nu-i voi mărturisi.

— Adevărul îi va fi penibil cînd îl va cunoaște, Ellen?

— Da, d-le, foarte penibil.

— În cazul ăsta astupă-ți bine urechea la glasul conștiinței. Important este să n-o superi pe d-na Herriot. Dacă aș fi avut ocazia să-i spun 50 de minciuni într-un scop meritoriu, nu m-aș fi dat în lături.

— 50 de minciuni pot să nu fie atît de grave ca una singură, replică Ellen gravă.

— Ei bine, atunci explică-mi: cînd voi ști ce este, te voi putea sfătui mai cu folos.

— Sînt mulți ani de-atunci, începui Ellen pe un ton lent și plîngător, o prietenă foarte dragă doamnei mări... de o moarte violentă.

Dick simți un fior trecîndu-i prin spate.

— Ei bine!

— Eram în serviciul doamnei aceleia, în timpul ăla.

— Ah!

— Doamna era disperată: trimise să mă cheme și îmi ceru toate amănuntele privitoare la... accident. Lacrimi îi acopereau obrazul frumos cînd se informă dacă prietena ei nu mă însărcinase cu un ultim mesaj pentru ea... era atentă la buzele mele, așteptînd răspunsul.

— Și atunci? întrebă Dick cu nerăbdare.

Ellen Ransom nu se lăsă ușor influențată și continuă calm:

— Răspunsei „Da, doamnă; m-a rugat să vă spun că vă sărută, că moare calmă și resemnată“.

Ea adăugă „și sper că ne vom regăsi în regiunile fericite!“ Doamna își sleise ochii frumoși și mă întrebă: „sînt chiar cuvintele ei, doamnă Ransom?“. Răspunsei: D-nă, e adevărat!

— Eh bine, totul mi se pare în regulă.

— Dar d-le, în realitate „ea“ n-a spus nimic, hohoti Ellen pe un ton lugubru. Din momentul în care o deșteptai dimineața, ea nu pronunțase nici un cuvînt, afară de „Te rog“ sau „Mulțumesc“.

A fost o doamnă bine crescută. O clipă înainte de a muri scoase un strigăt... dar nu pronunță numele doamnei. Când mă gîndesc că pentru a o liniști pe doamna, am inventat acest mesaj, că am atribuit cuvinte imaginare unei muribunde! Conștiința îmi spune că trebuie să-i mărturisesc. „Sărmana femeie n-a rostit nici un cuvînt despre dv., în ultimele ei clipe, singurul cuvînt ce l-a pronunțat înainte de moarte, a fost: Alec.

Dick sări în picioare.

— Să nu regreti, Ellen, c-ai căutat să indulcești durerea stăpînei d-tale. Nu te purta ca o egoistă. Să ne păstrăm scrupulele pentru noi și să n-o facem să suporte greutatea remușcărilor noastre!

— Atunci judecați că nu trebuie să-i mărturisesc adevărul?

— Îți interzic să-i faci cea mai mică aluzie. Prefer să te strângulez cu propriile mele mîini. Pricepi?

Obrazul tînguitor al Ellenei Ransom se luminează o clipă. Simțea totdeauna o emoție plăcută cînd îl vedea pe doctor, înfuriîndu-se.

— Bine, domnule, reluă ea, fac cum spuneți dv. Vroiam să-mi fac doar datoria față de doamna. Spuneți bine: Liniștea mea interioară este o chestie secundară.

— Ești o femeie cumsecade, Ellen, răspunse Dick îndreptîndu-se spre ușă. Bună seara. Cheamă-mă la cea mai mică neliniște.

— Vă puteți baza pe mine, d-le. D-na părea foarte liniștită la culcare. Cred că-i place să vă știe lingă dumneaei.

Urcînd în camera sa, Dick suridea, la gîndul cuvintelor neînțelese ale mesajului postum, imaginat de Ellen. Se întrebă dacă d-na Herriot crezuse în autenticitatea cuvintelor. „Ah, sărmană doamnă albă, gîndi el, o înșelăm din toate părțile. Indiferent ce este, are de-acum o povară destul de grea de purtat fără ca noi să mai adăugăm greutatea păcatelor noastre. De azi înainte ea nu mai trebuie să sufere!“.

În urma acestei conversații Dick se simți mai indulgent față de propriile sale greșeli.

O greșeală neștiută de nimeni, este, în general, mai ușor uitată și iertată de acela care a comis-o! Dick se culcă mai tîseninat. Patul ce i-l făcuse Ellen era de altfel făcut pentru

a legăna cele mai rele gânduri. Dick aprecie dulceața somnului, se întinse cât îi permitea suprafața disponibilă și după câteva minute adormi adânc.

### XXXI

#### ȘAH-MAT

Înainte de a-și începe lucrul, a doua zi, Dick se anunță d-nei Herriot. Ea mai era încă în pat, din prevedere, dar petrecuse noaptea cu bine. Dick arboră, dimineața asta, o atitudine strict profesională. Nu făcu nici o aluzie la incidentul din noaptea trecută, nici la apropiata lor întrevvedere. Cum se asigură că emoțiile retrospective n-au dăunat prea mult pacienței, se ridică să plece.

— Tinărul meu doctor, vrei să-mi repeți exact părerea lui Sir James Montford asupra sănătății și durată probabilă a vieții mele?

— A vorbit de 2—3 ani și mai mult chiar, dacă luați toate prevederile cerute. Într-un cuvânt avea speranțe mari.

— Dar... d-ta nu-i împărtășești părerea?

— Nu!

— Care a fost verdictul d-tale, Dick?

— Vi l-am spus în ziua consultației, d-nă Herriot. Cum longevitatea depinde de îngrijirile cu care veți fi înconjurată, puteți să considerați ca avînd 20 de ani înaintea dv.

— Voi trăi deci pînă la o vîrstă înaintată!

— Nu veți fi bătrînă niciodată; se spune că omul are vîrsta inimii. Aparțineți florei cerești ce nu se ofilește niciodată.

— Consideră-mă, din seara asta, ca o femeie foarte bătrînă, dragul meu băiat. Îți voi vorbi ca văduvă.

Dick se roși și răspunse:

— D-nă Herriot, n-ați dori să lăsați deoparte această chestiune și să nu mai faceți nici-o aluzie? Mi-am dat seama despre nebunia mea și de extraordinara mea îndrăzneală. Mi-ar fi rușine să vă impun, chiar, plictiseala unui răspuns negativ la camera mea.

— Cuvîntul plictiseală nu se poate aplica, Dick, stării de spirit îngrijorător în care te găsești atunci cînd exami-

nezi o chestiune, în care un factor este devotamentul afectuos al altei inimi. Este aici vorba despre o problemă cu atât mai delicată cu cât un sentiment natural de tandră grațitudine poate să falsifice motivele. Nici o femeie, indiferent de vîrstă, nu poate primi o cerere în căsătorie, chiar venind de la un om prea tînr pentru a putea fi privit rezonabil ca bărbat, fără să resimtă, cel puțin o exaltare, la gîndul că ea a fost aleasă dintre toate celelalte. Nu știu încă, dragul meu băiat, care va fi răspunsul meu de astă-seară, dar oricum se va inspira din recunoștința mea. Nu veni înainte de ora 9. Nu vreau să te mai rețin. Numeroșii dumitale bolnavi au dreptul cred la ora asta la toată atenția și la grija dumatiale.

Cum plecă Dick, d-na Herriot sună.

— Ellen, spuse ea, doctorul a fost mulțumit astăzi. Mă voi scula imediat. Fii drăguță și spune-i lui Gilles să fie înaintea porții, la prînz, cu cupeul. Am de gînd să fac o plimbare înaintea prînzului. În timp ce Ellen se duse să transmită ordinul, d-na Herriot rămase imobilă în pat cu toată atenția concentrată asupra unui proiect pentru a cărui reușită va avea nevoie de tot tactul și diplomația ei. „Trebuie să descopăr adevărul: fără certitudine nu pot lua hotărîri“.

Cîteva minute după ora 12, d-na Herriot coborî din trăsură și întinse cartea de vizită ceremoniosului majordom care o introduse la sir James Monford. Surise grațios ca să intre în grațiile servitorului și îi spuse:

— Fă-mi plăcerea și anunță-mă lui Sir James, știe motivul care mă îndeamnă să nu-mi aștept rîndul. Am să-i spun doar cîteva cuvînte.

D-na Herriot intră într-un salon plin de lume. După un minut majordomul deschise ușa de comunicație și făcu un semn la vederea căruia mai multe persoane se grăbiră să se scoale, dar care în realitate se adresa micuței doamne albe. Ea pătrunse în cabinetul marelui specialist.

— Ce recunoscătoare vă sint... zise ea, că m-ați primit imediat! N-o să abuzez de timpul dv. Profesorul îi oferi un fotoliu și luă și el loc, la birou.

— Încîntat că vă văd. D-nă Herriot, zise el, examinînd atent fișa ce-o ținea în mînă și pe care se găsea rezumatul



precedentelor sale observații. Sper că vizita dv. nu e datorită unei noi crize.

— Deloc, doctore. Mă simt mult mai bine acum, decât atunci când ați avut bunătatea să veniți, la consultație cu d-rul Cameron. Aș dori numai o convorbire privată relativă la părerea ce v-ați format-o despre sănătatea mea. Sir James ocoli foteliul și-și privi vizitatoarea țintă în ochi. Obrazul era palid, dar calm. Se jucă nițel nervos cu lanțul de la ceas și răspunse:

— Sigur, d-nă Herriot, voi răspunde bucuros la întrebările dv. dar mi se pare că subiectul acesta a fost epuizat, data trecută.

— De atunci, doctore, au survenit circumstanțe care mă fac să doresc să fiu fixată, — în limita posibilității — asupra duratei vieții mele. Îmi amintesc că mi-ați acordat, sub condiții, mai mulți ani, dar știu că un medic poate să aibă motive destul de serioase ca să nu dezvăluie pacientului toate părerile sale. Pot să-mi permit să insist ca să-mi vorbiți cu toată sinceritatea? Doctorul ridică un braț la cer, surise cordial și răspunse:

— Dragă doamnă, mi-am exprimat în ziua aceea foarte sincer opinia mea profesională. Dacă doriți, voi proceda la un nou examen, dar e posibil că și concluziile la care am ajuns și mai înainte nu vor suferi nici un fel de modificare. Cu rezervele de rigoare în previziunile de acest gen vă repet că, după părerea mea, mai aveți înaintea dv. mai mulți ani de viață normală... trei, patru, cinci... și o prelungire probabilă chiar, dacă veți fi îngrijită îndeaproape.

— Sint aceleași cifre pe care le-ați dat în particular și d-rului Cameron?

— Da.

— Tinărul dv. confrate n-a fost de părerea dv., nu-i așa?

— Nu, ce e drept, n-a fost de aceeași părere, reluă doctorul după un moment de ezitare. Dar tinerii sint înclinați să se încăpățineze în părerile lor chiar când acestea contrazic o experiență superioară a lor. Totuși nu-mi explic pentru care motiv d-rul Cameron a găsit de cuviință să vă necăjească, aducându-vă la cunoștință divergența noastră de păreri.

— Sir James, răspunse d-na Herriot pe tonul cel mai natural posibil, la cererea mea expresă, d-rul Cameron mi-a mărturisit azi dimineată părerea lui sinceră. Ezit să accept verdictul pe care l-a enunțat și de aceea, de altfel, tot după dorința lui, am venit să vorbesc cu dv.

Sir James Montford tresări și spuse:

— De neînțeles. Vă mărturisesc d-nă că nu găsesc nici o scuză procedului d-rului Cameron. Chiar în cazul cînd părerile noastre ar fi coincis, ceea ce nu e deocamdată cazul intrucit ele sînt contrarii, și tot nu ar fi trebuit să vi le comunice: nici un medic nu are dreptul, în afară de cazuri excepționale și urgente, să anunțe pe un bolnav că nu mai are decît șase luni de trăit. Un asemenea procedeu nu poate decît să grăbească o catastrofă. Ați făcut foarte bine d-nă Herriot că ați venit să mă vedeți. Nu sînt deloc mirat că ați fost tulburată. Vă conjur în numele odihnei dv. să nu țineți în nici un chip seamă de părerea d-rului Cameron și să vă bazați pe afirmația mea categorică, reînnoită azi, care vă oferă o perspectivă diferită.

Auzindu-l vorbind pe sir James, obrazul d-nei Herriot deveni palid, mortuar, dar o flacără interioară, de pace triumfătoare părea, în același timp, că o însuflețește cu o viață nouă.

D-rul reluă:

— Recunosc că medicul Cameron e în măsură să fie familiarizat cu temperamentul dv., intrucit a avut prilejul să vă observe în circumstanțele cele mai diverse. Nimic nu poate să-l justifice însă în ochii mei că v-a slăbit rezistența morală, comunicîndu-vă părerea lui, în loc să vă încurajeze, sprijinit de convingerea mea științifică. În tot cazul, nu s-a arătat la înălțimea misiunii sale și am să-l fac să înțeleagă, la prima ocazie, că nu are capacitatea necesară spre a-și asume greaua responsabilitate a sănătății dv.

— Nu vreau să abuzez mai mult de timpul dv. prețios, Sir James, zise, ridicîndu-se, micuța d-nă albă. Vă mulțumesc din inimă pentru interesul pe care mi-l purtați. Îmi permit totuși să vă rog să nu pomeniți de vizita mea d-rului Cameron; reproșurile dv. nu sînt pe de-a-ntregul justificate. Desigur că am greșit, nespunîndu-vă de la început că, încurajat de rezultatele îngrijirilor cu care mă înconjoară, tînărul dv. confrate mi-a promis chiar azi douăzeci

de ani de viață. Chiar nici n-a găsit că e bine să mă pună la curent cu opinia sa anterioară și va fi, desigur, nemulțumit că am descoperit întâmplător adevărata lui credință. Sint sigur că veți avea bunătatea să țineți cont de scrupulele mele.

D-rul James Montford o conduse pe d-na Herriot, și-și reluă apoi locul, aranjînd mecanic o foaie de hirtie care se afla în fața lui pe birou. Abia după cîteva minute, el introduse un nou pacient în cabinet. Își dăduse seama că a pierdut partida de șah pe care micuța doamnă albă o jucase cu el. Ca de obicei d-na Herriot îl făcuse șah-mat.

## XXXII

### NICIODATĂ NU VĂ VOI TRĂDA ÎNCREDEREA

Starea de spirit a lui Dick, cînd pătrunse în salonul unde îl aștepta d-na Herriot, era complexă. Simțea emoția unui școlar chemat înaintea directorului colegiului să-și primească pedeapsa, dar care, în adîncul sufletului său, se socotea fericit că a scăpat consecințelor unei greșeli mult mai grave pe care reușise s-o ascundă. Noaptea trecută se asimilase atît de complet evenimentelor petrecute cu treizeci și cinci de ani în urmă că se închipuia transportînd-o pe d-na Herriot la primul etaj, ținînd în brațe pe micuța mireasă de odinioară, tremurînd de frică și de febră, și, atît de mare era dorința lui de a o apăra și de a-i oferi o compensație pentru tragicele încercări prin care trecuse, încît instinctiv își formulă, din nou, propunerea. În această seară însă o regăsise pe d-na Herriot din Park Lane plină de grație potolită și de demnitate. Părul ei de argint exprima implicit surpriză în fața unei asemenea îndrăzneli tinerești. Nevoia pe care o avea de îngrijiri medicale nu i se mai părea acum lui Dick atît de mare ca favoarea pe care o cerea el. Micuța doamnă albă îl primi, fără un cuvînt, îi strînse cordial mîna și îi trimise un zîmbet care îi merse la inimă; aveau obiceiul de a nu-și vorbi la începutul întrevederilor lor dar, astă-seară, această tăcere mări emoția lui Dick. El se așeză și se grăbi să întrebe, spre a lega firul vorbirii:

— Jucăm o partidă de șah? Nu trebuie să vorbiți prea mult astă-seară. Și apoi de mult n-am mai jucat. Poate că

e rîndul meu să cîştig. Nu sînt deloc descurajat, cu toate eșecurile mele, repetate, la acest joc. Îmi spun totdeauna: data viitoare voi cîștiga. Această speranță neclintită susține pe orice jucător pînă cînd victoria îi suride în sfîrșit. Chiar în insula Elba, Napoleon mai scruta orizontul. Și eu nu sînt în situația Vulturului.

— Nu, răspunse d-na Herriot, să lăsăm la o parte șahul. Avem de făcut, astă-seară, altceva, mai important. Trebuie să avem o explicație și să luăm o hotărîre capitală. Am fost obligată să-mi păstrez atît de mult răspunsul, încît acum mă grăbesc să ți-l dau. Totuși trebuie, înainte de orice, să-ți fac cunoscut prefața acestui răspuns. Instalează-te confortabil, dragul meu băiat, și nu mă întrerupe sub nici un motiv. Acum trei săptămîni am fost foarte surprinsă cînd mi-ai cerut mina. Această propunere, venind de la un om pe care mă obișnuisem să-l consider ca pe fiul meu, avea de ce să mă mire. Motivele cu care ai sprijinit această cerere mărturiseau devotamentul pe care mi-l păstrezi. Și, ai pledat cu atîta căldură pentru a mă convinge încît, pe moment, sugestia d-tale căpăta un aer plauzibil.

D-na Herriot se întrerupse un moment pentru a potrivi cu atenție lampa. Dick, alături de ea, se conforma dorinței de a nu o întrerupe. El respecta cu sfințenie consemnul tăcerii. D-na Herriot reluă:

— Cînd o femeie primește o cerere în căsătorie, se gîndește în primul rînd la ea. Faptul de a fi dorită ca soție de către un bărbat face să vibreze la orice femeie fibrele cele mai intime, și, instinctiv, chiar cea mai puțin egoistă se plasează într-un punct de vedere personal. „Îl iubesc? El mă iubește cu adevărat?“ se întreabă ea. Sau cînd, cum e cazul nostru, amorul și pasiunea nu sînt în joc: „Ce va spune lumea?“.

În seara cînd m-ai cerut în căsătorie, tînărul meu doctor, ți-o mărturisesc nu m-am gîndit decît la mine: am fost, pe rînd, uimită, alarmată, indignată. Dar cînd am priceput natura ofertei d-tale și devotamentul cavaleresc pe care-l implica, am recunoscut nedreptatea pe care ți-o făcuse prima mea impresie. Sper că răspunsul meu a lăsat să se vadă emoția mea și întreaga-mi recunoștință. Totodată, în tot restul serii, preocupările nu evadară din cercul personalității mele. Căutam să-mi închipui ce efect va produce ideea



acestei căsătorii printre prietenii mei, avînd în vedere disproporția dintre vîrstele noastre. Apoi, după plecarea d-tale, punctul meu de vedere se modifică brusc: „eu-l“ meu trecu pe al doilea plan, adică acolo unde îi e de fapt locul, atunci cînd este vorba de lucruri foarte importante. Am priceput deodată ce ar însemna, pentru d-ta și pentru întreaga d-tale carieră, o căsătorie cu mine. La data aceea nu-ți vorbisem încă de testamentul lui Alexandru Herriot, dar m-am gîndit de multe ori la acest lucru și am regretat imens faptul că nu am putînta să te adoptez și să-ți las moștenire o avere care ți-ar permite, nu numai să te eliberezi de sclavajul cotidian al vizitelor, dar și să-ți consacri tot timpul necesar studiilor științifice, care numai ele deschid frumoase perspective de viitor în meseria d-tale. Mi se părea că n-aș putea găsi o mai bună folosire pentru averea lui Herriot decît rezervînd o parte pentru o fundație medicală unde să ai posibilitatea de a aplica teoriile d-tale terapeutice, spre binele omenirii suferinde.

Dar, din nefericire, n-am nici un drept asupra capitalului și nu dispun de nici o sumă lichidă. De ani întregi, îmi cheltuiesc veniturile, cu excepția unei rente viagere pentru Ellen și citeva legate pentru servitori. Gîndindu-mă la propunerea d-tale, dragul meu băiat, recunosc că faptul de a sta alături de d-ta la ceremonia căsătoriei — deoarece am înțeles, destul de ușor, că propunerea d-tale se mărginește numai la această unire simbolică — mi-ar da dreptul să dispun imediat de capital în orice sens aș dori-o. În loc de a se duce să umple tezaurele unei Societăți dotate deja cu rezerve supra-abundente, averea Herriot ar putea, fără ca nimeni să fie atins, să producă în mîinile d-tale fructe minunate. Sfirșitul îmi părea că justifică mijloacele. Imensul beneficiu material pe care l-ai fi avut din această căsătorie compensa în ochii mei neînțelegerile, criticile și ridicolul posibil la care mă expuneam.

D-na Herriot tăcu. Ea îl privi pe Dick și păru că așteaptă un comentariu. Tînărul făcu însă un efort vizibil ca să vorbească:

— Dv... faceți din asta o exclusivă afacere de bani. Nu țineți cu nimic seamă de... de ceea ce...

Nu putu să spună nimic mai mult, și-și plecă ochii în fața privirii blinde care îl fixa. D-na Herriot continuă:

— Dragul meu băiat, îmi amintesc perfect tot ceea ce mi-ai spus: nu există, e adevărat, nici-o aluzie la un interes financiar în elocvența și afectuoasa cerere pe care mi-ai făcut-o în seara aceea: dar, d-ta singur nu ți-ai închipuit că n-aș fi acceptat niciodată să iau cererea d-tale în considerare dacă securitatea și mîngîierea că vei fi tot timpul lingă mine urmau să fie singurele avantaje în această căsătorie? Nici o femeie de vîrsta mea și cu sentimentele mele nu se va crede în drept să accepte un asemenea sacrificiu din partea unui om care abia a trecut pragul tinereții.

— Dar nu este nici un sacrificiu: izbucni Dick, cu o voce surdă, e o favoare pe care vi-o cer.

D-na Herriot nu remarcă întreruperea.

— De trei săptămîni, am privit chestiunea sub toate fațetele și am ajuns la convingerea că procurîndu-ți independența materială îți vei asigura succesul în carieră. Îngrijirilor și devotamentului d-tale le datoram să fii gata de a îndeplini această formalitate legală, spre binele d-tale, dacă aș fi sigură că nu voi trăi, de aici încolo, mai mult de șase luni. Dacă dimpotrivă, după opinia autorizată a d-rului sir James Montford, mai am de trăit însă doi sau trei ani, cred că nu am dreptul de a-ți atîrna, în elanul virilității, jugul sever al unei căsătorii cu numele. Crezi Dick că sir James s-a putut înșela în previziunile sale optimiste?

D-na Herriot privea cu teamă spre Dick, punîndu-i această întrebare înșelătoare: ea își amintea aprecierea lui sir James Montford asupra consecințelor fatale pe care le-ar putea avea asupra unui bolnav anunțarea morții apropiate. Voia să-l pună pe Dick la încercare. La această întrebare directă, tînărul ridică privirea și răspunse:

— Sir James e considerat la Londra drept o autoritate în materia afecțiunilor de inimă. El mi-a confirmat, de mai multe ori, această credință a lui. În ce mă privește, o repet, dacă depinde de îngrijirile mele, vă voi prelungi viața peste termenul fixat de sir James.

Tînărul doctor își relua poziția meditativă: nu vedea lacrimile care apăruseră în ochii micuței lui doamne albe. Fără să știe, Dick trecuse victorios proba la care fusese supus. Deși ambiția lui l-ar fi putut conduce spre o cruzime

nedelicată, nu se gândise nici un moment să sacrifice această minunată creatură succesului său. El acceptase fără ezitare să piardă avantajele materiale pe care le visase decât să le eucerească cu prețul vieții acestei femei. O mintise dar devotamentul său era sincer. O va înconjura, până la capăt, cu îngrijirile sale cele mai afectuoase. Doamna Herriot ar fi vrut să-i spună lui Dick că din momentul ăsta știe tot, că îl iartă. Va reuși poate așa, înconjurându-l cu toată dragostea ei compătimitoare, să-l îndrepte pe calea onoarei și loialității! Dacă Dick și-ar fi ridicat ochii în momentul acela și ar fi văzut iertarea, niciodată d-na Herriot n-ar fi putut să privească fără să fie înduioșată privirea lui descompusă, acești ochi înspăimântați de remușcări și disperare. Dar Dick rămase cu capul plecat, și irezistibila impulsie de iertare imediată se imprăștie.

Într-adevăr, lui Dick îi mai trebuia mult timp ca să devină demn de o dragoste care cu toate că știa totul, dădea totul și ierta totul. Micuța doamnă albă caută mijlocul să transpună viața în parabola fiului risipitor. Trebuia într-adevăr ca religia să capete formă spre a înduioșa inima credinciosului.

Tinărul doctor ar fi refuzat fără îndoială să citească pagina inspirată din Sf. Luca; poate n-ar fi înțeles că sensul se referea la el. Dar trebuia să urmeze porunca divină. Oricare ar fi dorința de a ierta a tatălui, fiul trebuie să se plece și să-și mintuiască greșelile pentru a fi reprimat îndată în plenitudinea drepturilor sale. D-na Herriot îi privi umerii largi, încovoiați; se pregătea să mărturisească? Ea își șterse, încet, ochii înlăcrimați și spuse:

— Dick, acest lung preambul mă determină în sfârșit să te informez asupra intenției mele. Trebuie să-ți zic că înainte de a lua hotărârea definitivă, am fost, azi-dimineață, să consult un specialist în boli de inimă.

Dick tresări și deveni atent.

— Pe cine ați consultat? întrebă el curios. N-ar fi trebuit s-o faceți înainte de a mă anunța. Apoi luind un ton glumeț pentru a-și ascunde tulburarea, adăugă:

— Nu e corect, d-nă Herriot.

D-na Herriot răspunde:

— Să lăsăm ceremonia la o parte, dragul meu doctor.

După părerea mea, între prieteni nu trebuie să existe supărare din moment ce nu e nici un fel de intenție de a ofensa. Ei bine, prefer să nu-ți spun numele specialistului în chestie. Totdeauna m-am dus la el, după ce am căpătat siguranța că este un om în care trebuie să am absolută încredere.

— Și care a fost verdictul său?

— Șase luni... probabil atît mai am de trăit...

— Protestez! izbucni Dick pe un ton iritat. Această părere nu are nici o valoare. Nici nu trebuie să vă gîndiți la ea. E prezicerea îndrăzneată a unui șarlatan.

— Nu sînt de părerea d-tale, Dick. Sînt convînă, din contră, că acest verdict e mult mai verosimil decît acela al lui sir James Montford.

M-am gîndit mult și am luat chiar o hotărîre. D-na Herriot își încrucișă mîinile pe Biblia ce-o avea ca și cum ar fi vrut să acumuleze puterea de a continua. Smaraldul ce-l purta pe inelarul de la mina stîngă avea reflexe verzi-albăstrui sub lumina cernită a lămpii, și ascundea aproape verigheta de aur, pe care înainte cu patruzeci de ani Alexandru Herriot i-o pusese în deget.

Inima lui Dick îi spunea parcă cele ce avea să audă de la d-na Herriot. Ea vorbi încetîșor: era transportată de parte de lucrurile pămîntești, transportată deasupra judecării vulgare a lumii.

Sufletul micuței doamne albe părea gata să-și întindă aripioarele argintate.

— Pentru viitorul tău, scumpul meu copil, pentru realizarea operei tale, pentru tot ce o să desăvîrșești în numele și spre binele umanității, sînt dispusă să mă căsătoresc cu tine, cît mai repede posibil. Te iubesc ca o mamă pe copilul ei favorit. Am aceeași încredere în tine ca o mamă în copilul ei!

Dick se sculă... rămase cîteva clipe fără să poată să scoată o vorbă: îngenunche lîngă ea și acoperi cu mîna dreaptă mînuțele ce tremurau deasupra Bibliei.

— Micuța și draga mea doamnă albă, spuse el grav, niciodată n-am să vă înșel încrederea. Dumnezeu să-mi ajute!



## DICK LA EL ACASĂ

Dick și micuța doamnă albă stăteau unul lângă altul pe locurile lor obișnuite, în salonul liniștit din Portman-Square; terminaseră o palpitantă partidă de șah la care, ca de obicei, Dick fusese nevoit să se predea. În aparență nimic nu părea să se fi schimbat între ei... și totuși chiar în dimineata aceea luară împreună un loc în corpul bisericii din Marylebone, în prezența câtorva prieteni intimi: micuța doamnă albă a pus mîna ei în aceea a tînărului doctor, iar acesta s-a angajat solemn s-o iubească și să vegheze asupra ei: „*pînă cînd moartea ne va despărți*“. Această formulă rituală dobîndi în această ocazie o semnificație adîncă pentru cei doi soți: șiau că dacă moartea și despărțirea nu ar fi fost atît de aproape, nu și-ar fi unit mîinile înaintea altarului.

Toate formalitățile privitoare la căsătorie au fost repede îndeplinite. Chestiunea schimbării numelui n-a mai fost discutată. Dick trebuind să intre în curînd în posesia averii întregi, o donație personală, în ziua căsătoriei, ar fi fost de prisos.

— Dick, vei fi contrariat, întrebă micuța doamnă albă dacă prietenii mei vor continua să mă numească d-na Herriot? Îmi va veni destul de greu, mărturisesc, să mă obișnuiesc cu schimbarea asta.

— Vei fi totdeauna „d-na Herriot“, chiar pentru mine, răspunse drăgăstos Dick. Cu excepția actelor oficiale, nu văd nici un motiv să-ți impun vreo schimbare.

Imediat după ceremonie, Dick o conduse pe micuța doamnă albă la ea acasă — de aici înainte, la el acasă — și ieși să facă vizitele obișnuite, pentru ca ea să se poată odihni în liniște. Spre seară, omul de afaceri al d-nei Herriot venise în virtutea ordinelor primite mai dinainte, să-i dea spre semnat clienței sale un testament instituind pe Dick Cameron legatar universal, sub rezerva diverselor donații în favoarea servitorilor ei. După ce-și scrisese în act numele legal ce-l întrebuița pentru prima oară, micuța doamnă albă se simți cu cugetul împăcat.

După ce terminară a doua partidă de șah în dezavantajul lui Dick, a cărei tactică, în seara aceea, era în chip vădit

incoerentă, pionii fură aranjați în cutia de cedru și măsută pusă la loc. La ora zece micuța doamnă albă își luă Biblia de pe masă și începu s-o răsfoiască. Dick privea cu emoție grațiosul tablou sub lumina trandafirică a lămpii. După un timp își ridică ochii, îi zîmbi și întrebă:

— Ești fericit, dragul meu copil? Ești cu desăvîrșire fericit?

— Foarte fericit și foarte recunoscător, răspunse el, de această dovadă miraculoasă a încrederii d-tale. Aș fi mai fericit dacă m-aș simți pe de-a-ntregul demn.

D-na Herriot nu făcu nici un comentariu, nu protestă și nu păru să pună la îndoială lipsa de demnitate de care se acuza.

Linistea asta îi oferea lui Dick o nouă ocazie de gîndire: dar nu profită de ea. După un minut, făcu un efort de a-și reveni și zise:

— Nu pot să-mi închipui că într-adevăr sînt acasă la „mine“. Pînă azi n-am avut niciodată un cămin.

— Și în tot timpul acesta casa mea n-avea stăpîn, adăugă micuța doamnă albă.

Dick roși și spuse cu vioiciune:

— Dar eu nu îndeplinesc acest rol.

— Dragul meu băiat, țin cu tot dinadinsul să ocupi locul ce-ți revine legitim în casa noastră. Ești mulțumit de apartamentul tău?

— Cred și eu că sînt mulțumit! răspunse cu căldură Dick. Cabinetul meu este perfect. Cum ai putut ghici toate gîndurile și trebuințele mele? Am avut surpriza să găsesc la îndemină toate obiectele pe care omul cel mai exigent ar putea să și le dorească.

— Mi-a ajuns un pic de imaginație, răspunse ea, surîzînd.

— Trebuie să ai un simț al realității ca să obții un asemenea rezultat.

— Imaginația, la drept vorbind, este mai ales practică. Ești îndemnat să-ți închipui imaginația ca fiind numai darul de a inventa lucrări și evenimente neverosimile: în realitate este facultatea care ne permite să evocăm circumstanțe străine mediului nostru și să ne dăm seama de felul cum alte persoane ar reacționa și ar gîndi despre aceleași lucruri. Un scriitor dotat cu imaginație nu a ținut deloc să acumuleze peripeții neprobabile. Povestile în chip

vădit absurde sînt create de o imaginație tulbure, ce-și dă friu liber.

— Cît despre mine, eu constat că fructele imaginației metodice sînt minunate. Mai tîrziu, cînd Graham va găsi un al treilea asociat, mă voi descotorosi de partea administrativă a afacerii și voi veni să lucrez, majoritatea timpului, în biroul meu. Am o teză de făcut și trebuie să mă țin la curent cu tot ce se publică despre studiile mele speciale.

— Nu trebuie să te grăbești, dragul meu doctor, zise ea calmă, și adăugă, nu fără emoție: ai toată viața înaintea dumitale.

— Fără îndoială... grație dumitale, e drept n-am nevoie să mă grăbesc.

După o tăcere lungă el reluă:

— Ce plăcut e să te gîndești că astă-seară nu voi mai fi gonit.

Ca răspuns îi surise, căci chiar în acel moment ea simțise același sentiment! Apoi se plecă peste Biblie, reîncepu s-o răsfoiască și zise:

— Îți voi da ocazia să-ți ții promisiunea, Dick! Vom citi împreună psalmul nostru de fiecare zi. Dick scoase din buzunar o Biblie legată în piele foarte frumoasă, un dar de-al d-nei Herriot, căpătat chiar în ziua aceea. Se aștepta, de altfel, să-i reamintească: era singura rugămintă ce i-o făcuse ea: lectura în comun a unui psalm, în fiecare seară. El gîdea: „este un lucru mic ce îmi cere... ea care îmi dă totul! Era decis s-o facă cu mină bună sau cel puțin să aibă aerul că-l interesează. Va șterge amintirea indiferenței lui Alexandru Herriot și al blestemelor lui Alexandru Ross! Se aplecă și începu să răsfoiască micul volum. După un timp, găsi pagina. Mica doamnă albă ridică ochii și zise:

— Al XIX-lea psalm... îl vei citi Dick. Nu vom citi fiecare cite un verset: schimbarea vocii este supărătoare în special cînd este vorba despre cadența poetică a psalmilor. Vom avea alternativ privilegiul de a citi și plăcerea de a asculta: astă-seară eu voi asculta și vei citi tu.

Dick nu vroia să discute condițiile contractului și acceptă rolul său activ, fără a protesta. Începu imediat. Citea cu nervozitate, mult prea repede, și ajunse la al doilea verset fără să fi răsuflat. Doamna albă își ridică capul și zise:

— Oh! Dick, scuză-mă că te întrerup, dar înainte de a continua aş vrea să-ţi spun ceva: primul verset din psalmul acesta este tocmai acela pe care îl prefer tuturor pasajelor din Biblie: „Doamne, Tu ai fost locul reşedinţei noastre de-a lungul atîtor generaţii“. Aş vrea acest verset să fie gravat pe mormîntul meu: eu găsesc în el un delicios sentiment de odihnă; se aplică trecutului, îmbrăţişează prezentul şi ne asigură pentru viitor! Impresia de demnitate, de mărire, de stabilitate care emană din el n-a fost de nimic depăşită, şi remarcă că acest psalm este opera lui Moise probabil, din toate personajele biblice, acela care şi-a schimbat cel mai des locuinţa terestră şi care străbate cea mai surprinzătoare varietate de decoruri: născut într-un umil cămin ebraic, în regiunea Goshemului... la trei luni plutea pe apele Nilului, într-un coşuleţ de papură; cules de o prinţesă egipteană găseşte adăpost în palatul lui Faraon; la maturitate este obligat să fugă din Egipt în ţara Medianului unde îl găsim „străin pe un pămînt străin“ în casa preotului Remel, îndeplinind treaba de păstor; mai tirziu este investit cu misiunea să conducă exodul evrcilor către Ţara Făgăduinţei, colindă patruzeci de ani în deşertul unei vieţi nesigure, rătăcitoare; în sfîrşit, pentru a muri... îşi alege vîrfurile unui munte, de unde se vede Canaanul în care nu va mai paşi. Ce fiinţă umană a mai străbătut asemenea vicisitudini? Şi totuşi omul acesta este poetul inspirat care, întărit cu o siguranţă de neclintit, a scris: „Doamne, Tu ai fost locul reşedinţei noastre, de-a lungul tuturor generaţiilor!“.

Dick, inima mea se bucură să păşească cu tine pragul casei noastre terestre citind această rugăciune a lui Moise, omul lui Dumnezeu! Mai citeşte încă o dată, te rog, încetîşor, ca să avem timp să punem inimile noastre la unisonul măririi şi melodiei lor.

Dick reluă lectura cu o voce sigură. Citea clar şi răspicat, de data asta, sublima chemare a încrederii şi a credinţei; fu surprins de impresia profundă ce i-o lăsa în minte această lectură.

Deodată, citind ultimele linii, recunosc că psalmul ales făcea parte din textul liturghiei pentru morţi.

În liniştea ce urmă sfîrşitului lecturii, mica doamnă albă, îl privi: Dick fu orbit de extraordinara lumină ce emana din obrazul ridicat spre el; părea transfigurată, străină



mediului său pămîntesc: era ca încarnarea vie a ultimului verset din psalm „Și bunătatea Domnului, Dumnezeuului nostru să se reflecte în noi“.

Într-un tirziu ea vorbi cu vocea dulce și depărtată: comenta fiecare vers cu ardoare concentrată. Dick asculta, spre surprinderea sa, fără plictiseală. În sfîrșit, ea zise:

— Și acum să ne rugăm, dacă vrei să te alături mie?

Dick se puse în genunchi, lingă masă, și-și sprijini capul pe mîinile lui împreunate. Terminînd rugăciunea, cu ultimele cuvinte ale psalmului, micuța doamnă albă puse încetisor mîna pe capul lui Dick, într-un gest de binecuvîntare. „Îndreaptă pe robul tău Doamne și pregătește lucrul pentru mîinile sale! Astfel ne vom bucura în zilele ce vor veni“. Ridicîndu-se, fața lui Dick avea o expresie gravă; era tot lingă masă și spuse, după ce ezită un moment:

— Aș vrea ca toate astea să aibă o semnificație precisă pentru mine. Nu pot să afirm cîstit că iau parte activă.

— Nu te necăji, copilul meu drag; influența adevărului este puternică chiar dacă nu avem credința! Ne vom ruga în fiecare seară pentru izbînda muncii... și acum ...ziua a fost încărcată — ar fi timpul s-o chem pe Ellen.

Dick făcu cîțiva pași spre sonerie și apoi se opri. Micuța doamnă albă a lui a fost așa de bună... îi era atît de dragă... ar fi vrut să nu se despartă încă de ea.

— N-aș putea să duc sus măsuta de șah, Biblia și... pe d-ta?

— Nu, mulțumesc, tînărul meu doctor, replică ea surîzînd. Ascensorul funcționează perfect și nu vreau ca Ellen să aibă impresia c-a fost destituită din una din funcțiunile ei.

Dick nu se predă fără să protesteze. Zise cu un aer glumeț:

— Nu-mi place să te încredințez acestui dragon batrin de Ellen: te face să dispari ca și cînd ar sufla în flacăra plăpîndă a unei luminări! Și eu voi rămîne în întunecie după plecarea d-tale.

D-na Herriot nu zise nimic, surtise doar, și degetul ei era întins imperturbabil către sonerie. Dick continuă:

— De ce se culcă Ellen în camera alăturată de a d-tale? Sforăie ca un cașalot (am auzit-o data trecută cînd am stat lingă d-ta). Am cronometrat ritmul; douăzeci ori pe minut.

Constat că n-ar trebui să faci apel la resursele imaginației d-tale ca să mă instalezi la celălalt capăt al coridorului! Dacă aş ocupa camera lui Ellen, n-ai avea decît să mă chemi, cînd nu te simți bine, noaptea. Eu nu sforăi!

— Mulțumesc, răspunse dulce, micuța doamnă albă. Nu vreau să schimb nimic din viața noastră. Obişnuiesc s-o am pe Ellen la îndemînă: sforăiturile ei nu mă deranjează: cînd dorm nu le aud, cînd mă deștept și constat că altcineva doarme liniștit, mă reconfortează. Sună, te rog, Dick.

Dick o ascultă. Doamna albă se ridică, își luă Biblia și se apropie de el: erau amîndoi lingă cămin.

— Copilul meu drag, este o mare bucurie să știu că de aici înainte aceiași acoperiș ne adăpostește.

Ellen intră în acest moment cu platoul: înfățișarea ei era, astă-seară, extraordinar schimbată prin adăugarea, sub barbă, pe piept, a unei funde enorme de satin alb, prinsă cu un ac de siguranță negru; era conștientă de importanța ce i-o conferea această găteală atît de adecvată circumstanțelor.

— Du-mi, te rog, șahul sus, Ellen, spuse d-na Herriot. Laptele îl voi bea la mine în cameră. Poți chema ascensorul imediat.

Ellen ieși, și strălucirea fundei de nuntă se stinse și ea. Se priviră surizînd: funda de satin le risipi incurcătura. D-na Herriot se îndreptă spre ușă, urmată de Dick; înainte de a ieși din salon, ea se întoarse și puse amîndouă mîinile în mîinile lui Dick care i le sărută ca un tandru respect.

— Noapte bună, micuță doamnă albă, care de astă-seară este a mea, murmură el.

— Noapte bună, dragul meu băiat, răspunse ea. Apoi ieși și o ajunse pe Ellen către aștepta țeapănă înaintea grilajului de la ascensor. Dick rămase în ușă și le privea: ușa palierului pocni și ascensorul se ridică încetîșor. Dick închise ușa și traversînd salonul se așeză din nou la masă, trase lampa spre el și scoțînd din buzunar Biblia reciti singurul verset pe care mica doamnă albă îl sărise în comentariul său; era al XXX-lea. „Ai așezat nedreptățile noastre înaintea Ta și păcatele noastre sînt ascunse sub strălucirea fînteii tale“.

## XXXIV

### STĂPÎNUL CASEI

În urma publicării anunțului căsătoriei în Times, d-na Herriot primi un număr mare de scrisori: numai unele fură citite lui Dick. Prietenii mai intimi telegrafiară anunțându-și vizita. D-na Herriot făcea în așa fel ca să primească musafiri numai cînd Dick era absent. Vroia să fie singură ca să răspundă întrebărilor plictisitoare ce ar fi putut să-l șocheze pe Dick. La masă ea își regăsea echilibrul, și calmul ei era gata să se intereseze de tot ce-l privea pe tînărul doctor. Cînd acesta o întreba grijliu cum și-a petrecut ziua, ea răspundea totdeauna: „Plăcut“. Într-o dimineață, totuși, îl anunță că în ziua aceea aștepta cîtiva intimi: la ora ceariului Dick își făcu apariția în salonul plin de lume. Natura, un un pic sălbatică a doctorului, se găsi la grea încercare. D-na Herriot îl observă la început cu temere, dar încet, încet, se liniști; atitudinea lui Dick, sinceră, directă, naturală, dezarma criticile eventuale, și cînd prezentările se sfîrșiră, el era stăpîn pe situație. Nici urmă de maniera juvenilă ce-o avea cîteodată Dick în intimitatea conjugală. De la început, luă înfățișarea unui om obișnuit să fie centrul de atenție generală atunci cînd intră undeva. Ca un lucru foarte natural și simplu, își asumă tonul și îndatoririle unui amfitrion, se arătă plin de curtoazie și tact cu fiecare dintre invitați, copleșindu-și soția cu cele mai delicate atenții, ceea ce făcu să-i cîștige și pe cei avertizați. Lady Airth era prezentă: să grăbi să proclame că verișoara ei datora viața d-rului Cameron, care a luat-o în îngrijirea lui atunci cînd toți doctorii se declarară neputincioși. Îi spuse că era foarte încîntată să-i facă cunoștința, și-l invită la ea; favoarea oferită de o persoană atît de populară ca Lady Airth-Monteith risipi și ultimele ezitări, și recepția se desfășură într-o atmosferă de perfectă cordialitate. Dick primi, cu dezinvoltura unui om de lume, avansurile măgulitoare ale cărui obiect era. Se arătă mai expansiv față de Lady Airth pentru că era mai atras de farmecul acestei femei frumoase, dar păstră măsura răspunzînd complimentelor mai mult sau mai puțin sincere ale invitaților, descurajînd, dinainte, tonul protec-

tor și familiar. Doamna Herriot, care cunoștea adincul gândirii mai multor membri ai cercului ei, simți o plăcere cu atât mai mare, constatînd corectitudinea ireproșabilă a lui Dick, cu cit precedentă poznă a doctorului la Dinglevale nu era de natură s-o facă optimistă. Cînd Lady Airth, la plecare, se aplecă asupra ei și murmură: „E delicios. Dacă inima mea ar fi fost disponibilă, erau toate șansele ca s-o las aici“, micuța doamnă albă roși, se simți mîndră și fericită. Cînd se hotărîse să se căsătorească cu Dick, d-na Herriot n-a ținut seamă de propriul ei interes; știa dinainte că se expune la birfeli și la dureri inevitabile. Și iată, dimpotrivă, primea satisfacțiile cele mai delicate!

După ce Dick conduse ultima invitată la ușă, veni înăuntru și rămase lîngă d-na Herriot înaintea ferestrei ce dădea spre parc, privind apusul soarelui. Găsindu-se singur cu ea în salon, Dick aprecie privilegiul dreptului de a rămîne atunci cînd toată lumea pleacă; măsură avantajele sociale ale poziției de care dăduse dovadă micuța doamnă albă, negîndîndu-se numai la binele lui. Rămase surprins să constate forța misterioasă a legăturii ce-l lega de ea, se apropie încet fără să mai formuleze remarcile ironice ce și le propusese să i le spună și rămase în picioare în spatele siluetei ei gingașe.

— Vîno, Dick, spuse ea imediat, întinzînd mina fără să se întoarcă spre el, vîno să împarți cu mine plăcerea ce o gust în singurătate de atîția ani, la fereastra asta de care nu mă plictisesc niciodată.

Dick luă minuța întinsă spre el și se așează alături de micuța doamnă albă.

Ea continuă:

— Spectacolul acesta minunat variază de la sezon la sezon, și chiar de la o zi la alta. Prefer înaintea oricărui spectacolul apusului de soare spre sfîrșitul unei zile de vară atunci în momentul în care astrul dispare în dosul turlei de la „Christ Church“; parcul întreg se colorează parcă cu o lumină de aur în fierbere; fulgi aurii se agață de crăcile arborilor și alunecă pe covorul ars; cît cuprinzi cu ochii pătura de lumină se întinde ca o mare agitată din care țîsnește, asemănătoare unui far, turla elegantă a bisericii! Vedeam fluxul, apoi refluxul, și mă întrebam adesea de unde provine. Am înțeles într-o zi că acest fenomen era constituit de nenumăratele molecule de praf ale Londrei, acumulate



în cursul unei zile înăbușitoare; soarele, străbătînd prin raze această pulbere uscată, o transformă în aur incandescent. Îmi amintesc că am scris o parabolă interpretînd această sărbătoare luminoasă pentru a prelungi impresia ce o aveam în mine.

— Spune-mi-o, te rog, murmură Dick, strecurînd sub brațul său minuța ce-o ținea pe a lui.

Ea se aplecă puțin și spuse:

— Și viața ridică în jurul nostru rămășițe murdare, emanații degradante care întunecă idealul nostru de adevăr și frumusețe, dar dragostea, plecîndu-se peste neajunsuri, încorporîndu-se în materia cea mai mîrșavă, poate transforma totul în lingouri de aur pur!

Micuța doamnă albă își sprijini ușor capul pe mîneca hainei lui Dick, continuînd să privească în depărtare și adaugă:

— Nu e și părerea ta, tinărul meu doctor?

— Cred că d-ta știi să scoți numai partea bună, răspunse repede Dick, cu condiția numai să aibe acel „ceva bun“.

— Există totdeauna o rezervă adîncă de unde poți să te înprospătezi, dar în realitate, nu fac aluzie la nimic care mă privește pe mine personal.

## XXXV

### MARGUERITE INTERVINE

A doua zi, d-na Herriot ridică ochii de pe scrisoarea pe care o citea și zise:

— Marguerite îmi scrie și mă întreabă dacă pot s-o primesc mîine la patru și jumătate. Vine la Londra pentru afaceri și dorește mult să mă vadă. Am hotărît să-i răspund c-o aștept la ceai.

Dick, cu un aer îngrijorat și perpelex, băgă înapoi în plic scrisoarea după ce terminase de citit și răspunse:

— O vizită, la ora asta, ți-ar întrerupe odihna. De ce nu-i sugerezi Margueritei să vină către ora cinci?

— Cred că intenționează să plece devreme. Dar nimic nu mă împiedică să-mi fac siesta mai devreme și s-o pot primi la patru și jumătate. Dick, n-am văzut-o pe Marguerite de la moartea tatălui ei, de acum o lună; bănuiesc că vrea să-mi

comunica planurile ei de viitor; se pare că a moștenit proprietatea împreună cu mama ei, aceasta în calitate de uzufructuară; va fi complicat, fără îndoială, căci nu-l cred pe excelentul Eustache să accepte să se instaleze la „The Hall”; va prefera să rămână în casa lui, de proporție mai modestă, care-i permite însă s-o umple de scipirile vocii sale și de strălucirea autorității sale.

Dick începu să ridă și spuse:

— Este un tiran cu înfățișare unui ipocrit. Nu pot să-mi imaginez la ce visa Marguerite când l-a luat.

— Marguerite visa într-adevăr, în sensul adevărat al cuvîntului, replică d-na Herriot. Asta e nenorocirea; tinerele fete visează pînă a doua zi după nuntă: atunci se deșteaptă, dar este prea târziu. Să ne păzim totuși mașina birfelilor noastre. Marguerite este prietena noastră, și ține scrupulos să-i fie fidelă soțului ei; avem datoria să ne ținem atît cît putem la unison. Dacă nu vezi nici un inconvenient, Dick, o voi primi singură; dorește, fără îndoială, să-mi vorbească personal despre afacerile sale.

Dick nu răspunse la început. Era obsedat de gîndul la scrisoarea pe care o primise el. Era tot de la Marguerite, o scrisoare scurtă, lipsită de introducere și formule protocolare și ciudat de imperativă.

„Vreau să-ți vorbesc între patru ochi înainte de a o întîlni pe d-na Herriot. Am cerut s-o văd la patru și jumătate, dar voi veni la ora patru. Să fii acolo, te rog.

*Marguerite*“

Dick era surprins. În primul moment era gata să-i spună și d-nei Herriot despre scrisoare și să-i ceară părerea, dar fusese reținut de presupunerea că Marguerite dorește să-l consulte înainte de a face d-nei Herriot confidențe de natură să-i producă emoții micuței doamne albe. Demersul acesta i se păru inutil și-l socoti indiscret. În același timp nu voia să riște s-o expună pe doamna albă la o agitație dăunătoare.

— Aș vrea să luăm ceaiul împreună; Marguerite este o prietenă de-a mea. Imediat după aceea voi pleca și veți vorbi în liniște.

— Perfect, dragul meu băiat. Natural, în ceea ce mă privește, aș prefera să rămîi!

Și tocmai a doua zi Dick avea o zi încărcată. Făcu toate eforturile să-și scurteze vizitele în așa fel ca să fie la Park Lane înainte de ora patru, dar ultima vizită se prelungi pe neașteptate. Când ajunse la poarta casei, taxiul ce o adusese pe vizitatoare se depărta și Marguerite însuși păsea pragul casei lor. Sări din mașină dar în momentul când el o ajunse la scară, poarta se închidea în urma vizitatoarei. O încercătură la care nu se aștepta. Se gândise să fie în hol în momentul sosirii Margueritei și s-o conducă direct la el în birou. Deschise ușa cu cheia lui și intră. Îl întâlni pe Jarvis, care o condusesse pe Marguerite în salon.

— A venit d-na Royston, domnule, zise valetul, și a întrebat dacă sinteți acasă.

— Foarte bine, răspunse Dick, o așteptam. Va lua ceaiul cu noi și poți să-l servești la ora patru și jumătate, dar sub nici un motiv să n-o deranjezi pe d-na Herriot înainte de această oră. Dacă d-na Herriot te va întreba, să spui, te rog, că d-na Royston a sosit și că eu îi țin tovărășie.

Dick se simțea în momentul ăsta fericit. Va trebui să facă onorurile minunatei case a micuței doamne albe. Marguerite va ști să aprecieze strălucitele perspective de viitor ce i le rezerva această căsătorie.

Deschise ușa și intră în salon. Marguerite Royston îl aștepta. Toaleta simplă de doliu ce o purta scotea mai bine în evidență distincția ei naturală; obrazul ei minunat, dar care avea o expresie de oboseală și aerul distrat, era acum, în momentul în care se întoarse spre Dick, strălucitor de o fericire care făcea și mai mult să iasă în relief trăsăturile ei regulate.

— Helo! zise Dick, ce apariție încântătoare! Apoi se apropie grăbit și întinse mîna tinerei femei... Marguerite îl privi în ochi, și cu un gest hotărît își trase mîna la spate și îi spuse:

— Sint hotărîtă să nu-ți mai strîng niciodată mîna.

Dick o privi surprins, apoi își băgă mîinile în buzunar. Nu există insultă mai mare ca atunci când întinzînd mîna, să-ți fie refuzată; este mijlocul cel mai aspru de a strica o prietenie.

Dick se îndreaptă către cămin, se întoarce puțin și astfel se găsi, față în față, cu prietena lui din copilărie, care îi rănise orgoliul lui de bărbat. O întrebă:

— Ce s-a întâmplat, Marguerite?

— Nimic, afară de faptul că ai căzut atât de jos cît poate un om să cadă. Te-ai căsătorit cu d-na Herriot pentru banii ei. Nu-ți mai da osteneala să negi: cunosc clauzele testamentului lui Alexandru Herriot. Mama mea își amintește vag de proces și de tragedia ce a urmat, și cînd am auzit vestea acestei căsătorii neverosimile, am consultat colecția lui „Times“ din epoca aceea, unde am găsit toate detaliile. N-a mai trebuit să recurgem la „Somerset House“ și să mai cheltuim un shilling.

Ah! ești surprins că sînt informată de această vizită. Un văr a lui Eustache, care te-a văzut la Dinglevale, se găsea din întâmplare, la „Somerset House“ pentru a cerceta niște documente necesare unui proces ce-l avea de pledat; te-a auzit cerînd informații referitoare la testamentul lui Alexandru Herriot și te-a văzut luînd notițe pe ascuns. Tinărul acesta era la noi chiar în timpul cînd a apărut în „Times“ anunțul asupra căsătoriei voastre. Prin el sînt atât de bine informată; de altfel aș fi putut ghici motivele tale, amintindu-mi disprețul tău afișat pentru dragoste pe care o găseai incompatibilă cu ambiția. Dar n-a mai trebuit să recurg la perspicacitatea mea; aveam o probă pozitivă. Oh! Dick cum ai putut-o face! Sfînta aceasta, această perfecțiune de bunătate, de blîndețe, de drăgălășenie! N-ai vrut să respecti părul ei alb, să iei în considerație poziția ei socială, să n-o compromiți în fața prietenilor ce o înconjurau cu stima și admirația lor? A trebuit să alegi din toate pe cea mai angelică pentru a o sacrifica pe altarul ambiției tale și să faci din ea un motiv de batjocură! Și deodată, Marguerite tăcu. Obrazul lui Dick se făcuse livid din clipa în care ea pomenise de „Somerset House“, dar la ultimele cuvinte pronunțate de interlocutoare, expresia din ochii lui Dick străluci ca fulgerul și cu toată excitația și minia ei, Marguerite nu putu să-i suporte privirea.

Dick o privi în ochi, cu un calm impresionant, apoi spuse cu o voce cu atât mai teribilă cu cît diapazonul era reținut:

— Dacă ți spui un singur cuvînt „ei“ și dacă faci aluzii la banii ei sau la testament, te omor!



Această amenințare redeșteptă curajul Margueritei care slăbise. Ea răspunse rîzînd:

— Posibil. Esențialul este să nu-i faci ei rău. Ai omorît deja dragostea, loialitatea, onoarea, respectul și credința: crima de a omori pe cineva este mai mică decît ce-ai făcut. Totuși n-am venit aici să-i dezvălui ceva ce ar putea s-o necăjească. Am venit numai să-ți spun că știu acum cine ești și să-ți spun părerea mea și a tuturor celor care sînt la curent cu faptele tale. Am mai venit să mă asigur de felul cum o tratezi și să-mi dau seama de natura cursei ce i-ai întins-o pentru a o obliga să te ia în căsătorie. Gîndești poate că nu-i treaba mea... dar eu o iubesc, Dick Cameron, și afecțiunea conferă drepturi pe care ambiția și lăcomia nu poate să le pretindă. Am petrecut o săptămînă fericită la Dinglevale, la micuța doamnă albă. Am ajuns s-o cunosc mai bine ca tine și s-o iubesc mai mult decît oricare femeie. Ar fi rușine să n-o ajut cînd este în pericol. În tot cazul aș vrea să-l blestem pe acela care a sacrificat-o egoismului său.

Marguerite se opri la capătul răsufălării.

O bucurie ironică străbătu privirea aspră a lui Dick și spuse:

— Nu-mi pasă de părerea ta despre mine... și nici de a nimănui.

Zîmbetul ironic exasperă pe Marguerite.

— Nu mă mir deloc. Presupun că ești mîndru de vizita ta la „Somerset House“!

Ușa se deschise încet și micuța doamnă albă intră în salon. Avu imediat impresia că atmosfera era furtunoasă; privi siluetele înalte ce se confruntau cu furie... Se întoarse și închise ușa, lăsîndu-le timpul să-și revină. Apoi se apropie rîzînd:

— Dragă Marguerite, zise ea, eu am întîrziat sau tu ai venit mai devreme? Cu toate astea mi-am luat toate măsurile să fiu la ora obișnuită. Din fericire, Dick ți-a ținut tovărășie. Dick, te rog, sună pentru ceai. Marguerite, cu siguranță, după toate alergăturile, are nevoie să se destîndă. Cu toată greaua încercare ce a petrecut-o, arată mai bine ca ultima dată.

Pe cînd d-na Herriot pronunța primele cuvinte, Dick își regăsisese singele rece. Sună, apropie masa de canapea și așază o pernă la spatele micuței doamne albe.

— Cum ai petrecut după-amiaza, dragul meu? îl întrebă ea cu jumătate de glas, dar în așa fel să fie auzită de Marguerite.

— Am avut multă treabă, răspunse el, și a trebuit să-mi dublez eforturile ca să viu la timp.

— Atunci și tu vei fi mulțumit să te învii. Eu m-am odihnit, dar nimic nu mă dispune decît o ceașcă de ceai. Uite ceaiul! Apropie-ți scaunul Dick. Formăm doar o grupă unită, și totul ne e la îndemînă.

Trebuia tot tactul d-nei Herriot și izvorul nesecat al conversației ei delicioase pentru a justifica termenul de „unită”. Marguerite ca și Dick într-adevăr răspundeau d-nei Herriot, dar nu schimbau nici un cuvînt între ei. Marguerite îl privea pe Dick și ochii trădau mirarea și ciuda ei de a constata armonia perfectă ce domnea între Dick și micuța doamnă albă; tandru de o parte, mindrie și afecțiune de cealaltă! În atmosfera aceasta de rafinament material și moral, furia sălbatică i se părea Margueritei ca un coșmar și totuși faptele vorbeau.

Încet, încet, îndemnat de o privire a d-nei Herriot, Dick se sculă.

— Sînt obligat să vă părăsesc, spuse el. Am o corespondență importantă de terminat înainte de pleacă poșta.

Apoi aplecîndu-se spre canapea, adăugă:

— Dacă aveți nevoie de mine, trimiteți să mă cheme, sînt în birou.

Salută grav în direcția Margueritei, privind un vas de flori așezat nu departe de ea, și plecă. Micuța doamnă albă surîse. Surîdea în timp ce ușa se închise în urma lui. Își puse șalul pe umeri, se instală între perne și întorcîndu-se către Marguerite îi spuse:

— Acum putem să vorbim liniștite.

## XXXVI

### AM ÎNCREDERE ÎN TINE

— Ce de lucruri avem să ne spunem! continuă d-na Herriot. M-am gîndit întîi să-i cer lui Dick să nu vină acasă azi după-masă și să ne lase între patru ochi, dar el a ținut să ie ceaiul

cu noi: a rămas fidel vechii voastre prietenii, Marguerite; legătura înnodată în primii ani ai tinereții nu se distruge ușor; cît despre tine sper că vei ști să profiți de lucrul acesta ca să păstrezi o influență bună asupra lui Dick. Dar acum să revenim la ce te privește personal. Cum se simte mama ta? Care sînt proiectele tale pentru viitor? Am luat sincer parte la durerea voastră; știu ce înseamnă golul lăsat prin pierderea unui tată. Povestește-mi totul, te rog.

Marguerite îi povesti și, după ce termină, începu să creadă că toată ziua vor discuta despre afacerile ei. Dar, atunci cînd Marguerite se aștepta cel mai puțin, d-na Herriot întrebă:

— Căsătoria mea te-a surprins mult?

— Cînd am citit în „Times“, n-am putut să-mi cred ochilor.

— Nu mă mir, răspunse d-na Herriot cu o voce dulce, și știu că-ți datorez explicații speciale în numele vechii tale prietenii pentru Dick și pentru interesul pe care îl arăți lucrărilor sale și formării personalității lui morale. Am să încerc să te fac să înțelegi motivele ce m-au condus la rezolvarea aceasta a subiectului la care, o știu prea bine, prietenii mei n-au precupețit criticile. Îl consider pe Dick ca pe un fiu și am toată încrederea în el; dinspre partea lui, are față de mine cele mai tandre atitudini cu care orice fiu, ajuns la maturitate, o înconjoară pe mama lui iubită; nici un alt sentiment nu se amestecă în această afecțiune reciprocă. Totuși, după ce am reflectat mult și am rugat pe Dumnezeu să mă sfătuiască, am consimțit să ne unim prin legăturile căsătoriei în singurul scop să primească legal dreptul de a dispune, în favoarea sa — cum am dorit de mult s-o fac — de averea de care mă bucuram. Eliberîndu-l pe Dick de grija zilei de mîine, i-am dat posibilitatea de a se consacra muncii lui științifice, să se specializeze în studiul maladiilor nervoase și, în sfîrșit, să se consacre înaltelor facultăți de ameliorare a suferințelor atitor nenorociți. În urma dispozițiilor testamentare luate de soțul meu, nu puteam să-mi îndeplinesc această dorință decît căsătorindu-mă. Recunosc, sincer, că nu eu am avut ideea să caut soluția acestei probleme prin căsătoria cu Dick; dragul de băiat mi-a propus singur, într-o zi, spre marea mea mirare, să mă ia în căsătorie ca să poată rămîne mereu lingă mine și să continue astfel, cu eficacitate, la prelungirea zilelor mele. N-am nevoie

să-ți spun, Marguerite, că pentru nimic pe lume n-aș fi acceptat, numai pentru binele meu, să-mi leg viața de un om tânăr ca Dick; propunerea lui însă mi-a permis să mă gîndesc la toate avantajele ce i le-ar oferi lui Dick o căsătorie, grație căreia voi deveni liberă să testez în favoarea lui. M-am hotărît să mă plec unei formalități atît de bogată în rezultate, nu fără a mă asigura totuși, — am cerut pentru asta părerea unui specialist în materie de boli de inimă — că, după toate probabilitățile, nu-mi mai rămîn decît cîteva luni de trăit! În condițiile astea, căsătoria noastră, pur simulată, nu va pune prea mult timp la încercare devotamentul lui Dick și nu va deveni, în nici un caz, un obstacol în calea fericirii lui viitoare! Deocamdată, găsește satisfacția de a avea un cămin și nupot găsi cuvintele pentru a-mi exprima recunoștința față de îngrijirile lui continui și tandra sollicitudine cu care mă înconjoară.

Buzele Margueritei tremurau cînd îi răspunse;

— Dar Dick știa...

— De testamentul lui Alexandru Herriot? urmă micuța doamnă albă cînd Marguerite se opri, bineînțeles știa tot. I-am povestit tragedia pe care dispozițiile lui testamentare le-a adus în viața mea. Povestea asta l-a zăpăcit pe Dick și, păstrînd dorința de a mă face să uit cruda încercare a existenței mele, își retrase propunerea și îmi ceru să nu mă mai gîndesc la ea. Dar doream prea mult să-i las averea mea ca să refuz singurul mijloc care-mi dădea această putere. Apropo, Marguerite, ce-i spuneai lui Dick cînd am intrat în salon? Am auzit că era vorba de „Somerset House“.

Marguerite, luată prin surprindere, nu găsi mijlocul de a ocoli această întrebare directă și răspunse:

— Îi spuneam lui Dick că a fost văzut la „Somerset House“ citind testamentul lui Alexandru Herriot și luînd notițe.

— Perfect. S-a dus să verifice niște puncte ce mă interesau privitor la redactarea testamentului meu. Cred că foaia pe care a scris notițele o mai am încă. O strecurasem în Biblia mea ca să n-o pierd.

Cu cea mai perfectă seninătate, d-na Herriot luă volumul de pe masă și scoase foaia respectivă — foaia care pe timpul acela i-a sfîșiat inima — o desfăcu și cu un suris satisfăcut o întinse Margueritei. Acesta recunoscu scrisul lui Dick; „Note asupra testamentului lui Alexandru Herriot“, apoi d-na Herriot



puse notița la loc și închise cartea. Marguerite, în culmea stupefecției, nu mai știa ce să zică! Micuța doamnă albă își strinse șalul în jurul umerilor și se sprijini de perne, apoi reluă:

— Vreau să-ți cer ceva, Marguerite: să nu-i vorbești lui Dick de foaia ce ți-am arătat-o. Mai bine să nu faci nici o aluzie, în prezența lui, despre testament și de beneficiile pecuniare ce le are de la căsătoria noastră. E foarte sensibil, cum îți poți ușor închipui, față de subiectul acesta. În ziua în care i-am făcut cunoscută hotărîrea mea irevocabilă, i-am expus detaliat toate avantajele ce le va trage din averea pe care i-o voi lăsa grație căsătoriei. Îmi voi reaminti mereu intonația vocii sale cînd mi-a răspuns: „Vorbești numai de chestia banilor“. Pot să mă bazez pe tine, Marguerite, ca să nu-i vorbești lui Dick și, în plus, să împiedici ca legenda de la „Somerset House“ să fie colportată în afară?

— Îți promit, răspunse Marguerite.

În momentul acela, d-na Herriot se întoarse cu spatele și își duse mina la inimă unde simțea o durere ascuțită. Marguerite se grăbi să întrebe:

— Ești obosită? Te-am obosit. Trebuie să plec... Vrei s-o chem pe Ellen sau pe Dick?

— Nu... nu! murmură d-na Herriot. Dick nu trebuie să-și dea seama că discuția noastră a fost de natură să mă obosească. Se neliniștește la cel mai mic lucru și nu-mi permite să mă expun a doua oară la un efort sau la o emoție ce mi-a făcut rău. Oh! Marguerite, n-am cuvinte să-mi exprim mulțumirea pentru tot ce face Dick pentru mine: este perfect din toate punctele de vedere! Amintește-ți totdeauna ce ți-am spus. Dacă vreodată, eu nu voi mai fi printre voi și-l vei vedea abătut, nenorocit, întărește-l tu, repetîndu-i vorbele mele de recunoștință și de apreciere a tuturor lucrurilor frumoase de care mi-a dat dovadă. I le vei repeta, nu-i așa, Marguerite?

— Sigur... dacă... dacă vreodată va veni să se destăinuiască mie!

Marguerite nu mai putu să-și stăpînească lacrimile. Îngenunchie lângă sofa, își sprijini obrazul de minulețe palide și zise cu vocea stinsă:

— Doamnă Cameron — vreau să te numesc o dată astfel, în inima mea criminală mi-am jurat să nu-ți spun nicio-

dată pe acest nume. Înainte să plec trebuie să-ți fac o mărturisire. Viața mea conjugală m-a făcut să gîndesc strîmb și mi-a înăsprit inima! Vă iubesc, pe d-ta și pe Dick, mai mult decît pe oricine pe lume... și totuși, cînd am auzit vestea căsătoriei voastre, l-am urît pe Dick. Poți să mă ierți?

— Copila mea, spuse micuța doamnă albă, dragostea poate fi absurdă, exceptînd intenția formală de a face rău. Singurul păcat de neispășit contra dragostei este să nu ierți atunci cînd iubești. Să uităm acum, și eu și tu, confidențele astea intime. Să rămînem și una și cealaltă loiale... bărbaților noștri. Adio, Marguerite, Dumnezeu să te binecuvînteze. Am încredere în tine.

— Nu voi uita niciodată, murmură Marguerite, punînd gura pe verigheta nouă ce strălucea la degetul micuței doamne albe, și nu-ți voi trăda încrederea!

— Compătimește-l totdeauna! răspunse d-na Herriot.

Marguerite se sculă și ieși în fugă, din salon; ducea cu ea pentru totdeauna, săpate în inimă, ultimele cuvinte ale prietenei sale!

## XXXVII

### DICK ȚINE FRIUL

Tot timpul cît cele două femei discutau în salon, în cabinetul lui, Dick nervos măsura camera în lung și în lat. Își aprinse o pipă, o puse la o parte, alese alta, o pipă veche de cireș sălbatic, și o strînse între dinți, Se așeză la birou și corectă manuscrisul unui important articol pe care-l aștepta de urgență tipograful. După cîteva minute, neputîndu-și concentra atenția, sări din fotoliul său și reîncepu să umble în lung și în lat. Se întreba ce se petrece în salon în momentul acela. Poate că un om mai puțin hotărît s-ar fi făcut să nu observe semnele discrete ale d-nei Herriot; pe urmă s-ar fi scuzat că a uitat convenția lor; în plus, că ar fi putut spune că a fost captivat de discuția Margueritei. Dick, din contră, a avut totuși curajul să părăsească camera, dar odată închis în biroul lui, așteptarea îi devenise insuportabilă. Într-adevăr, avea încredere în cele două femei care vorbeau tocmai de căsătoria lui; fără îndoială, Marguerite, printr-o ciudată

fatalitate, era la curent cu demersul lui secret, dar nu-l va trăda intenționat; primise dovada că tînăra femeie, odată infuriată, era capabilă de toate violențele posibile și nu va tace ca să-i facă „lui“ un bine, ci numai ca să „nu-i agra-veze „ei“ mai mult suferințele“. Era probabil că din consi-derație pentru d-na albă, Marguerite n-o să-i destăinuiască nimic; totuși, o aluzie neașteptată la „Somerset House“, putea să se producă și s-o facă pe Marguerite să facă o remarcă nechibzuită. Pe de altă parte, Dick știa acum — Marguerite nu-și stăpînise expresiile indignării sale — ce gîndeau toți oamenii cinstiți despre purtarea sa. Prevedea, deci, că se va găsi mai tîrziu, în fața conștiinței lui, cu remușcări sporite; dar pentru moment se gîdea numai la contra—lovitură crudă ce va rezulta din revelațiile acestea, pentru micuța doamnă albă; va fi naufragiul fericirii și păcii lor! Îi rămîne atît de puțin timp ca să-i dovedească printr-un devotament nelimitat, prin îngrijiri neîntrerupte, recunoștința și dragostea lui! Un singur cuvînt ar putea să-l împiedice să-și achite datoria. chiar în slabă măsură! Capul îi vijîia la gîndul ăsta. N-ar fi trebuit mai bine s-o strîngă de gît pe Marguerite cu propriile lui mîini decît s-o expuie pe mica doamnă albă la o emoție atît de crudă? Nu, remediul ar fi agravat și mai mult răul!... Atunci ar fi trebuit s-o facă cu forța să coboare scările, s-o bage într-un taxi, să-i dea două lire sterline șoferului, s-o conducă direct la Haselmoor... Dick puse pipa pe cămin, cu constatarea că își pierduse cumpătul... Miza era formidabilă! Ce va zice d-na Herriot cînd va auzi că vizita la „Somerset House“ precedase cererea lui în căsătorie și primele lui proteste de devotament? În bunătatea ei nu le calificase „cavaleresti“? Părerea Margueritei — străină de trădarea lui — îi permitea să ghicească care va fi aceea a principalei interesate! Dacă lumea condamnă atît de sever purtarea sa, dacă nimeni nu-i acordă circumstanțe atenuante, nu-i găsește scuze ce va zice suava, încrezătoarea victimă? Era disperat nu atît de reproșurile ce trebuie să le suporte, dar de suferința pe care i-o cauza. Își băgă mîinile în buzunar și-și reluă pasul sacadat. Ținea capul plecat; o cută îi brăzda fruntea, strîngea falcile; o furie continuă contra Margueritei îl cuprinsese... În momentul acela cineva bătu la ușă.

— Intră, spuse el.

Nu-și mai recunosc vocea, atît de îndurerată era. Se apropie de cămin și-și luă mașinal pipa; își ținea ochii îndreptați spre ușă, fără să știe exact de cine se temea și va intra. Nu recunoscuse bătaia seacă, cu care se anunța Ellen... intră Marguerite; închise ușa în urma ei. Furia lui Dick contra ei se mări la emoția nouă ce i-o produse. Marguerite se apropie de el, cu ochii scăldați în lacrimi.

— Dick, am venit să-ți cer iertare. Știu c-am fost crudă: ești foarte bun cu ea și nu ți-ai bătut joc de onoarea ei. Am tras concluzii ofensatoare pentru tine dintr-un act de care nu erai vinovat. Oh! Dick, vrei să mă ierți?

— Nu, niciodată nu te voi ierta!

Marguerite pări și rămase abătută ca și cînd fiecare cuvînt era o lovitură de bici. Acest spectacol îi distruse nervii încordați; o va face pe Marguerite să sufere, așa cum suferise el, dacă-i va sta în putință.

— O, Dick, reluă ea, nu poți... nu poți să mă ierți sau să uiți?

Demonul furiei ce-l cuprinse pe Dick schița un surîs triumfător. Marguerite își oferea din nou spatele nemiloasei biciuiri; era echivalent cu o mișcare greșită la șah. Dick profită de avantajul său și răspunse:

— Sigur că pot să uit; începînd din acest moment, vă mătur pe tine, bănuielele tale, odioasele tale insinuări, complet din memoria mea. Totuși dacă prin întîmplare îmi voi aminti cuvintele tale, nu te voi ierta niciodată!

Apoi se îndreptă spre ușă, o deschise larg și zise pe un ton glacial:

— Vrei să-mi faci plăcerea să părăsești imediat casa soției mele?

Marguerite rămase un moment nemișcată, ca împietrită. Apoi găsi în noblețea ei naturală resursele supreme de a riposta:

— Oh! Dick, spuse ea, ți-am furnizat eu singură arme otrăvite și d-ta ai găsit ocazia să-mi aplici o insultă intolerabilă!... De aici înainte sîntem chit: dacă te-am necăjit, tu ai fost și mai crud și mai nedrept cu mine.

Ea îl privi țintă, în timp ce el ținea ușa deschisă, ca să poată ieși, apoi continuă:

— Îmi rămîne să-ți cer, dată fiind prezența probabilă a lui Jarvis în hol, să mă însoțești, ca să pot părăsi casa



d-nei Cameron cu politețea de care ai dat dovadă altor femei.

Marguerite ieși, Dick mergea lângă ea.

— Cheamă un taxi, Albert, zise el valetului.

Dick se opri un moment cu Marguerite pe scară, ca să lase timp taxiului chemat să facă un mic ocol și apoi să oprească înaintea casei. Un minut după aceea, servitorul deschise ușa automobilului.

— Adio, zise Dick, sper să ajungi la timp ca să prinzi trenul obișnuit.

— Oh! răspunse ea cu o voce hotărîtă, nu duc lipsă de trenuri la ora asta. Adio!

Se sui în automobil.

— La Charing Cross, spuse ea valetului.

Acesta transmise ordinul.

Șoferul lăsă jos tăblița indicatoare și se pregăti să gornească, cînd, Dick îi făcu semn să mai aștepte. Coborî în fugă scările, își băgă capul prin portieră și zise încetișor:

— Marguerite, îți cer iertare. Sîntem chit, de fapt; vom uita necazurile respective, chiar dacă unul nu poate ierta.

— Vom uita și vom ierta amîndoi... răspunse Marguerite.

— Perfect... Să ne strîngem mîna, Marguerite.

În același timp îi întinse mîna dreaptă... Marguerite ezită puțin, timp să asculte o voce dulce care-i murmură la ureche: „Mă bazez pe tine, vei fi miloasă cu el... totdeauna“. Atunci puse mîna ei în aceea a lui Dick... Apoi taxiul se îndepărtă cu repeziciune.

### XXXVIII

#### APOTEOZA EXCELENTULUI DOMN ROYSTON

D-na Herriot așteaptă pe canapea; ținea în mînă o telegramă.

— Dick, spuse ea, vroiam tocmai să te chem. Uită-te, telegrama este pentru Marguerite. Este de la mama ei și zice: „Vino imediat.“ Ce putem face?

— Nu mai e nimic de făcut, răspunse Dick, pe un ton indiferent, Marguerite „va reveni imediat“. Am băgat-o

într-o mașină. Presupun că excelentul Eustache are dureri de măsele. Trebuia să comand un tren special?

— Dick, nu glumi. Această telegramă poate fi o nenorocire pentru Marguerite.

Dick mototoli telegrama și puse mîna pe mîna femeii ce purta verigheta dată de el: nu știa că puțin timp înainte, buzele Margueritei se lipise de ea și că lacrimile ei au udat-o.

— Ai aerul obosit, zise el. Marguerite ți-a povestit ceva care te-a supărat?

— Nu, răspunse ea, nu mi-a spus nimic ce ar putea să mă necăjească, sînt necăjită de tristețea ei.

Dick se simți urmărit de necazurile Margueritei, trecute, prezente și viitoare. Dar se stăpîni.

— Comentarii la adresa noastră, care te-au tulburat?

— Nu. Deoarece am crezut că-i datorăm Margueritei o explicație mai detaliată decît celorlalți, i-am dat-o și am pus, cum se spune, lucrurile la punct.

— Cu ușurință?

Ea zîmbi.

— Foarte ușor, Dick.

Nu-și putu reține un oftat de ușurare.

Dublul sentiment al posesiunii și al securității îi umplea sufletul.

Era a lui; nimeni nu i-o putea răpi, nimeni, nimic! Chiar moartea nu i-o putea lua. Va lupta zi cu zi, ceas cu ceas, contra morții. Unde era imbecilul care a spus că nu va mai trăi decît șase luni? Din păcate știa ce spune, dar cum a putut să-i zică adevărul?

Strînse mai tare mînuța ce o ținea.

— Ar fi trebuit ca acum să corectez manuscrisul, dar prefer să rămîn cu d-ta. E atît de plăcut să fim singuri, cînd, în sfîrșit, prieteni plictisitori ca Marguerite s-au hotărît să plece.

Ea își retrase încetișor mîna și îi dădu o palmă amicală.

— Ce eroare, dragul meu băiat, Marguerite nu e o fată plictisitoare. Puține persoane îmi sînt atît de dragi ca această nobilă creatură. Dacă doctorul meu drag ar fi dat dovadă de perspicacitatea lui obișnuită, și-ar fi dat seama că obo-seala mea reclamă repaus complet și mi-ar ordona să mînc sus; s-o chem pe Ellen?

Ellen fu chemată și doctorul își termină corecturile. Dick avea într-adevăr impresia că este obsedat de Marguerite, citind un bilet pe care i-l remise Ellen.

„Chemarea Margueritei mă neliniștește; te rog trimite o telegramă cu răspuns plătit, și întreabă ce s-a întâmplat.

H. R. H.“

Dick surise: se simți bine că micuța doamnă albă își păstra inițialele.

Se uită la ceas. Mai avea timp să trimită o telegramă și să primească răspuns. Scrise telegrama și i-o dădu Ellenei.

— Aș vrea ca stăpina d-tale să nu-și facă griji pentru alții; spune-i că imediat ce voi primi răspuns o voi anunța. Ellen, nu uita să mă chemi dacă ai nevoie de mine.

— Puteți conta pe mine, domnule, zise Ellen cu emfază.

Răspunsul de la Hazelmoor sosi în timp ce Dick își termina masa, dar nu-l trimise d-nei Herriot... vreme de câteva secunde privi telegrama, buimăcit, apoi, luând o foaie albă din notesul lui, scrisese câteva rânduri:

„Am primit răspuns. Marguerite a sosit cu bine. Cheamă-mă, dacă ai nevoie. Noapte bună, vise plăcute.

Dick.“

Dick termină mașinal restul din farfurie, refuză un alt fel și trecu în biroul său.

Stătea în picioare chiar în locul unde, cu câteva ore înainte, abuseră duelul acela teribil cu Marguerite, în cursul căruia îi aruncase în față o insultă atît de crudă, ca răspuns rugămintilor ei de iertare. De data asta egoismul lui a fost învins. Se simțea împietrit, zăpăcit de groaznica lovitură ce-o ajunsese pe femeia care i-a fost tovarășă din copilărie.

Scoțînd telegrama din buzunar, o citi pentru a doua oară; era semnată de doctorul ce-l chemase atunci cînd Marguerite fusese în pericol. Se exprima în termeni clari și preciși.

„Reverendul Eustache Royston, voind să salveze un copil, a fost călcat și omorît de un automobil, azi după-amiază. D-na Royston a sosit cu bine“.

## APA CARE DOARME

Vestea tragicului eveniment fu comunicată a doua zi de către Dick, cu toate menajamentele posibile, d-nei Herriot; o durea și mai mult faptul că Marguerite se găsisse lângă ea în ceasul cînd se produsese accidentul. D-na Herriot își manifestă imediat dorința să plece la Marguerite, dar Dick se opuse. Știa că felul în care micuța doamnă albă lua parte la durerea altora va avea o înfrîurire din cele mai deprimante asupra inimii ei deja slăbite. Cele două prietene se mărginiră să-și scrie zilnic. Scrisorile nu i le arăta lui Dick, dar, îl ținea continuu la curent:

— Marguerite și maică-sa părăsesc The Hall și își vor petrece iarna în Italia, zise d-na Herriot într-o seară, cînd terminase de citit ultima scrisoare a Margueritei. Bună idee, din fericire sărmana d-na Cray nu e în dispoziție s-o distreze pe fiica ei; mama și fiica văduve, la cîteva luni interval. Vor reveni la primăvară și Marguerite speră să-și recapete gustul de viață în casa în care a crescut. Va fi o plăcere pentru toți în sezonul acela. Poate că-i vei face și tu o vizită, Dick, cu ocazia aniversării zilei în care ai salvat această viață prețioasă.

— Vom merge, dacă d-ta vrei, răspunse Dick repede.

Nu putea suferi modul în care ea făcea abstracție de propria ei persoană, imediat ce venea vorba de planuri de viitor. În fiecare zi dorea mai mult să n-o piardă, dar din zi în zi o vedea ofilindu-se ca o floare. Micuța doamnă albă ținea fixați ochii pe el, ca și cînd ar fi vrut să primească confirmarea că sfîrșitul fatal nu-i departe. Dick fugi de privirea ei și se grăbi să-și continue comentariile.

— Sint mulțumit că e dispusă să-și reia, oarecum, viața. În realitate de-abia acum are ocazia să trăiască. A fost constrînsă, anihilată, strivită tot timpul, de atîți ani de zile încoace.

— St! făcu d-na Herriot. Să nu uităm vechiul adagiu „De mortuis nihil nisi bonum“. Gîndesc deseori — și e un gînd consolator — că moartea, luîndu-ne cu ea, ne învelește cu un voal transparent, prin care virtuțile, dacă le avem, își păstrează strălucirea și rămîn în inimile prietenilor



noștri, în timp ce greșelile noastre sînt cu pietate împrăștiate și cad în uitare!

Cînd nu voi mai fi, persoanele care vorbesc acum rău de mine vor tăce: din contră acele care vor vorbi, îmi vor face elogii! Dacă în momentul acela gîndul meu va coborî cîteodată spre pămînt, mi-l voi imagina ca un loc unde fiecare își iubește aproapele!

Micuța doamnă albă era lungită pe un chaise-longue. Dick se sculă, se așeză pe jos, lîngă ea, și-și sprijini capul pe cuvertura albă ce o învelea.

— Mica mea doamnă albă, nimeni nu poate zice ceva rău despre tine. Dar te rog, nu vorbi ca și cînd moartea ar fi aproape. Uîți că îngrijirile mele atente trebuie să te păstreze încă douăzeci de ani? Nu pot suporta să aud că vie pleca. Nu știi că nu pot să mă lipsesc de tine?

Micuța doamnă albă mîngîie capul negru al lui Dick cu privirea țintă la ochii lui, unde citea sinceritatea.

## XL

### VOI ÎNVIA!

— Astă-seară, am ajuns la cel de-al 139-lea psalm, începutul lui Herriot, și este rîndul meu să citesc; sînt fericită, căci dintre psalmi nu este nici unul, e părerea mea, care pătrunde mai bine ca acesta în adîncul lucrurilor: este cîntecul sacru al vieții unde infinitul se unește cu sfîrșitul, aruncînd un far orbitor în fundul inimilor inundîndu-ne în același timp de binefacerile unei tandreți indulgente!

O foaie de hîrtie împăturită ținea semn la această pagină. Înainte de a-și începe lectura, d-na Herriot o scoase și puse biblia pe masa din fața lui Dick; înclină puțin capul și zise:

— O, Tu Duh Sfînt, Tu care cunoști mai bine gîndurile noastre cele mai secrete, vizitează-ne astă-seară, în timp ce noi Îți citim cuvîntul!

Deodată Dick fu cuprins de o frică ciudată. Pentru prima oară în viața lui simțea aproape de tot prezența invizibilă a unei Puteri ce făcea să-i tresară inima; auzi o voce ce-i

răsuna în adîncul ființei lui, fără însă a-l împiedica să urmărească lectura potolită a doamnei albe.

„O Doamne, mi-ai pătruns în suflet și m-ai cunoscut.“ Strălucirea cuvîntului viu lumina obrazul micuței doamne albe. Îl privi pe Dick și desluși în ochii lui o expresie de surpriză neplăcută; ea crezu că inima i se va opri, și instinctiv acoperi cu mîna foaia de hîrtie de lingă ea. Imediat își reîncepu lectura. La al 17-lea verset se opri.

„Ce prețioase îmi sînt gîndurile Tale, O Dumnezeule puternic!“

— Nu-i minunat ca gîndurile Lui să ne fie prețioase? Știe toate despre noi și cu toate acestea gîndurile Lui ne reconfortează. Noi putem să ne bizuim pe cuvîntul Domnului cu condiția să ne mărturisim păcatele și să ne pocăim, și atunci vine iertarea fără înconjur, totală, ispășirea datorită singelui prețios. Ajungem acum la ultimele două versete, Dick. Aici găsim rugăciunea prin excelență și care se adaptează tuturor sufletelor omenesti și ne învață că inima cea mai rătăcită poate găsi drumul către casa Tatălui! Toată viața am spus această rugăciune, fără să obosesc. Oh! Dick, scumpul meu copil, vreau să sper că într-o zi va tremura și pe buzele tale.

„O Doamne! Pătrunde-mă și ai în considerație inima mea; uită-te dacă există în mine dorinți de a face rău cuiva, și condu-mă pe calea eternității.“

D-na Herriot își ascunse obraji în pumnii deschiși și sfîrși lectura în rugăciune. În timpul acesta, Dick privea țintă către abajur căutînd să-și adune gîndurile. Unde mai auzise el această rugăciune, sub o formă diferită? Își reaminti. Gîndurile îl purtară cu douăzeci de ani în urmă. Se revăzu într-o duminică dimineată, la Dinglevale, copil de șapte ani, stînd alături de mătușa Louisa, în banca rectorului, ochii săi încăpățînîndu-se să fixeze o gaură dintr-un vitraliu mare. Era pentru prima oară că venise la biserică după ce fărîmase aureola. Vicarul declama cu vocea lui sonoră versiunea pe care o dă „Prayer-book-ul“ aceluiași psalm. Apoi, mătușa Louisa cu degetul înmănușat în negru, îi indicase cu un gest poruncitor, pe cartea deschisă în fața lui, versetul ce trebuia să-l repete cu glas tare. Douăzeci de ani s-au scurs din duminica aceea! În timpul acesta, Dick își urmase drumul necrezînd în nimic, fără principii strîmte,

cu gîndul îndreptat numai către succes. Și totuși azi a găsit ecoul aceluiași psalm în vocea micuței doamne albe, a cărei tandră bunătate îl făcea pe nesimțite să dorească să creadă, să se roage și să înțeleagă rezonanța nesfîrșită a cuvintelor din Biblie! Este adevărat că, în tot timpul celor douăzeci de ani, o mină de sus i-a condus pașii? Este adevărat că un Dumnezeu atotputernic cunoaște adîncul inimii sale și îi deschide poarta care duce la viața eternă?

Deodată Dick împinse scaunul și se așeză în genunchi:

— Mă voi ruga și eu, și poate pentru că d-ta ești aici, Dumnezeu mă va izbăvi!

D-na Herriot ridică capul și-și încrucișă mîinile pe Biblie; apoi ascultă în tăcere.

— „Uită-te Doamne la mine...”, începu Dick.

Apoi se opri. Cu o mișcare bruscă, Dick se aplecă pe masă și-și îngropă capul în mîini.

„O Doamne, urmă el, iartă-mă și ajută-mă să-i mărturisesc adevărul!”

Micuța doamnă albă își ridică privirea asupra lui Dick și ochii săi exprimau o dragoste care era prea mare ca să încerce să-l scutească de mărturisire. Ea nu scoase nici un cuvînt; văzu mîinile crispate și umerii largi care păreau că se tocesc sub greutatea remușcărilor. Trebuia să lupte singur pînă la capăt!

După un timp, Dick începu cu o voce joasă:

— Nu știu dacă vei putea să mă ierți vreodată. Eu unul nu mă voi ierta. Totuși singura ispășire ce pot s-o încerc este de a-ți mărturisi adevărul. Poate că Dumnezeu — dacă Dumnezeu pătrunde absolut în toate inimile — te va putea ajuta să înțelegi și să ierți!

Trecu mult timp pînă cînd apăsătoarea liniște fu iar tulburată. Se auziră în sfîrșit sunetele sacadate ale unui hohot scurt... D-na Herriot făcu un efort ca să nu pună mîna pe capul tînarului... dar se menținu în atitudinea ei pasivă. Nu putea nimic, afară de a aștepta și a se ruga ca forța interioară, în această luptă supremă, să cîștige o victorie completă... Deodată Dick ridică către ea ochii spe-riaiți și zise scandîndu-și cuvintele:

— Înainte de a te cere în căsătorie, cunoșteam natura testamentului... Sir Montford mi-a vorbit... am fost singur la „Somerset Hall” și am verificat clauzele care-ți dădeau

dreptul de a dispune cum vrei de capital, cu condiția de a contracta un al doilea mariaj. Știam că, în cazul în care aş fi reușit să te conving, mi-ai fi lăsat toată averea. Am vrut să te moștenesc ca să-mi pot urma studiile științifice... În aceeași seară te-am cerut în căsătorie. Păstrasem în portofel foaia pe care luasem notițe despre testament; din neglijență am lăsat-o să cadă jos aici pe covor... după masă, mai târziu, am venit s-o caut și am invocat ca scuză că am uitat portofelul. Am descoperit mai târziu că Ellen a găsit-o și a băgat-o în foc. Nu vei putea crede că de atunci toate protestările mele de devotament au fost sincere. Pe urmă mi-ai povestit despre Alexandru Ross și mi-am dat seama că nici eu nu valoram mai mult ca el. Noaptea aceea mi-am jurat să nu mă mai gîndesc decît la d-ta. De aceea, m-am simțit fericit cînd mi-ai respins cererea știind vă voi putea de aici încolo să fac totul pentru d-ta fără a fi inspirat de un motiv de interes. Dar apoi — și vocea lui Dick părea că se sfarmă — în generoasa d-tale bunătate, neputînd să-ți imaginezi jосnicia de care am dat dovadă, mi-ai acceptat cererea tocmai pentru motivul care m-a inspirat la început ! N-am găsit mijlocul să mă dezmint, cu toate că eram conștient de trădarea și de lășitatea mea. N-am avut curajul, pe de altă parte, de a mărturisi tot: singura mea speranță era ca d-ta să nu știi niciodată adevărul. Știam că ai părere bună despre mine, că mă iubești un pic și nu voiam să pierd dragostea d-tale. Nu puteam suferi gîndul că aş putea să te fac să suferi... Astă-seară, știu însă cît suferi din pricina mea.

Dick terminase lunga și penibilă lui confesiune. Își ridică ochii pe care pînă acum îi ținuse plecați. Obrazul d-nei Herriot îi apăru deodată transfigurat de dragoste și de fericire... Dick o privi mult timp fără să-și poată explica acest miracol ! Atunci d-na Herriot spuse :

— O, Dick, scumpul meu copil, te-am iertat de mult.

— Cum ai putut să mă ierți, bolborosi el, cînd nu știai nimic ?

— Ba am știut. Știam totul de la început.

— Știai ? Cum ?

Ea luă foaia de hirtie, o despătură și i-o întinse zicînd



— Nu Ellen, eu am găsit-o. Am adunat-o și am pus-o în Biblie. Aveam încredere și știam că într-o zi îmi vei spune adevărul.

— Dar în cazul ăsta... de ce?...

— De ce m-am căsătorit cu tine? Pentru că te-am iertat imediat. Te cunoșteam prea bine și mi-am dat seama de felul cum ai ajuns să cazi în ispită. Ți-am dat tot. Și copilul meu iubit, nu-mi pare rău. Ești demn de încrederea mea.

Dick ținea în mână foaia notată, o îndoaia și o îndrepta mașinalicește. Deodată o scăpă pe jos. Se sculă: obrazul lui era livid, și ținea mâinile împreunate. Zise în sfârșit:

— O Doamne, mă predau!

Ea împinse masa și îi întinse brațele, zicându-i:

— Dick, vino la mine!

După o clipă, Dick era îngenunchiat lângă ea, cu capul ascuns în genunchii micuței doamne albe.

Apoi ea zise:

— Dick, poți să ai încredere în iubirea mea; cu toate că am știut, n-am refuzat nimic. Dar sărmana mea dragoste pămîntească nu este decît o umbră palidă a iubirii divine. Poți crede că El n-a știut? — eu față de Dumnezeu, n-am știut nimic sau prea puțin.

Dick, după mult timp de tăcere, căci voia să fie cinstit în totul, răspunse:

— Helene, — după această dovadă supremă de dragoste nu putea să-i spună altfel — dragostea care o simt pentru d-ta este intim legată de dragostea către Dumnezeu în inima mea. Nu pot să ajung încă să deslușesc exact motivele mele, dar îmi închipui că El nu mă ține la rigoare, căci fiind omniscient, El știe că singura viziune a divinității încarnate poate să-mi atingă inima. „L-am văzut și El este acela care vorbește cu tine.“ Trebuia odată să mă găsesc față în față cu El!

— Dar, Dick, cînd ai avut viziunea divinului Stăpîn... cînd și unde?

Răspunse cu o profundă venerație:

— Am văzut pe Cristos în d-ta!

Fost-a oare ea recompensată în acest moment pentru tot ce a suferit și renunțat: sacrificiul de sine, răbdarea, dragostea și iertarea? Un lucru e cert, că din ochii micuței doamne albe curgeau două șiruri de lacrimi și Dick era

sigur că nu erau decît lacrimi de bucurie. Deodată își reținu suflul, pentru a asculta mai bine bătăile inimii pe care i se odihnea capul... Se ridică și o privi îngrijorat:

— Ești oboșită, micuța mea doamnă albă, te-am făcut să petreci o scenă prea penibilă. Ți-e rău? Te simți slăbită? Ea îi surise dulce:

— Nu, tînărul meu doctor, mă simt bine... am o senzație binefăcătoare, plăcută dar misterioasă; sînt fericită. Dar acum trebuie să te las, mă duc să mă odihnesc... N-o suna pe Ellen. Voi chema ascensorul și ea va veni acolo să mă conducă. Doresc să mai stai aici. Aș vrea să ingenunchezi. Mesagerul terestru va dispărea și nici o umbră nu va mai întuneca viziunea lui Dumnezeu. Vei putea zice: „O Doamne, Tu m-ai căutat și m-ai recunoscut“. Te las, copilul meu iubit, Domnului care este și al meu. Adio, adio.

— Nu adio, murmură el, noapte bună!

— Ah, da, natural, noapte bună!

— Noapte bună, micuța mea doamnă albă!

Cînd ușa se închise în urma ei, Dick îi îndeplini dorința: ingenunchie și înclină capul. Suflul rugăciunii tresări în el! Dragostea divină îl pătrunse. În sfîrșit, regăsise calea către casa Domnului.

## XLI

### NOAPTEA LA CĂPĂȚIUL EI

Cînd în sfîrșit Dick se sculă și se apropie de foc, acele pendulei marcau miezul nopții. Fu surprins să constate ce mult timp a stat ingenunchiat. Își scoase Biblia și căută foaia îndoită ce-i căzuse jos... Deodată, își aminti că văzuse pe mica doamnă albă aruncînd-o în foc înainte de a părăsi camera... Era ultimul gest al ei, în cursul acestei serii, și de care își va aminti... Un gest de dragoste și de iertare. Înțelegea acum de ce la ultima ei criză îi ceruse să-i promită că în caz că moare, va arde Biblia fără s-o deschidă. Șahul era tot pe masă și era pentru prima oară că nu-și duce cu ea sus prețiosul ei tovarăș; după ce a verificat dacă șahul este bine închis, se hotărî s-o ducă sus: va fi mulțumită să vadă că această uitare excepțională a fost reparată. Ieși

din salon ducînd cu el șahul. Trecînd pe dinaintea ușii micuței doamne albe se opri un moment, pentru a asculta: înăuntru totul era liniștit.

În timp ce străbătea culoarul, îndreptîndu-se către camera lui, o văzi pe Ellen cu o luminare în mînă. Ellen, noaptea, făcea impresia unei sperietori: părul era strîns lipit și dat pe spate, descoperindu-i obrazul prelung: semăna cu un cal în momentul cînd îi treci hățul pe cap. Odată, în timp ce-o consulta pe d-na Herriot, Dick, într-un moment de efuziune, pe cînd Ellen prepara ceaiul, o întrebă de ce-și aranja părul astfel, noaptea? Îndrugase necesitatea de a-și menaja cărarea. Obişnuința micșoră sensibilitatea lui Dick, și nu se mai speria la apariția Ellenei, drapată într-o rochie de casă purpurie, brodată cu dragoni negri și șerpi galbeni. O cumpăraseră de la solduri și, spre nespusa ei plăcere, prima oară cînd o îmbrăcase ca să-l scoale pe Dick, el îi spusese grăbindu-se: după stil, această rochie pare, Ellen, să fi aparținut garderobei împărătesei Chinei! Dick nu-și închipuia că fiecare remarcă a lui era cu sfîntenie înregistrată. În sertarul unde Ellen Ransom își punea mănușile și batistele, ascundea un carnetel ale cărui pagini erau umplute cu o scriere aspră și neîndemnică. Prima pagină purta următoarea inscripție:

Lucruri spuse de către doctor Ellenei Ransom

— numai pentru mine —

Interzicerea adresată cititorilor eventuali ai unei opere atît de personală era regretabilă. Ochiul indulgent al d-nei Herriot și acela mai ironic al doctorului ar fi avut o plăcere nemăsurată să descifreze această scriere neciteată.

Dick ajuns în dreptul Ellenei, se opri și întrebă:

— Ce-i Ellen? Nu-i este bine?

— Ba da, domnule, reluă Ellen într-un murmur sepulcral. Am lăsat-o pe doamna în pat destul de calmă: cînd i-am adus creionul ce mi-l ceruse, era pe jumătate adormită. Părea ciudat de veselă astă-seară și a urcat scara fără să bage de seamă.

— Scara?

— Ascensorul nu funcționa, domnule.

Dick bombăni:

— De ce dracu nu m-ai chemat?

— Era la jumătatea drumului cînd am vrut să vă chem și d-na m-a oprit: „Nu este posibil să-l deranjăm acum, Ellen“, mi-a spus ea.

— Ei bine, altădată Ellen, vino să mă chemi fără a o mai întreba. Bună seara, Ellen. Dar de ce nu ești culcată?

— V-am așteptat să vă spun că sînt hotărîtă să mărturisesc tot.

— Ce să mărturisești?

— I-am spus tot adevărul; nu mai puteam păstra pe conștiința mea această minciună. „Doctorul va fi nemulțumit, dar trebuie să vă vorbesc“ — i-am spus. Mă privi cu bună-tate.

— Liniștește-te, Ellen, doctorul nu se va supăra, răspunse ea rîzînd; va înțelege că n-am vrut să te împiedic să-ți descarci inima. Atunci nu m-am putut reține și i-am spus tot.

— Oh! Ellen... mare chef aș avea să te arunc peste scări. Doamna a avut astă-seară o emoție foarte puternică. Ce a răspuns ea?

— A luat lucrurile foarte ușor. Cred că știa de mult adevărul.

— Probabil. Puține lucruri îi scapă ei. Morala este că nu trebuie niciodată s-o înșeli. Presupun că te-a iertat.

— A spus, domnule, că o intenție bună, chiar eronată, nu are nevoie să fie iertată.

— O recunosc bine, răspunse Dick. Du-te acum, culcă-te. Dacă auzi zgomot intră imediat la ea în cameră și, la cea mai mică alarmă, cheamă-mă.

Dick se retrase binișor, la el în cameră. El își puse ceasul pe masă, își goli buzunarele, și-și scoase haina. Rămase nemișcat lângă masă, absorbit în gîndurile sale: mica doamnă albă a trebuit să urce scările, după ce a ascultat mărturisirea lui, iar Ellen venise și ea să-și împărtășească scrupulele. Cu siguranță această a doua spovedanie era foarte importantă în sine — căci „regiunile fericite“ purtau marca imaginației Ellenei, — dar trebuia, desigur, să fi deșteptat tragicele mărturisiri de altădată... Dick își scoase ghețele, deschise încetișor ușa și rămase cîteva minute acolo ca să asculte; apoi coborî culoarul și-și lipi urechea de ușa micuței doamne albe. Dinăuntru nu venea nici un zgomot.

Înapoiat în cameră, începu să se dezbrace, dar neliniștea lui, în loc să se potolească, deveni insuportabilă; el rămase



în cămașă. Își imagina că d-na Herriot ar fi putut să leșine, fără a mai avea puterea s-o cheme pe Ellen. Pentru a-și calma nervii, umbla prin cameră din lung în lat. Micuța doamnă albă îi era acum cea mai dragă și prețioasă ființă de pe lume; nu voia să-și inchipuie posibilitatea de a o pierde. Știa că micuța doamnă albă îl iubea cu o dragoste radioasă în care nu putea pătrunde încă semnificația profundă. Totuși, îi răspundeau cu un elan de credință adevărurile spirituale care rămân pentru el misterioase; cunoștința perfectă va veni mai târziu. Apoi Dick îngenunchie și încercă să se roage pentru a deveni demn de amorul terestru prin care străbătuse razele divine! Dar nu putu să-și învingă sentimentul de solitudine absolută ce-l cuprinsese: n-avea decât pe mica lui doamnă albă pe lume. Dacă ar fi putut s-o vadă o clipă, s-o audă, s-ar mai liniști. Privi la ceas: era două dimineăta. Fără îndoială promisese d-nei Herriot să nu vină la ea fără să fie chemat de Ellen. Deodată, împins de un instinct misterios, se ridică, își puse haina și deschise ușa; se simțea eliberat de orice angajament. Merse pe culoar și înaintea ușii ei ascultă o clipă. Nu, nu va face zgomot, va ieși imediat... dacă era deșteptată îi va explica scopul vizitei lui: draga lui doamnă albă va înțelege desigur. Întoarse clanta și intră.

## XLII

### PE ARIPILE ZORILOR ZILEI

Veioza răspindea o lumină blândă... Dick rămase nemiscat pe pragul camerei... Brusc își dădu seama că e singur. Totuși, în penumbră, el distingea ușorul veșmînt al micuței doamne albe întins pe pat... Doarme, oare? Da, ea dormea. Obrazul alb, mâinile subțiri, erau un exemplu puternic al cuvintelor psalmistului pe care le spusese în aceeași seară chiar: „Cînd mă trezesc, sînt numai cu Tine.“

De fapt micuța doamnă albă se trezise deja în fața prezenței luminoase a Domnului. Dick căzu în genunchi, la marginea patului, din obișnuință profesională, îi apucă pulsul; îi ascultă apoi inima... știa însă dinainte că nu va mai simți nici sîngele circulînd prin vine și nici nu va auzi

bătăile inimii succedându-se... Știa că nu mai are nimic de încercat. Mica lui doamnă albă își desfășurase aripile argintii și plecase pentru totdeauna.

Dick putut să reconstituie cu ușurință ultima scenă: rugăciunea se schimbase insensibil în somnolență iar somnolența se dizolvase într-o toropeală, fără deșteptare, de acum în colo. „Cînd mă voi trezi, voi fi cu Tine“.

Dick privi în jurul său. Pe măsuta de lingă pat, se găsea Biblia d-nei Herriot deschisă: ea scrisese o dedicație, cu creionul:

*Pentru Dick  
din partea micuței lui doamne albe.*

Dedesubt era însemnată data serii precedente. Între Biblie și veioză se afla o bucată mare de hîrtie albă pe care se găsea, pus la vedere, inelul cu smaralde; pe hîrtie, abia lizibile, de asemeni scrise cu creionul, se puteau zări următoarele cuvinte: „Pentru Marguerite“. Dar aceste două cuvinte erau tăiate și, dedesubtul lor, era scris mult mai apăsător: „Pentru soția lui Dick al meu, cîndva.“ Dick împături cu atenție bucata de hîrtie și o băgă în buzunar împreună cu inelul. „Sînt fericit că și-a schimbat părerea“, se gîndi el. „Astfel inelul îmi va aparține. Niciodată nu voi mai dori o altă nevastă...“ Acum abia își dădu însă seama că ea l-a părăsit pentru totdeauna. Îi cuprinse mîinile într-ale sale și își aplecă fruntea...

După un moment, se ridică și rămase în contemplare în fața palidului obraz... Mina morții începuse deja să-l modifice, și miracolul, anunțător al tinereții nemuritoare al cărnii renăscute, se îndeplinea: ridurile se pierdeau în epiderma aspră; un suprem retuș venea să înobileze mai mult trăsăturile delicate.

Dick își reaminti că-i spusese odată: „Dv. nu veți fi niciodată bătrînă. Inima dv. este tinăra. Faceți parte din flora celestă“. Cît e de adevărat! Corpul uzat era culcat, inert, dar inima vie se bucura acum de gloria eternă. Apoi, Dick își aminti că, de-a lungul anilor, își bătuse joc de credința în reînviere și negase supraviețuirea sufletului: în mai multe rînduri, micuța doamnă albă combătuse părerile sale față de acest subiect. El se întoarse către masă, închise prețioasa Biblie — ultim cadou al micuței doamne albe —

și o ținu strins în mâini... Obrazul micuței doamne albe părea că suride din fundul somnului ei fără deșteptare; tresărea oare, dintr-o presimțire anticipată a actului pe care tânărul doctor se pregătea să-l aducă la îndeplinire? Lumina abia ceruită, răspindită în jurul patului, aruncă pe pernă o aureolă de glorie, ale cărei raze se amestecau cu părul argintiu, și iluminau blînd figura. În acest moment sacru, Dick Cameron regăsi aureola reconstituită, aureola pe care o spărsese el. Își puse mîna stîngă pe cele două minuțe albe, ridică mîna dreaptă în care ținea Biblia și, apoi cu voce fermă, spuse: Cred în liniștea sufletului, în reînvierea corpului și în viața eternă.

Și ieși apoi s-a cheme pe Ellen.

S F Î R Ș I T





FLORENCE L. BARCLAY

# POVESTE de DRACOSTE

